

Del 4: Da frihandel blev afskaffet

The opposite of love is not hate, it's indifference.

(Elie Wiesel, forfatter og nobelprismodtager)

32. Introduktion: Til kamp mod piratkopier

Begrebet “regional konsumtion” af spredningsretten bruges i dag til at forbyde den tidligere fri handel med verden uden for EU, men da spredningsretten blev indført i låne/leje-direktivet, var det blot en fornuftig ophavsretlig beskyttelse mod piratkopiering. Ingen vidste, at den senere ville blive misbrugt til at kontrollere verdenshandelen.

En analogihistorie: En bager kommer til byen

Som en anden gøgeunge havde Johan Schlüter på vegne af FDV smidt alle andre distributører ud af reden, så kun FDV var tilbage på udlejningsmarkedet for film. Et retorisk spørgsmål: Mon en bager ville kunne slippe af sted med samme trick, hvis han kom til byen og bad borgmesteren om lov til at åbne et bageri?

- Du skal være velkommen, svarer den flinke borgmester, og så går bageren i gang med at forfølge alle de andre bagere, indtil de opgiver deres virksomheder. Den nye bager mener, at hans tilladelse - ifølge ham og hans magtfulde venner - giver ham ret til at forbyde alle andre at bage brød. Man kan levende forestille sig, hvad et rundstykke eller et rugbrød derefter vil komme til at koste!

Det er en bemærkelsesværdig præstation, at det lykkedes for Johan Schlüter at få hele verden til at tro på, at FDV's licensaftaler giver dem ret til at kontrollere også videoforhandlere og konkurrenter. Han udtalte senere i filmmagasinet *Ekko*, at han selv var overrasket over, at det lykkedes (side 965). Jeg konstaterer, at han ikke alene slap godt fra det; han formåede minsandten også at få domstolene til at straffe mig for at afsløre ham. Herefter var hans magt fuldkommen.

Opgøret med frihandelen

På tragisk vis gik det endnu værre, end nogen krimiforfatter kunne have fundet på. Ganske utilsigtet var der kommet det uhyggelige resultat ud af mine forsøg på at afsløre svindelnummeret, at triumviratet Schlüter-Koktvedgaard-Schønning fik bekræftet, at de kunne slippe godt fra hvad som helst.

Jeg havde kun opnået at opdage, hvor stærkt de havde påvirket domstolene og embedsværket både inden for EU's regeringer og inden for Kommissionen. FDV's udlejningsmonopol havde kostet videoudlejere milliarder af kroner i overpriser, men det blev åbenbart ikke set som et samfundsmæssigt problem, at forbrugerne i Danmark skulle betale dobbelt op for at leje en videofilm.

Hvad kunne det ikke blive til, hvis de kunne lave samme nummer på et endnu større marked? Med Peter Schønning placeret som kontorchef i Kulturministeriet, med Mogens Koktvedgaard på topposterne på Københavns Universitet og med Johan Schlüter som landets førende ophavsretsekspert fandt triumviratet på en endnu større forbrydelse: gennemførelsen af begrebet regional konsumtion i en særlig skadelig konkurrencebegrænsende fortolkning.

I denne del 4 udforskes deres opgør med den danske frihandelstradition.

Snyltere

Hvem kan lide snyltere? Hvem kan lide folk, som stjæler andres arbejde for selv at høste frugterne af det?

Det er selvfølgelig retoriske spørgsmål. Der er bred enighed om, at formålet med ophavsretsloven er at beskytte kunstnerne mod uberettiget økonomisk udnyttelse af et frembragt værk. Astrid Lindgren har gjort sig ulejligheden at udtænke historierne om Pippi Langstrømpe og Emil fra Lønneberg. Der er forståelse for, at Astrid Lindgren også bør have eneretten til at udnytte historierne kommercielt. Jeg må ikke bare trykke historierne og tjene penge på at sælge eksemplarerne. Jeg må heller ikke uden videre filmatisere historierne. I den danske ophavsretslov har lovgiverne tildelt ophavsmanden en eneret, så hvis man vil udnytte et værk, må man indgå en aftale med ham eller hende om den præcise udnyttelse.

OK, det har jeg været igennem, og det er der ingen ben i. Det er almindeligt accepteret, at piratkopier skal undgås, og som udgangspunkt er det derfor ulovligt at reproducere et værk - altså at fremstille eksemplarer af det - uden tilladelse.

Effektiv bekæmpelse af piratkopiering

Jeg har en piratkopi af *Star Wars* i min filmsamling. Det er et ægte ulovligt fremstillet eksemplar. Kopierne var i omløb omkring årtusindskiftet, fordi FOX endnu ikke selv havde udgivet filmen på DVD. Jeg havde allerede en udgave på LaserDisc, men jeg købte alligevel pirat-udgaven som et interessant kuriosum.

Jeg har ikke selv fremstillet eksemplaret, så jeg har ikke overtrådt forbuddet mod at reproducere værket. Bemærk, at det ikke er selve kopien, der er ulovlig. Det er handlingen "at fremstille eksemplarer", der er i strid med reproduktionsretten, hvilket vi kalder eneretten til at reproducere værket.

I praksis begrænser reproduktionsretten ikke piratkopiering ret meget. Det er ikke vanskeligt for kriminelle at fremstille piratkopierne i al hemmelighed og så sælge dem til butikkerne, som derefter kan sælge dem videre fuldstændig lovligt.

Kan de virkelig det?

Ja, medmindre man også gør spredningen af piratkopierne ulovlig, og præcis derfor blev reproduktionsretten suppleret med en spredningsret.

Kommissionens mål var at gennemføre en høj ophavsretlig beskyttelse på fællesskabsplan, så den foreslog i artikel 7 i forslaget til låne/leje-direktivet (kapitel 20) en obligatorisk spredningsret. På næste side er både forslaget og Kommissionens bemærkninger gengivet. Det ses, at formålet var at gribe ind over for spredning af piratkopier. Der tilføjes en bestemmelse om konsumtion, så spredningsretten ikke risikerer at skabe nye barrierer for samhandelen inden for det indre marked.

Artikel 7: Spredningsrettigheder

1. Medlemsstater tillægger
 - udøvende kunstnere for så vidt angår optagelser af deres fremførelse
 - fremstillere af fonogrammer for så vidt angår deres fonogrammer
 - producenter af den første optagelse af filmværker eller levende billeder for så vidt angår deres billedoptagelser eller lyd- og billedoptagelser
 - radio- eller fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser eneret til at gøre deres værk tilgængeligt for almenheden ved salg eller på anden måde og for et ubestemt tidsrum, jf. dog stk. 2.
2. Hvis et værk af den i stk. 1 nævnte art er blevet bragt i omsætning inden for Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes samtykke, kan dets indførsel til en anden medlemsstat ikke forbydes under henvisning til den i stk. 1 hjemlede eneret.

--- Kommissionens bemærkninger ---

- 7.1 De erfaringer, man har gjort i stater, hvor der kun gælder en reproduktionsret, men derimod ikke en spredningsret, har vist, at reproduktionsretten i de fleste tilfælde ikke i sig selv er tilstrækkelig med henblik på en effektiv bekæmpelse af piratvirksomhed. I praksis er det vanskeligt at finde frem til de illegale producenter; en spredningsret er den eneste mulighed for at gribe ind over for illegale produkter, der er blevet lanceret på markedet. Derfor synes det nødvendigt at indføre en eneret til spredning til fordel for alle involverede personer.
- 7.2 Konsumtion af spredningsretten på basis af national beskyttelse af beslægtede rettigheder er forskellig fra den konsumtion, der finder sted på basis af EØF-traktatens artikel 30 ff., inkl. artikel 36. Konsumtion i det første tilfælde er reguleret ved den nationale lovgivning og har primært som konsekvens, at den videre distribution i hjemlandet, som finder sted efter den første markedsføring i dette land, ikke længere er omfattet af eneretten til spredning. Konsumtion på basis af fællesskabslovgivningen vedrører derimod kun den distribution, der finder sted inden for Fællesskabet og løser konflikten mellem på den ene side den nationale eneret og på den anden side det tilsigtede mål om fri udveksling af tjenesteydelser inden for Fællesskabet.

I henhold til EF-Domstolens faste retspraksis vil den første markedsføring af eksemplarer af værker inden for Fællesskabet, der foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke, medføre, at spredningsretten udtømmes inden for Fællesskabet.

Det vil således sige, at selv om direktivet ikke pålægger medlemsstaterne, at deres nationale lovgivning skal foreskrive konsumtion af spredningsretten i snæver forstand i henhold til stk. 1, sikrer stk. 2 i overensstemmelse med EF-Domstolens retspraksis, at spredningsretten udtømmes på fællesskabsplan på basis af EØF-traktatens artikel 30 ff., inkl. artikel 36. Derved sikres det, at spredningsrettigheder i henhold til artikel 7, stk. 1, ikke kommer til at skabe nye barrierer for samhandelen inden for det indre marked.

Danmark og spredningsretten

I Danmark var der ikke behov for en formaliseret spredningsret. Det ses af både § 23, stk. 1, og af § 25, stk. 1, at det er de *udgivne* eksemplarer, der må spredes videre. Det er i § 8 defineret, at et udgivet værk er bragt i handelen med ophavsmandens samtykke.

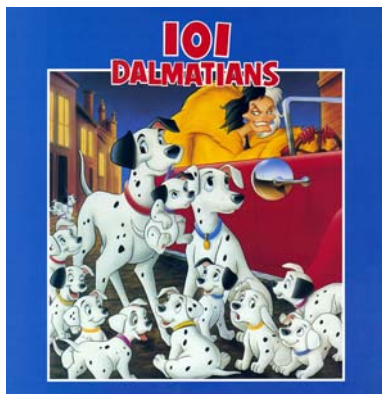
Efter daværende ophavsretslov var det således også ulovligt for mig at videresælge piratudgaven af *Star Wars*, for den var ikke omfattet af § 25 jf. § 8. Det bemærkes, at det hverken er ulovligt at købe eller eje piratkopier. De er bare ikke så lette at komme af med igen, da det altså er ulovligt at sælge dem videre.

§ 8. Et værk anses for offentliggjort, når det lovligt er gjort tilgængeligt for almenheden.

Stk. 2. Det anses for udgivet, når eksemplarer af værket med ophavsmandens samtykke er bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden.

Ophavsretslovens § 8

Lidt om “falske” piratkopier og immaterielle rettigheder

Spredningsretten løser også problemerne med spredning af såkaldte “falske” piratkopier, der har fået dette navn, fordi man normalt opfatter piratkopier som eksemplarer, der er fremstillet ulovligt, men det kan også være et problem, selvom kopierne er lovligt fremstillet.

Et andet kuriosum i min filmsamling er et eksempel på det. Det er min LaserDisc-udgave af *101 Dalmatians* (1961). Min bror købte den til mig på en rejse i Østen i 1993. Det var en af de klassikere, Walt Disney ikke havde udgivet, så jeg manglede den. Det er ikke en piratkopi i

klassisk forstand, for den er lovligt fremstillet. Hvordan hænger det nu sammen?

Jo, ophavsret er et begreb fra den kapitalistiske verden, hvor man anerkender den private ejendomsret, hvilket er let nok at forstå, når det drejer sig om materielle ting som et bord og en stol. Industrien vil også gerne eje tanker og idéer, og ud fra det ønske har man udviklet immaterialret eller “intellektuel ejendomsret”, der omfatter et åndsværk (ophavsret), en idé (patentret) og et navn (varemærkeret).

Det er ikke meningen, at de immaterielle rettigheder skal vare evigt. Efter et stykke tid udløber ejendomsretten til tanker og idéer, og de bliver hvermandseje. Min *101 Dalmatians* er købt et sted, hvor lovgiver har bestemt, at 30 år til at tjene investeringerne i et værk hjem igen er nok, så i 1993 var rettighederne udløbet. Udgivelsen var altså sket uden tilladelse, men den var lovlig alligevel.

Med den danske definition på udgivet og EU's spredningsret kan man undgå, at sådanne eksemplarer spredes i EU og underminerer den tiltænkte beskyttelse. Ellers kunne snyltere f.eks. operere i de lande, der slet ikke har en ophavsretslov.

De politiske forhandlinger om spredningsretten

Forhandlingen om spredningsretten var ganske uproblematisk. Den er et effektivt værktøj mod piratkopier, og der har aldrig været en egentlig debat om den.

I omtalen af låne/leje-direktivet i kapitel 20 har jeg nævnt alle dokumenter om behandlingen af direktivet lige fra Kommissionens forslag den 24. januar 1991 til det endelige direktiv den 19. november 1992 (side 180).

Første reaktion var udtalelsen fra Det økonomiske og sociale Udvalg, som er et rådgivende organ, der blev oprettet sammen med Rom-traktaten i 1957. Der er 350 medlemmer fra alle EU-landene. De repræsenterer arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer og interessegrupper (herunder forbrugere), der via udtalelser til Kommissionens forslag har indflydelse på EU's lovgivningsforslag.

ØSU's bemærkninger til den senere kontroversielle stk. 2's bestemmelse om konsumtion var simpelthen, at bestemmelsen lige så godt kunne udelades, fordi det blot var en sammenfatning af retsafgørelser ved EU-Domstolen.

Artikel 7, stk. 2, kunne udelades helt, da det blot består af en sammenfatning af retsafgørelser ved EF-Domstolen (se f.eks. sag nr. 158/86).

Det økonomiske og sociale Udvalg, 3. juli 1991

Referencen til Warner-sagen er et eksempel på, at konsumtion ikke indtræder, når der ikke er givet samtykke. Man kunne også have henvist til Imerco-sagen, hvor EU-Domstolen endnu tidligere havde fastslået, at man i en medlemsstat ikke under henvisning til ophavsret kan forbyde, at en vare - skønt den er omfattet af ophavsret - bringes i omsætning på denne stats område, når varen lovligt er bragt i omsætning på en anden medlemsstats område af indehaveren af ophavsretten eller med dennes samtykke. Det er dét, der udtrykkes i forslaget til konsumtion af spredningsretten i stk. 2. Det siges direkte af ØSU, og det samme kan udledes af Kommissionens bemærkninger til forslaget.

Den 12. februar 1992 forelå Parlamentets ændringsforslag. Der var flere, men ingen af dem vedrørte artikel 7, stk. 2, som derfor var uændret i Kommissionens reviderede forslag den 30. april 1992. Uden forklaring blev der alligevel ændret lidt i formuleringen i formandskabets kompromisforslag den 26. maj 1992.

Artikel 7, stk. 2

Denne ret udtømmes ikke undtagen i følgende tilfælde: Første gang en genstand som omhandlet i stk. 1 sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er denne ret til den pågældende genstand inden for Fællesskabet udtømt.

Formandskabets kompromisforslag, 26. maj 1992

Den sidste finpudsning

Fremgangsmåden under udarbejdelsen af direktiver var efter de daværende regler, at ØSU og Parlamentet kun var rådgivende. Selvom deres godkendelse ikke var nødvendig, forsøgte Kommissionen at inddrage deres bemærkninger og forslag til ændringer. Så vidt gjaldt spredningsrettens stk. 2 om konsumtion, var der ikke forslag til ændringer fra hverken ØSU eller Parlamentet.

Formandskabets opgave var herefter at udarbejde det kompromisforslag, der i sidste fase skulle drøftes af Rådet, dvs. af de respektive regeringer. Da hverken ØSU eller Parlamentet havde indvendinger mod stk. 2, er det svært at tro, at den nye formulering er udtryk for, at formandskabet ville ændre betydningen.

Rådet mødtes den 18. juni 1992 for at fastlægge en fælles holdning. Her blev der taget stilling til Parlamentets forslag, som enten blev optaget eller afvist. Der blev ved den lejlighed foretaget flere ændringer, bl.a. blev der indsat en artikel 3, der henviste til et særskilt direktiv om udlejning af edb-programmer, og der blev tilføjet en artikel 8 om radio- og fjernsynsudsendelser. Artikel 7 i Kommissionens forslag om spredningsretten blev således til artikel 9 i det endelige direktiv.

Artikel 9, stk. 2

Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.

Rådets fælles holdning, 18. juni 1992

Den 30. juni 1992 udsendte Rådet en udførlig begrundelse for de valg, der var truffet f.eks. i forbindelse med optagelse eller afvisning af Parlamentets forslag. Der er intet nævnt om konsumtion af spredningsretten i stk. 2, så formuleringen, der igen blev ændret lidt, må formodes at være omfattet af, hvad Rådet kaldte "redaktionelle ændringer i flere af direktivets bestemmelser og betragtninger for at gøre meningen tydeligere." Ifølge Kommissionens meddelelse til Parlamentet, blev der ikke ændret væsentligt på indholdet.

- 5 Kommissionen er af den opfattelse, at den fælles holdning afspejler Parlamentets forslag, der blev indføjet i Kommissionens ændrede forslag. De forbedringer i affattelsen, som Rådet har foretaget for at kunne vedtage den fælles holdning, medfører i intet tilfælde en væsentlig ændring af indholdet.
6. Kommissionen kan derfor tilslutte sig denne fælles holdning, der blev vedtaget enstemmigt af Rådet.

Meddelelse fra Kommissionen til Parlamentet, 3. juli 1992

33. Opfindelsen af regional konsumption

Regional konsumption er et forfærdeligt begreb, der blev til via en uheldig slutredigering af en direktivtekst og en kommissær, der ikke satte sig ind i direktivbestemmelsens formål. I dette kapitel gennemgås baggrunden for EU-begrebet regional konsumption.

Afskaffelsen af international konsumption

Først *efter* låne/leje-direktivets vedtagelse, nemlig den 7. december 1993, stillede parlamentsmedlem Geoffrey Hoon et opklarende spørgsmål om artikel 9, stk. 2:

“Omfatter spredningsretten indeholdt i direktiv 92/100/EØF retten til at tillade eller forbyde samtidig import af værker eller andre genstande for ophavsret eller dermed beslægtede rettigheder fra lande uden for EF?”

Samlet svar afgivet på Kommissionens vegne af Raniero Vanni d'Archirafi på skriftlig forespørgsel E-3482/93, E-3483/93 og E-3484/93.

(26. april 1994)

Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret fastsætter i artikel 9, stk. 1, en generel regel, der går ud på, at der indrømmes eneret til fire kategorier af rettighedshavere: udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, producenter af den første optagelse af en film samt radio- eller fjernsynsselskaber. Desuden bestemmer artikel 9, stk. 2, i dette direktiv:

»Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges i Fællesskabet med samtykke fra indehaveren af den intellektuelle ejendomsret, og derefter med dennes tilladelse.«

Artikel 9, stk. 2, afspejler EF-Domstolens faste retspraksis med hensyn til artikel 30 ff. i EF-traktaten, idet Domstolen generelt har statueret, at når et produkt er blevet spredt ved salg (eller på anden måde) inden for Fællesskabet med samtykke fra indehaveren af den intellektuelle ejendomsret, kan indførsel i en anden medlemsstat ikke forbydes under henvisning til denne ret. I modsat fald vil der være risiko for, at det indre marked indeles kunstigt i tolv nationale markeder. Det betyder, at

en rettighedshaver, der har godkendt spredning af kopier af hans værk i Fællesskabet gennem salg, ikke kan modsætte sig videresalg af disse kopier i andre medlemsstater. Dette princip kaldes »princippet om EF-konsumtion« og hermed søges konflikten mellem eneret på nationalt plan og princippet om frie varebevægelser i henhold til EF-lovgivningen løst.

Artikel 9, stk. 2, i Rådets direktiv 92/100/EØF regulerer også spørgsmålet om international konsumption. Kommissionen er af den opfattelse, at formuleringen af artikel 9 forhindrer medlemsstaterne i at anvende, hvad der betegnes som »international konsumtion« og skal forstås således, at rettighedshaveren har ret til at forhindre parallelimport fra tredjelande. En medlemsstat har måske ikke en bestemmelse om, at de første salg i et land uden for Fællesskabet resulterer i konsumption af spredningsretten inden for det pågældende lands territorium og følgelig inden for hele Fællesskabet. En medlemsstats mulighed for at fastsætte bestemmelse om international konsumption vil kunne få potentielle negative virkninger på det indre markeds funktion og konkurrencen, og rettighedshaveren vil især kunne løbe risikoen for, at priserne på markedet underbydes på grund af kopier, der på lovlig vis afsættes på markedet uden for Fællesskabet. En sådan virkning vil være i strid med direktivets målsætning. Dette er i overensstemmelse med bestemmelserne om konsumption i en række andre direktiver inden for intellektuel og industriel ejendomsret (jf. direktiv 89/104/EØF om varemærker).

Kommissionens svar til Parlamentet, 26. april 1994

Analyse af det problematiske svar

Raniero Vanni d'Archirafi var kommissær for det indre marked. Det var naturligt, at det var ham, der svarede. Første halvdel af svaret er også uproblematisk. Det er standardforklaringen på det indre marked og dets funktion. Det er et kuriosum, at Kommissionen trods bemærkningen "i modsat fald vil der være risiko for, at det indre marked inddeles kunstigt i tolv nationale markeder" accepterede, at FDV i strid med direktivets formål fik lov til at isolere det danske marked for udlejning af film, men det er en anden historie, som jeg allerede har været igennem.

Det er sidste afsnit, der er problematisk. Under behandlingen af spredningsretten var det eneste formål med dette supplement til reproduktionsretten at gøre det muligt at gribe ind over for den videre omsætning af piratkopier, og formålet med stk. 2 var at undgå, at indførelsen af spredningsretten skabte nye barrierer for samhandelen. Men som ØSU havde påpeget i høringssvaret, var det allerede løst af EU-Domstolens retspraksis, så det var i virkeligheden overflødigt.

På intet tidspunkt i forhandlingsforløbet havde medlemsstaterne fået at vide, at Kommissionen anså det for et problem, at EU-borgerne havde adgang til billige eksemplarer, der som forudsat var udgivet med rettighedshavernes tilladelse, men var udgivet *uden* for Fællesskabet. Alligevel meddelte d'Archirafi nu på vegne af Kommissionen - og *efter* at direktivet var vedtaget, og alle var taget hjem igen - at det problem åbenbart var så stort, at de nationale bestemmelser om frihandel med eksemplarer af værker, der var udgivet uden for EU, måtte ophæves.

Raniero Vanni d'Archirafi begrundede dette revolutionerende opgør med en fri verdenshandel med *formuleringen* af artikel 9, stk. 2. Han henviste uden tvivl til, at formuleringen i den endelige version af stk. 2 kan fortolkes sådan, at det er en forudsætning for konsumtion, at genstanden første gang sælges i Fællesskabet. I den fortolkning kan det modsætningsvis slutes, at konsumtion ikke finder sted, hvis eksemplaret første gang sælges uden for Fællesskabet.

Hvis man nærlæser formuleringen af Kommissionens oprindelige forslag, ser man ikke en sådan modsætning. Her er formuleringen neutral i forhold til tredjelande. Formuleringen følger EU-Domstolens afgørelser i sager, der alle vedrører varer, der er bragt på markedet i EU, f.eks. Imercos fajancestel (side 57).

Der er flere demokratiske problemer: ØSU og Parlamentet blev sat ud af spillet, fordi de ikke havde godkendt en formulering, der kan fortolkes som et forbud mod frihandel, og Kommissionen begrundede ikke, hvorfor EU-borgerne ikke må købe de eksemplarer, rettighedshavere i tredjelande har udgivet dér. Der er ingen forbindelse til det formål, der er beskrevet i direktivforslaget.

Ændringen skete i sidste øjeblik, da EU's 12 regeringer mødtes for at vedtage en fælles holdning, men ændringen er ikke nævnt i Rådets udførlige begrundelse. Kommissionen bekræftede dog i meddelelsen til Parlamentet, at forbedringerne i affattelsen "i intet tilfælde medfører en væsentlig ændring af indholdet".

Ikke desto mindre fik den ændrede formulering vidtrækkende betydning!

Opsplitning af konsumptionsprincippet i geografiske regioner

EU-Domstolen havde bl.a. med Imerco-sagen underkendt det protektionistiske og reelt ikke-ophavsretlige begreb "national konsumtion", hvorved eksemplarer, der er bragt på markedet i én medlemsstat, kun må spredes i selvsamme medlemsstat. Som minimum indtræder regional konsumtion (også kaldet EØS-konsumtion eller EU-konsumtion), hvorved de eksemplarer, der er bragt på markedet i én medlemsstat, betragtes som bragt på markedet i hele EU.

Var Danmark efter Imerco-sagen tvunget til at forlade princippet om national konsumtion til fordel for regional konsumtion? Nej, for tager man § 25 med i betragtningen, anerkendte Danmark det traditionelle konsumptionsbegreb, der er uafhængigt af, hvor værket er udgivet, altså international konsumtion.

Regional konsumtion er en forfærdelig opfindelse, der tilsyneladende opstod tilfældigt via redigeringen af en tekst. I Imerco-sagen skulle EU-Domstolen tage stilling til et konkret problem om samhandelen mellem to medlemsstater, men spørgsmålet om forholdet til tredjelandene var slet ikke relevant, og det fik først betydning efter den uheldige formulering af låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2.

Det er usandsynligt, at der faktisk fandtes medlemsstater, der ikke tillod spredning af varer, der var bragt på markedet uden for EU, for alle EU's daværende medlemsstater var også medlemmer af OECD og havde endda været med til at stifte organisationen. Og her blev billigere varer ikke set på som et problem. Tværtimod var billigere og bedre varer selve formålet med den stigende internationalisering af markederne ifølge oplysningerne i KonkurrenceNyt om ministerrådsmødet fra OECD i juni 1991 (side 61). Også USA og Canada var med til at stifte OECD, så det tyder ikke på, at det var problematisk for EU at handle med USA og Canada.

OECD (*Organization for Economic Cooperation and Development*) er det vigtigste økonomiske samarbejdsorgan for de udviklede kapitalistiske industrilande.

OECD blev stiftet i 1961 som en direkte efterfølger for OEEC (*Organization for European Economic Cooperation*). De oprindelige medlemslande var USA og Canada og OEEC's 18 europæiske deltagere: Belgien, Danmark, Frankrig, Grækenland, Irland, Island, Italien, Luxembourg, Holland, Norge, Portugal, Spanien, Storbritannien, Schweiz, Sverige, Tyrkiet, Vesttyskland og Østrig. Senere er Japan, Finland, Australien, New Zealand, Mexico og Sydkorea blevet medlemmer.

OECD har samordnende, rådgivende og informative funktioner. Dens vigtigste mål er at samordne den økonomiske politik i medlemslandene med henblik på en jævn og balanceret vækst og at bidrage til at øge samhandelen på et ikke-diskriminerende grundlag. OECD har formelt ingen overnational myndighed overfor medlemslandene. I praksis har OECD's anbefalinger dog en betydelig vægt - både moralsk og reelt - ved at bidrage til at forme internationale holdninger overfor de enkelte lande.

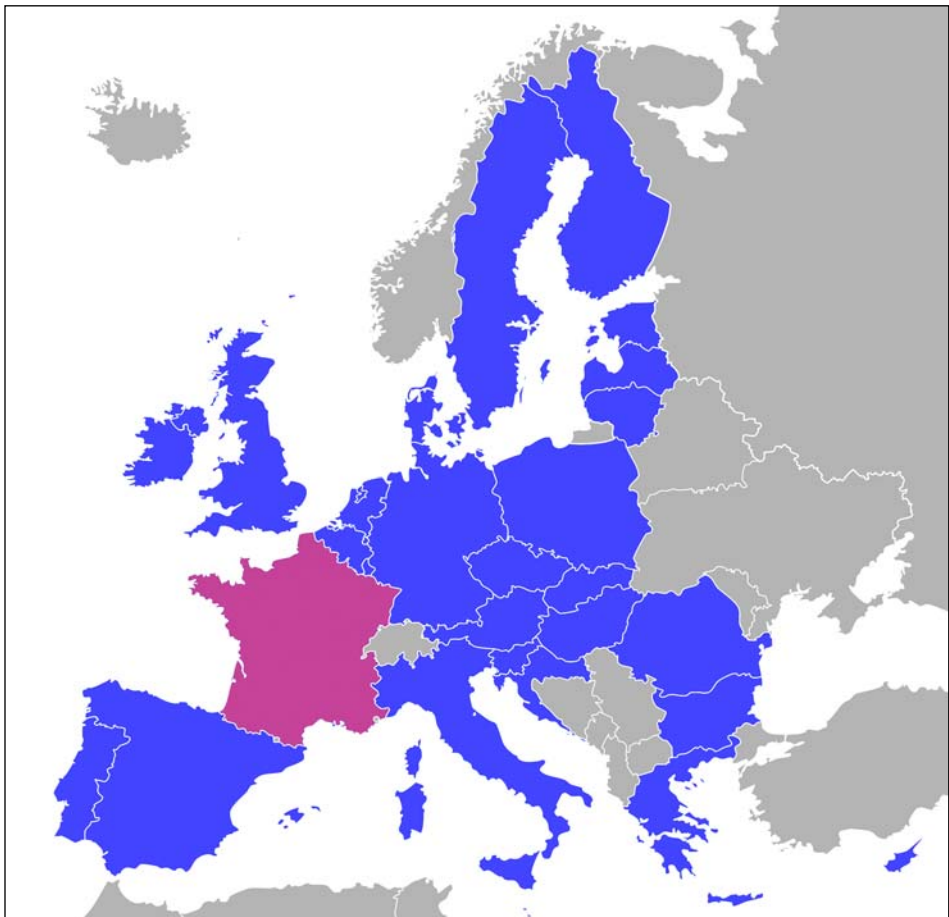
Den teoretiske udfordring for det indre marked

Med opsplitningen af konsumptionsprincippet i geografiske regioner opstod et nyt - og i første omgang udelukkende teoretisk - problem:

Hvad nu, hvis nogle medlemslande anerkender international konsumtion, og andre anerkender regional konsumtion? Det betyder, at f.eks. en CD-plade, der er udgivet i USA, kan importeres og sælges i medlemsstater, der har international konsumtion, men ikke i medlemsstater, der har regional konsumtion!

I mangel på et virkeligt land, der havde indført regional konsumtion, har jeg for eksemplets skyld vist Frankrig. Borgere i de blå lande kan gå ind i en butik og købe en importeret udgave af Rolling Stones' nye CD, der er udgivet i USA, men det kan de ikke i Frankrig. Der er det forbudt på grund af regional konsumtion. Men da pladerne flourer i de andre EU-lande, hvor de er lovlige, kan de franske butikker vel købe dem dér? Er EU ikke et fælles marked uden indre grænser?

Jamen, en sådan handel inden for EU vil selvfølgelig underminere det franske forbud, så det bliver til noget rod uden en ensartet opfattelse af konsumtion i EU.

International konsumtion eller regional konsumtion?

Valget bør være oplagt. Opsplitningen af konsumtion i geografiske regioner er helt uden forbindelse til formålet om at bekæmpe piratkopier. Alene af den grund bør regional konsumtion forkastes.

Lad os se på problemet på baggrund af EU's grundlæggende principper. Et af dem er proportionalitetsprincippet, der skal undgå, at man skyder gråspurve med kanoner. Af flere løsninger til et konkret problem skal Kommissionen vælge den løsning, der er mindst indgribende i andre forhold.

Spredningsrettens funktion var at forhindre spredningen af piratkopier. Det var Kommissionens eneste ønske med stk. 2 at undgå, at der samtidig blev skabt nye barrierer for samhandelen, og derfor blev EU-Domstolens retspraksis på området præciseret. Og det udviklede sig utilsigtet til et valg af konsumtionsprincip.

Kan en fælles beslutning om at bevare international konsumtion føre til nye barrierer for det indre marked? Nej, det kan ikke lade sig gøre. En sådan løsning vil slet ikke kunne mærkes. Den ændrer intet, og den har ingen bivirkninger.

Vil en fælles beslutning om at indføre regional konsumtion (og altså afskaffe international konsumtion) føre til nye barrierer for det indre marked? Det er ret mudret. Det kommer an på fortolkningen og håndteringen af udfordringen med at finde ud af, om varerne første gang er solgt inden for EU eller uden for EU.

Det er en kæmpe ulempe, at den hidtidige frie handel med omverdenen afskaffes, og man kan både spørge, hvad formålet skulle være, og om en så vidtrækkende beslutning ikke rettelig burde træffes af de folkevalgte repræsentanter og ikke af en enkelt uoplyst eller vildledt kommissær i et svar til et parlamentsmedlem.

3.2.2.1. Høringspligten

Ved høringspligten forstås pligten for Rådet til at indhente en udtalelse fra Parlamentet eller Det økonomiske og sociale Udvalg. En undladt høring vil som hovedregel medføre ugyldighed. Domstolen har således udtalt, at høringspligten gør det muligt for Parlamentet effektivt at deltage i lovgivningsproceduren i Fællesskabet, og at denne kompetence udgør et væsentligt element i den institutionelle ligevægt. »Den er på fællesskabsniveau en, omend begrænset refleks af et grundlæggende demokratisk princip, hvorefter folkeslagene deltager i udøvelsen af magten ved hjælp af en repræsentativ forsamlings medvirken.«

5.2.3. Proportionalitetsprincippet

Det er i mange domme blevet understreget, at princippet om proportionalitet (Verhältnismässigkeit) skal respekteres af institutionerne. Proportionalitetsprincippet kræver, at institutionerne ikke pålægger borgerne pligter ud over, hvad der er strengt nødvendigt for at nå formålet med den pågældende foranstaltning, og at der ikke må være et misforhold mellem formålet og de midler, der vælges til at realisere det.

Mere om Raniero Vanni d'Archirafis anti-demokratiske svar

Raniero Vanni d'Archirafi begrundede afskaffelsen af international konsumtion med *formuleringen* af artikel 9, stk. 2.

Det er særligt problematisk i forhold til høringspligten, for formuleringen var en anden, da der blev indhentet hørings svar fra Europa-Parlamentet og ØSU. De to repræsentanter for EU's borgere blev således reelt afskåret fra at blive hørt.

Ikke nok med det! Der findes flere dokumenter med relation til behandlingen af direktivet (side 180). De vedrører ikke spredningsretten direkte, men de vedrører forholdet til tredjelandene, og dét er relevant.

Parlamentet foreslog en betragtning om gensidighed i forhold til tredjelande. Det er vigtigt, fordi den blev afvist med henvisning til, at "direktivet er tavst med hensyn til relationerne til tredjelande inden for området intellektuelle rettigheder og ændrer ikke den internationale beskyttelse eller internationale ret på nogen måde." Også dét strider mod d'Archirafis beslutning om at afskaffe frihandelen!

Betragtning 21a (ny)

Den harmoniserede retsbeskyttelse, som vil følge af gennemførelsen af dette direktivs bestemmelser, kan skabe en ny situation, hvad angår forbindelserne mellem medlemsstaterne og tredjelande; en intensivering af forhandlingerne og drøftelserne med tredjelande, inden for rammerne af de internationale organisationer, med henblik på at opnå gensidighed i retsbeskyttelsen er derfor nødvendig.

Parlamentets ændringsforslag, 28. oktober 1992

Kommissionen kan ikke acceptere Parlamentets forslag af følgende grunde:

Oprindeligt blev denne betragtning foreslået af Parlamentet under første behandling. Kommissionen medtog betragtningen i sit ændrede forslag for i videst muligt omfang at tage hensyn til Parlamentets ønsker.

Kommissionen har imidlertid aldrig anset betragtningen for at have nogen operationel eller retlig bindende karakter. Direktivet er tavst med hensyn til relationerne til tredjelande inden for området intellektuelle rettigheder og ændrer ikke den internationale beskyttelse eller internationale ret på nogen måde. Især afgøres spørgsmålet om, hvorvidt ophavsmænd fra lande uden for Fællesskabet har krav på national behandling, udelukkende af Berner-konventionen. Direktivet ændrer intet herved og den pågældende betragtning ville ej heller bevirke en ændring heri.

Kommissionen er derfor enig med Rådet i, at betragtningen bør udgå, idet den ikke ville tilføre Direktivet retligt indhold, og fordi den er uden tilstrækkelig forbindelse til Direktivets rækkevidde.

Udtalelse fra Kommissionen, 9. november 1992

Ophavsretten i Den Europæiske Union

I relation til konsumtion sammenfattede Peter Schønning og Lars M. Banke fra Kulturministeriet de ophavsretlige EU-regler i *Ugeskrift for Retsvæsen* (43/1994).

1. Edb-programmer

Direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer, edb-direktivet, blev vedtaget af Ministerrådet den 14.5.1991. Direktivet blev implementeret i dansk ret ved lov nr. 1010 af 19.12.1992 om ændring af ophavsretsloven

Direktivet, der i store træk svarer til de regler, der allerede i 1989 blev gennemført i den danske ophavsretslov, gav ikke anledning til mange tvivlsspørgsmål i forbindelse med implementeringen. Det bør dog nævnes, at Kulturministeriet fortolkede direktivets art. 4, litra c, om konsumtion af spredningsretten til edb-programmer sådan, at bestemmelsen gav mulighed for at opretholde et princip om international konsumtion. Implementeringen indebærer derfor ikke en regel om EU-konsumtion. Dette medfører, at spredningsretten til et eksemplar af et edb-program konsumeres, uanset om det første gang er bragt på markedet i et EU-land eller i et tredjeland.

2. Udlejnings- og udlånsrettigheder m.v.

Ministerrådet vedtog direktivet om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret den 19. november 1992. Europa-Parlamentet godkendte i 2. høringsrunde den fælles holdning uden ændringsforslag. Det endelige udlejningsdirektiv er således identisk med den fælles holdning af 18. juni 1992.

Udlejningsdirektivet skulle være implementeret i national lovgivning inden den 1. juli 1994. Direktivet indgik på den baggrund i ophavsretslovforslaget af 9. februar 1994. De væsentligste punkter i forslaget til implementering af direktivet er følgende:

- Ophavsmænd til litterære værker og kunstværker får eneret til udlejning, jf. lovforslagets § 19, stk. 2. Det samme gælder udøvende kunstnere, fonogramproducenter og filmproducenter, jf. lovforslagets §§ 65-67. Blandt de beskyttede værksarter er det her efter alene bygnings- og brugskunst, der er undtaget fra udlejningsretten.
- Direktivets bestemmelse om et uoverdrageligt vederlagskrav til ophavsmænd og udøvende kunstnere ved udlejning af film og fonogrammer gennemføres ikke i første omgang. Kulturministeriet har benyttet sig af muligheden for at udskyde implementeringen - direktivets frist er 1. juli 1997 - for at få tid til forhandlinger med de andre nordiske ministerier om, hvordan ordningen skal tilrettelægges.
- Udøvende kunstnere, fonogramproducenter og filmproducenter får - ligesom ophavsmændene allerede har det - spredningsrettigheder, jf. lovforslagets §§ 65-67. Konsumtion af spredningsrettighederne begrænses, således at der kun skal gælde EØS-konsumtion. Hvis et beskyttet fonogram bringes på markedet i et land uden for EØS, kan det ikke videresælges i Danmark uden samtykke fra fonogramproducenten.

Analyse af artiklen

Konsumtion indtræder for alle typer af immaterielle rettigheder og nævnes i flere direktiver. d'Archirafi nævner varemærkedirektivet (89/104/EØF), selvom formuleringen dér er neutral i forhold til tredjelandene. Schönning og Banke skriver, at Kulturministeriet fortolkede edb-direktivet (91/250/EØF), så international konsumtion kan opretholdes, selvom formuleringen også dér kan læses som et forbud. Kulturministeriet valgte dog allerede i lovforslaget den 9. februar 1994 - før d'Archirafis svar - at forbyde den hidtidige frihandel i ophavsretsloven ved at vælge regional konsumtion.

Faktisk havde Europa-Parlamentet et ændringsforslag, og det førte til et løfte om, at forholdet til tredjelandene ikke berøres af direktivet, men det er fejlagtigt udeladt af artiklen.

Ophavsmandens udlejningsret i § 23, stk. 3, blev ført videre uændret i den nye ophavsretslovs § 19, stk. 2, mens udøvende kunstnere og producenter som noget nyt skulle have udlejningsret i §§ 65-67. Det ses også, at Kulturministeriet udskød implementeringen af vederlagskravet til ophavsmændene for udlejning. I 2022 har de stadig intet fået. Og så har Peter Schönning i øvrigt skiftet mening om kunstværker, idet filmværker i artiklen er omfattet af begrebet i § 19, stk. 2!

Hvis frihandel virkelig var et problem?

Det var Portugal, der havde formandskabet i foråret 1992. Man kunne principielt forestille sig, at Portugal havde et problem med den frie samhandel med verden uden for EU og ændrede formuleringen for på falderebet at gennemføre et forbud via et direktiv, som alle troede skulle handle om at gennemføre det indre marked for udlejning. Mon de i al hemmelighed drøftede dette på ministerrådsmødet?

Det er usandsynligt. Hvis en medlemsstat var utilfreds med EU's regler om fri samhandel med tredjelande, var det proceduren at gå til Kommissionen, der har en såkaldt initiativret. Kommissionen er en slags regering, der dengang var alene om at kunne foreslå nye regler. Kommissionen kunne fremsætte forslag til en retsakt og forklare, hvorfor frihandel er noget skidt. Det er imidlertid aldrig sket!

Artikel 7

Konsumtion af de rettigheder, der er knyttet til varemærket

1. De til varemærket knyttede rettigheder giver ikke indehaveren ret til at forbyde brugen af mærket for varer, som af indehaveren selv eller med dennes samtykke er markedsført inden for Fællesskabet under dette mærke.

Varemærkedirektivet

Artikel 4

De enkelte rettigheder

Den eneret, som tilkommer rettighedshaveren som defineret i artikel 2, skal omfatte ret til at foretage eller tillade:

- c) enhver form for offentlig spredning, herunder udlejning, af det originale edb-program eller kopier deraf. Første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt...

Edb-direktivet

34. Street Dance-affæren

På basis af formuleringen af låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, var pladebranchens organisation, IFPI, hurtig til at angribe Street Dance Records' specialimport af musik, men efter et ramaskrig i pressen og udsigten til en undersøgelse fik Kulturministeriet kolde fødder.

Truslen mod musikforretningen Street Dance Records

I 1994 havde enhver pladeforretning med respekt for sig selv sin egen import som supplement til den organiserede pladebranches tilbud. Det irriterede IFPI, og de greb den uheldige formulering uden at vente på, at direktivet blev omsat til lov. IFPI sendte breve til pladeforretningerne, herunder til Peter Larsen, indehaver af Street Dance Records, med krav om, at forholdene lovliggøres på den måde, at de "ulovlige produkter i varelageret identificeres og konfiskeres af IFPI", og at der "i samarbejde findes en mindelig løsning på det erstatningskrav, IFPI har".

Peter Larsen spillede ikke umiddelbart med, men gik til Berlingske Tidendes Mads Kastrup, som skrev en artikel om affæren. Her fik vi en forklaring på, hvorfor IFPI ikke ville vente på, at direktivet blev omsat til national lovgivning.

Tilsyneladende vidste de på Johan Schlüters advokatkontor slet ikke, hvordan et direktiv fungerer. Direktivet var trådt i kraft den 1. juli 1994, men selvom det ikke var implementeret i dansk lov endnu, troede de, at det alligevel kunne bruges som trussel. Derved skød de sig selv i foden, for aviserne tog historien op.

Pladebranche angriber specialbutikker

Ny ophavsretslov sætter en stopper for store dele af specialimport af plader. Hip hop- og dance-specialisten Street Dance Records har fået et advarselsbrev fra pladebranchen.

Det vil snart være slut med at købe specialimporterede amerikanske hip hop-plader i Street Dance Records i København og lignende forretninger landet over. Ligesom specialimportører af amerikansk countrymusik også må lukke for forsyningerne.

En ny ophavsretslov, der ventes vedtaget i løbet af næste år, vil måske endda lukke en del specialpladeforretninger i Danmark. I loven er, som følge af et EU-direktiv, indført en såkaldt »producentbeskyttelse« mod viderespredning af plader og CD'er, der ikke har været solgt til en distributør inden for Det

Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde først.

Den ny lov betyder, at eksempelvis en plade med rapperen Snoop Doggy Dog først kommer til Danmark, når hans pladeselskab Warners danske afdeling får den hjem. Tidligere kunne specialimportører som Street Dance købe den direkte hos en amerikansk distributør, når Warner i USA havde solgt den dertil, og således få den først. Ejeren, Peter Larsen, har på den måde kunnet tage plader hjem, som de store pladeselskaber i Danmark fandt det for urentabelt at have på lager, men

som hans specialkunder gerne ville købe. Også dette kan selskaberne nu forbyde ham. Det skal han ifølge den ny lov have selskabernes »samtykke« til.

Ifølge kontorchef J. Nørup-Nielsen på ophavsretskontoret i Kulturministeriet er der imidlertid ingen hjælp at hente for Larsen eller andre af hans kolleger, der parallelimporterer plader fra lande uden for EU.

»Jeg har lige talt med Konkurrencerådet, der har fået sager om problemet. Men der er man altså enige i, at det er et EU-direktiv, så det kan ikke diskuteres. Løbet er kørt.«

Om avisartiklerne

En samlet presse tog afstand fra bestemmelsen om producentbeskyttelse, som det blev kaldt. Berlingske Tidende brugte lederen til at gøre nar af EU og kritiserede også Kulturministeriets afvisning af at diskutere spørgsmålet: "Også i EU-regi bør det være muligt at rette oplagte misforståelser," slutter lederen af. Snart kom den tidligere kulturminister H. P. Clausen (KF) på banen og forlangte en undersøgelse.

Monopol på plader

Sidste års største hjemlige pladehit hed »Åh, Abe«, og i tilsyneladende forlængelse heraf er den danske pladebranche nu også ved at smede sin egen parallel til EU's forkætrede bananpolitik. Med udgangspunkt i et EU-direktiv om producentbeskyttelse lægger et forslag til ny ophavsretslov nemlig op til forbud mod direkte import af plader, dvs. uden om de multinationale pladeselskabers europæiske distributionsnet. Og da EU-direktivet allerede er trådt i kraft pr. 1.7. i år, farer pladebranchens sammenlutning, IFPI, som beskrevet i fredagens avis, allerede nu frem med bål og brand mod de specialbutikker, for hvem netop egenimport har været en hovedkvalitet.

Som principielt udslag af manglende konsekvensanalyse turde sagen være forstemmende eksemplarisk. Resultatet vil således være det stik modsatte af fri konkurrence, nemlig en brancheorganisations reelle monopol på markedet, til for-

brugernes absolutte ugunst. I det konkrete tilfælde er der jo gode grunde til, at de uafhængige pladeimportører har fået så meget vind i sejlene, som de bedste af dem har - i og med at det ofte har været hos dem, man har haft bedst føling med både nye strømninger og særlige niches. Inklusive så væsentlige ting som hip hop og anden ny dansemusik, hvor de multinationale selskabers lokale repræsentanters aktualitetssans ofte har ladet en del tilbage at ønske. Det er trods alt ikke helt ligegyldigt, hvilke plader man som forbruger får stukket ud.

Derfor er det også lidt for nemt, at Kulturministeriets ophavsretskontor blot smækker hælene sammen og med begrundelsen »Løbet er kørt« ikke vil diskutere EU-direktivet. Også i EU-regi bør det være muligt at rette oplagte misforståelser, frem for blot at lade dem brede sig ind i dansk kulturlovgivning.

Berlingske Tidendes leder, 14. november 1994

EU-støtte til store pladeselskaber

H. P. Clausen vil have undersøgt EU-direktiv, der stopper for parallelimport af musik fra lande udenfor EU.

Ifølge et EU-direktiv, der trådte i kraft den 1. juli i år, må en plade kun videresælges, hvis den i forvejen er bragt på markedet inden for EU. Det betyder, at forhandlere der har specialiseret sig indenfor jazz, hip-hop, klassisk musik eller andre 'smalle' musikgenrer ikke kan importere direkte fra for eksempel USA. Det vil i mange tilfælde fjerne en del af deres eksistensgrundlag samt give danskerne et mere smalsporet musikalsk udbud.

»Jeg er dybt forundret,« siger H. P. Clausen, blandt meget andet tidligere kulturminister, om direktivet: »Det er et dybt beklageligt direktiv, og jeg vil spørge kulturministeren, hvordan det er blevet til, og hvilken holdning, der har været til direktivet fra dansk side,« siger han til *Information*.

Han finder direktivet meget begrænsende i forhold til den frie passage over grænserne uden generende bånd: »Direkti-

vet er blevet til en slags beskyttelse af de større selskaber, som kan hævde, at indspilninger først skal have været distribueret af deres agent i EU, før de må sælges i Danmark.«

Berlingske Tidende kunne fredag fortælle, hvordan de store danske pladeselskaber har sendt et advarselsbrev til hip hop- og dance-specialistforretningen Street Dance Records, om at stoppe den direkte import af plader fra USA.

Information, 15. november 1994

Hvad kan vi lære af disse artikler?

Af pladshensyn er artiklerne i Berlingske Tidende og Det Fri Aktuelt forkortet en smule her. Artiklen i Information er fra forsiden, og den blev fulgt op med en ikke-gengivet artikel inde i avisen, men essensen fremgår af den gengivne tekst.

Journalisten fra Berlingske Tidende havde åbenbart talt med J. Nørup-Nielsen. Det var ham, som var med til at glemme § 25 sammen med resten af ophavsretsudvalget (side 152), og ham, som ophøjede FDV til ophavsmænd, da jeg bad om en præcisering af forståelsen af § 23, stk. 3, (side 194). Det var ham, der sammen med Peter Schønning havde forhandlet direktivet for Kulturministeriet. Nu var han blevet kontorchef, og i den egenskab afviste han, at der var noget at diskutere. Han havde ellers førstehåndskendskab til sagens udvikling og burde vide, at det aldrig har været drøftet at afskaffe international konsumtion. Man kan ikke med rette kalde låne/leje-direktivet for et "EU-direktiv om producentbeskyttelse", men det var kun den del af direktivet, Kulturministeriet havde planlagt at gennemføre.

I Det Fri Aktuelt antydede Peter Larsen, at Kulturministeriet var blevet bondefanget af IFPI under udformningen af lovforslaget. Det afviste J. Nørup-Nielsen. Han fastholdt, at der ikke var noget at gøre, og henviste til Konkurrencerådet og beklagede, at Kulturministeriet var nødt til at gennemføre de nye regler, selvom Danmark var modstander af direktivet, men "desværre" var ude af stand til at forhindre det. Det var en direkte løgn. Danmark var ikke modstander af direktivet, der blev enstemmigt vedtaget. Angående den omtalte producentbeskyttelse blev den i sagens natur slet ikke diskuteret, for den blev først opfundet bagefter.

Det fik alligevel stor betydning, at H. P. Clausen ville have sagen undersøgt.

Lille pladebutik i klemme

Den lille københavnske pladeforretning »Street Dance Records« er kommet grundigt i klemme på grund af et nyt EU-direktiv om ophavsret. Forretningen kan ikke længere specialimportere plader direkte fra USA.

Hip-hop-, house- og country-elskere kan meget snart komme i den situation, at sjældne amerikanske udgivelser ikke mere kan købes i Danmark. Årsagen er et EU-direktiv om ophavsret, der trådte i kraft den 1. juli 1994. Heri forbydes den såkaldte parallelimport til EU uden om rettigedshavende distributører.

En stor del af importen er såkaldt »smalle« udgivelser, som de store pladeimportører normalt ikke vil røre ved, fordi salget er for ubetydeligt. Men

»Street Dance Records« kan gøre det på grund af sin specialstatus. Forretningen har flere tusinde udgivelser, som den er den eneste, der forhandler i Danmark.

NY DANSK LOV

Der er sandsynligvis ikke meget hjælp at hente. Danmark var modstander af direktivet, da det blev vedtaget i 1992, men kunne ikke hindre det. Næste år vedtages en ny dansk lov om ophavsret, der inkluderer direk-

tivet. Peter Larsen mere end antyder, at Kulturministeriet er blevet bondefanget af pladeselskabernes interesseorganisationer under udformningen af den danske lovgivning. Men det tilbageviser ministeriet og slår fast, at direktivet er en realitet, og Danmark kan ikke indføre særordninger på dette område.

I næste uge kan Peter Larsen præsentere sin klage i Kulturministeriet. Han har fået foretræde i ministeriets udvalg for ophavsret.

J. Nørup-Nielsens nødløsning

Var det udtryk for panik over for udsigten til en undersøgelse, der måske ville vise, at låne/leje-direktivet havde et ganske andet formål, at J. Nørup-Nielsen pludselig foretog en kovending og greb til Romkonventionen for at lukke debatten?

Politikens artikel er interessant, fordi den fik Johan Schlüter ud af busken. Han erklærede selv, at han havde hjulpet Kulturministeriet med at fortolke direktivet. Det kom ikke bag på mig, og det forklarer også, hvorfor resten af direktivet ikke blev gennemført, og det støtter Peter Larsens påstand om, at Kulturministeriet var blevet bondefanget af musikbranchen, det vil sige af Johan Schlüter.

Jeg ringede til den pågældende journalist, Nils Christoffersen, for at være helt sikker på, at han havde det fra Johan Schlüter selv, at denne havde indflydelse på direktivets fortolkning. Det forsikrede Nils Christoffersen udtrykkeligt.

Den hidtil selvsikre J. Nørup-Nielsen turde ikke løbe linen ud. Johan Schlüter havde ret i, at EU-retten er uafhængig af, hvem der har tiltrådt Romkonventionen. Det var en vanvittig idé fra en panikslagen kontorchef, som forsøgte at undgå, at en undersøgelse af direktivforhandlingerne ville vise, at importforbuddet var pure opspind. På næste side gengives Kulturministeriets redegørelse til Kulturudvalget.

CD-import er sikret

USA ikke omfattet af EU-direktiv

Et nyt EU-direktiv, som forhindrer, at plader og cd'er frit kan importeres fra lande uden for EU, ser nu ud til at ramme den danske import af kultur i form af musik mindre hårdt end først antaget.

Direktivet, som bliver ophøjet til dansk lov i starten af næste år, giver de store pladeselskaber magten til at bestemme, hvilke plader der skal sælges i Danmark - og til hvilken pris. Men denne magt er mere begrænset, end pladebranchen går og tror, fastslår Kulturministeriet nu.

Pladeselskaberne kan nemlig kun bestemme over de plader, som er produceret i lande, der har tilsluttet sig Romkonventionen af 1961 om ophavsret. Og det har stort set kun de europæiske nationer og Latinamerika. Plader som for eksempel er optaget i USA eller Canada er ikke producentbeskyttede, og er

derfor frit vildt på markedet.

Og dermed kan de danskere, som går efter den sidste nye hip-hop-plade eller en speciel jazz-optagelse fra USA, ånde lettet op. Der var ellers lagt op til, at de små specialforretninger, som forsyner danskerne med de mere eksotiske plader, måtte lukke.

Pladeselskabernes organisation, IFPI, er overbeviste om, at Kulturministeriet tager fejl. Formand Stefan Fryland tvivler nu på, at Kulturministeriet har ret.

IFPI's advokat Johan Schlüter har selv hjulpet Kulturministeriet med at fortolke direktivet. Derfor kommer kontorchefens udtalelser bag på ham:

- At direktivet ikke gælder for lande, som ikke er tiltrådt Romkonventionen, anser jeg som det rene sludder. Jeg forstår rent ud sagt ikke, at Romkonventionen skulle være relevant, siger Johan Schlüter.

Den udtalelse er J. Nørup-Nielsen fra Kulturministeriet overrasket over:

- Jeg kan ikke forstå, at Johan Schlüter siger, at Romkonventionen ikke har noget med sagen at gøre. Det er rigtigt nok, at direktivet i sig selv ikke tager stilling til, hvilke plader der er beskyttet eller ej. Men det gør Romkonventionen, som styrer, hvilke plader der er beskyttet i Danmark. Og optagelser, som er foretaget i USA, har ingen beskyttelse, fordi landet ikke er med i Romkonventionen, fastslår kontorchefen.

Han lægger vægt på, at plader fra lande, der ikke er med i Romkonventionen udelukkende er beskyttet mod piratkopiering. Og at pladeselskaberne derfor ingen krav har på at være enedistributør af plader importeret fra lande uden for EU.

Siden 1961 har ophavsmænd til litterære og kunstneriske værker som hovedregel efter ophavsretslovens § 2 skullet give samtykke til enhver spredning af eksemplarer af deres værker til almenheden. Denne hovedregel gennembrydes i lovens § 23 af en bred undtagelse, der indebærer, at når eksemplarer af værker lovligt er udgivet, kan de udgivne eksemplarer frit spredes videre f.eks. ved videresalg. Den frie viderespredningsret udløses af enhver udgivelse, som er sket med ophavsmandens samtykke, uanset hvor udgivelsen har fundet sted. Den frie viderespredningsret vil således også gælde for et parti lovligt udgivne bøger, som f.eks. indkøbes i USA med henblik på videresalg i Danmark. Er der tale om ulovlige eksemplarer (piratkopier) gælder den frie viderespredningsret ikke. Efter ophavsretslovens § 55b er det strafbart (bøde) at indføre sådanne eksemplarer i Danmark med henblik på spredning til almenheden.

Den ovennævnte eneret til eksemplarspredning efter lovens § 2 med tilhørende undtagelse om fri viderespredning af udgivne eksemplarer gælder kun for ophavsmænd til litterære og kunstneriske værker. Grammofonpladeproducenter har efter gældende lov ikke tilsvarende eksemplarspredningsrettigheder.

Ved EF-direktivet af 19. november 1992 om udlejning og udlån mv. blev der som noget nyt i direktivets art. 9, stk. 1, givet eksemplarspredningsrettigheder til bl.a. pladeproducenter. Samtidig blev der i direktivets art. 9, stk. 2, gennemført en bestemmelse om fri viderespredning, der i ordlyd afviger noget fra det ovennævnte danske princip om fri viderespredning. Afvigelsen består deri, at den frie viderespredningsret i forhold til grammofonpladeproducenter kun gælder for plader, der første gang er bragt på markedet indenfor EU. Dette indebærer, at pladeproducenter, hvis plader er bragt på markedet første gang udenfor EU, principielt kan kontrollere videresalg af parallelimporterede plader indenfor EU.

Forslaget til § 66 om pladeproducentbeskyttelse i det i februar 1994 i Folketinget fremlagte forslag til generel revision af ophavsretsloven er udformet i overensstemmelse med bestemmelserne i direktivets art. 9.

Ved en vurdering af den praktiske betydning af de nye spredningsbestemmelser må det imidlertid tages i betragtning, at direktivet ikke har nogen direkte virkning på medlemslandenes forhold til tredjelande. Dette spørgsmål er overladt til national lovgivning og de enkelte landes eksisterende internationale forpligtelser på området.

Efter lovforslagets § 86, stk. 1, gælder pladeproducentbeskyttelsen - ligesom efter gældende lov - umiddelbart kun for optagelser, som har fundet sted i Danmark. Spørgsmålet om hvilken beskyttelse, der skal gælde i forhold til andre lande skal nærmere fastlægges i den i lovforslagets § 87 nævnte kgl. anordning. Efter den gældende lov og kgl. anordning beskytter Danmark kun optagelser, der er foretaget i lande (herunder alle EU-lande), der er tilsluttet Romkonventionen af 1961.

Da USA - hvorfra hovedparten af parallelimporten kommer - ikke er med i Romkonventionen, gives der efter den gældende lov og kgl. anordning ikke beskyttelse overhovedet for optagelser, der er foretaget i USA. Optagelser med "amerikansk oprindelse" vil efter de gældende bestemmelser kun være beskyttet i Danmark, hvis det amerikanske pladeselskab har ladet optagelsen foretage i et Romkonventionsland.

Kulturudvalget vs. Kulturministeriet

Redegørelsen er kulturministerens svar til Kulturudvalget på fire spørgsmål, der blev stillet den 16. november 1994 efter avisomtalen. Det er ikke svært at forstå, at det kniber for politikerne at følge med. Det er ikke engang nævnt, hvad spredningsretten skulle til for, nemlig at forhindre spredningen af piratkopier.

Der henvises til den ene paragraf efter den anden, omend kun § 23 nævnes i forbindelse med konsumtion, og det efterlader filmværker og andre værksarter end litteratur og musik ude af debatten. Der henvises til ordlyden af art. 9, stk. 2, som ikke forklarer noget som helst, og der indsættes et "principielt" om pladeproducenternes ret til at kontrollere det videresalg af amerikanske CD-plader, der forårsagede debatten. Hvad er en EU-ret værd, hvis den kun er principiel?

I dette tilfælde ikke ret meget, for virkningen af EU-retten i forhold til producentbeskyttelsen er efter ministeriets forklaring overladt til national lovgivning, og efter § 86 omfatter det som udgangspunkt kun optagelser, som har fundet sted i Danmark. Beskyttelsen af den øvrige verdens optagelser reguleres ifølge § 87 af en kgl. anordning, som i øjeblikket kun beskytter optagelser, der er foretaget i et land, som er tilsluttet Romkonventionen. Soleklart, eller...?

Dagen efter stillede Kulturudvalget yderligere to spørgsmål. I svarene blev det bekræftet, at et importforbud slet ikke var et emne under forhandlingerne, og at det var uklart, hvordan art. 9, stk. 2, blev håndteret af de øvrige medlemsstater!

Spørgsmål nr. 25:

Hvilke oplysninger kan ministeren give om den danske deltagelse i forbindelse med udformningen af direktivet vedrørende direkte import af fonogrammer?

Svar:

I overensstemmelse med det i besvarelsen af spørgsmål 19 anførte kan jeg oplyse, at det under forhandlingerne omkring direktivet har været Danmarks opfattelse, at direktivet ikke indeholder bestemmelser om anvendelsen af den i direktivets art. 9 givne eksemplarspredningsbeskyttelse i forhold til lande udenfor EU.

Spørgsmål nr. 26:

Hvad kan ministeren oplyse om, hvorledes andre EU-lande tolker og implementerer - eller agter at implementere - direktivet?

Svar:

Efter det for ministeriet oplyste synes alle lande inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde at være indstillet på at gennemføre direktivet på samme måde som foreslået i bl.a. § 66 i det i Folketinget i februar fremsatte lovforslag (L 197). Derimod synes der på nuværende tidspunkt at herske betydelig usikkerhed om, på hvilken måde de enkelte lande vil anvende de nye eksemplarspredningsbestemmelser i forhold til lande udenfor EU.

35. Sandheden som våben

Folketinget var igen på vej til at blive ført bag lyset. En revision af ophavsretsloven ville slette alle spor efter § 23, stk. 3, og § 25, og låne/leje-direktivet skulle være skalkeskjul for at forbyde parallel-import fra bl.a. USA. Jeg satte alle sejl til for at trænge igennem til Folketingets medlemmer. Jeg skrev bogen *Sandheden som våben*.

Den uforståelige ophavsret

Låne/leje-direktivet skulle egentlig være gennemført i lovforslag L 197, der blev fremsat den 9. februar 1994, men Folketinget nåede ikke at behandle forslaget, før alle gik på sommerferie. Dermed bortfaldt forslaget, og direktivet blev ikke implementeret i dansk lovgivning før fristens udløb den 1. juli 1994, og i en slags frustration angreb IFPI alligevel pladeforretningerne. Det var det wake-up call, jeg havde brug for. På det tidspunkt kæmpede jeg ikke kun mod Johan Schlüter og FDV, men også mod Skatteministeriet om en ulovlig afgift på LaserDiscs, og jeg havde overset L 197. Så blev IFPI's angreb på Street Dance omtalt i pressen, og jeg gravede ned i lovforslaget og det tilhørende materiale. Det var ventet, at lovforslaget ville blive genfremsat i begyndelsen af det nye år, altså i 1995, så jeg havde et par måneder til at forberede min handlingsplan.

Kulturminister Jytte Hilden havde fremsat et andet lovforslag, der ikke kunne vente til det nye år. Det blev behandlet den 1. november 1994, og som så ofte før var en lov om ophavsret fuldstændig uforståelig. Lovforslag L 21 drejede sig om kabel-tv, men ordførerne brugte mere tid på at kritisere forslagets uforståelighed end på at drøfte dets indhold. Aage Frandsen (SF) formulerede det således: "Selv ganske naturlige ting, som kunne formuleres på dansk med nogle enkelte ord, som vi andre bruger til daglig, er formuleret på en sådan måde, at medmindre man kender lovens intention og indhold, kan man ikke forstå det."

H. P. Clausen foreslog ligefrem, at kulturministeren udskrev en konkurrence.

Jeg skal tilføje en bemærkning, som er følgende: Ophavsret er jo noget kompliceret noget, og det er det nødvendigvis, men jeg spørger somme tider mig selv: Hvorfor kan man ikke skrive enkelt om ophavsret? Det er, som om ophavsretten skal fremstilles så indviklet og i et så indforstået sprog, at det lukker teksten fuldstændig til for alle andre end ophavsrettens lærde fundamentalister. Og det er faktisk et område, som vedkommer flere og flere og er mere nærværende, end det var tidligere.

Derfor vil jeg benytte lejligheden til at foreslå ministeren, at hun i sit ministerium udskriver en konkurrence om et manuskript, der klart, forståeligt og enkelt belyser emnet: Hvorfor ophavsret og hvordan? Og det kunne så passende følge med, når vi til januar får den store ophavsretsdynge her i Tinget.

H. P. Clausen (KF), 1. november 1994

Mit svar til H. P. Clausen

Jeg valgte at tage H. P. Clausen på ordet. Jeg indledte *Sandheden som våben* med en gennemgang af, hvad ophavsret går ud på - i forståelig prosa. Det førte mig ud i en interessant vandring i kunst og kultur, og lidt til min egen overraskelse sad jeg pludselig og jonglerede med det fundamentale spørgsmål: Hvad er kunst?

Storm P. har på sin egen finurlige facon sagt, at "Kunst er det, man ikke kan. Hvis man kunne, var det jo ingen kunst," men her var en lejlighed til at filosofere dybere. I gymnasiet brød jeg mig ikke om kunstbegrebet, måske fordi min lærer ikke forstod tegneserier, der til min udelte mishag blev kategoriseret som trivial-litteratur. Jeg startede Aalborg Tegneserieklub i et naturligt oprør til forsvar for den populære kunstform og fik samtidig en indgroet modvilje mod det for mig så højrovede udtryk "kunst". Omstændighederne ville, at jeg kom til at studere dette nærmere, og jeg fandt på et svar, der blev et fundament for resten af mit liv: *Kunst er Kærlighedens måde at udtrykke sig på igennem mennesket*.

Hovedparten af bogen, ca. 160 sider, kom således til at handle om kærlighed i en eller anden afskygning.

Sandheden som våben var til at begynde med skrevet direkte til politikerne som et bidrag til den aktuelle debat i forbindelse med revisionen af ophavsretsloven. Bogen var opdelt i separate afsnit, og et af dem vedrørte en alternativ - forståelig - ophavsretslov med blot 10 paragraffer og tilhørende forklarende bemærkninger. Det var mit bidrag til H. P. Clausen. Jeg svarede også direkte på hans spørgsmål.

Jeg vil gerne forklare H. P. Clausen og andre interesserede, hvorfor ophavsretten skal være så kompliceret, for det er korrekt, at ophavsretten formuleres i et sprog, som lukker teksten fuldstændig til for alle andre end ophavsrettens lærde fundamentalister. Det behøver ikke nødvendigvis at være sådan, men der er én grund til det.

Penge!

Der er mange penge i ophavsret. Ophavsret berører os alle. Den, der kontrollerer rettighederne, kontrollerer pengene. Der er mange penge i at tilhøre de lærde fundamentalister, og netop fordi ophavsretten er så uigennemskuelig, er det vanskeligt at tale de lærde imod. Der er så få af dem i Danmark, at man nærmest kan tale om et monopol, og som alle andre monopoler kan det misbruges, som f.eks. i lovforslaget om forbud mod udlejning og udlån fra 1988 og nærværende lovforslag om forbud mod import og salg af filmværker og musikværker fra tredjelande.

Kun lærde fundamentalister kan definere en forskel på "kunstværker" og "kunstneriske værker" således, at der netop er filmværker til forskel, og samtidig forklare, at denne forskel kun gælder i relation til ophavsretslovens § 25, men ikke i relation til §§ 14 og 34. En sådan definition ville blive afvist af sund fornuft, og så havde FDV næppe fået udlejningsforbuddet gennem Folketinget. Interessen for at holde juraens veje krogede, så sund fornuft ikke kommer i vejen, er klar.

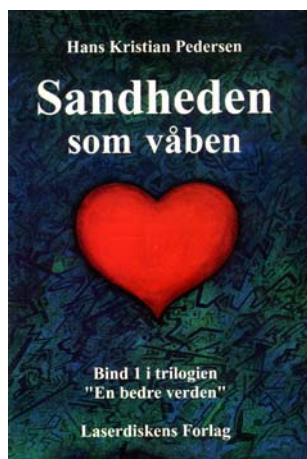
Til H. P. Clausen i Sandheden som våben, 9. januar 1995

Allerede i oktober 1994 havde retspræsident Arildsen meddelt, at udlejningssagen ville blive forelagt for EU-Domstolen, og på det tidspunkt havde jeg en stærk tro på, at når FDV's monopol og manipulationerne i Warner-sagen blev afsløret for EU-Domstolen, ville det være slut med udlejningsmonopolet. Min opgave var nu at forhindre, at Kulturministeriet igen vildledte Folketinget. Et importforbud ville få katastrofale følger. Det omfattede jo ikke bare hiphop musik, men også film. Det ville ikke kun betyde enden for LaserDisc-systemet i Danmark; det ville også komme til at koste de danske forbrugere milliarder af kroner.

Jeg troede ikke et sekund på J. Nørup-Nielsen. Jeg var sikker på, at når loven var vedtaget, ville bemærkningerne om Romkonventionen lige så stille forsvinde igen, og importforbuddet ville være en realitet. Hans redegørelse var meningsløs og gav hverken klarhed eller vished. Hvad nu hvis Michael Jackson indspiller sin næste plade i Danmark? Og hvis USA tiltræder Romkonventionen? Hvad så? Og hvem har indflydelse på, hvordan den kgl. anordning udformes i fremtiden?

I et appendiks på 48 sider gennemgik jeg låne/leje-direktivet, spredningsretten og spørgsmålet om konsumtion. Jeg gennemgik FDV's retssag mod Erik Viuff Christiansen, og jeg skrev om baggrunden for politianmeldelsen af regeringen for falsk forklaring (side 324). I 1989 var mine breve til politikerne meget saglige, og det havde ikke virket, så denne gang prøvede jeg at skabe opmærksomhed med farverige overskrifter med udgangspunkt i den forestående afsløring af FDV. Jeg indrykkede en serie provokerende annoncer i flere af de landsdækkende aviser.

Dansk korruptionsskandale på vej

*"Sandheden som våben" er udkommet.
304 sider, 148 kr. Køb den hos boghandleren
eller få den tilsendt portofrit ved bestilling
hos Laserdiskens Forlag, tlf. 98 13 22 22.*

**Kulturministeriet løj for Folketinget! Regeringen løj for EF-Domstolen!
Det danske videomonopol for EF-Domstolen! Danske politikere og
dommere svimler af forvirring over en uigennemsigtig lovgivning.**

Politikerne har så travlt med at mele deres egne rævekager, at de ikke har tid til at tage sig af samfundsproblemerne. De politiske løsninger er overladt til embedsmændene, som kontrolleres af magtfulde interesseorganisationer. Der er mange penge i ophavsret. Ophavsret er et oplagt mål for økonomisk kriminalitet. Dumme forbrydere plyndrer banker. Smarte forbrydere snyder med ophavsretten.

De danske videodistributører har igennem Kulturministeriet tilranet sig et ulovligt monopol i videobranchen. Den sag skal nu for EF-Domstolen, men branchen har ikke givet op. Igennem Kulturministeriet har musik- og videobranchen foreslået et totalt forbud mod import og salg af film og musik fra USA. For første gang skal det være forbudt at sælge en lovlig udgivet grammofon- eller CD-plade! Hvorfor? For at de magtfulde danske distributører kan sælge til højere priser.

Forvent ikke, at politikerne løser dine problemer. Du må hjælpe dig selv. Du får en håndsækning i "Sandheden som våben". Med udgangspunkt i ophavsretten og filmkunsten tager forfatteren dig med på en vandring i kunst, kultur, politik og videnskaberne og giver dig praktiske anvisninger og metoder, der kan hjælpe dig i din egen udvikling, så du på din måde - og på trods af systemet - kan gøre verden bedre for dig selv og dine omgivelser.

danskjultekorrupsion.dk/video11

TV Aalborg, 31. januar 1995

danskjultekorrupsion.dk/video12

TV2 Nord, 31. januar 1995

Pressens reaktioner

De lokale tv-stationer, TV Aalborg og TV2 Nord, gjorde begge det usædvanlige, at de lod bogudgivelsen være udgangspunktet i et nyhedsindslag.

TV Aalborg præsenterede indslaget således: "Han sælger film på laserplader, han fører retssager til EU-Domstolen, og nu har han også skrevet en bog om, hvor han henter sin umådelige stædighed og sine kræfter fra. Her er Hans Kristian Pedersen, en ukuelig optimist," og derefter præsenterede Ida Thorsen så godt, som det kan lade sig gøre på 3 minutter, hvad jeg forsøgte at trænge igennem med.

Også TV2 Nord lagde vægt på, at bogen handlede om kærlighed, men lod det også komme frem, at bogen var sendt til alle Folketingets medlemmer, og at den indeholdt et forslag til en ny ophavsretslov.

KVIK-tilbud fra Ibc (95/08)

Pedersen, Hans Kristian: Sandheden som våben. - Laserdisken. - 256, 48 sider. - (En bedre verden ; bind I).

»Dette er en gyser«, siger forfatteren i en indledning der specielt henvender sig til landets politikere. »Det er en historie om rendyrket magtmisbrug og økonomisk pression!«. Hans Kristian Pedersen ejer butikken Laserdisken i Ålborg, og i 1992 beskrev han i bogen *Sådan tjener man en milliard kr.* hvordan Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV) efter hans mening ulovligt tilraner sig monopolstatus. FDV er også hovedfjenden i denne bog, men herudover kommer vi vidt omkring. HKP bevæger sig hid og did fra emner som producentudvikling til næstekærlighed, fra politik til universets hemmelighed. Han citerer flittigt, bl.a. Paul Simon, Pinocchio og H.P. Clausen. Han ser sig selv i krig mod FDV, hvor hans tropper er »loven, sandheden og EF-Domstolen«, og modpartens er bl.a. Kulturministeriet, ombudsmanden, ophavsretsudvalget m.fl. Det er et subjektivt kampskrift, men man kan ikke frakende forfatteren både grundighed og en velskrivende pen. Anklagerne er veldokumenterede og egentlig så alvorlige, at bogen burde afføde respons fra hele det magtapparat, der er under anklage. Til afslutning en mængde bilag, der tjener som dokumentation samt en alternativ 'utopisk' ophavsretslov, der umiddelbart virker besnærende. *Niels Pinholt*

Den eneste anmeldelse kom fra Indbindingscentralen og var overvejende positiv. Anmelderen læste faktisk hele bogen, og han kunne lide min ophavsretslov. Han skrev bl.a. følgende: "Det er et subjektivt kampskrift, men man kan ikke frakende forfatteren både grundighed og en velskrivende pen. Anklagerne er veldokumenterede og egentlig så alvorlige, at bogen burde afføde respons fra hele det magtapparat, der er under anklage."

Den respons lader stadig vente på sig. Jeg er blevet dømt mange gange siden, men ingen dommer har forholdt sig til Kulturministeriets manipulationer.

Lars Borberg benyttede bogudgivelsen som en lejlighed til at opsummere de chikanerier, mit engagement med LaserDisc-systemet havde medført, og om det problem, at ingen forstår ophavsretten. "Politikerne spørger deres embedsmænd, der formodes at være kloge på den slags sager. Og embedsmændene spørger deres juridiske rådgivere, før de svarer. Og de juridiske rådgivere er - uhyggeligt, men sandt - ingen ringere end de selvsamme mennesker, der prøver at lukke Hans Kristian Pedersens butik."

Berlingske Tidende, Politiken, Information, Det Fri Aktuelt og Børsen havde alle dækket Street Dance-affæren, men så lykkedes de debatten om parallelimport. Jeg fik lov til at indrykke annoncer, men ingen af dem nævnte bogen eller importproblematikken i øvrigt. Det lykkedes mig ikke engang at få optaget et læserbrev.

KULTUR

Laser-Pedersens private krig

Hans Kristian Pedersen, Aalborg, er i krig. Med ord og bøger som våben kæmper han ene mand mod de helt store giganter - den samlede videobranch, Danmarks regering og embedsmandsvælde og snart også hele det store EU-bureaukrati. Men han vil vinde.

Af Lars Borberg

■ Det er egentlig en meget enkel historie: De magtfulde multimediagiganter vil tænke nøjsomt på deres sidste lillebøte-konkurs.

De har gjort det før. Og det lykkes altid. På den ene eller på den anden måde. Men ikke denne gang.

Denne gang holder deres modstander Pedersen, Aalborg. Et navn, der burde fit det til at løbe kølt med ad ryggen på enhver, der tror, at magt giver let spil.

Denne Pedersen holder også Hans Kristian. Han er 34 år, og han ejer og driver den lille specialshop for filmskere - Laserdisk i Prinsensgade i Aalborg.

De har lukket alle de andre samfundsløse i samme branche, der ikke ville mække ret. De har overlået dem med trusselsbrev. De har sendt deres håndlægere på anonyme kontrolbesøg i hans forretning. De har prøvet at lokke ham i fælder. De har blokeret for leverancer til hans forretning. De har ladet hans leverandører tro, at han er vidooptræt. De har slået ham for retten, og de har forsøgt at lukke hans butik med fogedforbød.

Men han er der endnu. Særlens skyllet, endda. Hans Kristian Pedersen har nemlig et par yderst uregelmæssige øgenskabbar. Han har en

meget veludviklet refleksdygtighedssans. Han er udmærket stadig. Og han tror blinde på sandhedens og godhedens vej.

Kombiner dette med en skarp hjerne, et uindtøkket reaktionsmønster og en bemærkelsesværdig handkraft - og du har en farlig modstander.

Kampen har foreløbig varet i syv år. Han på det nærmeste suger energi af konflikten. Foreløbig har det resulteret i to tykke bøger, mange kilo breve til ministre, folketingsmedlemmer, EU-parlamentsmedlemmer og diverse myndigheder og embedsmænd. Han har endda anmeldt regeringen til politiet for falsk forklaring.

Og han lærer hele tiden nyt. Om juraen, om magtens vej, om sandhedens søn - en retslig anmeldelse, om retsretens svagheder, om yttringsrihedens begrænsninger - og om sig selv.

Hans ny bog, »Sandheden som våben«, udkom i sidste uge. Den har han annonceret grundigt for i de landdekkende aviser - en annonce, der fortæller hans historie kort men klart.

Det er nemlig en uhyre kompliceret sag, der involverer tillæg af de mest kryptiske formuleringer i individuelle lovet og EU-direktiver. Her ligger hans bevæ. Men alligevel kan han ikke få nogen til at reagere.

Det er for indviklet. Journalisterne og redaktørerne kører træt, inden de er halvt færdige.

Det gælder også de politikere, der går i gang. De spørger deres embedsmænd, der formodes at være kloge på den slags. Og embedsmændene spørger deres juridiske rådgivere, før de svarer. Og de juridiske rådgivere er - uhyggeligt, men sandt - ingen ringere end de selvsamme mennesker, der prøver at lukke Hans Kristian Pedersens butik.

Den opdagelse gjorde for alvor Hans Kristian Pedersen harm.

Hvor er vi så herme, spurgte han sig selv og opdagede snart svaret på hovedet i alt hvad der findes af relevant lovgivning samt tilhørende betænkninger, bemærkninger, beslutninger, direktiver og kommentarer.

Og her fandt han artige sager. Materiale nok til at tunde fremstætte grove beskyldninger mod den danske regering (vildledning af EF-Domstolen), mod den navngivne advokat (vildledning af regeringen) samt mod embedsmænd i Kulturministeriet for bevidst manipulation af lovgivningen og for korruption. Ingen af delene er der kommet nytstater og af endnu. Det ville Hans Kristian Pedersen ellers hellere end gerne stille op til. Han er overbevist om, at han kan bevise sine påstande.

Til gengæld er der heller ikke taget skridt til at anklagemyndigheden vil slæbe regeringen for retten for falsk forklaring.

For Hans Kristian Pedersen er der ingen tvivl om, hvad det hele handler om.

Hans modstander er Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV), en organisation der vækster filmsekkens rettigheder i forbindelse med udlejning af film på video. Og de vil have eneret - monopol - på al udlejning og al salg af film på video i Danmark.

Den eneret har de tilføjet Hans Kristian Pedersen skaffet sig skrift for skrift gennem de sidste 10-12 år, både med legale midler og med grov manipulation. Med den kommende ophavsretslov, som de også har haft kraftig indflydelse på, er de godt på vej mod mullet under et tilgæld af individuelle og væsentlige formler. De har, der, at det i vinkeligheden er kunstneres rettigheder, der vækster.

Her er endnu et nøglepunkt i balladen. Og netop på læserdisk kommer filmen til sin ret: hele billedet fra den originale film, langt skarpere end på video, godkendt af instruktøren inden udgivelsen, på originaloptaget, uden store overrettelser og ønskelige tilføjelser. I modsætning til videovagterne, der oftest er beklædt til tv-skærmen. Netop beskæringerne fører verdens filminstruktører netop

■ De har lukket alle de andre i branchen, der ikke ville mække ret. Så kan en være et tilbage.

■ De har overlået dem med trusselsbrev.

■ De har sendt deres håndlægere på anonyme kontrolbesøg i hans forretning.

■ De har prøvet at lokke ham i fælder.

■ De har blokeret for leverancer til hans forretning.

■ De har ladet hans leverandører tro, at han er vidooptræt.

■ De har slået ham for retten, og de har forsøgt at lukke hans butik med fogedforbød.

■ Men han er der endnu.

nu en prøvess om, for at få ret til at bestemme over deres kunstneriske værker.

Filminstruktøren følger sagen tæt. Hans Kristian Pedersen synes heller ikke, det er rimeligt, at FDV-giganten skal have eneret på at bestemme, hvilke film, der skal kunne lejes i Danmark. Der er masser af film, der aldrig dukker op i butikkerne - typisk de »smallen« film. Han mener ikke, det kan være i nogen interesse at overlade herredømmet helt og holdbart til en organisation, der er så tydeligt monopol- og profit-orienteret som FDV. For slet ikke at tale om prisdømmelsen under et monopol i forhold til under en fri konkurrence.

Og så er han i øvrigt på vej til EF-Domstolen med sin sag. Og her var det, hans modstandere kunne have taget et varsel, hvis de havde kendt familien.

Pedersen er kendt for deres stadige vilje til at føre en sag helt igennem. Hans Kristian har gået i god skole. Hans mere slæbte i 70'erne Danmark hede vejen til Mennekes-retsdomstolen, fordi han ikke kunne have sine børn i folkeskolen uden at de skulle have seksualundervisning.

En lang, tung og belastende sag for Danmark.

Og selvom han tabte til sidst.

Hans Kristian Pedersen - alene tilbage i kampen mod de helt tunge drenge.

Kære Hans Kristian Pedersen

Mange tak for det venlige brev af 10. ds., som jeg og de øvrige medlemmer af Kulturudvalget har fået med kopi af den lange redegørelse til kulturministeren. Jeg har læst det med interesse og skal kun i første omgang oplyse, at jeg har fulgt denne sag med stor interesse, lige fra den blev kendt gennem medieomtalen i slutningen af sidste år.

Jeg har også haft kontakt med andre af dem, der berøres af hele dette problem, og jeg har stillet spørgsmål til kulturministeren desangående. Nu venter vi så på genfremsettelsen af ophavsretsloven. Det sker formentlig her i januar måned. Umiddelbart har jeg ikke de store forventninger til, at der er foretaget ændringer på det punkt, vi her taler om. Men jeg kan love, at sagen vil blive fulgt op, og der vil blive taget de forholdsregler, som vi kan, forudsat at vi kan få et flertal for det, for at hindre de konsekvenser, der er lagt op til.

Tak for henvendelsen. Jeg håber, vi kan beholde forbindelsen i den videre udvikling, som jo heldigvis endnu ikke er afsluttet.

H. P. Clausen (KF) til Laserdisken, 12. januar 1995

Folketingsmedlemmernes første reaktion

H. P. Clausen svarede som den første, og så var der da hul igennem. Jeg fik også brev fra Brian Mikkelsen, der ligesom Kristian Thulesen Dahl var blevet nyvalgt til Folketinget ved valget den 21. september 1994. Han var ordfører på området og havde ansvaret for sagen. Han skrev bl.a.: "Jeg har snakket med H. P. Clausen, og vi er enige om, at det er en sag, vi er meget optaget af."

En dag ringede Poul Schlüter. Jeg frygtede et kort sekund, at han var blevet vred over, at jeg havde sat ham i familie med Johan Schlüter, men han ville bare sige, at de tog sagen meget alvorligt, og så introducerede han mig for Brian Mikkelsen. Også Bertel Haarder ringede. Han havde læst bogen, sagde han, og han kunne se, at jeg var vred, men hvad ville jeg egentlig? Det kunne han ikke læse ud af bogen!

Kære Hans Kristian Pedersen

Omsider kommer jeg herved tilbage til Deres brev af 19. januar. Jeg beklager det sene svar, der udelukkende skyldes stor travlhed. Jeg siger også tak for Deres bog om ophavsret samt for den fine video. Jeg håber med tiden at få lejlighed til at sætte mig ind i materialet.

Jeg erkender klart - som alle andre - at ophavsretsspørgsmål er enormt indviklede, men jeg kan helt bestemt erklære, at lovforslaget får en særdeles grundig behandling. I øvrigt har enhver borger ret til at henvende sig til udvalget enten skriftligt og/eller ved personligt fremmøde. Aftale om fremmøde sker ved henvendelse til sekretæren for Folketingets Kulturudvalg, adr.: c/o Folketinget, 1240 København K.

Arne Melchior (CD) til Laserdisken, 21. februar 1995

Andre reaktioner

Herfra gik det ned ad bakke. Jeg var forundret over Bertel Haarders reaktion. Han var et veluddannet menneske og havde de bedste forudsætninger for at forstå, at låne/leje-direktivet slet ikke handler om at forbyde parallelimport, tænkte jeg.

Han blev alligevel overgået af undervisningsminister Ole Vig Jensen, der var kulturminister, da bestemmelsen om udlejning af filmværker blev indført i 1989 under dække af, at videresalg skulle tillades. Var han sur over, at jeg gennemgik alt dette igen og trykte det brev, han ignorerede, da han var minister? Han gjorde det til en dyd at være uvidende. Ret skræmmende for en undervisningsminister! Han ville ikke modtage noget af mig, fordi jeg havde meldt regeringen til politiet. Var han slet ikke nysgerrig efter at vide, hvorfor jeg havde foretaget dette skridt?

Med brev af 19. januar 1995 har De fremsendt en videodiskette og en bog til undervisningsministeren. Det fremgår af Deres brev, at De har anmeldt regeringen til statsadvokaten for falsk forklaring og har anmodet EU-Kommissionen om at stævne den danske stat for overtrædelse af EØF-traktaten.

Undervisningsministeren finder på den baggrund ikke grundlag for at modtage det fremsendte materiale og har derfor bedt mig om at returnere det til Dem.

Undervisningsministerens sekretær til Laserdisken, 26. januar 1995

Det skulle vise sig, at han ikke stod alene. Med undtagelse af Fremskridtspartiet havde alle partier blind tillid til embedsmændene. Ingen var interesseret i at blive klogere på, hvordan det i virkeligheden hang sammen, og hvordan et forbud mod parallelimport kunne undgås uden brug af besynderlige bortforklaringer.

Heldigvis fik jeg også et brev fra Stig Stenhøj, jeg havde mødt i Los Angeles, hvor han drev et rejsebureau. Han var også meget glad for film, og vi talte om at starte et fælles rejsebureau, så vi kunne sende danske filmfans til Hollywood. Det måtte desværre vente, til jeg havde løst mine problemer med FDV og regeringen, var mine sidste ord om det. Stig havde en ganske anden opfattelse af min bog.

Kære Hans Kristian

Jeg har i går - med stor tak - modtaget din nye bog og læste med begejstring den halve nat. Jeg fik atter bekræftet, hvorfor jeg i 1981 emigrerede fra Danmark! Hvert eneste kapitel er en gyldig forklaring i sig selv

Skulle du selv en dag beslutte at forlade Danmark, vil jeg stærkt anbefale Los Angeles (og glem Miami). Du med din indstilling og mentalitet passer fint ind, og det vil være et stort aktiv for den danske befolkning her i Sydcalifornien at få dig til byen. Du vil være mere end velkommen!

Stig Stenhøj fra Scandia World Travel, Inc., 17. februar 1995

Ophavsretslovens revision

Den 18. januar 1995 blev forslaget til ny ophavsretslov, L 119, fremsat af kulturminister Jytte Hilden. Som noget nyt var der skrappe forbud mod privat kopiering, og det gjorde mig faktisk til kriminel. Privat kopiering var ikke længere tilladt for virksomheder, men kun for privatpersoner. Det placerede mit arkiv af avisartikler i en gråzone, for selvom jeg kopierede dem for at følge med i den politiske debat og gemte dem for at kunne dokumentere et forløb, var det også arbejdsrelateret. Digital kopiering af CD-plader blev forbudt, selvom man havde købt og betalt for pladerne og blot ville overspille dem til en MiniDisc eller mp3-afspiller, så man også kunne lytte til musikken på ferieturen eller joggingturen. Den bestemmelse gav Jytte Hilden en dummepris. Da bestemmelsen nogle år senere blev ophævet af et mere besindigt Folketing, var Danmark det eneste land i verden, hvor det var forbudt for private at overspille deres egne CD-plader til eget brug. Jeg må ærligt indrømme, at jeg forbrød mig mod loven for at kunne høre musik i soveværelset fra min bærbare MiniDisc-afspiller, som jeg også tog med på ferie. Loven vidner imidlertid om musikindustriens indflydelse på Kulturministeriet.

Angiveligt skulle låne/leje-direktivet gennemføres i ophavsretsloven, men der var ingen tegn på, at L 119 ville gøre det muligt for andre end FDV at udleje film i Danmark. Bestemmelserne i §§ 23 og 25 blev slået sammen i en ny fælles § 19. Efter indførelsen af udlejningsretten for filmværker i § 23, stk. 3, var der opstået et modsætningsforhold mellem konsumptionsbestemmelserne i § 23 og § 25.

En udlejningsret for film hørte slet ikke til i § 23, men i 1989 gjaldt det jo om at få indført en lov, der lignede forklaringerne i Warner-sagen.

§ 19 ligner § 25 mere end § 23, og et filmværk er også i § 19 "et værk", så det blev kun sværere at tro på Peter Schønnings historie om, at film ikke var omfattet af § 25, men nu blev det næsten umuligt at gennemskue udlejningsrettens oprindelse. Generelt blev udlejning forbudt uden "ophavsmandens" samtykke, men særligt film og edb-programmer blev ramt af et forbud mod udlån. Igen var bibliotekerne passive. De var på barrikaderne, da det gjaldt udlån af musik og bøger, fordi det har kulturel betydning, men de opgav helt uden sværdslag, da det gik ud over udlån af videofilm.

§ 19. Når et eksemplar af et værk med ophavsmandens samtykke er solgt eller på anden måde overdraget til andre, må eksemplaret spredes videre.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er det ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke til almenheden at sprede eksemplarer af værker gennem udlejning. Dette gælder dog ikke for bygningsværker og brugskunst.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er det ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke til almenheden at sprede eksemplarer af filmværker og eksemplarer af edb-programmer i digitaliseret form gennem udlån.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1 medfører ingen indskrænkning i retten til at modtage afgift mv. efter lov om biblioteksafgift.

De politiske forhandlinger

Allerede i lovforslaget af 9. februar 1994 var låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, fortolket som et krav om importforbud fra tredjelande, så det vil ikke være fair at tilskrive d'Archirafi det påfund. Lobbyisterne havde på et tidligt tidspunkt grebet chancen for at bruge spredningsretten til at kontrollere verdenshandelen. Måske blev den hurtige danske fortolkning brugt til at påvirke d'Archirafi?

L 119 blev førstebehandlet den 1. februar 1995. Kun Kim Behnke kom ind på spørgsmålet om parallelimport. De øvrige ordførere hyldede embedsmændene for det fantastiske arbejde, de havde lagt i den fremragende nye ophavsretslov, der generelt blev omtalt, som om den beskyttede kunstnerne. Det var især skuffende, at Jytte Hilden ligefrem gjorde grin med Kim Behnke, fordi han som den eneste tillod sig at tænke selv og ikke blindt fulgte embedsmændene.

Kim Behnke (FP)

Som vi læser det, overopfylder Danmark endnu en gang et EU-direktiv, og det synes vi ikke, at der er nogen grund til. Rent faktisk har vi også på nogle områder konstateret, at der ikke bare sker en overopfyldning, men en udbygning af reglerne, som ikke kan siges at være hjemlet i direktivet.

Vi mener også, der er et problem med fri adgang til at parallelimportere eksempelvis filmværker og videogrammer på alternative medier. Der er efterhånden udviklet laserdisk, CD-ROM osv. Der skal være en adgang til, at man også kan importere dem, uden at det får karakter af, at vi her i Danmark laver tekniske handelshindringer, al den stund der jo på netop det område også har udviklet sig en monopolsituation.

Kulturminister Jytte Hilsen (S)

For mig er det ikke særligt vanskeligt at finde ud af, hvad dette forslag går ud på. Det går ud på, at kunstnerne har en grundlov.

Det har været en fornøjelse for mig at arbejde sammen med embedsmændene. Egentlig kunne man godt lige præcis i forbindelse med dette lovforslag stille sig nogle principielle spørgsmål om forholdet mellem embedsmænd og politikere. Det skulle jo nødtigt være sådan, at vi politikere i dette Ting kaster tingene fra os, hver gang de bliver indviklede, og hver gang vi skal bruge lidt åndelig saft og kraft til at sætte os ind i et lovforslag, og siger, at det er besværligt, og det må vi overlade til nogle andre.

Til hr. Kim Behnke siger jeg tak for repetitionen af, at Fremskridtspartiet er imod. Man kan såmænd også sige til Fremskridtspartiet, at Fremskridtspartiet jo sådan set er det eneste parti, der nogen sinde for alvor har sat lidt gang i ophavsretsdebatten og ikke blot overladt det til embedsmændene at diskutere det, og det er da rimeligt muntert. At jeg ikke deler opfattelsen af den gang i det, er så en anden side af sagen.

Hr. Kim Behnke snakkede om parallelimport, og der vil jeg henvise til, at jeg allerede i Folketingets Kulturudvalg har svaret på 6 indgående spørgsmål af 29. november 1994. Hvis der er behov for yderligere diskussioner og yderligere afklaring af spørgsmål om parallelimport, vender jeg selvfølgelig meget gerne tilbage.

Teorien om et redigeringskoks

Kristian Thulesen Dahl studerede på det tidspunkt i Aalborg. Han havde allerede taget spørgsmålet om HEX' adgang til det danske marked jf. låne/leje-direktivet op i Folketinget, så det var kun naturligt, at vi også drøftede L 119. Vi gennemgik artikel 9, stk. 2, i låne/leje-direktivet, der var trykt sammen med lovforslaget:

“Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.”

Som de fleste andre, der af troværdige embedsmænd har fået at vide, at direktivet forbyder EU's forretninger at importere direkte fra tredjelande, læste han det også sådan. Hans reaktion var ikke helt uventet: - Jamen, det er jo dét, der står!

Det krævede en nærmere undersøgelse, og så tog vi udgangspunkt i direktivets oprindelige formål - at gennemføre et område uden indre grænser for udlån og udlejning - og selvfølgelig specifikt, hvad der var spredningsrettens formål ifølge direktivforslaget: at forhindre spredningen af piratkopier.

Jeg gennemgik for ham de forskellige formuleringer, bestemmelsen havde haft undervejs i forløbet, og jeg lancerede en teori: Hvad nu, hvis en sekretær under de afsluttende finpudninger havde siddet med sit elektroniske tekstbehandlings-system og flyttet rundt på “inden for Fællesskabet” og “i Fællesskabet” og havde glemt at slette et af dem igen? Det giver mening i forhold til det angivne formål og også bemærkningerne fra ØSU og Parlamentet, hvis det sidste “i Fællesskabet” fjernes igen:

“Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.”

Den ændring medfører, at bestemmelsen svarer præcis til det angivne formål: at forhindre spredningen af piratkopier. Og endda uden at forstyrre EU's og OECD's handelspolitik. Det var utænkeligt, at det fra starten havde været Kommissionens ønske at bruge låne/leje-direktivet til at bygge en handelsmur rundt om EU, som butikkerne i EU ikke måtte gennembryde, da det skulle være et privilegium, som fremover skulle være forbeholdt den internationale industri. Det var umuligt at få det scenarium ud af Kommissionens forarbejder eller af forhandlingerne.

Personligt var jeg overbevist om, at J. Nørup-Nielsen og Peter Schønning var under Johan Schlüters kontrol, men det var ikke nødvendigvis en opfattelse, jeg kunne få støtte til. Der var dog ikke tvivl om, at Kulturministeriet var hurtig til at fortolke spredningsretten som et importforbud, og lige præcis de to embedsmænd burde af alle mennesker vide, at det overhovedet ikke var formålet, da direktivet blev forhandlet. Hvordan kunne jeg få politikerne til at interessere sig for, hvad direktivet - og især spredningsretten - egentlig gik ud på?

Min kanonade af spørgsmål

Hvorfor ikke tage Jytte Hilden på ordet og afklare spørgsmålet om parallelimport via en serie spørgsmål, der pirkede til hendes nysgerrighed og fik hende - og det øvrige Folketing - til at forstå, at embedsmændene ikke havde ret?

Det var Kristian Thulesen Dahl frisk på. Jeg formulerede en serie spørgsmål, og dem stillede han som spørgsmål nr. S 796-806. Svarene forelå den 9. februar, men det kom der ikke meget ud af. Idéen var at overbevise Jytte Hilden om, at det ikke var Kommissionen, der havde fundet på importforbuddet - i hvert fald ikke til at begynde med. Via spørgsmålene ville jeg gøre det klart, at Peter Schønning og Lars M. Banke ikke var helt - lad mig sige "præcise" - i artiklen i *Ugeskrift for Retsvæsen*. Svaret til Parlamentet i anden høringsrunde viste f.eks., at det ikke var meningen på det tidspunkt, at direktivet skulle påvirke forholdet til tredjelandsene, men embedsmændene undveg, og Jytte Hilden nøjedes med at svare:

"Jeg ser ingen grund til, at jeg skal kommentere noget, man kan læse i en offentliggjort artikel i *Ugeskrift for Retsvæsen*."

Jeg fik bekræftet, at Peter Schønning havde forhandlet direktivet for ministeriet, så han burde vide bedre. Ellers var embedsmændene ikke til at skyde igennem. De gled af eller svarede udenom. Mit spørgsmål om direktivets *forarbejder*, blev f.eks. besvaret med en gengivelse af det endelige direktivs *ordlyd*, hvilket jeg lige præcis ikke havde spurgt om.

Jeg drøftede svarene med Kim Behnke og Kristian Thulesen Dahl. De tilbød at stille flere spørgsmål, men de havde ikke just en overdreven tiltro til, at det ville føre til noget.

- De er trænede i at undgå at svare. Fremskridtspartiet er det parti, der stiller flest spørgsmål, og vi ved alt for godt, at det er næsten umuligt at få et ærligt og klart svar ud af en minister. Embedsmændene er heller ikke dumme. De kan godt regne ud, at spørgsmålene kommer fra dig.

De to tvivlede på, at Jytte Hilden selv læste spørgsmålene og svarene. Det var den samme nyttesløse øvelse, vi havde prøvet tidligere med Grethe Rostbøll, men hvis jeg ønskede det, var jeg velkommen til at foreslå flere spørgsmål.

Spørgsmål nr. S 801:

Kan ministeren bekræfte, at direktivets (92/100/EØF) *forord* og *forarbejder* hverken generelt eller i relation til artiklen om spredningsretten berører forholdene til tredjelandsene?

Svar:

Jeg kan bekræfte, at direktivets art. 9 om spredningsret har følgende *ordlyd*...

Det traumatiske møde med Kulturudvalget

Arne Melchior havde bemærket, at jeg i brevene til politikerne havde besværet mig over, at det var svært at få kontakt til politikerne, og han havde konstruktivt i sit brev til mig foreslået, at jeg kunne henvende mig personligt til Kulturudvalget. Jeg ville være et skarn, hvis jeg ikke prøvede at udnytte den mulighed.

Jeg gjorde, som Arne Melchior havde foreslået og fik bevilget en deputation til Kulturudvalgets møde den 22. marts 1995. Jeg modtog derefter en bekræftelse, en dagsorden for Kulturudvalget, en oversigt over udvalgets medlemmer, angivelse af mødelokalet og praktiske anvisninger. Det var alt sammen meget fint.

Jeg var den sidste af tre deputationer den dag. Det begyndte kl. 10.30, og før mig var en deputation fra Danske Dramatikere Forbund, Dansk Forfatterforening og Danske Skønlitterære Forfattere, som ville kommentere et beslutningsforslag, derefter en deputation fra Dansk Skuespillerforbund vedrørende ophavsretsloven og så mig. Efter deputationerne fortsatte mødet med diverse politiske opgaver: en afgivelse af en betænkning, gennemgang af besvarede spørgsmål, gennemgang af EU-bilag osv. L 119 var kun ét af fem politiske hovedemner. Også lov om radio- og fjernsynsvirksomhed og tre beslutningsforslag skulle behandles den dag.

Der var afsat 10-15 minutter til hver deputation inklusiv eventuelle spørgsmål fra udvalget, men det var i mødebekræftelsen understreget, at deputationerne ikke havde lov til at stille spørgsmål til politikerne.

Jeg havde aftalt at møde hos Fremskridtspartiet i god tid, og så fulgtes jeg med partiets kulturudvalgsmedlem Ole Donner til mødelokalet, og han satte mig af i forlokalet, hvor de andre deputationer allerede sad og ventede.

Jeg havde sendt en udførlig redegørelse til Kulturudvalget om spredningsrettens formål og udvikling under låne/leje-direktivets forhandlinger, og jeg havde forklaret om baggrunden for politianmeldelsen af Kulturministeriet for at hjælpe FDV med at narre EU-Domstolen med en selvopfundet særlov. Jeg havde en idé om, at jeg ville bruge de 10 minutter til at skabe et overblik over det hele og gøre det klart, at låne/leje-direktivet ikke indeholdt et forbud mod parallelimport.

Det var et temmelig stort lokale. Jeg blev placeret ved et bord nær døren, og det følte sig temmelig langt væk fra udvalgets medlemmer. Jeg kastede blikket rundt og genkendte mange af udvalgets medlemmer. De så ikke særligt interesserede ud. Situationens alvor gik pludselig op for mig, og jeg kunne mærke panikken vokse i mig, og jeg tænkte, jeg måtte prøve at skabe en bedre stemning.

Under behandlingen i Folketinget havde Margrete Auken (SF) i en debat med Bent Hindrup Andersen (EL) fastslået, at SF selvfølgelig holder med kunstnerne imod de væmmelige kapitalister, og hun havde gjort grin med alle lobbyisterne, der rendte politikerne om dørene. Kort forinden var min bror blevet gift i hendes kirke, og jeg havde fået et godt indtryk af hende. Jeg bildte mig ind, at SF aldrig ville støtte et monopol til FDV og IFPI, men hun stirrede stift ned i bordet med en uforklarlig fjendtlig attitude. Det lyste ud af hende, at hun ikke gad høre på mig.

Mine øjne fandt Poul Qvist Jørgensen, og jeg takkede ham for hans støtte under forhandlingerne om udlejningsretten i 1989. Det hjalp ikke på stemningen. Han så meget overrasket ud, rystede på hovedet og rullede med øjnene. Det gjorde ikke oplevelsen af modtagelsen varmere. Kulden nærmest drev ned af væggene.

- Der er 5 minutter tilbage af taletiden, afbrød sekretæren myndigt.

Wow, jeg var end ikke kommet i gang. Tiden fløj af sted. Bag sekretæren hang et stort gammeldags ur med visere, og minutviseren fór hen over tallene. Jeg greb Margrete Aukens bemærkninger om lobbyister og forsikrede, at jeg ikke var en normal lobbyist. Jeg havde ikke en politisk agenda. Tværtimod, næsten. Jeg ville bare forhindre, at Folketinget og regeringen igen blev vildledt af lobbyisterne og skabte et nyt monopol. Nu var udlejningsmonopolet på vej til EU-Domstolen, og de kunne risikere en sag til, hvis de vedtog en ny handelsrestriktion. Det kunne i sidste ende også komme til at skade Danmark, så det var en alvorlig situation.

- Der er to minutter tilbage af taletiden, afbrød sekretæren. - Da der også skal være tid til spørgsmål, tror jeg, at vi standser her.

Jeg var overhovedet ikke kommet i gang med det, jeg havde planlagt at sige, og så var tiden allerede gået. Det viste sig, at der var én, der havde et spørgsmål. Det var Arne Melchior. Han sad ikke så langt fra mig, og jeg havde bemærket ham, dels fordi det var på hans opfordring, jeg havde søgt om foretræde, og dels fordi han - som den eneste, så vidt jeg havde bemærket - havde lyttet interesseret, mens jeg talte. Og han havde endda et spørgsmål. Fantastisk.

Jeg husker ikke, hvad han spurgte om. Jeg husker kun, at jeg ikke havde et kort og klart svar på rede hånd. Jeg kiggede på viserne på uret. Minutviseren opførte sig som en sekundviser, og jeg kunne ikke se, hvordan jeg kunne svare hverken helt eller halvt på hans spørgsmål, før jeg blev smidt ud. Jeg havde taget en bunke papirer med, dokumentation, så medlemmerne kunne undersøge forhandlingerne om låne/leje-direktivet - og det endte med, at jeg spagt henviste Arne Melchior til at læse det bjerg af papirer, jeg ville efterlade til Kulturudvalget, og det slog mig pludselig, hvor utænkeligt det var, at nogen læste det.

Ole Donner fulgte mig ud. Det var jeg glad for, for jeg var noget rystet, og det var rart at tale med ham. Mødet med et fuldstændig uinteresseret kulturudvalg var traumatisk nok i sig selv, men jeg var også skuffet over min egen præstation. Jeg var ikke godt nok forberedt, og jeg havde forsømt en enestående chance. Det var utilgiveligt. Jeg følte det, som havde jeg brændt et straffespark i VM-finalen.

- Det skal du ikke tænke på, sagde Ole Donner trøstende. - Det var dit første besøg. Du har jo ikke prøvet det før. Mange af dem, der kommer her, de kommer her hele tiden. Du skulle bare se landbrugets organisationer. De har næsten slået rod her. Det er endda sket, at de er blevet og har været med til møderne.

For Ole Donner var det blot en dag på kontoret. For mig var det endnu et tegn på, hvor vanskeligt det er at få politikere i tale. Det vil sige, man kan godt komme til at tale til dem. Den vanskelige kunst består i at få dem til at lytte og tænke selv.

Kulturudvalgets betænkning

Kulturudvalget afleverede sin betænkning den 24. maj 1995. Alle partier bortset fra Fremskridtspartiet havde mistet interessen for at bevare parallelimporten, eller også havde de blindt overladt det spørgsmål til embedsmændene.

Ophavsmanden havde allerede spredningsret i den danske lovgivning efter § 25 (der blev til § 19) jf. § 8, der ikke blev ændret. Fire nye grupper skulle have egen spredningsret efter låne/leje-direktivets artikel 9. Det var de udøvende kunstnere, fonogramproducenter, filmproducenter og radio- eller fjernsynsforetagender. De fik hver især en spredningsret i §§ 65, 66, 67 og 69. Reglen, der sikrer ejeren af et eksemplar en ret til at sælge det igen, findes i § 19, stk. 1. Den ret blev i stk. 2, 2. pkt. i de fire paragraffer begrænset til at gælde for eksemplarer, der første gang er solgt inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Nedenfor ses, hvordan §§ 66 og 67 er formuleret. Bedøm selv, om ophavsretten er let at forstå.

Fremstillere af lydoptagelser

§ 66. Lydoptagelser må ikke uden fremstillers samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en lydoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt, der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 12, stk. 3, nr. 1, og § 12, stk. 3, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 3, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 31, 33, 34, § 35, stk. 1, § 36, stk. 2, §§ 39-46, 47 samt §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på lydoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Fremstillere af billedoptagelser

§ 67. Billedoptagelser må ikke uden fremstillers samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en billedoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt, der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 12, stk. 3, nr. 2, og § 12, stk. 4, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 3, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 22, 25, 27, 28 og 31-34, § 35, stk. 1, § 36, stk. 2, §§ 47, 49-52 og 58 finder tilsvarende anvendelse på billedoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Fremskridtspartiets forgæves redningsforsøg

Fremskridtspartiet fremsatte forslag om, at det afsnit, der ville føre til forbud mod parallelimport, ville blive fjernet. Forslaget blev fremsat som ændringsforslag nr. 7, 8, 10 og 12. Ved andenbehandlingen den 30. maj 1995 stemte alle de øvrige partier imod Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Var de pludselig blevet tilhængere af et importforbud? Næppe. Det var sikkert et udtryk for, at de havde valgt side til fordel for embedsmændene. Jeg havde fået den kolde skulder, fordi jeg havde påstået, at embedsmændene tog fejl. I politik retter man nødigt sine fejl. Man forfølger hellere dem, der påpeger fejlene!

Til nr. 7, 8, 10 og 12

Ændringsforslagene har til hensigt at fjerne det importforbud, som lovforslaget lægger op til. Det virker urimeligt, at der skal lægges særlige hindringer i vejen for import af eksempelvis cd-plader og filmværker.

Det bemærkes i øvrigt, at der ikke er EF-direktiver, som kræver dette importforbud. I forbindelse med behandling af det EF-direktiv, som omhandler disse forhold, udtalte Kommissionen, at direktivet ikke ville påvirke samhandelen med tredjelande, som i stedet reguleres af frihandelsaftaler. Direktivet kræver således ikke et stop for handel med lovligt udgivne værker.

Det er herefter alene op til Danmark, om man ønsker at have disse skærpede bestemmelser i forhold til import fra tredjelande, og da der ikke synes at være saglige hensyn for dette importforbud, foreslås dette forhold ændret.

Fremskridtspartiets bemærkninger i betænkningen, 24. maj 1995

Jeg sad på tilhørerpladserne i Folketingssalen under andenbehandlingen, hvor jeg var førstehåndsvidne til Jytte Hildens og Poul Qvist Jørgensens hånende ord til Kim Behnke for hans "aktive deltagelse". Også Brian Mikkelsen markerede sig med ros til Kulturudvalget og stolthed over det store arbejde, det havde udført.

Hvilket arbejde? Jeg havde ikke hørt fra et eneste medlem af Kulturudvalget siden mit foretræde. Jeg kunne ikke undgå at opfatte det som en dukkert til mig også. Ingen havde undersøgt noget. De havde valgt at tro på embedsmændene, og som konsekvens fik jeg prædikatet "løgner og ballademager" eller i bedste fald en nar, der ville gøre sig interessant. Jeg opgav at få politikerne til at forstå, men jeg opgav ikke kampen for et frit kulturliv. Jeg ville koncentrere mig om de juridiske slagsmål, og de måtte for min skyld gerne omfatte en retssag mod regeringen.

Efter mit foretræde for Kulturudvalget havde jeg drøftet yderligere spørgsmål til kulturministeren med Kristian Thulesen Dahl, men han havde tøvet lidt.

- De ser altså mærkeligt på mig på Christiansborg, forklarede han.

- Betyder det, at jeg ikke kan stille flere spørgsmål? spurgte jeg, men han gik med til, at jeg stillede seks spørgsmål mere, og det var også i orden at trække flere spørgsmål sammen i samme spørgsmål. Det blev til spørgsmål nr. S 1696-1701.

De sidste spørgsmål

Svarene blev givet den 29. maj 1995, dagen før andenbehandlingsafstemningen, så ingen nåede at sætte sig ind i dem.

For mig bekræftede svarene Johan Schlüters indflydelse og J. Nørup-Nielsens kolde fødder. Kulturministeren afviste direkte, at de kunne have valgt at fortolke konsumption på samme måde som i edb-direktivet, hvor international konsumption ikke blev sløjftet. Ifølge kulturministeren var ordlyden en anden. Men det var kun i den endelige formulering. Den ordlyd, de havde forhandlet om, var magen til edb-direktivets, og det blev endda meddelt, at ændringen kun var redaktionel! Alligevel støttede kulturministeren nu valget af fortolkning på Kommissionens svar ved d'Archirafi, også selvom det svar først blev givet senere.

I stedet for at fortælle sandheden - hvilket måske også var lidt svært for ham på det tidspunkt - fastholdt J. Nørup-Nielsen forklaringen om Romkonventionen, der ikke havde noget at gøre med filmværker. I det sidste svar kom den spøjse forudsætning, "at det pågældende produkt overhovedet nyder beskyttelse" på banen. Der findes ikke en konvention for filmværker, der svarer til Romkonventionen, og så opstod spørgsmålet: Hvad er situationen for importen af LaserDiscs fra USA?

Svar på spørgsmål nr. S 1700:

Edb-direktivets art. 4 c har følgende ordlyd:

»Første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt...«

Udlejnings- og udlånsdirektivets art. 9, stk. 2, har følgende ordlyd:

»Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.«

Det er således ikke korrekt, at de to bestemmelser har samme indhold. I modsætning til udlejnings- og udlånsdirektivet er edb-direktivets art. 4 c neutral i sin formulering med hensyn til spørgsmålet om den territoriale rækkevidde af konsumptionsprincippet. Jeg kan oplyse, at edb-direktivets art. 4 c er implementeret ved lov nr. 1010 af 19. december 1992, som ikke har givet anledning til bemærkninger fra Kommissionens side.

Svar på spørgsmål nr. S 1701:

Som det fremgår af min besvarelse af spørgsmål nr. S 1696, må jeg på linje med Kommissionen være af den opfattelse, at art. 9, stk. 2, indebærer, at der skal tilkendes en rettighedshaver - *forudsat at det pågældende produkt overhovedet nyder beskyttelse* - en ret til at hindre enhver parallelimport fra tredjelande, hvad enten det drejer sig om lovlige eller ulovlige eksemplarer. Jeg må således afvise, at art. 9, stk. 2, udelukkende har til formål at hindre spredning af piratkopier.

Konklusioner efter forløbet

Hvis J. Nørup-Nielsen og Kulturministeriet havde ønsket at bevare international konsumtion ved gennemførelsen af låne/leje-direktivets spredningsret, havde det været meget lettere at bevare det uændret end at kaste sig ud i bortforklaringer om en Romkonvention og en kgl. anordning.

J. Nørup-Nielsen var klar over, at der ikke under direktivets forhandlinger var antydninger af, at spredningsretten skulle påvirke samhandelen med tredjelande, og det skriver jeg ikke, fordi han som Kulturministeriets fuldmægtig selv deltog i forhandlingerne - han kunne jo have sovet i timen - men fordi han oplyste det til Kulturudvalget som svar på spørgsmål 25 (side 464).

Det er bemærkelsesværdigt, at Kulturministeriet selv oplyste, at edb-direktivet ikke blev gennemført sådan, at international konsumtion blev afskaffet, i og med at formuleringerne i *begge* direktiver var neutrale i spørgsmålet om konsumtion indtil den endelige finpudsning af låne/leje-direktivets art. 9, stk. 2. Hvis vi f.eks. forestiller os, at Kommissionen bagefter gjorde indsigelse mod Danmark, ville det være den letteste sag i verden at afvise Kommissionen således:

- Jamen, det var ikke det, vi forhandlede om. I kan ikke bare komme bagefter og pålægge os at ændre Danmarks handelspolitik. I bekræftede jo selv, at der var tale om rene redaktionelle ændringer, der ikke ændrer indholdet.

Det fremgår af svaret på spørgsmål 26, at der ikke var noget pres fra de andre medlemsstater. Mig bekendt var Danmark den første medlemsstat, der fortolkede spredningsretten i låne/leje-direktivet som et importforbud, og det var altså ene og alene baseret på formuleringen. Det var ikke begrundet med et nyt formål.

Hvis J. Nørup-Nielsen (eller de, der skrev svarene til ministeren) havde rent mel i posen, havde det ikke været noget problem at svare ærligt på de spørgsmål, jeg havde stillet igennem Kristian Thulesen Dahl. Der er intet i Kommissionens oprindelige forslag eller det, der kom frem under forhandlingerne, der tyder på, at formålet skulle være andet end at gribe ind over for spredningen af piratkopier. En ærlig embedsmand havde svaret således i stedet for at svare udenom ved at citere fra den endelige formulering af bestemmelsen.

Om ikke andet viste min forgæves kamp, hvor vanskeligt det er at få politikerne til at undersøge noget og tage stilling selvstændigt. De adlyder embedsmændene. Kim Behnke blev hånet for sin kritiske holdning, og alle de andre partier stemte imod Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Johan Schlüter gik ikke engang stille med dørene. I byretten fortalte han med stolthed, at tilliden til ham var så stor, at regeringen ikke fandt det nødvendigt at spørge andre end ham. Han havde heller ingen betænkeligheder ved at fortælle Politiken, at han havde hjulpet Kulturministeriet med at fortolke direktivet.

Sammen havde de etableret FDV's udlejningsmonopol, og de havde ført både EU-Domstolen og Folketinget bag lyset, da monopollet blev udfordret. Paradoksalt var det IFPI's utålmodighed, der ødelagde planerne om et upåagtet importforbud!

Efter lovens vedtagelse

Jeg havde sendt *Sandheden som våben* til Folketingets 179 medlemmer og til de 16 danske medlemmer af Europa-Parlamentet. Der gik noget tid, før jeg fik en reaktion, men den var ganske interessant. Kirsten Jensen (S) havde været så flink at spørge Jytte Hilden, hvad alt det her gik ud på, og også i Jytte Hildens svar til hende er betingelsen "forudsat at pladen overhovedet er beskyttet" nævnt.

Jeg brugte sommeren på at forberede en stævning af regeringen med henblik på at få direktivet undersøgt, og jeg forberedte også et forsvar over for FDV, hvis min import ville blive angrebet. Sommeren gik, og intet skete. Måske var importforbuddet vedrørende filmværker alligevel ikke gennemført i praksis?

Et direktiv er rettet mod medlemsstaterne (side 60). Det kan ikke bruges som retsgrundlag mod andre private, så hvis J. Nørup-Nielsen via reglen om en kgl. anordning havde blokeret for, at amerikanske værker nød beskyttelse overhovedet, var Laserdiskens filmimport fra USA på denne bagvendte måde måske alligevel reddet? Det kunne i første omgang se sådan ud.

Johan Schlüter var imidlertid rasende. Han var utilfreds med J. Nørup-Nielsen, og han havde ikke i sinde at lade sagen ligge. Han klagede til Kommissionen.

Kære Kirsten

Tak for dit brev af 19. september 1995 vedrørende en tidligere fremsendt henvendelse fra Hans Kristian Pedersen, Laserdisken, om visse spørgsmål i forbindelse med import og videresalg af gramfonplader, CD-plader og videofilm. I sin kerne drejer sagen sig om, hvorvidt det efter art. 9, stk. 2, i Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejning og udlån er tilladt medlemslandene at have bestemmelser i national lovgivning, der tillader parallelimport.

Efter direktivets art. 9, stk. 2, er et sådant videresalg kun tilladt uden samtykke fra pladeproducenten, hvis de pågældende eksemplarer af pladen første gang er bragt på markedet i et EU-land. Er eksemplarerne første gang bragt på markedet i et tredjeland og derefter importeret til et EU-land, kræver et videresalg i dette land - *forudsat at pladen overhovedet er beskyttet* - efter art. 9, stk. 2, samtykke fra pladeproducenten.

Hans Kristian Pedersen mener, at det efter art. 9, stk. 2, er frit tilladt i et EU-land at foretage videresalg af parallelimporterede plader fra tredjelande, og at vi i Danmark fortolker direktivet i modstrid med Kommissionens retsopfattelse og opfattelsen i de andre medlemslande.

Hertil kan jeg kun sige: Gid det var så vel! Vi har i Danmark af såvel forbruger- som kulturpolitiske grunde altid været tilhængere af international konsumtion, dvs. at videresalg af parallelimporterede plader mv. frit skal kunne ske i alle tilfælde, hvor eksemplarerne lovligt er bragt på markedet, uanset hvor i verden dette måtte være sket.

Situationen er imidlertid desværre den, at direktivets art. 9, stk. 2, har tvunget os til at gennemføre lovbestemmelser, der forbyder videresalg af parallelimporterede plader fra tredjelande uden samtykke fra producenten.

Kulturminister Jytte Hilden til Kirsten Jensen (MEP), 10. oktober 1995

36. Forbuddet mod frihandel

1998 var et dårligt år for EU-Domstolen. Den afsagde flere domme, der afslørede en rystende mangel på indsigt. Et absolut lavpunkt var dommen i Silhouette-sagen, hvor EU-Domstolen egenhændigt, uden respekt for den demokratiske proces, forbød alle medlemsstaterne at bevare deres traditionelle, ældgamle frihandel med tredjelandene.

Silhouettes solbriller

Silhouette er en østrigsk modevirksomhed, der fremstiller briller - ikke mindst solbriller - i en temmelig høj prisklasse. Det franskklingende navn er bevidst valgt ud fra ønsket om at lyde fransk. Modeverdenen har længe været domineret af franske designere, og det virker på de modebevidste forbrugere.

Silhouette har nydt godt af, at flere kendte mennesker igennem tiden har båret Silhouette-briller, f.eks. Dronning Elizabeth II, Elton John, Carla Bruni, Helena Christensen, Lady Gaga og for filmfans ikke mindst David Caruso i rollen som Horatio Caine i tv-serien *CSI, Miami* (2002-2012).

*Dronning Elizabeth II
iført briller fra Silhouette.*

Historien begyndte i 1995, hvor Silhouettes briller i Østrig blev distribueret til specialoptikere, der solgte dem til høje priser fastsat af Silhouette. Virksomheden Hartlauer solgte også briller i Østrig. Deres salgsargument var ikke en modeskabt snobeffekt, men lave priser. Hartlauer kunne ikke få leveret briller fra Silhouette, som mente, at det ville skade Silhouettes renommé som leverandør af briller af høj kvalitet, hvis brillerne blev solgt i Hartlauer butikker.

Så opstod en situation, der minder ganske meget om Imerco-sagen (side 56). Silhouette brændte inde med 21.000 usolgte brillestel af et tidligere års mode, og de kunne ikke længere sælges i Østrig til den sædvanlige tårnhøje pris. Silhouette valgte ligesom Imerco at sælge varerne i udlandet med instrukser om, at de under ingen omstændigheder måtte genimporteres til Østrig. Silhouette solgte brillerne til en virksomhed i Bulgarien i den hensigt, at de skulle sælges til forbrugerne i de tidligere sovjetstater. Minsandten, om ikke Hartlauer lavede samme nummer med Silhouette, som Dansk Supermarked havde lavet med Imerco. Hartlauer købte brillerne i Bulgarien, indførte dem til Østrig og solgte dem billigt i Østrig i konkurrence med Silhouettes egne dyre, omend mere moderne briller.

Silhouette lagde sag an mod Hartlauer, men i første omgang lykkedes det ikke at få nedlagt forbud. Konsumptionsprincippet var efter østrigsk retspraksis uden territoriale begrænsninger, så da brillerne var bragt på markedet af Silhouette selv, måtte de også sælges i Østrig. I appelsagen blev spørgsmålet om fortolkningen af varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1, (side 458) indbragt for EU-Domstolen.

Et varemærkes funktion

Varemærkeretten er ligesom ophavsretten en del af de immaterielle rettigheder, og spredningsretten har her samme grundlæggende formål: at forbyde videresalg i forbindelse med misbrug af rettighedshaverens navn.

Varemærkeret er som udgangspunkt en ejendomsret til et navn eller et mærke, der er knyttet til dette navn. Mærket har samme funktion som navnet, nemlig at identificere den virksomhed, der står bag et produkt. Varemærkeret er grunden til, at man en varm sommerdag ikke må slå en bod op på gaden og sælge hjemmelavet læskedrik og kalde det Coca-Cola. The Coca-Cola Company har ejendomsret til navnet Coca-Cola, og derfor har selskabet eneret på at bruge navnet. Det er også til gavn for forbrugerne, for vi kan være forholdsvis sikre på, at når vi køber en læskedrik med navnet Coca-Cola, så er det også dét, vi får.

Alle producenter af kvalitetsvarer eller varer, der opfattes som kvalitetsvarer, er interesseret i at beskytte deres navn. Levi's er kendt for at fremstille jeans, som mange forbrugere kan lide, og det er trygt for forbrugerne at vide, at når de køber jeans med navnet Levi's, så får de ikke et par jeans, fru Madsen har syet hjemme i stuen. Der behøver ikke være noget i vejen med fru Madsens jeans; hun må bare ikke sælge dem under et navn, der tilhører en anden.

Ofte har producenten tillige fundet på et logo eller et mærke, som denne har knyttet til navnet, så man alene ved hjælp af mærket kan se, hvor varen stammer fra. Sportsudøvere kender Adidas' tre striber, og mange ved også, at en afrundet hockeystav symboliserer sportsudstyrproducenten Nike. Dette symbol eller logo har ofte samme virkning som navnet, så hvis man begynder at producere løbesko, er det vigtigt at undgå at påsætte et symbol, der til forveksling ligner Nikes.

Overvejelserne om spredningsretten og konsumtion er de velkendte. En svindler kan fremstille jeans i hemmelighed og sætte Levi's navn på, og spredningsretten forbyder videresalg af sådanne varemærkeforfalskede varer. Men hvordan kunne en tvist opstå, når rettighedshaveren selv havde fremstillet og solgt de omtvistede varer? Problemstillingen fremgår af afsnit 30-31 i generaladvokatens redegørelse.

30. Direktivets artikel 7, stk. 1, indeholder kun bestemmelse om konsumtion af rettigheder, såfremt varerne er blevet markedsført i Fællesskabet. Bestemmelsen foreskriver således kun konsumtion af rettigheder inden for Fællesskabet, ikke international konsumtion.

31. Det er fra alle sider accepteret, og efter min opfattelse med rette, at direktivet ikke kræver, at medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om international konsumtion; højst bliver dette overladt til medlemsstaternes eget valg. Såfremt det med direktivet havde været meningen at foreskrive international konsumtion, ville artikel 7, stk. 1, ikke kun have henvist til markedsføring inden for Fællesskabet.

Skulle varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1, fortolkes sådan, at Østrig og andre medlemsstater var tvunget til at forlade princippet om international konsumtion? Eller med andre ord: Forbyder varemærkedirektivet frihandel, så producenterne kan kontrollere, hvilke eksemplarer der må indføres og sælges i EU?

Ved vurderingen af sagsbehandlingen og dommen i Silhouette-sagen bør man have i baghovedet, hvad vi lærte af de andre sager fra den periode: Hokamp-sagen (side 370) og Laserdisken-sagen (kapitel 28).

EU-Domstolens nedtur

Jeg har ikke undersøgt hele EU-Domstolens historie, så jeg ved ikke, hvornår det begyndte at gå skævt, men frem til midt i 90'erne virkede domstolen fornuftig, og i domssamlingen kunne enhver studere sagerne, der så ud til at blive kompetent behandlet. Også Warner-sagen blev kompetent behandlet - EU-Domstolen kunne jo ikke vide, at der på det tidspunkt slet ikke fandtes en særlig lov om udlejning af film i ophavsretslovens § 23, og at Johan Schlüter og den danske regering løj for at dække over FDV's monopolambitioner.

Men det gik helt galt i 1998. I Hokamp-sagen gik det aldrig op for dommerne, at udlejningsrettens formål var at give mulighed for at forbyde udlejning, fordi udlejede CD-plader blev kopieret til skade for musikbranchen. De havde en helt igennem virkelighedsfjern forestilling om, at hvis blot udlejerne havde indgået en aftale med producenterne, ville forbrugerne undlade at kopiere CD-pladerne!

Laserdisken-sagen var så sjusket og overfladisk behandlet, at det næsten ikke kan beskrives, så jeg nøjes med at henvise til kapitel 28 og nævne konklusionen: EU-Domstolen undlod helt at tage stilling til det stillede spørgsmål om Warners og FDV's markedsopdeling, der gav FDV et fuldstændigt monopol i Danmark, for i stedet at fastslå, at den eneste løsning, der sikrer ophavsmanden et vederlag, der står i forhold til antallet af udlejninger, er at ophæve konsumptionsprincippet for udlejning. Ikke alene ændrede den forudsætningen for Warner-sagen uden at vide det, fordi ingen slog op i domssamlingen og fik mine oplysninger bekræftet; den nåede også frem til en løsning, som ikke blev ført ud i livet noget sted i Europa. Den gennemførte ikke et område uden indre grænser for udlejning af videofilm, og den sikrede ikke, at ophavsmændene fik et vederlag overhovedet.

Vi skal huske, at vi har at gøre med dommere, som ser verden med tunnelsyn. De studerer de enkelte artikler som i et mikroskop, isoleret og uden at iagttage de forarbejder, der redegør for baggrunden og formålet.

Vi lærte også af Laserdisken-sagen, at "Johan Schlüter" - som symbol på den internationale industris lobbyister - havde fuld kontrol over både Kommissionen og embedsmændene i flere af medlemsstaterne. Kommissionens modstand mod at anvende konkurrencereglerne i sagen var absurd, og ligeså var kovendingerne i forhold til begrundelserne i forslaget til låne/leje-direktivet. Regeringernes indlæg var uden forbindelse til det præjudicielle spørgsmål, retten havde stillet, men alle bidrog til at tegne det misvisende billede, at sagen handlede om vederlag.

En strid om ord

Overvejelserne om betydningen af formuleringen i artikel 7, stk. 1, er til at græde over, for hvis man tager de historiske briller på og læser Kommissionens oplæg, er bestemmelsen om konsumtion ikke til at tage fejl af, men det gjorde fem af de bidragsydende medlemsstater, Kommissionen og generaladvokaten ikke.

Jeg har citeret Kommissionens tilsvarende begrundelse for låne/leje-direktivets artikel 7, stk. 2, (side 447). Det står klart, at den ville inkorporere EU-Domstolens retspraksis i direktivet for at sikre, at spredningsretten ikke kom til at skabe nye barrierer. Hverken mere eller mindre. Alle sagerne frem til det tidspunkt lignede Imerco-sagen, hvor ophavsrettigheder på en eller anden måde blev forsøgt brugt til at forhindre spredning af varer fra én medlemsstat i en anden medlemsstat, men hverken Imerco-sagen eller de andre sager, der udgjorde det for EU-Domstolens retspraksis på det tidspunkt, vedrørte varer, der var importeret fra tredjelande.

Det er utvivlsomt rigtigt, at Kommissionen med artikel 7, stk. 1, ikke forsøgte at gennemtvinge international konsumtion på fællesskabsplan. Et valg mellem international og regional konsumtion var nemlig ikke aktuelt i 1988. Der var slet ikke noget problem. Kommissionen havde citeret fra EU-Domstolens domme, og de vedrørte tilfældigvis varer, som var bragt på markedet inden for Fællesskabet. Det var udelukkende en konstatering af disse fakta, der stod bag formuleringen af domskonklusionerne på det tidspunkt.

Var EU-Domstolen kommet til et andet resultat i Imerco-sagen, hvis Imerco havde solgt 2. sorteringsstellene i USA? Det kan man ikke påstå, og det havde i givet fald stadig været en domstolsafgørelse og ikke et velbegrundet politisk valg.

EU-Domstolens domssamling indeholder ikke retsmøderapporten fra Silhouette-sagen, så jeg henviser til generaladvokatens gengivelse af parternes synspunkter. Østrig, Frankrig, Tyskland, Italien, Storbritannien og Kommissionen sagde alle til EU-Domstolen, at de mente, at direktivet udelukker international konsumtion.

41. Så længe nogle medlemsstater anvender international konsumtion, mens andre ikke gør det, vil der være handelshindringer på det indre marked, som det netop er direktivets formål at fjerne.
42. Det er navnlig med denne begrundelse, at den østrigske, den franske, den tyske og den italienske regering og Det Forenede Kongeriges regering samt Kommissionen alle gør gældende, at direktivet bør fortolkes således, at det ikke tillader princippet om international konsumtion. Det centrale i deres anbringender er, at såfremt medlemsstaterne frit kunne bestemme, om indehaverne af varemærker kunne hindre import fra tredjelande, så ville de samme varer kunne parallelimporteres til én medlemsstat, men ikke til en anden, et resultat, der er uforeneligt med det indre marked.

De fleste regerings opfattelse ifølge generaladvokaten, 29. januar 1998

Hvis man fulgte med i disse medlemsstaters arbejde i OECD, ville man finde det temmelig overraskende, for i 1991 havde selvsamme medlemsstaters ministre på ministerrådsmødet i OECD offentligt erklæret, at "det er vigtigt, at de gavnlige virkninger af liberaliseringen af handelen - bl.a. billigere og bedre varer - realiseres. Virksomhedssammenslutninger og -samarbejde over landegrænserne indebærer en risiko for, at konkurrencen skades, og det må undgås." Det var de enige om, hvis man skal tro KonkurrenceNyt nr. 21/1991.

Varemærkedirektivet er fra 1988. Hvis disse fem lande med artikel 7 allerede dengang havde besluttet at forbyde frihandel, havde deres ministre løjet i 1991! Ville de ikke have frihandel, eller lå der andet bag indlæggene til EU-Domstolen? Silhouette ville selvfølgelig gerne begrænse konkurrencen over landegrænserne netop for at forhindre, at borgerne i Østrig fik adgang til de billige briller. Østrigs egne domstole havde fulgt princippet om international konsumtion, så hvad lå der i virkeligheden bag?

Argumentationen er baseret på to postulater. Det første postulat ses i afsnit 41, "mens andre ikke gør", altså ikke anvender international konsumtion. Hvis det passer, at nogle af medlemsstaterne ikke anvendte international konsumtion, må man uvilkårligt spørge: Hvorfor havde de så sluttet sig til OECD?

Det andet postulat ligger i deres konklusion. De mente, det var nødvendigt at forbyde international konsumtion, for ellers får vi den situation, jeg har vist på side 454: Hvis nogle medlemsstater anvender international konsumtion, mens andre ikke gør, vil varerne kunne importeres fra tredjelandene til nogle af medlemsstaterne, men ikke til andre. Det er selvfølgelig noget rod, og det er givetvis uforeneligt med det indre markedes funktion.

Men hvorfor ikke forbyde regional konsumtion? Et forbud mod dette sikrer også det indre markedes funktion, ikke sandt? Det var regional konsumtion, der skabte problemet, og den vanskabning kunne lige så godt aflives ved fødslen. Et ensartet forbud mod regional konsumtion kan umuligt opdele det indre marked!

Sveriges ensomme kamp

Den svenske regerings repræsentant fremførte nogle glimrende argumenter, der er gengivet i afsnit 45 og 48 i generaladvokatens redegørelse (næste side).

I afsnit 45 er der henvist til direktivets hjemmel i traktatens artikel 100 A. Det er den centrale bestemmelse i den traktat, vi stemte om i 1986. Den handler om at gennemføre "et indre marked" via harmoniseret lovgivning. Et forbud mod international konsumtion griber ind i samhandelen med tredjelandene, og det er for vidtgående, påpegede Sverige, som fastholdt, at medlemsstaterne ikke havde sagt nej til resten af verden, da de sagde ja til det indre marked.

Argumentet i afsnit 48 er mindst lige så godt. Sverige påpegede - og efter min opfattelse med rette - at det ikke er et varemærkes funktion at sætte indehaveren i stand til at opdele markedet og udnytte prisforskelle. Varemærkets funktion er at sikre, at brugen kan identificere varens oprindelse. Punktum!

45. I den foreliggende sag anfører den svenske regering i modsætning til de øvrige regeringer, at direktivet overlader spørgsmålet om international konsumtion til afgørelse efter national lovgivning. Den anfører, at et direktiv, som alene har hjemmel i traktatens artikel 100 A, ikke kan regulere spørgsmålet om international konsumtion. Den svenske regering gør gældende, at dette spørgsmål vedrører forholdet mellem medlemsstaterne og tredjelande. Ifølge udtalelse 1/94 om WTO-overenskomsten er den eksterne kompetence vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder ikke en enekompetence for Fællesskabet.
48. Den svenske regering henviser ligeledes til Domstolens praksis vedrørende varemærkers funktion. Denne funktion er hovedsagelig at sikre forbrugeren mulighed for at identificere varens oprindelse. Det er ikke en del af varemærkets funktion at sætte indehaveren i stand til at opdele markedet og til at udnytte prisforskelle. Anvendelsen af international konsumtion ville medføre væsentlige fordele for forbrugerne og ville fremme priskonkurrencen.

Den svenske regerings opfattelse ifølge generaladvokaten, 29. januar 1998

Hvorfor stod Sverige alene med disse fornuftige synspunkter?

Silhouettes situation i forhold til Hartlauer er den samme som Metronome Videos i forhold til Erik Viuff Christiansen. Metronome ville beskytte "sit område" mod konkurrencen fra de importerede film. Metronome havde den fulde støtte fra alle medlemmerne af FDV og fra Warner Brothers, og sammen havde de indflydelse nok til at få den danske regering til at hjælpe med at vildlede. Det lykkedes at få EU-Domstolen til at tro, at der i Danmark fandtes en særlig lov om udlejning af film, og at det var denne angiveligt velbegrundede lov, som Erik anfægtede, og det kom sagen til at handle om ved EU-Domstolen.

Silhouette var langt fra alene. Alle de store modeselskaber havde samme mål som Silhouette: at optimere indtjeningen ved at opdele markedet og udnytte prisforskellene. Penge giver indflydelse, men det foregår ikke nødvendigvis sådan, at bagmændene tilbyder embedsmændene penge i det skjulte for at fremføre deres synspunkter. Det er risikabelt. De har derimod penge nok til at sørge for, at deres folk altid omgiver de embedsmænd, der skal træffe beslutningerne, eller som skal skrive indlæggene til EU-Domstolen. Deres folk virker dygtige og venlige og vil ofte være til hjælp. De får en rådgivende funktion, hvilket Johan Schlüter aldrig lagde skjul på, at han havde. Resultatet ses både i Warner-sagen og i Laserdisken-sagen, som også blev kørt af sporet af embedsmændene.

Lobbyisterne er dygtige til at læse direktiver og lovgivning, som Fanden læser Bibelen. Isoleret set kan varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1, godt læses sådan, at konsumtion kun optræder, når varen er bragt på markedet i Fællesskabet. Det var også sådan, Kristian Thulesen Dahl læste bestemmelsen i låne/leje-direktivet. Det kræver indsigt at forstå, at det ikke var Kommissionens oprindelige hensigt, og indsigt kræver arbejde. Det er meget lettere bare at tro på sine rådgivere.

Schlüddervøvl

Indrømmet, det var dygtigt gjort af lobbyisterne. Uden begrundelse, undersøgelse eller debat fik de ud af nærmest ingenting kontrol over verdenshandelen.

Udgangspunktet var altså en retspraksis om varer, der var bragt i omsætning i Fællesskabet. Denne retspraksis - som slet ikke vedrørte varer fra tredjelandene - blev inkorporeret i EU's direktiver. Husk, at ØSU bemærkede, at bestemmelsen lige så godt kunne udelades (side 449).

Så kiggede lobbyisterne på direktivet igennem deres særlige troldspejl, og så argumenterede de: - Der står i direktivet, at konsumtion indtræder, når varen er bragt på markedet inden for Fællesskabet. Det må betyde, at konsumtion ikke indtræder, når varen er bragt på markedet uden for Fællesskabet.

En retspraksis, der ikke vedrørte varer fra tredjelande, blev inkorporeret i EU's direktiver, og hokus pokus blev dette - der oprindeligt var så betydningsløst, at det kunne udelades helt - til en indgribende bestemmelse om handel med tredjelande. I 1988 havde ingen skænket begrebet regional konsumtion en tanke, men i 1998 havde lobbyisterne nu i 4-5 år fremturet med en ordlydsfortolkning og endda fået Kommissionen til at støtte den, og endelig bar anstrengelserne frugt.

Derefter handlede det hverken om at beskytte rettighedshaverens navn eller at beskytte mod piratkopier. Det handlede om, at producenterne skulle kontrollere handelen mellem EU og tredjelandene. Og ikke én eneste folkevalgt politiker var blevet hørt! Politikerne havde inkorporeret EU-Domstolens domme i direktiverne, og takket være en regulær omgang Schlüddervøvl, som vi kalder det, blev det nogle år efter påtvunget alle EU's medlemsstater.

I min optik fejlede EU-Domstolen massivt, sag C-355/96, dom af 16. juli 1998. Dommerne undersøgte ikke noget som helst. De låste blikket fast på direktivets ordlyd og spurgte de embedsmænd, som mere eller mindre tilfældigt havde udtalt sig i den civile retssag mellem de to stridende virksomheder: Hvad synes I?

Lobbyisterne kontrollerede embedsmændene fra de fem medlemsstater og fra Kommissionen. Det var tilstrækkeligt. Da stemmerne blev talt op, stod der 6-1 til vanskabningen regional konsumtion. De fine juridiske principper, begrundelsespligt, høringspligt og proportionalitet (side 455), fortabte sig i tågerne.

7. Begrundelsespligt og offentlighed

Det følger af TEF art 190, at forordninger, direktiver og beslutninger skal begrundes og henvise til de forslag fra Kommissionen og høringssvar fra Europa-Parlamentet og Det økonomiske og sociale Udvalg, som skal indhentes efter traktaten. Begrundelsespligten gives i præambler til de pågældende retsakter. Manglende eller mangelfuld begrundelse fører til ugyldighed af de pågældende retsakter. Begrundelsens primære formål er at gøre det muligt for Domstolen at vurdere, om retsakten er lovlig.

Domstolen fastslår, at fællesskabslovgivningen om varemærker er til hinder for nationale bestemmelser, hvorefter der indtræder konsumtion af de rettigheder, der er knyttet til et varemærke, for varer, som af indehaveren selv eller med dennes samtykke er markedsført uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) under dette mærke.

Fællesskabslovgivningen vedrørende varemærker indeholder en fuldstændig harmonisering af reglerne om de rettigheder, der er knyttet til varemærket, herunder reglen om konsumtion af disse rettigheder. Det fremgår af selve ordlyden af denne lovgivning, at der kun sker konsumtion, såfremt varerne er blevet markedsført inden for EØS. Medlemsstaterne kan herefter ikke i deres nationale ret foreskrive konsumtion af de rettigheder, der er knyttet til varemærket, for varer, der er markedsført i tredjelande.

Denne fortolkning er den eneste, som fuldt ud kan beskytte det indre markeds funktion. Der ville nemlig uundgåeligt opstå hindringer for de frie varebevægelser og den frie udveksling af tjenesteydelser i en situation, hvor visse medlemsstater kunne foreskrive international konsumtion, hvorimod andre kun foreskriver konsumtion inden for Fællesskabet.

Domstolen minder til sidst om, at Fællesskabets kompetente myndigheder ved indgåelsen af internationale aftaler kan udvide konsumtionen af de rettigheder, der er knyttet til et varemærke, således som det er sket i forbindelse med EØS-aftalen.

Kommissionens pressemeddelelse nr. 49/98, 16. juli 1998

Hvad EU-Domstolen burde have gjort i Silhouette-sagen

EU-Domstolen havde to fornuftige løsninger inden for sin rækkevidde.

Den kunne lytte til argumenterne og vurdere, om de var rimelige. F.eks. skal man ikke være specielt skarpsindig for at kunne forstå, at et forbud mod regional konsumtion sikrer det indre markeds funktion nøjagtig lige så godt.

Selvom EU-Domstolen ikke iagttog, at samtlige medlemmer af EU også var medlemmer af OECD og dér kæmpede for international frihandel og formentlig af den årsag anvendte international konsumtion, og selvom den ikke undersøgte, hvad der lå bag ordlyden, kunne den med rimelighed have svaret følgende:

“Spørgsmålet om valg af konsumptionsprincip er et politisk anliggende, som bør løses på fællesskabsplan i en demokratisk proces. Indtil det er sket, må valget overlades til den enkelte medlemsstat.”

Så havde den i det mindste ikke gjort noget forkert. Den kunne også have valgt at dømme efter det eneste holdbare argument, der havde været fremme i sagen:

“Det er ikke en del af varemærkets funktion at sætte indehaveren i stand til at opdele markedet og til at udnytte prisforskelle.”

EU-Domstolens dom er et lavpunkt i EU's historie og utvivlsomt en medvirkende årsag til Brexit. Forbuddet mod frihandel er et særdeles stærkt argument imod EU.

Klapjagt på importører

KØBENHAVN: Det var startskuddet til en dansk klapjagt på parallelimportører, der torsdag blev fyret af, da EF-Domstolen afsagde en principiel sag om parallelimport af solbriller.

Flere danske mærkevarefirmaer står klar til at gå i flæsket på parallelimportører, der henter produkterne udenfor EU.

Advokat Per Dalskov, der har ført en sag for tøjfirmaet Calvin Klein mod blandt andre Dansk Supermarkeds parallelimport af firmaets tøj, forudser, at dommen får hurtigt effekt.

- De parallelimportører, der henter produkter udenfor EU vil snarest blive mødt af fogedforbud, siger han.

Torsdagens dom, der drejede sig om parallelimport af briller til Østrig, gør det klart, at det foreløbigt er forbudt at parallelimportere fra lande udenfor EU og EØS.

Dommen har været ventet med spænding, fordi den giver et vink med en vognstang i retning af, hvordan en række lignende sager vil falde ud. Og

blandt andre kæder som Føtex, Bilka og Cowboyland står nu til at få et rap over fingrene, når de skal i retten til en sag om import af Calvin Klein-tøj, som kæderne har hentet billigt i Mexico og USA. Til stor irritation for Calvin Klein har kæderne solgt det prestigefyldte tøj i billige supermarkeder og discount-tøjbutikker.

Sagen er den næste i rækken af parallelimportsager, der skal for EU-Domstolen, efter at den principielle østrigske brillesag blev afklaret.

I Danmark har det vakt glæde blandt importører af mærkevarer, at de endeligt har fået et klart redskab til at ryste det - som de selv kalde »snyltere« - af sig. Flere mærkevarefirmaer siger, at de snarest vil gå i gang med at bruge dommen aggressivt for at få stoppet parallelimporten.

- Vi har haft meget store problemer med parallelimportører, der har udvandet vores produkt. Vi vil så vidt som muligt bruge dommen til at sætte en stopper for parallelimportørerne, siger

salgsdirektør i det internationale modetøjsfirma Diesel Danmark, Ole Sonne.

Samme toner lyder fra blandt andre sportsudstyrsfirmaet Nike.

I Forbrugerrådet er der til gengæld stor skepsis overfor dommen.

- Den fjerner konkurrencen, så det bliver op til producenten selv at fastsætte prisen, siger rådets direktør Benedicte Federspiel.

Hun ser dog et lyspunkt ved dommen. Den giver mulighed for, at der kan laves aftaler med andre lande og områder, så grænserne for, hvilke områder, der kan parallelimporteres fra, med tiden bliver udvidet.

Advokat Per Dalskov, der har ført sagen for Calvin Klein mod de nævnte kæder under Dansk Supermarked, forventer, at det vil ske over en årrække.

- Jeg tror blandt andet, at EU og Nordamerika kan blive enige indenfor de næste ti år at lave aftaler om, at der frit kan importeres indenfor disse områder, siger han.

Aalborg Stiftstidende, 20. juli 1998

Den uundgåelige konsekvens: Højere priser

EU-Domstolens dom var et opgør med den åbne markedsøkonomi, EU indtil da havde stået for. Det vil sige, at alle købere har adgang til alle sælgere, og det er en forudsætning for, at konkurrencen kan fungere effektivt.

Sælgerne vil selvfølgelig helst tage en overpris for varerne, dér hvor kunderne har mange penge. I forhold til resten af verden hører EU (og Danmark) til de rige. Mærkevareproducenterne var klar til at kapitalisere på dommen, der bl.a. førte til, at Bilka måtte sætte prisen på Levi's jeans op fra 299 kr. til 499 kr. To år senere vurderede Konkurrencestyrelsen, at mærkevareproducenterne dikterede priserne på 95 % af varerne, og at det kostede de danske forbrugere 33 mia. kr. årligt.

EU-Domstolen foreslog dengang, at EU forhandlede om at udvide området for regional konsumtion. En mærkværdig løsning på den fejl, det var at blande de immaterielle rettigheder ind i handels- og konkurrencepolitikken i første omgang. Og mere end 23 år senere er der heller ingen tegn på, at det er på vej til at ske.

Efterfølgende sager om Fort Europa

En lignende sag blev kort efter forelagt for EU-Domstolen. Den handlede om sko fra Sebago i USA. Disse sko blev solgt i EU af Sebago selv, forklarede sagsøgte, G-B Unic, der havde importeret skoene fra USA, og derfor mente G-B Unic, at konsumtion måtte være indtrådt. Der var lige den finte, at det ikke var de *samme* sko, men *identiske* sko, der blev solgt dyrere af Sebago end af G-B Unic. I dom af 1. juli 1999 (sag C-173/98) fik Sebago medhold i, at konsumtion sker i forhold til det enkelte eksemplar, så G-B Unic måtte ikke importere sko, selvom de *samme* sko, undskyld, *identiske* sko, allerede blev solgt i EU af Sebago selv.

I præmis 21 skriver EU-Domstolen, at fællesskabslovgiver har *betonet*, at en markedsføring uden for dette område ikke udtømmer indehaverens ret til at modsætte sig indførsel af disse varer. Wow! Der blev buen lige spændt en ekstra tak. EU-Domstolen måtte befinde sig i et alternativt univers! Fællesskabslovgiver har aldrig betonet noget sådant. De, der forhandlede om spredningsretten, havde blot tiltrådt, at der med spredningsretten ikke måtte skabes nye barrierer inden for EU.

Det var ikke almindeligt kendt, at EU-Domstolen havde forbudt frihandel, så også den britiske supermarkedskæde Tesco fik problemer, fordi den solgte Levi's jeans. Det var ægte Levi's jeans, model 501, som Tesco havde købt på verdensmarkedet. Problemet var, at Tesco solgte disse jeans for £27.99, mens Levi's autoriserede forhandlere tog £45-50 for de *samme* jeans, undskyld, for *identiske* jeans.

Generaladvokat Christine Stix-Hackls forslag til dom i sagen (sag C-415/99) forelå den 5. april 2001. Hun gennemgik principperne bag varemærkeretten og udredte EU-Domstolens velkendte retspraksis: "Indehaveren af en varemærkeret kan ikke under henvisning til denne ret forbyde omsætning i én medlemsstat af varer, der under dette mærke er bragt i omsætning i en anden medlemsstat af varemærkeindehaveren selv." Hun refererede også begrundelsen (afsnit 69):

"Herved støttede Domstolen sig i væsentligt omfang på den betragtning, at varemærkeindehaveren ellers ville have mulighed for »at opdele de nationale markeder og således foretage en restriktion af handelen mellem medlemsstaterne, uden at en sådan restriktion var nødvendig for at sikre ham det væsentlige i de enerettigheder, som flyder af mærket«."

Sverige havde formandskabet, men kæmpede igen forgæves mod EU-Domstolen. "EF-Domstolen vil bremse lettelse af parallelimport," skrev Børsen i overskriften den 9. april 2001 og citerede en kilde i Kommissionen for at have kaldt generaladvokatens forslag til dom for den mest uforståelige i de seneste 20 år, for hun støttede Levi's! Det gjorde EU-Domstolen også i dom af 20. november 2001.

Ethvert tænkende menneske må undre sig over, at EU-Domstolen kun vil lade varemærket sikre identifikation af varens oprindelse for de varer, der er bragt på markedet i EU, mens producenterne i tredjelændene får det ekstra privilegium, at de må opdele markedet med kunstigt høje priser for EU's borgere til følge.

37. Sagen om Filmloven

Indførelsen af regional konsumtion kom i første omgang kun til at omfatte CD-plader af optagelser, der var foretaget i EØS-området, men Filmlovens censurbestemmelser for børn kunne med hjælp fra Kulturministeriet og Medierådet for Børn og Unge snildt bruges til at genere importører af film, uanset hvorfra filmene var importeret.

Censurbestemmelsernes oprindelse og formål

Jeg oplevede ikke selv 50'ernes hetz mod tegneserierne, en kunstart, de færreste forstod, og som pædagogerne frygtede, men jeg husker angsten for videofilmene, som hurtigt fik skylden for megen af den vold, der var i samfundet.

Bannerfører for bekæmpelsen af videovold var mine forældres parti, Kristeligt Folkeparti, omend det var lykkedes mig at opdrage mine egne forældre, så deres forhold til kunstarten film var mere nuanceret. Det var ikke desto mindre partiets mærkesag at beskytte børnene mod voldelige film, og som medlem af Poul Nyrup Rasmussens regering lykkedes det partiet at slå en handel af. Den 9. februar 1994 fremsatte Jytte Hilden forslag til lov om mærkning af videogrammer. Til forskel fra forslaget om en ny ophavsretslov, som hun fremsatte samme dag, og som ikke nåede at blive vedtaget inden sommerferien, blev forslaget om mærkning hastet igennem. Der var stadig mange uløste spørgsmål, og loven fjernede heller ikke de voldsfilm, som KRF var ude efter, men man var i det mindste kommet i gang.

Kim Behnke markerede sig igen i debatten. Han var som udgangspunkt imod, at staten blandede sig i alt muligt, og selvom alle de andre partier støttede en lov, der ville beskytte børn mod vold, var de lydøre over for de praktiske problemer, han gjorde opmærksom på. Statens Filmcensur vurderede på det tidspunkt ca. 150 film om året og havde slet ikke kapacitet til at håndtere de 7.000 videofilm, der ifølge FDV var på markedet. Jeg fulgte debatten fra sidelinjen, idet jeg sagde til mine forældre, at Johan Schlüter sikkert ville finde på en måde at bruge loven til at chikanere mig og andre filmimportører. FDV var dog selv imod lovforslaget på grund af den belastning, censur på video ville blive for dens medlemmer.

Loven blev gennemført, selvom mange praktiske problemer ikke var løst, men den kom til gengæld kun til at omfatte fremtidige videoudgivelser. Det betød, at KRF's hadefilm, *The Texas Chain Saw Massacre* (Motorsavsmassakren, 1974) og *Friday the 13th* (Fredag den 13., 1980), i første omgang slap fri.

De følgende år blev der arbejdet med opgaven, og i 1997 var erstatningen klar i form af Filmloven, L 186 af 12. marts 1997. Hovedpunkterne var afskaffelsen af Statens Filmcensur, der blev afløst af Medierådet for Børn og Unge, som skulle vurdere films egnethed for børn jf. aldersgrænser på 7 år, 11 år og 15 år. Det var ikke tilladt at sælge eller udleje film til børn, medmindre filmene var godkendt af Medierådet, og videobutikkerne skulle informere om filmenes egnethed for børn. De nærmere regler blev overladt til Kulturministeriet og Medierådet at udforme.

Medierådet for Børn og Unge blev nedsat i april 1997. Den 16. januar 1998 var de detaljerede regler om oplysning om films egnethed for børn og unge efter Filmlovens § 21 klar i form af en bekendtgørelse.

Jeg solgte ikke film til børn, så censurreglerne for børn påvirkede mig ikke direkte. Jeg informerede om de importerede films egnethed for børn med store skilte, jeg satte

op i butikkerne. Jeg mærkede ikke de enkelte film, idet Medierådets godkendelse af en film til visning for børn kun omfattede den danske version af filmen. Ingen af de importerede film var tilladt for børn, så jeg informerede "på anden måde", sådan som jeg mente, at Filmlovens § 21, stk. 1, gav mulighed for.

Min mor havde fortalt KRF's Tove Videbæk om min bekymring for, at FDV fik et våben mod parallelimportørerne i hånden, og hun havde beroligende svaret, at det absolut ikke var hensigten med loven. Hun besøgte også Laserdisken, så på skiltene og sagde: - Ja, sådan kan man jo også gøre det.

§ 20. Enhver film, der vises offentligt for eller erhvervsmæssigt sælges, udlejes eller udlånes offentligt i Danmark til børn under 11 og 15 år, skal forinden være godkendt for børn i den pågældende aldersgruppe af Medierådet for Børn og Unge, jf. dog stk. 3..

Stk. 2. Medierådets afgørelse træffes på baggrund af en vurdering af, om filmene kan antages at være skadelige for børn i den pågældende aldersgruppe. Medierådet kan til brug for vurderingen indkalde nærmere oplysninger om filmens indhold. Medierådets afgørelse kan være,

- 1) at filmen godkendes for alle,
- 2) at filmen godkendes for alle, men frarådes for børn, der ikke er fyldt 7 år,
- 3) at filmen godkendes for børn, der er fyldt 11 år,
- 4) at filmen godkendes for børn, der er fyldt 15 år.

Stk. 3. Alle film må dog vises offentligt

for børn, der er fyldt 7 år og er ledsaget af en af forældrene eller en anden voksen.

Stk. 4. Kulturministeren fastsætter regler om opkrævning af gebyr til hel eller delvis dækning af udgifter forbundet med Medierådets vurdering af film. Gebyrernes størrelse fastsættes af kulturministeren.

§ 21. Den, der foreviser film offentligt, eller den, der erhvervsmæssigt sælger, udlejer eller på anden måde udbreder film offentligt i Danmark, har pligt til efter nærmere regler herom fastsat af kulturministeren at mærke eller på anden måde oplyse om films egnethed for børn og unge i overensstemmelse med Medierådet for Børn og Unges vurderinger herom.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter efter drøftelse med Medierådet nærmere regler om mærkning m.v. og kan herunder bestemme, at visse film skal mærkes m.v. uden rådets vurdering, og at visse film kan undtages fra mærkning m.v.

Filmloven ind i handelskrigen

Alligevel gik det ikke anderledes, end at danske tv-seere i den bedste sendetid blev vidne til en storstilet, tv-dækket politirazzia, hvor fire computerbutikker fik deres lagre af DVD-film beslaglagt, som var der tale om heroin eller ulovlige våben.

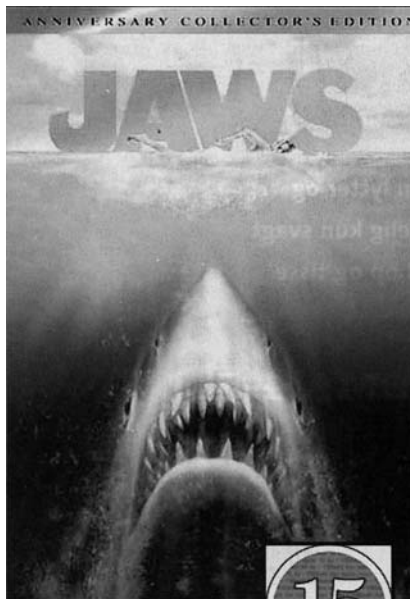
DVD-film beslaglagt

[Razzia] Fire københavnske butikker, der sælger dvd'er, har fået 720 film beslaglagt, fordi de ikke var mærket korrekt. Det er de danske videoproducenter, der forsøger at stoppe parallelimporten.

Klokken ti tirsdag formiddag beslaglagde Frederiksberg Polit 720 dvd-film fra fire butikker på Falkoner Allé, heriblandt Alcotini, Cybercom og Game-Land. Politiets ransagning skete efter, at Foreningen for Danske Videogramdistributører havde anmeldt butikkerne for ikke at mærke sine dvd-film med de korrekte danske aldersmærkater. Hverken Cybercom eller Game-Land var klar over lovgivningens krav:

»Hvis klistermærker på filmene er alt, hvad der mangler, kan jeg ikke forstå, at de ikke kunne komme med en påmindelse eller en advarsel«, siger Pan Clausen, indehaver af Cybercom, der sælger spil og dvd-film. Han mener, at konfiskationen, der blev transmitteret i TV-avisen fik ham og hans kolleger til at fremstå som forbydere.

Baggrunden for anmeldelsen er, at Foreningen af Danske Videogramdistributører vil have stoppet for den stigende parallelimport af dvd-film. Ofte kommer filmene nemlig i butikkerne samtidig med eller endog før de kommer i biografen herhjemme.

BIZART. Næsten alle parallelimporterede film skal mærkes med 15-års mærket, uanset om det er 'Lady og Vagabonden' eller 'Dødens Gab'.

Det går ud over både biografindtægter og videoindtægter.

»Når det går rigtigt uheldigt til, så kom f.eks. 'The Blair Witch Project' i danske butikker halvanden måned før den kom i biografen. Det er en aldeles uenskelig situation set med en filmdistributørs øjne, når man har investeret x millioner kroner i rettigheder«, siger Kim Peschardt, formand for Foreningen af Danske Videogramdistributører. Han siger, at anmeldelserne for overtrædelse af censurlovgivningen er videogramforeningens eneste våben mod parallelimporten. Selvfølgelig er nemlig lovlige

»Dette er en udhuling af vores forretningsområde og det vil vi selvfølgelig sætte en stopper for«, siger han. Ifølge Peschardt har branchen mærket en mærkbar nedgang i omsætningen.

Lovgivningen er klart på videodistributørernes side. Alle film, der sælges i Danmark, skal have en mærkat direkte på filmkassetten, hvor der står Medierådets anbefaling af, hvor gammel, man skal være for at se en film. Der findes mærkater for henholdsvis 'alle', 'syv år', 'elleve år' eller 'femten år'. Men den lovgivning overholder de færreste forhandlere af parallelimporterede film. Ifølge

Peschardt har Foreningen af Danske Videogramdistributører i fem-ti tilfælde anmeldt forhandlere af dvd-film. Blandt andet har DataPalle i Aalborg været i politiets søgelys, og der er rejst tiltale mod butikskæden Laserdisken for heller ikke at mærke sine film.

Vildledende mærkning

Men Hans Kristian Pedersen, direktør i Laserdisken, ønsker ikke at rette sig efter lovgivningen. Problemet er nemlig, at de fleste parallelimporterede film ikke er vurderet af Medierådet for Børn og Unge, der stort set udelukkende vurderer de danske versioner. De parallelimporterede film er ikke selvstændigt vurderede og skal derfor mærkes '15 år', uanset om det er en tegnefilm til børn eller en pornofilm.

»Det er direkte vildledende, at en børnefilm får mærkaten 15 år, som jo bare betyder, at filmene ikke er vurderet«, siger Hans Kristian Pedersen.

Laserdisken har i stedet valgt at sætte store skilte op i butikkerne, der advarer om, at alle udstede og importerede film ikke sælges til børn og unge under 15 år.

Medierådet for Børn og Unge er godt klar over, at det ikke er hensigtsmæssigt, hvis mange dvd-film ender med at få et '15'-mærkat.

»Det er vi slet ikke glade for. Det kan betyde, at forældrene mister tillid til Medierådets mærkning«, siger Susanne Boe, sekretariatschef for Medierådet. Indtil videre vil rådet nøjes med at informere forældrene via sin hjemmeside. Kun omkring fire procent af markedet udgøres af importerede film, og først hvis tallet stiger markant, vil Medierådet skride til handling.

LARS DAHLAGER
lars.dahlager@pol.dk

Aktionen var koordineret af FDV, som havde politianmeldt de fire butikker, fordi de ikke havde overholdt reglerne om mærkning. Politiet var gået med til at lave razziaer i butikkerne, og fjernsynet var tilkaldt, så de fire butikker kunne udstilles som gemene forbrydere i aftenens tv-nyheder.

FDV's formand, Kim Peschardt, fortalte om baggrunden for aktionen:

- Anmeldelserne for overtrædelse af censurlovgivningen er foreningens eneste våben mod parallelimporten. Selve importen er nemlig lovlig. Det er en udhuling af vores forretningsområde, og det vil vi nødvendigvis sætte en stopper for.

Det var tydeligt for enhver, at det ikke var hensynet til børnenes ve og vel, der lå FDV på sinde. Indehaveren af Cybercom, en af de ramte butikker, var ikke klar over reglerne. Han spurgte undrende, om det ikke kunne være klaret med en påmindelse eller en advarsel, når det blot drejede sig om at sætte et klistermærke på filmene.

Ekstra Bladet fulgte op på historien under overskriften "Stik-i-rend betjente", for selvom god gammeldags brødnid selvfølgelig lå bag FDV's anmeldelse, fandt avisen det overraskende, at politiet i den grad var parat til at servicere de danske videodistributører og ofre mandskab på sådan en bagatel. Ekstra Bladet skrev: "Det svarer til, at Ekstra Bladet konstaterede kommaføj i B.T. og fik politiet til at rende fra kiosk til kiosk og beslaglægge dagens aviser."

Ekstra Bladet opfattede razziaen som desperation og sluttede artiklen af med: "Hvis det en dag for alvor lykkes FDV at få import-DVD'erne fjernet fra de danske butikker, skal danskerne nok finde ud af at købe dem over nettet."

Djævelen ligger i detaljen

Hvordan kunne det gå til, at KRF's forsøg på at bekæmpe og begrænse volden i samfundet, der var KRF's begrundelse for reglerne om mærkning, kunne bruges til at forhindre parallelimport af film?

Filmloven udgjorde ikke noget problem, men som så ofte før blev det overladt til Kulturministeriet at udforme de nærmere regler. Den chance lod FDV ikke gå fra sig. FDV var ærgerlig over at skulle betale et gebyr for at få filmene godkendt for børn, men det var op til det enkelte medlem, om det ønskede en godkendelse. Man kunne vælge at give filmen prædikatet *Tilladt for børn over 15 år* og spare gebyret. Det var ikke et praktisk problem for FDV at mærke filmene, idet mærket kunne trykkes på omslaget. Den, der lavede det danske omslagslayout, skulle blot huske at placere det rigtige mærke et eller andet sted.

Få, men væsentlige detaljer udgjorde forskellen for importørerne. For det første fjernede FDV/Medierådet/Kulturministeriet, eller hvem der reelt bestemte, lovens mulighed for "at oplyse på anden måde". I bekendtgørelsen blev det ændret til et ubetinget krav om mærkning. For det andet skulle dette mærke sættes direkte på omslaget og måtte ikke kunne fjernes igen. Da de fleste film - også importerede film - leveres i beskyttende plasticfolie, skulle importørerne ompakke alle disse film for at kunne sætte mærket *Tilladt for børn over 15 år* på kassetterne.

Mødet med politiet

Der gik ikke lang tid, før filmimportørerne fik FDV og politiet på nakken. FDV anmeldte systematisk filmimportørerne til politiet. Det begyndte allerede i 1998. Den 20. oktober 1998 meldte Johan Schlüter computerforretningen Data-Palle på Vesterbro i Aalborg til politiet. Butikken lå lige om hjørnet fra Laserdisken, og da politiet kom på besøg, henviste den skræmte indehaver til, at Laserdisken heller ikke satte mærker på filmene. Hvis han gjorde noget forkert, gjorde jeg det også, så måske burde politiet også aflægge Laserdisken et besøg?

Sådan gik det til, at jeg pludselig fik besøg af en barsk politimand. Han så på de mange film i butikken - uden mærker - og sagde myndigt til mig:

- Det ser alvorligt ud. Det kan godt være, du kommer til at lukke butikken.

- Nåda, svarede jeg. - Hvad er problemet?

- Du overtræder Filmloven.

- Næh, det gør jeg ikke, svarede jeg og pegede på skiltet.

- Det er ikke godt nok. I Filmloven er der klare regler for, hvordan videofilm skal mærkes. Det er ikke nok, at du sætter et skilt op. Filmene skal mærkes.

- Det står der faktisk ikke noget om i Filmloven, svarede jeg. - Du forveksler vist Filmloven med Kulturministeriets bekendtgørelse.

Han var ét stort spørgsmålstegn, så jeg inviterede ham ind på kontoret, hvor jeg fik ham til at sætte sig, og så forklarede jeg ham forskellen på Filmloven og Kulturministeriets bekendtgørelse. Det kom ikke bag på mig, at FDV ville prøve på et eller andet, og jeg havde både Filmloven og bekendtgørelsen liggende.

Politimanden slappede lidt af, men han havde svært ved at forstå forskellen på Filmloven og bekendtgørelsen. For ham var det "lov", uanset om reglerne stod det ene eller det andet sted. Data-Palle havde erkendt sig skyldig, og politimanden forstod ikke, hvorfor jeg var så besværlig, når jeg heller ikke mærkede filmene.

Jeg forklarede: - Filmloven er vedtaget af Folketinget, og den accepterer jeg. Kulturministeriets regler er ikke bestemt af Folketinget, men af embedsmænd, og det er en forudsætning for gyldigheden af deres regler, at de er udformet inden for Filmlovens rammer. Jeg mener, at Kulturministeriets regler er for restriktive.

- Så du erkender, at du ikke opfylder bekendtgørelsens krav?

- Ja, det gør jeg, men det er ikke strafbart i og med, at bekendtgørelsens regler ikke er gyldige, og det er de ikke, fordi de stiller krav, som går videre end de krav, som fremgår af Filmloven. Mine skilte opfylder Filmlovens krav.

Vi debatterede længe, for jeg nægtede at erkende mig "skyldig", og politimanden havde svært ved at forstå forskellen på bekendtgørelsen og Filmloven. Han endte med at gå med uforrettet sag.

Lidt senere ringede han. Han havde skrevet en rapport og ville lige høre, om jeg kunne godkende teksten. Han læste op i telefonen, og jeg afviste igen, for han havde stadig ikke forstået det. Samtalen endte med, at han frustreret udbrød:

- Okay, så dropper jeg det helt. Det var heller ikke dig, der var blevet anmeldt.

Vedr. anmeldelse for overtrædelse af mærkningsreglerne jf. Filmloven

Ref: telefonsamtale d.d.

Af anmeldelsen fremgår, at det d. 18.09.1998 af anmelder blev konstateret, at en DVD-film "I Know What You Did Last Summer" købt i forretningen Laserdisken, Skt. Peders Stræde 49 i København, ikke var forsynet med mærke jf. reglerne for dette.

Der henvises til Filmloven nr. 186 af 12.03.1997 § 20, stk. 1 og § 21, stk. 1 og Bekendtgørelse om Medierådet for Børn og Unge nr. 30 af 16.01.1998 § 19.

Københavns Politi til Laserdisken, 9. november 1998

Så let slap jeg nu ikke. Johan Schlüter meldte Laserdisken i Skt. Peders Stræde til politiet i København, hvor hans indflydelse var større. Efter episoden i Aalborg fik jeg et telefonopkald fra en københavnsk politimand, som var presset af FDV's advokater. Han omtalte dem som "emsige" og lagde ikke skjul på, at han bare var ude på at få lukket sagen, så han var fri for at have dem på nakken.

Han tilbød at lade mig slippe med en advarsel, hvis jeg ville love i fremtiden at mærke efter Medierådets regler. Det ville jeg ikke, og det irriterede ham. Jeg forklarede, at jeg ikke ville ompakke hundredvis af film dagligt, blot fordi FDV syntes, det var morsomt at spille min tid. Han praktisk talt lovede, at politiet ikke ville foretage kontrol, men jeg ville ikke love noget, jeg ikke agtede at holde. Jeg troede på, at politiet havde andet at lave end at genere importørerne, men det var noget andet med Johan Schlüter, og jeg ville snart have ham på nakken igen med en stærkere sag, hvis jeg havde brudt et løfte. Johan Schlüter syntes i øvrigt ikke, der skete nok, så han meldte mig igen, og det endte med, at der blev rejst tiltale.

Til Præsidenten for Københavns Byret

Hans Kristian Dall Pedersen
Prinsensgade 29, 1 th
9000 Aalborg

sættes herved under tiltale ved Københavns Byret til straf for efter Filmlovens § 25, stk. 1, jf. § 21, stk. 1, ved igennem længere tid indtil den 13. januar 1999 herunder som konstateret den 18. september 1998 og ovennævnte dato, som indehaver af forretningen Laserdisken, Skt. Peders Stræde 49, København, erhvervsmæssigt at have solgt, udlejet eller på anden måde udbredt et stort antal film, uden efter de nærmere regler herom fastsat af kulturministeren at have mærket eller på anden måde oplyst om filmenes egnethed for børn og unge i overensstemmelse med Medierådet for Børn og Unges vurderinger herom.

Der nedlægges påstand om bøde.

Anklageskriftet mod Laserdisken, 19. maj 1999

Branchens måde at behandle loven:

Jeg har ved selvsyn konstateret, at der i dag - mere end fire år efter mærkningslovens vedtagelse - er masser af kassetter fra de danske distributører, som udbydes til udlejning uden mærkning. Efter at have talt med politiet om sagen, tog jeg en stikprøve i den lokale videoforretning. Torsdag den 12. november 1998 besøgte jeg

Blockbuster
Vesterbro 42
9000 Aalborg.

Jeg fandt midt i butikken en reol, hvorpå der på øverste række stod følgende 10 film:

1. Halløj i klostret (distributør: Buena Vista Home Video)
INTET MÆRKE
2. Halløj i klostret 2 (distributør: Buena Vista Home Video)
INTET MÆRKE
3. Hjælp - jeg er en kvinde (distributør: Nordisk Film)
INTET MÆRKE
4. Hudson Hawk (distributør: Egmont Film)
INTET MÆRKE
5. If Lucy Fell (distributør: Nordisk Film)
MÆRKE: 16 år
6. Hot Shots 2 (distributør: Nordisk Film)
INTET MÆRKE
7. Kærlighed på kredit (distributør: Metronome Video)
INTET MÆRKE
8. Help (distributør: Egmont Film)
MÆRKE: A på bagsiden - intet mærke på forsiden
9. Herretur (distributør: Egmont Film)
INTET MÆRKE
10. Høj skoleføring (distributør: Nordisk Film)
KORREKT MÆRKET - JUBII

Blockbuster er godkendt af FDV, og samtlige film er leveret af FDV's medlemmer.

- 1 ud af 10 film var mærket i overensstemmelse med Filmloven.
- 2 ud af 10 film var mærket i overensstemmelse med tidligere lovgivning.
- 7 ud af 10 film var slet ikke mærket.

Jeg har endvidere drøftet sagen med Lars Christensen, indehaver af Læsehesten, Reberbansgade 7, 9000 Aalborg. Han fortalte mig, at han netop har fået leveret ca. 24.000 film fra Scanbox, der også er medlem af FDV. Disse film er indført fra andre medlemsstater, men ifølge Lars Christensens vurdering er 80-90 % af de 24.000 film leveret uden mærkning. Jeg formoder, at dette fremgår af politirapporten hos Aalborg Politi, der optog rapport med Lars Christensens forklaring.

Jeg skal sluttelig gøre opmærksom på, at jeg betragter anmeldelsen som et falsk klage-mål efter straffelovens § 165. Jeg anmoder politiet om at drage anmelderen til ansvar.

Jeg kan fortælle dig den "sjove" historie, at i København i Gothersgade, hvor Filmhuset bor, er der i stueetagen en særlig café for filmelskere. Det hele er finansieret af staten og koster millioner hvert år. Men i netop denne café er der også salg af filmværker - herunder på video og DVD. Hovedparten af disse videogrammer er IKKE mærket med alder osv. Og nu kommer det virkelig morsomme - i samme ejendom bor Medierådet, som netop står for reguleringen af mærkningsordningen.

Kim Behnke (FP) til Laserdisken, 6. august 1999

Diskrimination?

Jeg havde været i dialog med Kulturministeriet om mærkningsreglerne, men det lykkedes mig ikke at trænge igennem med sund fornuft. Medierådet bekræftede i forbindelse med anmeldelsen af mig, at både forhandleren og distributøren var forpligtet til at mærke efter reglerne, men det var ikke Medierådets opgave at føre kontrol med markedet. Det var politiets opgave.

På den baggrund mente jeg, det var en relevant iagttagelse, at hverken FDV's forhandlere, specifikt Blockbuster, den største udlejningsforretning i Aalborg på det tidspunkt, eller Filmhuset, der opererede på statens vegne og endda havde til huse i samme bygning som Medierådet, mærkede deres film korrekt.

Hvorfor var det nødvendigt for importørerne at pille den beskyttende plasticfolie af de importerede DVD'er? Det var som udgangspunkt en konsekvens af bekendtgørelsens bestemmelse om, at mærket skulle sættes direkte på omslaget, men hvorfor var det så afgørende? Jeg vil selvfølgelig sige, at det var for at gøre det så besværligt som muligt for importørerne, men den officielle forklaring var en anden, nemlig at det var vigtigt, at mærket fulgte med filmen. Den ansvarlige skulle have kendskab til oplysningen om filmens egnethed for børn i det øjeblik, han derhjemme skulle afgøre, om han ville vise filmen for familien.

Men var det ikke vigtigt, når man *lejede* film? Bekendtgørelsen nævnte ikke, at selve pladen skulle have et mærke, og når man lejede en film, der i sagens natur var udgivet af FDV, blev pladen udleveret i et neutralt omslag, ikke det originale omslag med aldersmærket. Var det så ikke lige så vigtigt at mærke selve pladen?

Den officielle forklaring var, at det ikke kunne lade sig gøre at mærke pladen, men det kunne man faktisk godt på flere måder. Der var f.eks. også mærkningsregler i Tyskland, og der kunne man både finde ud af at trykke mærket direkte på pladen og at sætte et lille klistermærke på, hvis pladen var fremstillet uden et trykt mærke. Når selskaberne i FDV modtog DVD-pladerne fra fabrikkerne, var de fremstillet med hele Europa - eller i hvert fald hele Norden - som målgruppe, og FDV havde ikke indflydelse nok til at kontrollere trykket på pladerne. Hvis de skulle følge de samme regler, skulle de selv sætte klistermærker på pladerne. Dette arbejde ville man ikke byde FDV's medlemmer. Det ville man kun byde importørerne!

Politiets undvigemanøvrer

Jeg sendte min klage over FDV til Københavns Politi, men den blev pudsigt nok besvaret af Politimesteren i Aalborg, og han kunne - i modsætning til politiet i København - afvise klagen med, at Laserdisken ikke var blevet anmeldt i hans by. Da FDV meldte Data-Palle til politiet, foretog politiet en kontrol af anmeldelsen, men hvorfor kontrollerede politiet ikke Blockbuster som en reaktion på mit brev? Kan man forestille sig, at man ringer til politiet og fortæller, at hætteklædte mænd er i færd med at bryde ind i Nordea, hvorefter politiet svarer: - Tak for opkaldet, men er det blot en orientering om forholdene, eller vil De foretage en anmeldelse?

Ved skrivelse af 20. oktober 1998 anmeldte advokatfirmaet Schlüter og Hald på vegne af Foreningen af Danske Videogramdistributører et nærmere angivet firma i Aalborg for overtrædelse af de danske regler om mærkning af film. Ved politiets kontrol i den pågældende forretning blev anmeldelsens rigtighed bekræftet, og indehaveren erkendte sig skyldig. Politiet foretog herefter en række kontroller i andre forretninger, bl.a. i Deres forretning.

De har herefter ved skrivelse af 13. november 1998 anmeldt FDV for overtrædelse af straffelovens § 165, idet De er af den opfattelse, at der foreligger falsk anmeldelse. Jeg skal hermed meddele, at Deres anmeldelse afvises i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, idet anmeldelsen af det pågældende firma som nævnt var korrekt, ligesom det bemærkes, at FDV ikke har anmeldt Deres firma.

Politimesteren i Aalborg til Laserdisken, 12. januar 1999

Idet jeg henviser til Deres skrivelse af 12. september 2000 skal jeg oplyse, at der ikke er indledt sager i anledning af Deres skrivelse af 13. november 1998.

Det bemærkes herved, at der ikke var vedlagt dokumentation for de overtrædelser af Filmloven, som blev beskrevet i skrivelsen. Skrivelsen blev i øvrigt ikke opfattet som en egentlig anmeldelse, men som en beskrivelse af forholdene i branchen.

Københavns Politi til Laserdisken, 4. oktober 2000

Hvem bestemmer over politiet?

Jeg bebrejder ikke politiet, at det helst ville undgå at blive blandet ind i slagsmålet mellem FDV og importørerne.

Brevet på side 499 havde til formål at afsløre hykleriet. Politiets svar viste, at FDV blev ladet i fred.

Hvorfor i alverden gik det så med til tv-aktionen på Frederiksberg? Det kan man undre sig over, og det gjorde Kim Behnke også, så han stillede spørgsmål til kulturministeren. Det var Elsebeth Gerner Nielsen (RV) på det tidspunkt,

og ganske som de tidligere kulturministre lukkede hun øjnene for virkeligheden, og derfor kunne hun ikke se problemet. Hun holdt sig til reglernes ordlyd og var blind for, at kun importørerne skulle generes med at overholde reglerne, og at kun importørerne skulle udsættes for razziaer og udstilles på tv.

FDV's aktioner var en succes. Samtlige politianmeldte forretninger indstillede deres import - undtagen Laserdisken. Indehaveren af Data-Palle var så rystet, at han ikke engang turde udtale sig til tv. Jeg ville godt fortælle, hvad det handlede om, og jeg agtede stadig ikke at ompakke importerede udgaver af *Dumbo* og *Lady and the Tramp* for at sætte en *Tilladt for børn over 15 år*-mærkat på. I forhold til de importerede film havde mærket ingen vejledende værdi, fordi alle film skulle mærkes på samme måde, uanset om de var egnede for børn eller ej. Jeg var ikke indstillet på at lade mig chikanere i mit salg af film til voksne filmsamlere.

denskjultekorruption.dk/video13

TV Danmark, 28. juli 2000

Spørgsmål nr. S 3439 (31. juli 2000):

Hvilken hjemmel har Foreningen af Danske Videogramdistributører til at beslaglægge 720 importerede DVD film, som påstås ikke at være korrekt mærket?

Svar:

Ingen branche- eller interesseorganisation har kompetence til at træffe beslutning om beslaglæggelse af videoer og DVD-kassetter, hverken i henhold til Filmloven eller anden lovgivning. Det er politiet og anklagemyndigheden, der i henhold til de almindelige regler i retsplejeloven har ansvaret for at håndhæve Filmlovens mærkningsregler og i den forbindelse træffe eventuelle straffeprocessuelle foranstaltninger.

Kravet om mærkning gælder som hovedregel for alle film, danskproducerede som importerede film, og uanset, om de vises i biografen eller sælges, udlejes eller udlånes offentligt som video eller DVD. Reglerne er ens for alle, og jeg er derfor uenig i, at de skulle virke diskriminerende i forhold til nogle distributører eller butikker.

Kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen til Kim Behnke, 10. august 2000

De EU-retlige problemer

Det bør ikke undre nogen, at EU-retten har betydning i en situation, hvor en lov åbenlyst bruges til at genere importører. Filmlovens censurbestemmelser er en kvantitativ restriktion og som udgangspunkt forbudt efter EF-traktatens artikel 30 (side 46). Spørgsmålet er, om hensynet til børns sundhed kan retfærdiggøres efter artikel 36? Svaret må være ja, da beskyttelse af menneskers sundhed specifikt er nævnt, så hvis det kun handlede om det, var der intet problem.

Men hvis det kun handlede om at beskytte børn og unge, ville FDV's formand nok ikke kalde loven for et våben mod import. Ved en bedømmelse af situationen må det undersøges, om restriktionerne går videre end nødvendigt for at opnå det tilsigtede mål (proportionalitetsprincippet), og man må se på, om der er gemt en skjult begrænsning af samhandelen, herunder om der ligger en skjult beskyttelse af den nationale industri. Og her dukkede problemerne op.

Lad mig slå fast, at det ikke er et problem, at kun godkendte film må sælges til børn og unge under 15 år. Mærkningen af sådanne film med A ("for alle"), 7 ("frarådes for børn, der ikke er fyldt 7 år") eller 11 ("for børn, der er fyldt 11 år") er helt i orden, og det er heller ikke et problem, at det er forbudt at sælge ikke-godkendte film til børn og unge under 15 år.

Et problem er kravet til de importerede film i forbindelse med salg til voksne. De er ikke forbudt, og der er heller ikke krav om, at de skal vurderes, så det er også ok. Problemet er kravet om, at alle film skal ompakkes blot for at få påsat et mærke, der *ikke* indeholder informationer om filmens egnethed for børn, fordi det belaster importørerne, uden at det har et regulært formål. Tværtimod!

Susanne Boe, Medierådets sekretariatschef, udtalte til Politiken (side 495), at det er et problem, hvis mærkningen bliver direkte vildledende. Det kunne gå hen og betyde, at forældrene ville miste tilliden til Medierådets mærkning. Det blev reelt vildledende, hvis man mærkede *Dumbo* og *Lady and the Tramp*, som om de var uegnede for børn. Der er ingen fordele forbundet med kravet om at mærke film, der sælges til voksne, og derfor er kravet et regulært EU-retligt problem.

6.4.1. Hensynet til forbrugerbeskyttelsen

Domstolen er af den opfattelse, at beskyttelse af forbrugerne i vidt omfang kan sikres ved regler om mærkning af varerne. Domstolen har imidlertid ikke accepteret enhver form for regulering af mærkning. Selvom det er forholdsvis enkelt for importørerne at påsætte indførte produkter en etikette, der opfylder kravene i indførelseslandet, er Domstolen opmærksom på, at visse mærkningskrav ikke reelt er begrundet i forbrugerhensyn eller dog går videre end rimeligt og derfor er i strid med proportionalitetsprincippet. Domstolen har således tilsidesat nationale bestemmelser, der enten foreskrev en bestemt mærkning eller forbød bestemte former for mærkning.

Et andet problem dengang var forskelsbehandlingen til fordel for FDV.

Kulturministeriets krav om, at information i form af mærket skulle følge med filmen hjem, gjaldt kun for købefilm, men ikke for lejefilm. Der var altså ikke de samme krav til dem, der udlejede, som til dem, der solgte. "Tilfældigvis" var det kun den nationale industri, altså FDV, der nød godt af lempelserne i forbindelse med lejefilm, for det var kun FDV's udgivelser, der måtte udlejes i Danmark.

Kulturministeriet stillede stærkere krav til importørerne end til FDV, og det var formentlig omfattet af forbuddet mod "vilkårlig forskelsbehandling" i artikel 36. Havde det praktisk betydning, kunne man spørge? Ja, det så man af resultatet, for det lykkedes for FDV at få standset importen i næsten alle de anmeldte butikker.

Retssagen om bekendtgørelsens gyldighed

Medierådet var urokeligt. Jeg foreslog som et kompromis, at man opgav kravet om at påsætte mærket i de tilfælde, hvor mærket ikke repræsenterede nogen reel oplysning om filmens egnethed for børn, f.eks. i importsituationen. Det gik ikke ud over beskyttelsen af børnene, da forbuddet mod at sælge til børn stadig gjaldt. Forslaget havde den ekstra fordel, at tilliden til mærkerne blev bevaret, fordi man undgik at mærke børnefilm, som om de var uegnede for børn.

Pudsigt nok blev FDV's succes med at bekæmpe importerede film brugt som argument for at beholde de u hensigtsmæssige og diskriminerende regler. "Kun omkring fire procent af markedet udgøres af importerede film, og først hvis tallet stiger markant, vil Medierådet skride til handling," stod der i Politiken.

Jeg redegjorde for de EU-retlige problemer allerede i brevet af 13. november 1998, men EU-retten prellede af på politiet, og det bad Københavns Byret om at beramme retsmøde i sagen. Jeg blev indkaldt til retsmøde i København mandag morgen den 7. februar 2000, hvor anklagemyndigheden pudsigt nok forventede, at sagen kunne fremmes som en tilståelsessag.

Da anklagemyndigheden på mødet fastholdt, at jeg skulle straffes med bøde, meddelte jeg, at jeg havde lagt sag an mod Kulturministeriet med påstand om, at bekendtgørelsen var ugyldig. Det var ikke helt sandt, men det var et spørgsmål om få minutter. Jeg ville først se, om en sådan retssag var nødvendig, og det var den. Jeg udleverede en kopi af stævningen, og dommeren og anklageren var enige med mig i, at straffesagen måtte udsættes, til det var afgjort, om bekendtgørelsen var gyldig. Derefter gik jeg direkte til Østre Landsret og indleverede stævningen.

Påstand:

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Bekendtgørelse om Medierådet for Børn og Unge nr. 30 af 16.01.1998, særligt kap. 4 (§§ 16-20), "Mærkning af videogrammer", (jf. Filmloven nr. 186 af 12.03.1997, § 21, stk. 1) er ugyldig.

Påstanden i Laserdiskens stævning mod Kulturministeriet, 7. februar 2000

Jeg gjorde tre anbringender gældende:

1. Bekendtgørelsen var i strid med EF-traktatens artikel 30 og 36.
2. Restriktionerne i forhold til importørerne gik videre end nødvendigt for at nå lovens tilsigtede mål (proportionalitetsprincippet).
3. Bekendtgørelsen var i strid med Filmlovens § 21, stk. 1, der gav mulighed for at oplyse om films egnethed for børn på anden måde end ved mærkning.

Kulturministeriet var repræsenteret ved en gammel kending, nemlig Peter Biering, der også havde hjulpet FDV i udlejningssagen (side 335). Han fokuserede på to ting i Kulturministeriets svarskrift.

Han begrundede bekendtgørelsens regler med lovens hovedvægt, der ikke var på filmcensur, men på oplysning og vejledning af forbrugerne, så forældre havde mulighed for selv at tage vare på, hvilke film børn og unge kom til at se i relation til deres egnethed for børn. Et skilt opfyldte ikke den funktion.

Han afviste, at der var et EU-retligt problem, og det begrundede han med, at Kommissionen var notificeret i henhold til informationsproceduredirektivet, og Kommissionen havde ikke haft nogen bemærkninger.

Han undgik på den måde at forholde sig til forskelsbehandlingen til fordel for FDV. Forældrene fik ikke oplysningen om egnethed med hjem, når de lejede film. Han overså, at Kommissionen hverken var informeret om dette eller det faktum, at mærket på de importerede film ikke repræsenterede en reel vejledning. De to emner udforskede jeg i de efterfølgende processkrifter, og jeg søgte at afklare de faktiske forhold i videobranchen. Det afviste han at være med til.

Som svar på min opfordring skrev han den 16. august 2000: "Hvorledes markedet for udlejning af DVD-plader i Danmark rent faktisk forholder sig er noget, som Kulturministeriet ikke har grundlag for at udtale sig om i en retssag som den foreliggende. Sagsøgers bemærkninger er muligvis møntet på Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV), men FDV er ikke sagsøgt i denne sag."

Det var påfaldende, at han i den grad gik i defensiven, men de faktiske forhold var relevante på samme måde, som da EU-Domstolen skulle afgøre, om det var i orden at lægge højere afgift på druevin end frugtvin. Der var sikkert gode grunde til, at der blev dyrket mere frugt i Danmark end druer, men det var nu alligevel en faktisk omstændighed, der var relevant ved bedømmelse af, om lavere afgifter på frugtvin tilgodeså en national industri. Uagtet årsagerne kunne man ikke komme udenom, at FDV's markedsandel for udlejning af videofilm var 100 %. Og FDV levede ikke op til de formål om at informere, som Peter Biering fortalte om.

Igennem en længere brevveksling afviste han konsekvent at udtale sig om de faktiske forhold i videobranchen. Jeg bad da freelance filmjournalist Peter Risby Hansen, der kunne bruges som uafhængigt ekspertvidne, om at leje nogle film og aflevere en skriftlig rapport med billeder. Det er Peter Risby Hansen, der har taget billederne på side 500. Jeg fremlagde rapporten for Østre Landsret den 1. oktober 2000, og derefter blev der afholdt et forberedende retsmøde i landsretten.

Sagen drøftedes. Advokat Biering bemærkede, at sagsøgte ikke ønsker at udtale sig om de faktiske forhold vedrørende udlejningsmarkedet for DVD-plader i Danmark.

Østre Landsrets retsbog, 17. oktober 2000

På retsmødet den 17. oktober 2000 var Peter Biering stadig stum som en østers. Det blev endda noteret i retsbogen, at han ikke ønskede at udtale sig.

Jeg begærede sagen forelagt for EU-Domstolen, og jeg begærede aktindsigt i straffesager efter reglerne om edition for at dokumentere, at politiets kontrol kun omfattede importørerne. Mig bekendt havde politiet hverken gennemført razziaer eller beslaglæggelse mod FDV's forhandlere. Det havde ikke engang kontrolleret Blockbuster, selvom jeg havde oplyst, at de ikke mærkede korrekt. Politiet havde forklaret, at besøget i min butik i Aalborg ikke engang skyldtes en anmeldelse, men var en rutinekontrol - noget der mig bekendt aldrig blev foretaget hos FDV's forhandlere. Det bad jeg om at få undersøgt, for det havde betydning, når en evt. overtrædelse af EU-retten skulle vurderes.

Jeg støttede - som jeg ofte gør - min ret på EF-traktaten, og som jeg så det, havde jeg tre skud i bøssen.

1. Østre Landsret kunne - hvis den ville - forelægge sagen for EU-Domstolen.
2. Højesteret havde pligt til at forelægge sagen for EU-Domstolen.
3. Hvis begge nægtede, havde jeg grundlag for at klage til Kommissionen.

I det følgende processkrift viste Peter Biering sine færdigheder som topadvokat. Han formåede at udfylde 13 sider med juridisk hokus-pokus, der skulle fastslå, at der ikke blev diskrimineret, og at der ikke var et EU-retligt problem. Jeg fandt, at hans redegørelse også talte den anden vej. F.eks. citerede han fra informations-proceduredirektivets formål, "at hindringer for varesamhandelen kun tillades, når de er nødvendige for at tilgodese tvingende hensyn af almen interesse." Det udelukkede i mine øjne kravet om, at jeg skulle ompakke en film for at påsætte et mærke, som overhovedet ikke informerede om filmens egnethed for børn.

Det meste var uden reelt indhold, men på side 11 blev han uforsigtig og kommenterede på udlejningsforholdene med tre argumenter, der mest understregede, at det nok havde været klogere af ham at holde mund, som han hidtil havde gjort.

For det første fremgår mærkningen af de omslag, der udstilles i udlejningsforretningerne. For det andet sker udleje kun til børn, hvis de opfylder de aldersmæssige krav. For det tredje ligger en udlejet film normalt kun i en kortere periode på højst 24 timer hos lejeren.

Af de tre argumenter kunne jeg umiddelbart overtage de to første og bruge dem på situationen i Laserdisken. Mærkningen fremgik af mine skilte og kunne ses af alle i butikken, så det krav opfyldte jeg lige så godt som udlejerne.

Udlejning skete kun til børn, hvis de opfyldte de aldersmæssige krav! Det var en pudsig konstruktion af ord, fordi udlejning er indgåelse af et kontraktforhold, der under alle omstændigheder fordrer, at lejeren er fyldt 18 år. Det handlede om børn, der var fyldt 18 år! Hvem vil kalde "børn", der er fyldt 18 år, for børn? Jeg solgte ikke importerede film til børn, og det blev jeg heller ikke beskyldt for, så også det krav opfyldte jeg lige så godt som videoudlejerne.

Det sidste argument var så tåbeligt, at jeg elskede det. Hvor længe mente Peter Biering, at brugerne kunne huske den mærkning, der stod på kassetten i butikken?

10 minutter?

30 minutter?

24 timer?

72 timer?

Jeg påstod, at den gennemsnitlige lejer glemte filmens egnethed for børn i samme minut, han eller hun forlod butikken. Vi kunne prøve at undersøge det? Jeg ville gerne være med til at stå foran Blockbuster og spørge dem, der lige havde forladt butikken, om de kunne huske aldersvurderingen for de film, de netop havde lejet. Det forudsatte selvfølgelig, at Blockbuster havde mærket omslagene, hvilket som påvist ikke altid var en selvfølge.

Jeg var indstillet på at foretage en tilsvarende undersøgelse foran Laserdisken. Vi kunne spørge folk, om de kunne huske aldersvurderingen på mine skilte. Jeg mente, at mine kunder ville ramme rigtigt oftere end Blockbusters kunder.

Argumentet gav anledning til andre spørgsmål. Vidste Peter Biering slet ikke, at flere udlejningsbutikker udlejede i mere end 24 timer, f.eks. "lej 5 film i 5 dage" eller "weekendtilbud fra fredag-mandag: lej 3 film og betal for 2"?

Hvordan kunne Peter Biering i det hele taget være sikker på, at den person, der lejede filmen, var til stede, når filmen blev afspillet i hjemmet?

Hvis argumentet var andet end en dårlig undskyldning, måtte det kunne dokumenteres, at det forholdt sig sådan i virkeligheden, eller hvad?

Jeg afsluttede mit processkrift med et løsningsforslag, så vi slap for en tur til EU-Domstolen. Kulturministeriet skulle opgive de mærkningskrav, der var rettet mod importørerne, og tiltræde et forslag, som hverken forringede informationsværdien eller underminerede tilliden til mærkerne. Hvorfor ikke indrømme, at der måske utilsigtet var opstået et problem i forhold til importører af DVD-plader og konstruktivt forsøge at løse det?

Peter Biering havde lært af sine tidligere fejl. Han svarede ikke på noget som helst, men nøjedes med at afvise, at virkeligheden var, som den var. I forhold til at vinde sagen for Kulturministeriet (og for FDV) var det en god taktik, for han fik medhold i Østre Landsret, som heller ikke forholdt sig til de egentlige problemer.

Forliget og frifindelsen

Østre Landsret ignorerede virkeligheden og forholdt sig alene til, at det fremgik af Filmloven, at Kulturministeriet var bemyndiget til at udfærdige reglerne, og at Kommissionen ikke havde haft bemærkninger til dem.

For Højesteret kæmpede jeg videre for at få den til at forholde sig til faktum. Jeg henviste til, at det i ankesagen var Højesterets pligt at forelægge spørgsmålet om de faktiske diskriminerende konsekvenser af reglerne for EU-Domstolen.

For Højesteret mødte K. Hagel-Sørensen. Jeg kendte ham som medforfatter til *EU-Karnov* og en lærebog, jeg havde studeret. Sjovt nok indledte han med en absurd benægtelse af, at de faktiske forhold havde betydning for EU-retten under vurderingen af reglerne. Det fremgår ellers klart nok af hans egen lærebog, at det er *virksomheden* af reglerne, der har betydning for EU-Domstolens vurdering!

Den redegørelse for, hvad appellanten hævder er praksis ved udlejning af DVD-plader, og hvorefter den originale kassette ganske vist er mærket i overensstemmelse med bekendtgørelsen, men ikke udleveres til kunden ved udlejning, angår hverken lovligheden og gyldigheden af §§ 16-20 i bekendtgørelse nr. 30/1998 eller spørgsmålet om appellants pligt til at foretage mærkning af de kassetter, appellanten sælger.

Kulturministeriets processkrift til Højesteret, 16. maj 2002

Kulturministeriet ville ikke tabe ansigt og indrømme, at reglerne diskriminerede, så jeg blev i stedet tilbudt en dispensation. Jeg blev tilbudt, at jeg ikke skulle følge reglerne! Dermed bortfaldt min interesse i at føre retssag om bekendtgørelsen, og dermed bortfaldt også politiets straffesag mod mig. Det var en udemokratisk og lavpraktisk løsning, men det ville være dumt ikke at tage imod tilbudet.

Jeg hævdede retssagen, efter at Københavns Politi havde bekræftet, at der ikke ville blive foretaget yderligere i straffesagen. Min advokat opdagede senere, at da politiet havde nedlagt påstand om straf, og der var afholdt et retsmøde, skulle jeg frifindes, og det blev jeg den 25. januar 2007.

Sætter jeg så ligegyldige mærker på et stykke cellofan, som kunderne smider ud? Nej, det er for dumt. Jeg oplyser til gengæld om Medierådets vurdering på Laserdiskens hjemmeside.

Kulturministeriet er indstillet på at imødekomme Deres indvendinger således, at der dispenseres fra bekendtgørelsen, f.eks. således at De i stedet påfører DVD-pladen en mærkat uden på cellofanindpakningen. Derved vil Deres virksomhed blive begunstiget i forhold til andre virksomheder, idet det fremgår af mærkningsbekendtgørelsens § 20, at mærkningsoplysningerne ikke må kunne fjernes.

Kulturministeriets forligsforslag, 20. august 2002

38. Jagten på konkurrenterne

Så forskellige regler som dem i Filmloven og ophavsretsloven blev brugt af industrien til at holde konkurrenterne i ave. Konkurrencen kan begrænses på alle mulige måder, og underholdningsindustriens kreativitet var stor. I dette kapitel gennemgås flere eksempler.

Anmeldelsen af Olga Musik

Ingen var sikre, hvis de agerede på et marked, som FDV eller IFPI kaldte "deres marked". Der var ingen grænse for de midler, FDV og IFPI tog i brug for at genere konkurrenterne.

Dette (og forrige) kapitel handler om andet end regional konsumtion, for det er relevant i forhold til de høje forbrugerpriser at forstå, hvordan de uafhængige aktører chikaneres, når de udfordrer den etablerede industri. Angrebet på Olga Musik havde rod i de høje priser, IFPI havde forlangt for

CD-pladerne siden systemets introduktion. En fuldpris lp kostede da 75-80 kr., og selvom en CD-plade var væsentligt billigere at fremstille, blev den alligevel prissat til 150-165 kr. Branchen forklarede, at forbrugerne fik et bedre produkt, dels fordi CD-pladen i kraft af den nye teknik ikke blev slidt ved brug, og dels var der lydæssige fordele på grund af den manglende overfladestøj og en renere lyd med bedre signal/støjforhold, og dertil kom en række praktiske fordele.

Olga Musiks forbrydelse var, at de ikke fulgte IFPI's retningslinjer for, hvad en CD-plade burde koste. Olga Musik var ikke producent, men distributør af musik fra producenter, som havde en anden opfattelse. Vigtigst var den klassiske musik fra de internationale mærker, Naxos og Marco Polo. Selvom musikken ikke var indspillet af Herbert von Karajan og Berliner Philharmonikerne var det alligevel indspilninger af høj kvalitet, og pladerne blev ofte rost af anmelderne.

Olga Musik havde også andre idéer om, hvordan musik skulle sælges, og snart kunne danskerne købe klassisk musik på CD i over 400 af landets boghandlere - og til blot 69 kr.

Det faldt ikke i god jord hos IFPI. Olga Musik stjal ikke blot markedsandele; de underminerede også IFPI's forsøg på at få forbrugerne til at acceptere, hvad en CD-plade burde koste.

Johan Schlüter reagerede ved som advokat og sekretær for IFPI at melde Olga Musik ApS og flere andre importører til Told- og Skattestyrelsen for at importere CD-plader uden at betale den lovpligtige punktafgift.

§ 164. Den, der afgiver urigtige oplysninger til offentlig myndighed med forsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold, straffes med fængsel indtil 6 år.

§ 165. Den, der til offentlig myndighed anmelder en strafbar handling, der ikke er begået, såvel som den, der til sådan myndighed indgiver falske klagemål, straffes med bøde, eller fængsel indtil 6 måneder.

Straffelovens §§ 164 og 165

Anmeldelsens nærmere indhold

Johan Schlüter sendte anmeldelsen til Told- og Skattestyrelsen den 22. april 1993. Han angav fire selskaber med navn og adresse, betegnede deres virksomhed som "ulovlig", kaldte det for "uacceptabel konkurrenceforvridning" og bad om, at der blev iværksat de fornødne kontrolforanstaltninger. Han afsluttede brevet således:

"IFPI fortsætter naturligvis undersøgelserne af omfanget heraf, men det er min opfattelse, at der bør skrides ind med henblik på at få standset de ulovligheder, der allerede er konstaterbare på nuværende tidspunkt.

Jeg håber derfor, at Told- og Skattestyrelsen hurtigst muligt vil iværksætte en effektiv punktafgiftskontrol, således at branchen kan konkurrere på lige vilkår."

Små musikimportører chikaneres af de store

Olga Musik i Ry overvejer retssag mod pladebranchens internationale organisation IFPI for udokumenteret anklage om svindel med punktafgiften

Af Bendt Bendtsen

Det svirrer med kraftige ord og beskyldninger inden for musikbranchen for tiden. Årsagen er, at IFPI, der er pladeproducenternes brancheorganisation, har meldt fire små firmaer inden for samme branche til Told- og Skattestyrelsen for ikke at betale punktafgifter for importerede varer. Bl. a. Olga Musik i Ry.

Anmelderen er IFPI's daglige leder, Johan Schlüter, der også er branchens advokat. Organisationen, der er international, har omkring 40 medlemmer herhjemme, deriblandt alle sværvægterne som f.eks. Polygram, EMI, Sony etc.

Olga Musik er ikke medlem, fordi man her er ren importør, ikke producent.

Har fulgt lovene

I brevet fra advokat Johan Schlüter anmeldes Olga

Musik for »konstaterbare ulovligheder«, idet det antydes, at firmaet ikke opfylder lovens krav om berigtigelse af punktafgiften.

Told- og Skattestyrelsen opfordres til at skride ind med henblik på at få standset de »konstaterbare ulovligheder«.

Det »konstaterbare« er begrundet i, at IFPI mener, at de anklagede importørers priser er »urealistisk lave«. F.eks. sælger Olga Musik sine klassiske indspilninger på plademærket »Naxos«, der er blevet meget rost af musikanmeldere, for 69 kroner.

En svinestreg

- Det er en svinestreg, siger direktør Birger Hansen, Olga Musik.

- Den kan kun have til formål at få lukket Olga Musik. Vi fik besøg af Horsens Toldkammer, som undersøgte vore regnskaber og konstaterede, at der selvfølgelig ikke var sket noget ulovligt.

Det kunne i givet fald være blevet dyrt, idet IFPI

så ville have blacklistet firmaet hos alle de internationale leverandører, hvilket organisationen er forpligtet til i tilfælde af kriminelle handlinger. Næsten alle Olga Musiks leverandører er medlemmer af IFPI.

Birger Hansen overvejer nu en retssag mod IFPI's daglige leder.

Fik tilfældigt anmeldelsen at se

- Havde det været i USA, ville vi have fået en masse penge for uretmæssig anmeldelse. Herhjemme skal man kunne dokumentere et tab, og det har vi heldigvis ikke haft, siger Birger Hansen.

- Jeg var så heldig at få fat i brevet, der var sendt ud til IFPI-medlemmerne, fra en bekendt i branchen, der er medlem af IFPI og var foraget på mine vegne. Derfor kunne vi hurtigt reagere ved at sende et brev til IFPI, hvor vi gjorde opmærksom på, at vi ikke havde begået svindel, og jeg beduede et sagsanlæg med krav om ni millioner kr. i erstatning,

hvis vi må dreje nøglen om. Så vidt er det dog heldigvis ikke kommet.

Foreløbig ligger sagen hos Advokatrådet, hvor advokat Johan Schlüter kan få en næse for dårlig advokatskik ved udokumenteret at anmelde nogen til offentlig myndighed.

I en retssag vil det kunne indebære en straf på 1-6 års fængsel i henhold til straffeloven.

De store føler sig pressede

- Birger Hansen undrer sig over, hvorfor anmeldelsen er kommet.

- Jeg kan kun se hele aktionen som et resultat af, at Polygram og de andre store føler sig pressede på markedet.

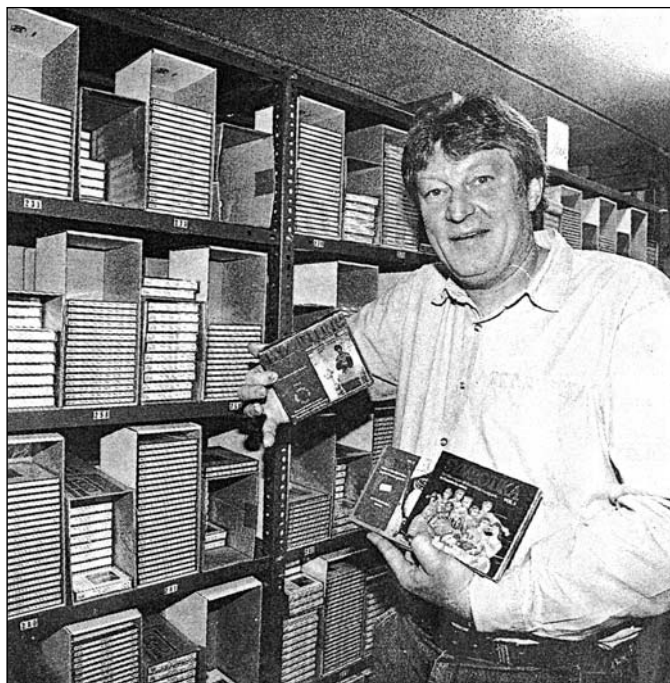
- Dets på grund af den serie billige cd'er som firmaet Elap sender ud i supermarkederne, dels vore produkter fra Naxos og Marco Polo, som hører til i medlemklassen prismæssigt, og som vi også sælger gennem boghandlerne.

- Endelig er der også

Også Laserdisken blev meldt til Told- og Skattestyrelsen

Laserdisken har aldrig importeret CD-plader. Jeg handlede med CD-plader frem til 1987. Jeg købte dem hos Polygram og GDC via TV-importøren fra Hjallerup, og efter 1987 koncentrerede jeg mig om LaserDiscs og videokassetter, som ikke var omfattet af den forbrugsbegrænsende afgift, der var på grammofonplader.

I mit tilfælde handlede det for Johan Schlüter netop om, at FDV *ikke* ønskede at konkurrere på lige vilkår. Desværre lykkedes det for FDV at få en embedsmand ved Told & Skat til at tro, at en LaserDisc var en grammofonplade! Pludselig fik jeg pålæg om at opkræve en forbrugsbegrænsende afgift, hver gang jeg solgte en LaserDisc. Det gjorde selvfølgelig LaserDiscs endnu dyrere i forhold til de videokassetter, som FDV solgte af de samme film, og derved blev jeg kastet ud i en syv år lang, men også lærerig retssag mod Skatteministeriet (kapitel 52).

En svinestreg, siger direktør Birger Hansen, Olga Musik. Hans forretning kunne være blevet lukket af anmeldelsen.

vil jeg tro, at Elap og jeg sælger lige så meget som Polygram herhjemme. Der til kommer så hele parallelimporten fra pladeforhandlere, der importerer direkte fra udlandet. Det vil sige, at Polygrams andel er mindre end på papiret, siger Birger Hansen.

Væk med punktafgiften

- I stedet for at foretage bagholdsangreb på »besværlige« konkurrenter, burde IFPI bruge energien på at få afskaffet punktafgiften, der er helt klart ulovlig i EU, mener Birger Hansen.

- Den er også ganske u håndterbar for toldmyndighederne, da postvæsenet ikke længere skal have tolddeklaration på pakker fra udlandet. Har tolderne mon hunde, der kan snuse sig frem til musikken?

Det har ikke været muligt at få en kommentar fra direktør Stefan Fryland, Polygram.

presset fra vores fuldprisprodukter, hvor kunderne tilsyneladende er faldet for de mange spændende ukendte kunstnere, som vi finder, og som vi har gjort til vor niche.

- Mange vil hellere have en indspilning af Beethovens 9. symfoni af vore mærker end den dyrere tiende indspilning af samme

på Deutsche Grammophon med en kommende dirigentstjerne.

Medvirkende er det sikkert også, at netop indspilningerne på Naxos og Marco Polo har fået meget flotte anmeldelser.

Birger Hansen ved ikke, hvordan fordelingen på plademarkedet er herhjemme. da han som ikke-medlem

ikke har indsiget i IFPI's opgørelse, men han henviser til udviklingen i Norge.

For 10 år siden havde Polygram en markedsandel på 70 pct. I dag har hans norske kollega i Oslo, som han har et nært samarbejde med, en andel på 50 pct. af det norske marked. Polygram kun 23 pct.

- Uden at kunne vide det

One Stop-affæren

Efter ophavsretslovens vedtagelse i 1995 brugte jeg sommeren på at undersøge, hvordan en truende udemokratisk gennemførelse af regional konsumtion kunne forhindres. Uanset indtrykket af den endelige ordlyd kunne det ikke diskuteres, at borgernes repræsentanter, ØSU og Parlamentet, ikke havde haft en chance for at bidrage til debatten, for den fortolkning, der forbød international konsumtion, kom først på bordet senere. I sagens natur havde Kommissionen heller ikke givet nogen begrundelse for, at international konsumtion skulle forbydes.

Jeg skrev et udkast til en stævning af regeringen med henblik på at gennemgå forløbet for EU-Domstolen, før regional konsumtion fik praktisk betydning, og jeg forberedte et forsvar, hvis FDV skulle finde på at angribe min import fra USA. Pioneers europæiske lancering af LaserDisc-systemet var ikke blevet en succes, så et forbud mod import fra USA ville betyde enden for dette system i Danmark. Jeg havde ikke et sikkert grundlag for at påstå, at lovændringen ramte mig, for ifølge anordning nr. 964 af 12. december 1995 gjaldt spredningsretten alene optagelser, der var foretaget inden for EØS-området. Det var bedst at vente, til FDV gik i krig mod mig, så jeg derved fik en grund til at anlægge retssagen, men det skete ikke.

Det betød ikke, at IFPI havde opgivet at bekæmpe parallelimporten af CD-plader. De sendte trusselsbreve til flere pladeforretninger, og Warner Music Danmark og Polygram Records gik forrest med en prøvesag mod den mest irriterende af dem alle, One Stop i Arkaden i Århus. Butikkens simple, men effektive koncept var, at alle CD-plader kostede 100 kr., og det var 20-40 % under IFPI's priser.

For IFPI var sagen klar. Når danskerne købte CD-plader, skulle de leveres af IFPI's medlemmer, og derfor skulle parallelimporten standses. Og det kunne ikke komme på tale, at IFPI satte priserne ned til verdensmarkedsniveau.

Krav til lavprisforretning: Luk nu eller mød os i retten

De danske pladeselskaber slår øjeblikkeligt og med hård hånd ned på en ny lavpris-pladeforretning i Århus: enten lukker den straks, eller IFPI anlægger retssag.

Den nyåbnede pladeforretning, One Stop i Arkaden i Århus, modtager med posten til morgen et brev fra sammenslutningen af danske pladeselskaber med krav om lukning. I modsat fald vil selskaberne gå til domstolene for at få forretningen lukket og dens import af udenlandske cd'er stoppet.

Sammenslutningen af pladeselskaber, IFPI, mener at være juridisk skudsikker klædt på til en retssag mod One Stop: Både dansk lovgivning og et EU-direktiv forbyder ifølge IFPI såkaldt parallelimport af plader fra lande udenfor EU. I tilfældet One Stop importeres pladerne ifølge IFPI fra USA via Canada.

Parallelimporten betyder, at One Stop kan sælge sine cd'er til en enhedspris på 100 kroner - det er op til 40 procent mindre end konkurrenterne.

Enhedsprisen på 100 kroner hos One Stop har fået pladeselskaberne til at sige Stop - de truer med retssag.

Dansk lovgivning versus EU-direktiv

Retssag mod nyåbnet lavpris-pladeforretning i Århus kan få betydning for dansk lovgivning om ophavsret

Af Bjarne Bækgaard

Danmark kan blive tvunget til at ændre sin lovgivning, hvis sammenslutningen af pladeselskaber, IFPI vinder en civil retssag mod en nystartet lavpris-pladeforretning i Århus.

Dansk lovgivning skal prøve kræfter med et EU-direktiv, når IFPI anlægger en civil retssag mod den nyåbnede pladeforretning, One Stop i Arkaden i Søndergade i Århus og mod andre parallelimportører af cd'er.

IFPI har nemlig to formål med en sådan retssag:

One Stop skal stoppes, ligesom andre parallelimportører.

Den danske ophavsretslov skal ændres, så den bliver i overensstemmelse med et

EU-direktiv fra 1992.

Ifølge den danske lovgivning er det nemlig kun forbudt at importere *europæisk*-producerede plader uden ophavsretsindehaverens samtykke fra f.eks. USA eller Canada - ifølge EU-direktivet er en sådan import forbudt uanset hvor i verden pladen er produceret.

I praksis er forskellen på dansk lovgivning og EU-direktivet, at pladeforretningen One Stop gerne må importere f.eks. amerikansk-producerede plader i henhold til dansk lovgivning, men ikke i henhold til EU-direktivet.

Brev til One Stop

- Vi accepterer ikke den begrænsning i ophavsretshaverens rettigheder, som er indeholdt i den danske lovgivning. Vi ønsker derfor domstolens ord for, at EU-direktivets regler er gælden-

de i Danmark, siger IFPI's advokat, Niels Andersen, København.

Første skridt til retssagen blev taget af IFPI's advokat i går eftermiddag. Han sendte et brev til One Stop i Århus med klar besked: enten lukker I øjeblikkeligt, eller også mødes vi i retten.

- Vi kan ikke acceptere den slags import, pointerer direktøren for pladeselskabet Polygram, Stefan Fryland, der samtidig er formand for IFPI.

- *Jamen, de lave priser kommer jo forbrugerne til gode. Er det så ikke lidt ærgerligt for forbrugerne, at I kører en retssag?*

- Joh, det er muligt, men som pladeselskab er det jo et problem, at pladerne bliver leveret af andre end os, og så er vi nødt til at forsvare os. Jeg synes, det er dejligt, at forbrugerne kan købe billige plader, men de skulle gerne

komme fra os - det er sådan set logisk nok. Der går jo omsætning fra os.

- *I kunne jo f.eks. selv sænke priserne?*

- Ja, det kunne man jo gøre. Men vi skal jo have tingene til at hænge sammen, og priseniveauet i Danmark er meget lig resten af Europa. Vi har i hvert fald ikke tænkt os at sænke priserne for at imødegå konkurrence fra et land, der yder eksporttilskud

- *Det er Canada, du tænker på?*

- Ja, pladerne til f.eks. den ny forretning i Århus kommer ud af USA, men eksporteres til Danmark via Canada. Min vurdering er, at parallelimporten i dag udgør 10-15 procent af det udenlandske repertoire herhjemme. Det er jo døden for os, hvis vi ikke får det stoppet, siger Stefan Fryland.

Retssagens indhold og forløb

Jeg så meget nødig en ny Warner-sag, hvor butiksindehaveren blev ført bag lyset af Johan Schlüter i en principiel sag, så jeg kontaktede One Stops indehaver, Rudi Schropp-Pedersen, i et forsøg på at hjælpe ham. Desværre så han mig kun som en konkurrent, der ville stjæle hans koncept, så jeg måtte nøjes med at følge sagen i aviserne. Jeg sendte en rapport til hans advokat, Tom Deichmann, om baggrunden for regional konsumtion, men han var lige så arrogant som Rudi.

Ifølge Århus Stiftstidende anerkendte han regional konsumtion, men mente, at der måtte være givet samtykke til salget i og med, at der var tale om lovligt udgivne eksemplarer. Det argument holdt som bekendt ikke i retten.

Tom Deichmann forsøgte sig med logik og påpegede det mærkværdige i, at ét selskab i en koncern (Time Warner) solgte CD-plader til One Shop, hvorefter et andet selskab (Warner Music Danmark) i samme koncern fik nedlagt forbud mod salget. Han havde ikke forstået, at det var selve årsagen til industriens ønske om at afskaffe international konsumtion. Den så en chance for at isolere EU (eller mere korrekt: EØS-området), så man her kunne tage overpriser i forhold til resten af verden. Det er da ikke svært at forstå!

One Shop var ikke særligt påvirket af fagedforbuddet under retssagen, for det vedrørte blot tre CD-plader af hhv. Bryan Adams, Simply Red og Phil Collins, og de var udvalgt, fordi en del af musikken var optaget i EØS-området.

- Tænk, at de gider sætte så meget i sving for tre sølle titler, var Rudis naive kommentar til justifikationssagen efter fagedforbuddet. Præcis som i prøvesagen mod Erik Viuff Christiansen handlede det om at etablere en retspraksis, som reelt gjorde parallelimport af *alle* CD-plader fra USA og Canada umulig.

One Stop tabte i byretten og igen i landsretten, uden at det ifølge Rudi afklarede noget som helst. Hvis der på en pladeindspilning er blot en kort trompetsolo, der er indspillet i f.eks. Paris, kan IFPI forbyde, at den pågældende CD-plade bliver parallelimporteret og solgt i Danmark.

- Det er en underlig dom, for vi er overhovedet ikke blevet klogere, end vi var, da sagen startede, sagde Rudi til DetailBladet, da han havde tabt ankesagen. Han henviste til, at man ikke kan se på CD-pladerne, hvor de er indspillet, så hvordan kan man så finde ud af, hvilke plader man må parallelimportere?

Jamen, det er hele pointen! Parallelimportørerne har ikke en jordisk chance for at finde ud af, hvor indspilningerne er foretaget, så der er kun én måde at undgå retsforfølgelse: indstil al parallelimport og køb alle plader af IFPI's danske medlemmer. Naturligvis blev enden på det hele, at One Stop måtte lukke.

Kim Behnke fandt forfølgelsen af One Stop absurd og forsøgte at tage sagen op i Folketinget, men forgæves. Han stillede spørgsmål til kulturministeren, Ebbe Lundgaard, men han henviste i store træk blot til de svar, Jytte Hilden havde givet, da loven blev behandlet i Folketinget i 1995. J. Nørup-Nielsens løsning viste sig at være absolut værdiløs, men nu interesserede det ikke andre end Kim Behnke.

Industriens indirekte indflydelse

Jakob Stegelmann overvejede engang at tage nogle af de mest spændende LaserDisc-plader med i *Troldspejlet*, hvor han jævnligt omtalte videoudgivelser, men han turde ikke.

Han frygtede, det kunne skade forholdet til filmselskaberne, og det kunne ultimativt skade programmet. Jakob selv var positiv og omtalte ofte systemet og Laserdisken i andre sammenhænge. F.eks. skrev han gerne om LaserDiscs og Laserdisken i Berlingske Tidende. Bo Larsen, der lavede filmmagasinet *Biffen* til de lokale tv-stationer, sagde til mig, at han befandt sig i samme dilemma.

“Danmarks Radio må være fuldstændig fri og uafhængig af enhver privatøkonomisk interesse, så den kan tilrettelægge sin programvirksomhed alene ud fra de formål, som radiospredningsloven har fastlagt.”

Sagt i 1966 af kulturminister Hans Sølvhøj, som i lang tid også var generaldirektør for DR. Anledningen var den tilbagevendende debat om reklamer i DR og den indflydelse, annoncørerne kunne frygtes at få på programindholdet, hvis DR begyndte at vise reklamer.

Den indflydelse har flere magtfulde organisationer og virksomheder alligevel. Formelt havde den danske videobranche ingen indflydelse på Danmarks Radios programpolitik, men selvom LaserDisc-systemet i perioden 1984-1999 var Rolls Royce inden for videogengivelse, ville man ikke opdage, at systemet eksisterede, hvis man udelukkende så verden igennem DR's programmer.

Chikane af filmanmeldere

FDV ville helst ikke pille ved den succes, de havde med videokassetterne, og de så helst, at ingen var klar over, at LaserDisc og DVD eksisterede. Ja, de første år var de danske film- og videoselskaber også imod DVD-systemet, som ikke desto mindre blev markedsført og udbredt i Danmark via importerede DVD-plader.

Nicolas Barbano, min kollega på *Filmsamlere* og arrangør af *Animani 96* (side 66-67), fandt et større publikum i Carlsens filmårbog og i Ekstra Bladet, hvor han også skrev om DVD, men i 1998 var det ikke velset hos Johan Schlüter.

denkskjultekorruption.dk/video14

Kulturminister Hans Sølvhøj

Jeg kan forresten fortælle dig, at Johan Schlüter prøver at få mig til ikke at omtale dvd-mediet, når jeg anmelder biograffilm. I modsat fald vil jeg måske blive udelukket fra presseforestillinger, truer han. Jeg har givet sagen videre til filmanmeldernes branche-forening og har selvsagt tænkt mig at fortsætte med at skrive, hvad jeg selv mener, der bør skrives.

Nicolas Barbano til Laserdisken, 17. november 1998

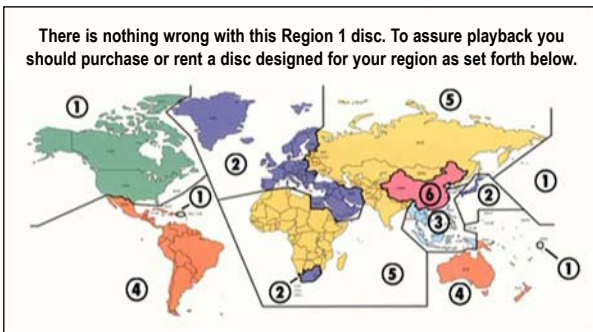
DVD og regionalkoderne

DVD-systemet er et digitalt videoformat og var således lidt af en revolution. Godt nok aflæses LaserDisc af en laser, men informationerne er lagret i analog form, idet hullerne ikke repræsenterer tal, men et FM-signal. Den digitale behandling gav nye muligheder for gengivelse af information, og det kom forbrugerne til gode i form af fremragende DVD-udgivelser, men det skabte også et mønster: regionalkoder.

I 70'erne var videomarkedet hæmmet af filmselskabernes kamp mod privates muligheder for at optage fra tv. Der fulgte så et hav af inkompatible formater på kassette: U-matic, VCR, VHS, Betamax, Video 2000, Video8, Hi8, Super-VHS, DV og HDV.

Det forvirrede forbrugerne og var til gene for videoudlejerne. Elektronikproducenterne fandt i sjælden grad fælles fodslag og blev til sidst enige om ét fremtidigt system: DVD.

Det blev desværre ødelagt af filmindustrien, der kun ville støtte systemet, hvis der blev inkorporeret en kunstig opdeling af jordkloden.

denskjultekorrupsion.dk/video15

Rene ord for pengene, 2002

Fremtiden på DVD

DVD-hylterne udgør stadig et mindre hjørne i de fleste videobutikker. Men de rummelige cd-agtige skiver er fremtidens filmformat.

I USA er DVD allerede uhyre stort med ca. tre millioner solgte afspillere, hvortil man skal lægge computere med DVD-drev.

Herhjemme vil der ifølge prognoserne ved årets udgang være solgt 28.000 DVD-afspillere, hvortil man igen skal lægge computere med DVD-drev. Tilsammen kommer tallet op på omkring 75.000 danske DVD-brugere. Nordisk, Scanbox og

Metronome slås allerede aggressivt om software-markedet.

En ting, der har bremset det danske DVD-salg, er roderiet med regionskoderne, som har skabt en ny form for klasseskel. USA er Region 1 og får de mest attraktive udgivelser, endda længe før alle andre. For at se Region 1 skal man som dansker have sin afspiller eller sit drev modificeret (hvilket man kan få hjælp til i Laserdisken). Region 1-brugere kan vælge mellem 4.000 titler, ofte med attraktivt ekstramateriale i form af kommentarlydspor, 'making of'-

dokumentarer etc. I Danmark er der kun udsendt ca. 250 titler, sjældent med meget andet end selve filmen.

Danmark hører til den europæiske Region 2, som i bredt omfang må nøjes med, hvad man kan være fristet til at kalde andersortingsvarer. Blandt de film, der herhjemme har solgt godt på DVD, er action-giganterne 'Armageddon' og 'Starship Troopers'. Det er dog typisk, at hvis man ønsker disse film leveret med ekstramateriale, må man ty til de importerede Region 1-versioner.

Det fungerer sådan, at enhver DVD-afspiller, der er produceret af et medlem af det i 1996 oprettede DVD Forum, skal være låst til en bestemt region.

Når en DVD-plade lægges i afspilleren, er det første, der sker, at afspilleren læser dens region. Hvis den ikke stemmer med afspillerens region, kan pladen ikke afspilles. "Wrong region" vises i stedet i afspillerens display. På skærmen vises måske et kort som det, der ses på forrige side, og man bliver bedt om at købe (eller leje) en plade til ens egen region.

Sådan kontrollerer filmindustrien markedet for film. Det er ineffektivt i produktionsmæssig sammenhæng, men for industrien opvejes det af fordelene af at kunne tage overpriser i rige områder, dvs. især i Europa.

Heldigvis kan man ved et teknisk indgreb låse afspilleren op, og det var min anbefaling, at man fik det gjort, da jeg som lidt af en filmnørd skulle rådgive i tv i *Rene ord for pengene* den 6. maj 2002.

eniøren

▲ Hans Kristian Pedersen fra Laserdisken modificerer DVD-afspillere, så de overser landekoden. (Foto: Michael Bo Rasmussen)

Koder til DVD-film skaber monopol

Forbrugerrådet finder opdeling af DVD-markedet forkastelig

I korthed
Amerikanske filmselskaber har via DVD-filmstandarden opdelt verdensmarkedet. Det indskrænker forbrugernes valgmuligheder.

Af Kurt Westh Nielsen
kwn@ing.dk

Forbrugerrådet kritiserer nu skarpt den monopollignende tilstand, som den amerikanske filmbranche har skabt inden for det hastigt voksende marked for DVD-film. Rådet mener, at det vil føre til kunstigt høje priser på filmene, der er på vej til at afløse de almindelige videofilm.

- De indbyggede regionskoder i DVD-formatet betyder, at konkurrencen sættes ud af kraft. Man går ind og laver en form for juridisk monopol. Både i Danmark og på internationalt plan kommer det betænkeligt nært på at være i strid med de konkurrenceretlige regler. Når DVD-produktet stille og roligt erstatter almindelige videobånd, betyder det, at forbrugerne kommer til at betale alt for kunstigt høje pri-

ser. Og det er uacceptabelt, siger Mette Reissmann, jurist i Forbrugerrådet.

Baggrunden for Forbrugerrådets reaktion er, at filmselskaberne har opdelt verden i seks regioner med hver sin regionskode, så de kan kontrollere hvert enkelt marked bedre. Det betyder f.eks., at en DVD-film købt i USA ikke kan afspilles på DVD-afspillere solgt i Danmark.

Forbrugere verden over har da også reageret ved at finde måder at bryde regionskoderne på, ligesom visse importører tilbyder at gøre det. Ingeniøren skriver i denne uge, hvordan en række DVD-afspillere kan tvinges til at acceptere alle regionskoder.

Film- og elektronikkerbranchen har ikke planer om at droppe regionskodingen, bekræfter en af branchens største firmaer, Sony, der både er film- og hardwareproducent.

- Meldingen fra Sony og an-

dre filmselskaber er, at vi fortsat støtter regionskodingen, siger produktchef Jens Otto Buur, Sony Danmark. Han understreger, at ombygning af virksomhedens DVD-afspillere er ensbetydende med, at fabriksgarantien ryger.

Men DVD-importøren Laserdisken tilbyder ombygning med fuld garanti af DVD-afspillere, så de kan afspille amerikanske udgivelser, oplyser indehaveren Hans Kristian Pedersen.

Hos Seabox, en af de største distributører på det danske video- og DVD-marked, erkender salgs- og marketingchef Kim Peschardt, at regionskodingen ikke er nogen succes, fordi den er så nem at omgå.

Der blev sidste år omsat for 30 mio. kroner DVD-film på det danske marked.

Knæk selv koderne
1. sektion side 11
Privat side 4-5

Vedr. ulovlig parallelimport af THE MATRIX

Det er kommet til vort kendskab, at DVD med filmen THE MATRIX ulovligt vil blive indført til Danmark fra USA. Sandrew Metronome Video har fra Warner Bros. erhvervet eneretten til at distribuere THE MATRIX på DVD i Danmark. Parallelimport af disse DVD-produkter fra USA er i strid med dansk lovgivning og er en krænkelse af Warner Bros. og Sandrew Metronomes rettigheder.

Ethvert tiltag til at distribuere eller sælge de ulovligt importerede produkter vil straks blive stoppet ved nedlæggelse af fagedforbud. I denne forbindelse beder vi Dem venligst informere os, såfremt De er blevet tilbudt ulovligt importerede DVD'er af THE MATRIX. Sådanne produkter må ikke udbydes til salg eller leje eller på anden måde.

Sandrew Metronome til Laserdisken, 3. november 1999

Chikane mod parallelimportørerne

Et særligt problem skyldtes FDV's manglende interesse i at levere et kvalitetsprodukt. Det var ofte andensorteringsvarer, der blev tilbudt danske filmsamlere. En hot film på det tidspunkt var *The Matrix* (1999) med banebrydende action-scener, verden ikke havde set før, og derfor var kommentarlydsporet fra "cast and crew" relevant, men dette og et "music-only" lydspor havde Sandrew Metronome droppet på deres danske udgivelse. Trods oplagte fordele ved den danske udgave, især danske tekster, samme tv-system og ikke noget bøvl med regionalkoder, var der af de grunde alligevel en efterspørgsel på den amerikanske udgave.

Sandrew Metronome reagerede ikke ved at lave bedre danske udgivelser, men ved at indtage den holdning, at parallelimporten var ulovlig, og importørerne blev mødt med leveringsnægtelse og trusler. Efter mange vedvarende rygter søgte jeg en afklaring via Folketingets Kulturudvalg, og den afklaring fik jeg.

Spørgsmål nr. 141:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 3. august 2000 fra Laserdisken vedrørende lovforslag om forbud mod salg af importerede film, jf. alm. del - bilag 472.

Svar:

I henvendelsen protesterer Laserdisken mod, at Kulturministeriet på foranledning af de danske videogramdistributører skulle have planer om at fremsætte lovforslag om forbud mod salg af importerede film fra USA.

Efter de gældende bestemmelser i ophavsretslovens § 19, stk. 1, § 67, stk. 2, og § 86, stk. 3, kan eksemplarer af film, som er fremstillet i USA, frit viderespredes ved salg i Danmark, uanset hvor i verden de måtte være bragt på markedet. Kulturministeriet har ikke aktuelle planer om at foreslå ændringer af denne retstilstand.

Kulturministeren til Folketingets Kulturudvalg, 16. august 2000

“Det er lige så godt som en dom,” udbrød Søren Tølbøl, da han læste svaret. Han var repræsentant for Nordisk Film, og selvom jeg ikke måtte handle med selskabet, besøgte han mig af og til for gammelt venskabs skyld.

Sandrew Metronome ville have krig alligevel og nægtede generelt at levere til butikker, der også solgte importerede film, og det var efterhånden en del, idet DVD-systemet i de første år var blevet lanceret af elektronikindustrien baseret på importerede film. Det var nødvendigt

denskjultekorrupcion.dk/video16

Søndagsmagasinet, 3. september 2000

på grund af FDV's manglende opbakning, men nu var bøtten vendt, og de danske selskaber ville ikke alene med på vognen, men også have hele markedet for sig selv. Den efterfølgende krig blev taget op i *Søndagsmagasinet* og i *PC World*.

I *PC World* nr. 21 fra den 1. december 2000 lagde Sandrew Metronomes salgsdirektør, Thomas Lohse, ikke skjul på, at det var selskabets officielle holdning, at parallelimport var forbudt. Først efter pres via kulturministerens svar til Kulturudvalget og breve fra Konkurrencestyrelsen blev politikken ændret, så butikker, der også importerede film, nu godt kunne købe hos Sandrew Metronome - de kunne "bare" ikke få forhandlerrabat på lige fod med de autoriserede forhandlere.

Også Jakob Stegelmann blev interviewet til artiklen i *PC World*, hvor han blev citeret for følgende: "Jeg synes, man kan sammenligne sagen med bøger. Forestil dig, at man ikke måtte købe og læse bøger, der er trykt i USA. Det er jo bizart."

FDV's problem og dets logiske løsning

For medlemmerne af FDV var det et legitimt problem, at cheferne i Hollywood havde lagt en plan om, at de store film skulle distribueres på en bestemt måde, så Danmark fik dem sidst. Først blev filmene vist i biograferne i USA, senere blev de vist i Europa, og endnu senere blev de udgivet på video i Danmark. Det kunne ske, at en film udkom på DVD i USA, mens den gik i biograferne i Danmark og FDV's medlemmer stadig var i venteposition.

Men det problem var jo skabt af industrien selv, og den havde selv løsningen. Den ændrede udgivelsesplanerne og begyndte at udgive filmene samtidigt i hele verden! Den strategi blev støttet af verdens største videokæde, Blockbuster, fordi forsinkelsen også skabte et marked for piratkopier. Efterspørgslen på piratkopier er nemlig større, hvis man ikke kan købe filmene lovligt. De store film begyndte at udkomme på samme tid over hele verden. Der er logistiske fordele ved at lade filmene vise i biograferne og udkomme på video på samme tid over hele verden. Også danske filmfans følger med på CNN, ser talkshows på tv og læser omtaler på internettet. Den globale virkelighed har også indhentet Hollywood.

Mere om pris, kvalitet og udvalg

Selvom der var eksempler på, at film udkom på DVD i USA, mens de stadig gik i de danske biografteatre, hørte det dog til undtagelserne, og i mine øjne var det ret uinteressant. Jeg havde startet Laserdiscen med det specifikke formål at tilbyde danskerne film i den bedre kvalitet, som LaserDisc-systemet kunne tilbyde, og til at begynde med skulle vi LaserDisc-fans vente længst af alle, før filmene udkom på "vores" system. Det blev bedre ad åre, efterhånden som LaserDisc-systemet fik en vis succes i USA, men i de første mange år skulle vi vente længe på, at vores favoritfilm udkom på det bedste videoformat, LaserDisc.

Det ændrede sig med DVD-systemets ankomst. Det amerikanske marked var stadig langt det mest interessante, og det var især på grund af FDV's politik på to områder: kvalitet og udvalg.

FDV's medlemmer var de lige så arrogante, som de havde været under Sydney Pollack-sagen. De danske udgivelser glimrede ofte med fraværet af det ekstramateriale, der gjorde DVD interessant for *filmbuffs*, men det var ikke det værste. I de første år var billed- og lydkvaliteten på de danske DVD-udgivelser ofte ringe. Kunderne havde en forventning om, at kvaliteten altid var tiptop, når mediet var digitalt, men alle os, der har samlet på film i flere år, ved udmærket, at resultatet afhænger af den omhu, hvormed materialet bliver behandlet.

Det gælder hele vejen i processen fra kvaliteten af den filmstrimmel, der bliver scannet - om det er et negativ, et *intermediate* eller et print, om det er støvet og ridset, om det har været opbevaret korrekt, om det har tabt farverne - til kvaliteten af scanneren og den efterfølgende kodning og al den efterfølgende behandling af materialet. Alt det har indflydelse på den billedkvalitet, man ender med at se på sit fjernsyn. Ja, i de gode gamle dage med Super 8 film gav vi i *Filmsamleren* ikke kun karakter til filmen, men også til den enkelte udgivelses tekniske kvalitet.

Da det blev klart, at DVD ville blive en succes, blev filmene sprøjtet ud på DVD, uden at der blev taget hensyn til, om materialet var baseret på en gammel overførsel til brug for VHS-markedet, eller om der var fremstillet en ny digital master. Det blev ofte sagt, at PAL tv-systemet var bedre end NTSC tv-systemet, da det havde flere scanningslinjer, men i praksis var de amerikanske DVD-plader i adskillige år alligevel overlegne både med hensyn til billede og lyd. Pudsigt nok var de danske udgivelser i begyndelsen billigere. Man købte ikke importversionen på grund af prisen, men på grund af kvaliteten og ekstramaterialet.

Man kan ikke med rette bebrejde FDV's medlemmer, at de ikke kunne hamle op med udvalget i USA, der har 50 gange så mange indbyggere, men faktum er dog, at der i USA stadig udgives masser af film, og mange er skinbarlige kulturelle perler, mens andre har særlig interesse for minoriteter af den ene eller anden art. FDV's medlemmer sørger for, at danskerne stadig kan købe de kommercielle hits, men hvis man afviger fra gennemsnittet eller har kunstneriske tilbøjeligheder, er det alfa og omega at have adgang til de amerikanske udgivelser.

Efter LaserDisc-systemets død overvejede jeg, om der stadig var brug for en butik som min. Min konklusion var, at uden mig ville en stor del af verdens filmskatte forblive ukendte for danskerne. Min nye mission var at gøre de film tilgængelige.

FREDAG

EKSTRA BLADET fredag 4. februar 2000 9

Jeanne d'Arc spilles i Dreyers berømte film af Renée Falconetti. På DVD'en fortæller hendes datter, at moderen aldrig fattede, hun havde medvirket i et betydningsfuldt værk. Falconetti var nemlig teaterstjerne - og 'Jeanne d'Arc' var jo bare en film!

FRANKRIGS BLOMST DANMARKS STOLTTHED

'The Passion of Joan of Arc' (La passion de Jeanne d'Arc). Frankrig, 1928. Instr.: Carl Th. Dreyer. Medv: Renée Jeanne Falconetti Eugene Silvain, André Berley, Nisc. Region 1, Criterion Collection (import)

'Joan of Arc'. USA 1999. Instr.: Christian Duguay. Medv: Leelee Sobieski, Neil Patrick Harris, Peter Strauss, Chad Willett, Peter

O'Toole, Maximilian Schell, Jacqueline Bisset, Powers Boothe, Robert Loggia, Olympia Dukakis, Shirley MacLaine. 16:9-bredformat. Nisc. Region 1, Artisan (import)

Biografpremierens på Dreyers berømte film om Jeanne d'Arc fandt sted i 1928. En enestående begivenhed? Slet ikke: Få måneder efter var der premiere på endnu

en fransk film om Jeanne d'Arc.

Legenden om bondepigens, der på syv måneder ændrede Frankrigs historie, er åbenbart for nægtig til kun et værk ad gangen! Samedigt med Luc Bessons biografilm har vi derfor fået en tilsvarende stort anlagt tv-version, i form af en tre timer lang miniserie, 'Joan of Arc', med prægtige kostumer, store borgre, flotte kampscener og en lang, imponerende rolleliste.

Peter O'Toole vandt en Emmy som Jeannes modstander, den strenge, selvretfærdige biskop. Og Jeanne, 'Frankrigs blomst', spilles med nutidige realisme af den 16-årige Leelee Sobieski, der undgår hellige, opadvendte blikke og i stedet tolker Jeanne som en seriøs, sammenbidt stræber.

Denne Jeanne d'Arc-fortælling handler mere om politik og mennesker end om visioner og skæbne. Sammenlignet med Bessons film

er den konventionel og uinspireret, men på egen hånd er det solid underholdning og som tv-film afgjort over middel. Skont produceret for tv er den skudt i bredformat og står gedigt flot på DVD.

En væsentlig mere interessant DVD-udgivelse er dog Dreyers stumfilm 'Jeanne d'Arcs lidelse og død', som vi danskere godt må være stolte af, selvom det strengt taget er en fransk produktion. Dreyer valgte kun at skildre retssagen mod Jeanne, koncentreret fra 22 retsmøder til én dag, men ellers genfortalt med næsten manisk vægt på agthed og autenticitet. De aktører, der spiller munke, måtte kronrage isset, også selvom de skulle bære kalotter. Og Dreyer fik opbygget en hel middelalderby, komplet med tårne og voldgrav, så skuespillerne kunne føle sig hjemme og virkelig leve deres roller.

Det var den dyreste kulisse i fransk films historie, men Dreyer viser den kun i glimt. Hans kamera fokuserer på skuespillerens ansigter, gengivet helt uden make-up i en endeløs serie af nærbilleder, for derved at udtrykke den psykologiske nærkamp mellem den lidende Jeanne og hendes skurkagtige dommere.

Som dramæt intensiveres, bliver billedkompositionerne gradvis mere ekstremerne, med en klippehastighed dobbelt så hurtig som datidens norm. Flere steder benytter Dreyer en klippe-teknik, der blev opfattet som moderne og dristig, da Lars von Trier 66 år senere genbrugte den i 'Riget'!

'Jeanne d'Arcs lidelse og død' blev fra starten modtaget som et nyskabende mesterværk og regnes stadigvæk for en af verdens allerbedste film. Alligevel gik det filmen næsten lige så tragisk som Jeanne d'Arc selv, med lidelser påført af dommere, sakse og lid.

I Frankrig forlangte ærkebiskoppen og censorerne ændringer, så de katolske myndigheder kom til at fremstå i et bedre lys. I december samme år gik det oprindelige negativ tabt i en ildbrand.

Dreyer var knust, men skabte et nyt negativ via optagelser, han ellers havde vurderet, var for dårlige til

filmen. Også dette negativ gik imidlertid tabt, og i årtier var filmen kun tilgængelig i versioner, som Dreyer afskyede. I 1981 slog miraklet så ned på et sindsygehospital i Oslo, hvor man i et skab fandt en komplet kopi af Dreyers oprindelige version. Hvordan den er havnet der, er stadig et mysterium.

Det var en rimelig smuk kopi, hvorfra man nu har fjernet 20-20 billedfejler (hvem får penge for at tælle den slags?) i form af ridser, snavs og splejsninger. Bortset fra nogle meget dårlige piratudgaver er Criterion's DVD den første videoudgave af Oslo-kopien, så der er virkelig grund til at råbe højt.

'Jeanne d'Arcs lidelse og død' var en af verdens sidste stumfilm og har gennem tiden inspireret en del komponister. På DVD ledsages den af Richard Einhorn's smukke oratorium 'Voices of Light' fra 1995, som blev en bestseller på cd og er højt hævet over den billigt fremstillede 'svanegårds-plunk', man all for ofte klasker på stumfilm.

Man kan også vælge et kommentarlysspor, hvor filmens løbende kommenteres på engelsk af den 31-årige adjunkt Casper Tybjerg, der til daglig underviser på Københavns Universitets Institut for Film- og Medievitenskaber. Han fortæller sagligt og velinformeret om den historiske baggrund, filmens udformning og meget andet.

Der er også essays om musikken, scenografien etc. Det er en DVD-udgivelse i den høje klasse. Firmaet Criterion Collection er blevet kendt for. Filminstituttet burde afsette penge til en hjemlig udgivelse med tekster og kommentarer oversat til dansk. Men der vil sikkert gå lang tid, før de rådende kræfter i Filmbuset opdager, at der er kommet et nyt filmmedium, og hvad det kan bruges til.

De to DVD'er kan købes i bl.a. Laserdisken, hvor miniserien koster 180 kroner, og Dreyer-filmene 360 kroner. Filmbusets Bog- og Videohandel oplyser, at Dreyers 'Jeanne d'Arc' her i landet slet ikke er tilgængelig på vhs.

AF NICOLAS BARBANO

Carl Th. Dreyer-affæren

Jeg importerede bogstaveligt talt film fra den ganske verden. Importen fra England og USA foregik fra de velorganiserede grossister. Jeg supplerede med film, jeg købte i butikker så langt væk fra som Australien, Hong Kong og Sydkorea, der havde deres egne filmindustrier. Deres film burde også være tilgængelige for danskerne. Det var ikke altid en videnskab at få en handelsrelation etableret. En af mine venner var f.eks. jævnligt udstationeret i Sydkorea, og når han skulle hjem til Danmark, slog han vejen forbi en af de store videoforretninger i Seoul og fyldte kufferten med film, som han tog med hjem til mig i Danmark.

Den Europæiske Filmhøjskole i Ebeltoft har adresse på Carl Th. Dreyers Vej 1, og gadens navn er ikke et tilfælde. I udlandet er Carl Th. Dreyer en af de mest kendte danske filmskabere, og *La Passion de Jeanne d'Arc* (1928) er anerkendt som en af verdens bedste film. Den er altid med i konkurrencen om titlen som verdens bedste film ved diverse afstemninger.

En så velestimeret film med Danmarks berømte filmskaber promoveres vel heftigt i Danmark? Næh, først i 2020 blev filmen udgivet på DVD i Danmark, og det uden ekstramateriale. Ofte skal man til USA for at få adgang til den mest sublime filmskat.

■ **Dreyer** De danske dvd-producenter og -distributører er efterhånden blevet meget gode til at hente interessante titler til landet og til selv at producere dvd-udgivelser med danske film. Men når det kommer til ældre, danske film, så sker der stadigvæk ikke meget. F.eks. er det helt uforståeligt, at man skal til USA for at få Carl Th. Dreyers film på dvd. *Vampyr* og *Jeanne d'Arc* er udgivet på separate dvd'er, mens det progressive selskab Criterion har samlet *Ordet*, *Gertrud* og *Vredens dag* i en boks sammen med Torben Skjødt Jensens fine dokumentar om den danske instruktør, *Carl Th. Dreyer - Min metier*. Boksen kan købes via www.laserdisken.dk. Sammen med Det Danske Filminstitut og Skjødt Jensen selv har dvd-specialisten Laserdisken nu taget initiativ til også at udsende *Min metier* på dvd i Danmark. Filmen udkommer i dag, og i den anledning vil det være muligt at møde både Torben Skjødt Jensen, hans fotograf Harald Paalgard og Henning Bendtsen, Dreyers fotograf på bl.a. *Ordet* og *Gertrud*, i Laserdiskens butik i København i dag. Kl. 17.30 kan man dukke op i Skt. Peders Stræde 49 og få sig en snak med Skjødt Jensen og de to fotografer og for 199 kr. købe sig et eksemplar af *Min Metier* og med sig i købet få en plakat og et program udgivet til filmens biografpremiere i 1996.

Information,
16. november 2001

Carl Th. Dreyer-happening i Laserdisken. På billede nr. 2 ses fra venstre Torben Skjødt Jensen, Henning Bendtsen, en gæst samt Harald Paalgard.

Som altid er de mest gennemførte udgivelser en del af The Criterion Collection, der ikke begrænser sig til amerikanske filmklassikere. Betydningsfulde film får den royale behandling, uanset om der er tale om amerikanske, japanske, franske eller danske film, og Carl Th. Dreyers film er bestemt ingen undtagelse.

Der er fokus på den danske berømtthed i dokumentarfilmen *Carl Th. Dreyer: Min metier* (1995) af Torben Skjødt Jensen, som Niels Ole og jeg havde mødt, da vi gæstede filmhøjskolen. Filmen blev belønnet med en Robert som årets bedste dokumentarfilm og blev endda anerkendt med en nominering som årets bedste film. Alligevel var det ikke en film, FDV's autoriserede forhandlere havde øverst på deres ønskeliste. Torben Skjødt Jensen fik lov til selv at udgive filmen, og han spurgte, om jeg ville prøve at sælge den i Laserdisken. Jo, selvfølgelig.

The Criterion Collection havde netop udgivet en fin boks med tre af Carl Th. Dreyers film, *Vredens Dag* (1943), *Ordet* (1955) og *Gertrud* (1964) samt Torben Skjødt Jensens dokumentarfilm, så vi arrangerede en Carl Th. Dreyer-happening i Laserdisken. Torben Skjødt Jensen stillede ikke blot selv op, men hidkaldte også Carl Th. Dreyers fotograf, Henning Bendtsen, og hans egen fotograf på *Carl Th. Dreyer: Min metier*, Harald Paalgard, og de tre kunne vores publikum møde og få en sludder med i Laserdisken. Jeg sørgede for at fremstille pressemeddelelser, og jeg gjorde reklame for arrangementet i mine egne nyhedsbreve.

Hvordan blev dette slag for dansk filmkunst så modtaget i branchen? Jo, da det kom Palladium for øre, blev vi truet med "yderligere juridiske skridt". Palladium havde ikke planer om at udgive filmene, men principielt blev al import bekæmpet.

Vi forstår, at I hos Laserdisken sælger DVD og box-set af Palladium filmene DAY OF WRATH, ORDET og GERTRUD. Vi gør hermed opmærksom på, at Criterion Collection/Janus Films, vores amerikanske distributør på titlerne, ikke har ret til at sælge disse film udenfor Nordamerika. Vi beder jer derfor respektere dette og således stoppe salget af filmene, da dette underminerer salget af de danske udgivelser af samme titler. Såfremt salget ikke stopper, forbeholder vi os ret til at tage yderligere juridiske skridt.

Palladium A/S til Laserdisken, 3. december 2001

Konkurrencestyrelsen

Konkurrencestyrelsen viste sig at være fuldstændig værdiløs. Det var lettere at få en kamel igennem et nåleøje end at få Konkurrencestyrelsen til at gribe ind over for FDV's leveringsnægtelser, som var kutyme. Jeg købte danske DVD-plader af venlige kolleger, men i sommeren 1999 besluttede jeg mig for at undersøge, hvor umuligt det var at få Konkurrencestyrelsen til at gribe ind.

Den kvitterede pænt for klagen og skrev også til Sandrew Metronome, som jeg havde klaget over. Sandrew Metronome svarede, at de gerne ville levere til mig, og så blev sagen lukket. Det var bare løgn. Som mine kolleger bekræftede til DR og *PC World*, havde repræsentanterne fået forbud mod at besøge de butikker, der havde egen import. En kollega gav mig nummeret til selskabets repræsentant, og han lo i røret, da jeg bad om et møde. "Du ved jo godt, jeg ikke må besøge dig," sagde han uden omsvøb. Han skjulte ikke, at han ikke måtte besøge mig. Når jeg ringede til selskabet for at tale med salgsdirektør Thomas Lohse, var han altid optaget, og han ringede aldrig tilbage. Jeg fik opsnuset hans direkte nummer, og det lykkedes mig at tage ham på sengen, dvs. at få ham til at tage røret og sige "Thomas Lohse". Da jeg præsenterede mig, knaldede han straks røret på!

Efter halvandet års brevskrivning via Konkurrencestyrelsen fik jeg endelig et møde i stand, og jeg fik tilbudt at købe film. Jeg skulle blot betale 25-27 % mere end de andre forhandlere i byen. Jeg havde et fint forhold til de ansatte i byens øvrige pladebutikker, og jeg vidste præcis, hvad de betalte. Det forelagde jeg for repræsentanten, der lovede at undersøge sagen, men jeg hørte aldrig fra ham igen.

PC World fulgte op på artiklen den 19. oktober 2001 (nr. 18). Det var resultatet af et slags væddemål. Den første artikel slutter med, at Konkurrencestyrelsen lover at få de ulovlige forhold - altså leveringsnægtelserne - bragt til ophør. Det troede jeg ikke på, hvorefter journalisten var frisk nok til at gå med til, at han ville følge op med endnu en artikel, hvis der ikke skete noget, og jeg vandt væddemålet.

Jeg skrev til Konkurrencestyrelsen, hvad jeg skulle betale, og jeg fortalte, hvad andre butikker i Aalborg betalte. Jeg fik ret. Konkurrencestyrelsen ville ikke gribe ind over for FDV. Det mest overraskende var imidlertid dens begrundelse.

Styrelsen har foretaget en opklarende undersøgelse af sagen, der ikke umiddelbart viser tegn på, at Laserdiskens problem udgør et almindeligt kendt fænomen i branchen. Derudover har Konkurrencestyrelsen fra Kulturministeriet fået oplyst, at retsstillingen for importører af fx DVD-plader fra lande uden for EU vil blive ændret i den nærmeste fremtid. Dette sker som følge af et harmoniseringsdirektiv udstedt af Parlamentet og Rådet den 22. maj 2001. Når dette direktiv implementeres i dansk ret i løbet af 2002, vil det ikke længere være lovligt at importere fx DVD-plader fra lande uden for Europa uden rettighedshaverens samtykke. Grundlaget for Deres klage vil dermed bortfalde.

39. EU's infosoc-direktiv

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet - også kaldet infosoc-direktivet - måtte selvfølgelig undersøges, men undersøgelsen bekræftede ikke, at EU på demokratisk vis havde afskaffet frihandel!

Konkurrencestyrelsens bagvendte ræsonnement

Jeg vil knytte et par ord til Konkurrencestyrelsens begrundelse for at undlade at gribe ind over for Sandrew Metronome, der med overpriser på 25-27 % i forhold til deres autoriserede forhandlere ville straffe mig (og andre importører) for også at handle med udenlandske leverandører.

De andre forhandlere i byen kendte selvfølgelig Laserdisken, og de kendte til Laserdiskens kontroverser med FDV. De forholdt sig pragmatisk til FDV's krav, men så ud til at respektere min principielle kamp for at få lov til at tilbyde andet end FDV's metervarer. Både i Fona og Stereo Studio var ekspedienterne flinke til at sende kunderne videre til Laserdisken, hvis de spurgte efter film, der ikke var i FDV's sortiment. Det var god service for deres egne kunder, og det var også værdsat af mig. De var lige så meget kolleger, som de var konkurrenter, og da jeg ville klage over Sandrew Metronome, fortalte de mig deres priser og betingelser. Jeg kunne ikke angive dem som kilde, da ledelserne ikke havde godkendt deres hjælp, men Konkurrencestyrelsen havde beføjelser til at få oplysningerne om de andres priser bekræftet. Konkurrencestyrelsen var ligeglad. Selvom leveringsnægtelse er et stærkt - og ulovligt - våben, ville Konkurrencestyrelsen ikke genere FDV.

Ifølge brevet havde Konkurrencestyrelsen fra Kulturministeriet fået oplyst, at gennemførelsen af infosoc-direktivet ville betyde, at det ikke længere skulle være tilladt at importere ophavsretsbeskyttede værker fra lande uden for EU. Lyder det bekendt? Jo, det var nøjagtig det samme, de var enige om otte år tidligere ifølge Berlingske Tidende (side 459). Blot var referencen ændret fra låne/leje-direktivet til infosoc-direktivet.

Uanset årsagen til lovforslaget havde det ikke rigtigt noget at gøre med min klage over overpriserne hos Sandrew Metronome.

Det ser ud til, at Konkurrencestyrelsens ræsonnement var følgende: Vi har fra Kulturministeriet fået at vide, at der vil komme et lovforslag om, at det skal være ulovligt at importere varer fra lande uden for EU. Hvis det er rigtigt, og hvis loven bliver vedtaget, og hvis du importerer alligevel, vil du overtræde loven. Vi vil ikke røre FDV's nuværende ulovlige leveringsnægtelse, fordi vi tror, du vil overtræde den kommende lov. Vores forventning retfærdiggør FDV's adfærd mod dig.

Konkurrencestyrelsen agerede efter, at jeg ville bryde en *fremtidig* lov, og lod Sandrew Metronome slippe godt fra at bryde *gældende* lov! Leveringsnægtelsen var ellers ulovlig, og det var den her og nu - helt uden hvis'er af nogen art.

Infosoc-direktivets formål

“Formålet med dette direktiv er at tilvejebringe en harmoniseret og egnet retlig ramme for ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet. Direktivet justerer og supplerer de eksisterende rammer for at sikre det indre markeds funktion og skabe et gunstigt miljø, der beskytter og stimulerer kreative og innovative aktiviteter i Fællesskabet.”

Således indledes direktivforslaget fra den 10. december 1997. Det fremgår, at der ikke er tale om et direktiv på et nyt område. Direktivet justerer og supplerer de eksisterende rammer for ophavsret og beslægtede rettigheder. Det er nødvendigt af og til, for verden står jo ikke stille.

Der var sket meget siden låne/leje-direktivet i 1992. På musikområdet var det lidt af en revolution, da mp3-filformatet blev lanceret i 1993. Derefter var det ikke nødvendigt med en LP, en CD eller et kassettebånd for at spille musik. Musikken er indeholdt i en fil, der let kan kopieres fra den ene computer til den anden.

På computerområdet blev det tekstbaserede DOS styresystem i 1995 afløst af Windows 95 med en grafisk brugerflade, som gjorde det lettere for almindelige mennesker, der ikke var edb-nørder, at finde ud af at bruge en computer. En PC, Personal Computer, var ikke længere science fiction. Internettet blev interessant. Microsoft Internet Explorer 2 udkom i 1995 og blev inkorporeret i Windows 95. Derefter havde stort set alle adgang til informationerne på internettet.

I januar 1997 blev registreringen af domænenavne i Danmark liberaliseret, så både institutioner og privatpersoner kunne registrere .dk-domænenavne. Det førte til en eksplosiv stigning i antallet af hjemmesider, hvorfra hvem som helst kunne dele dokumenter, billeder og musik med hvem som helst. Især på disse områder så verden anno 1997 markant anderledes ud end verden anno 1992.

Tekst, billeder og musik er centrale værksarter i ophavsretsloven, der i sagens natur var blevet til, før dette nye “informationssamfund” havde gjort sin entré. Der var behov for at justere og supplere fællesskabsretten for at tage hånd om informationssamfundets ophavsretlige udfordringer - og det var infosoc-direktivets primære opgave.

Supplementet til spredningsretten, så også *ophavsmænd* ville få den ret i EU-systemet, havde intet at gøre med teknologiske landvindinger - det var mere en forglemmelse, der blev rettet. Det er faktisk også lidt mærkeligt, at de ikke fik en spredningsret allerede i låne/leje-direktivet (side 447).

Artikel 4

Retten til spredning

1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde enhver form for spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af deres originalværker eller eksemplarer heraf.
2. Spredningsretten udtømmes ikke i Fællesskabet for så vidt angår originalværker eller eksemplarer heraf, medmindre første salg eller anden overdragelse af ejendomsret i Fællesskabet af den pågældende genstand foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke.

Infosoc-direktivets artikel 4

Kommissionens bemærkninger til artikel 4, stk. 1

Nedenfor er vist *alle* Kommissionens bemærkninger til artikel 4. I modsætning til låne/leje-direktivets forslag redegjorde Kommissionen ikke for spredningsrettens formål denne gang. Den tog det åbenbart for givet, at læseren var klar over, at det var fornuftigt at forhindre piratkopier i at blive viderespredt, sådan som den havde forklaret i 1991. Af uforklarlige grunde havde man glemte ophavsmanden, da der blev uddelt spredningsrettigheder i låne/leje-direktivet, og det blev der rådet bod på her. Det er Kommissionen selv, der har kursiveret "gældende fællesskabsret".

Artikel 4: Spredningsretten

1. Som det er tilfældet i artikel 6, stk. 1, i WIPO-traktaten om ophavsret og for at fremme det indre marked for ophavsretligt beskyttede frembringelser, sikrer direktivforslagets artikel 4, stk. 1, at ophavsmænd får eneret til at tillade enhver form for spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af originaler og kopier af deres værker. Artiklen harmoniserer spredningsretten for ophavsmænd til alle værskategorier i de tilfælde, hvor det endnu ikke er sket. Som det er tilfældet efter *gældende fællesskabsret*, vil medlemsstaterne frit kunne anvende deres egen opfattelse af denne ret, forudsat at der sikres faktisk overensstemmelse. Ligesom i den *gældende fællesskabsret* på området henviser "kopier" og "originaler og kopier", der er underlagt spredningsretten, udelukkende til indspillede kopier, der kan sælges som fysiske genstande.
2. Stk. 2 harmoniserer undtagelsen for spredningsretten, nemlig konsumtion. Det slås fast, at spredningsretten først udtømmes i hele Fællesskabet, når det første salg af en kopi af et værk har fundet sted i Fællesskabet, forudsat at salget foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke. Det afspejler den retspraksis, som EF-Domstolen har fastsat, der tager sigte på at forene princippet om fri bevægelighed for varer i hele Fællesskabet med beskyttelsen af frembringelser, der er underlagt intellektuelle ejendomsrettigheder. Det sikres på den måde, at spredningsretten efter artikel 4, stk. 1, ikke skaber nye handelshindringer i det indre marked.

Som det er tilfældet i *gældende fællesskabsret*, udelukker bestemmelsen, at medlemsstaterne anvender international konsumtion (hvor det første salg af en vare uanset hvor, der foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke, udtømmer spredningsretten for den omhandlede vare). På nuværende tidspunkt er det sådan, at Fællesskabets væsentligste handelspartnere enten har særlige importrettigheder eller på anden måde udelukker international konsumtion. Der kan derfor opstå en konkurrencemæssig ulempe, hvis der skulle gælde international konsumtion for spredningsretten. Der er endvidere en række spørgsmål om følgerne for rettighedshavere i tredjelande, der ville skulle afklares, før man kunne overveje at indføre international konsumtion. En harmoniseret udelukkelse af international konsumtion for alle værskategorier vil fjerne den eksisterende konkurrenceforvriddning for disse varer og hindre opdelingen af det indre marked i adskilte markeder og områder.

Kommissionens bemærkninger til artikel 4, stk. 2

Bemærkningerne til stk. 2 læste jeg med enorm forundring og spekulerede på, om lobbyisterne havde overtaget Kommissionen. Var det sket allerede den 26. april 1994, hvor d'Archirafi afskaffede international konsumtion (side 451)?

Der er i hvert fald fundamental og uforklarlig forskel på begrundelserne for konsumtion i de to direktivers stk. 2. I låne/leje-direktivet handlede det alene om at undgå, at spredningsretten skabte nye handelshindringer i det indre marked. Vi husker, at ØSU bemærkede, at stk. 2 kunne udelades helt, fordi EU-Domstolens retspraksis allerede sikrede dette (side 449).

I modsætning til bemærkningerne til låne/leje-direktivet handler det nu om at harmonisere spørgsmålet om konsumtion, et problem, der slet ikke eksisterede i EU-regi før d'Archirafis besynderlige svar til Parlamentet.

Jeg savner en forklaring på, hvorfor et værktøj mod spredning af piratkopier skal bruges mod frihandel. Hvad vil Kommissionen opnå? Hvilke fordele mener den, at regional konsumtion har i forhold til international konsumtion? Hvad er målet? Kan det mål nås på andre måder? Det kan vi bruge en offentlig debat til at finde ud af. Kommissionen er velkommen til at komme med et udspil. Hvorfor foretrækker Kommissionen regional konsumtion?

Ingen af de spørgsmål er der svar på i bemærkningerne. Kommissionen lader som om, at udelukkelsen af international konsumtion - det er i det mindste klart, at Kommissionen *ikke* vil have international konsumtion - allerede er gældende ret! "Det afspejler den retspraksis, som EF-Domstolen har fastsat," står der, men det er en klokkeklar løgn, for den 10. december 1997 fandtes der ikke én eneste dom, der kunne udlægges som et forbud mod international konsumtion.

Første gang, EU-Domstolen tog stilling til dette, var i Silhoutte-sagen, og den dom blev afsagt den 16. juli 1998 - mest af alt på grundlag af, at Kommissionen (og en håndfuld medlemsstater) argumenterede for, at international konsumtion slet ikke var en mulighed. Mon ikke vi skulle tage en åben debat om det, før en så drastisk og tvivlsom konklusion drages?

Det er endnu et eksempel på en særlig form for cirkulær argumentation. Først placerer lobbyisterne ansvaret for afskaffelsen af international konsumtion hos EU-Domstolen, og da spørgsmålet dukker op i en konkret sag, siger lobbyisterne til EU-Domstolen, at det er vedtaget i EU's direktiver. Og læser man direktivernes forarbejder, finder man ikke andet end en henvisning til gældende retspraksis.

Det sidste afsnit giver ingen mening. Hvad betyder "På nuværende tidspunkt er det sådan, at Fællesskabets væsentligste handelspartnere enten har særlige importrettigheder eller på anden måde udelukker international konsumtion"? Hvem har hvilke særlige importrettigheder? Hvordan udelukker de international konsumtion? Hvilke konkurrencemæssige ulemper henviser Kommissionen til? Hvad skal afklares, før man kan overveje international konsumtion? Og hvilken eksisterende konkurrenceforvridning er international konsumtion årsag til?

Europa-Parlamentets betænkning

Opmærksomme læsere bemærker, at låne/leje-direktivet er Rådets direktiv, mens infosoc-direktivet er Rådets og Europa-Parlamentets direktiv. I årene, der var gået siden låne/leje-direktivet, havde det europæiske samarbejde udviklet sig.

Margaret Thatcher kaldte hånligt Parlamentet for et Mickey Mouse-parlament. Det bunder i Parlamentets begrænsede beføjelser på det tidspunkt. EU har siden undergået en demokratisk proces med mere indflydelse til de folkevalgte. Faktisk var Parlamentet slet ikke valgt af folket til at begynde med. Medlemmerne blev udpeget af de respektive nationale parlamenter. Det blev ændret i 1979, hvor der første gang var direkte valg af medlemmerne. Indflydelsen var stadig begrænset, men efterfølgende traktatændringer gav mere magt til Parlamentet. Amsterdam-traktaten (1997) gav Parlamentet samme myndighed som Rådet, så nye direktiver skulle vedtages både af Rådet og af Parlamentet. Under låne/leje-direktivet var det et krav, at Parlamentet blev hørt, men Rådet kunne principielt vedtage direktiver, selvom Parlamentet var imod. Sådan var det ikke med infosoc-direktivet.

Var der debat om konsumtion? Var Parlamentet modstander eller tilhænger af regional konsumtion? Det vides ikke. Hvis spørgsmålet har været debatteret, er det sket i hemmelighed. Der står ikke et ord i Parlamentets temmelig grundige betænkning. Bogstaveligt talt. Man leder forgæves efter begreberne regional konsumtion og international konsumtion i de 82 sider.

Parlamentet havde ændringsforslag til artikel 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, men ikke et ord er nævnt i tilknytning til artikel 4. Det er forståeligt, hvis det kun handlede om at give spredningsretten til ophavsmændene også, men uforståeligt, hvis formålet var at afskaffe århundreders frihandel ved at forbyde international konsumtion.

Men vent et øjeblik! Var det et formål med direktivet at forbyde international konsumtion? Nej, slet ikke. Ifølge bemærkningerne var det *allerede* forbudt, og det var end ikke en mulighed. Ikke færre end tre gange havde Kommissionen med kursiv fremhævet "gældende fællesskabsret" og understreget, at bestemmelsen ikke indeholdt noget nyt. Så hvorfor debattere spørgsmålet?

Parlamentet støttede direktivforslaget. Det citerede afsnit er fra begrundelsen, der på ingen måde bekræfter, at Parlamentet var klar over, at EU's borgere stod til at miste den hidtidige frie adgang til værker fra tredjelande.

Direktivforslaget er udtryk for en bestræbelse på at opnå balance mellem rettigheder og interesser, som er meget forskellige og ofte modstridende, nemlig rettighedshavere, multimedie-underholdningsindustrien og brugerne. På den ene side skal ophavsmændenes kreativitet sikres og styrkes over for den globale konkurrence, og på den anden side må der hverken ske en indskrænkning af erhvervslivets muligheder for innovation eller interesserne hos dem, som ønsker at få adgang til frembringelserne.

Erklæringerne til optagelse i Rådets mødeprotokol

Få interesserede sig for Silhouette-sagen, mens den stod på, men da det viste sig, at EU-Domstolens fortolkning af varemærkedirektivet i realiteten havde afskaffet den internationale frihandel med den konsekvens, at Silhouette kunne forbyde, at dets *egne* briller kunne sælges i EU, spredte bekymringen sig i medlemsstaterne. Da Sebago kort efter fik samme rettigheder til sine sko, og Levi's var gået i kødet på Tesco for at fastholde højere priser på sine jeans, forsøgte flere lande, herunder Danmark, at tage spørgsmålet om konsumtion af de intellektuelle rettigheder op i forbindelse med en drøftelse af infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2.

Det blev afvist. Der var ikke tilstrækkelig forbindelse mellem netop infosoc-direktivet og de hændelser, der havde forårsaget den igangværende diskussion om international konsumtion inden for varemærkebeskyttelse. Infosoc-direktivet var ikke engang et direktiv om varemærkebeskyttelse, og det havde intet at gøre med de tre kontroversielle retssager.

Kommissionen forklarede, at hvis den udvikling skal ændres, kan det ikke ske i forbindelse med infosoc-direktivet, der blot er ét af flere direktiver med samme konsumptionsordning, f.eks. har vi ud over varemærkedirektivet her i bogen også været inde på bestemmelserne i edb-direktivet og låne/leje-direktivet.

Kommissionen understregede dette i erklæring nr. 4, hvor den både fastslår, at den i infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2, angivne konsumptionsordning er *magen* til den i de andre direktiver om ophavsret og beslægtede rettigheder, og at en debat om konsumtion inden for intellektuel og industriel ejendomsret derfor må ske i en bredere sammenhæng.

Hvordan forholder flertallet sig til spørgsmålet om international konsumtion? Det finder vi først ud af, hvis vi en dag får en debat "i bredere sammenhæng".

4. Erklæring fra Kommissionen ad artikel 4, stk. 2

Kommissionen bekræfter, at konsumptionsordningen i artikel 4, stk. 2, i dette direktiv svarer til den, der er fastsat i de eksisterende direktiver om ophavsret og beslægtede rettigheder. Enhver fremtidig behandling af dette emne vil finde sted under hensyntagen til og på grundlag af overvejelser om dette spørgsmål inden for intellektuel og industriel ejendomsret i bredere sammenhæng.

9. Erklæring fra den danske, irske, luxembourgske, nederlandske, finske og svenske delegation ad artikel 4, stk. 2

Danmark, Irland, Luxembourg, Nederlandene, Finland og Sverige går ind for international konsumtion og understreger behovet for at tage spørgsmålet om konsumtion på ophavsretsområdet op til fornyet overvejelse på baggrund af den generelle internationale udvikling og den igangværende diskussion om international konsumtion inden for varemærkebeskyttelse.

“Hiding in plain sight”

Min henvendelse til Kulturudvalget (side 518) skyldtes rygterne om, at der var et forbud mod parallelimport på vej. Infosoc-direktivet viste sig senere at være årsagen, og det var tæt på at være færdigbehandlet. Det blev det på et møde den 25. maj 2000. Da de nationale parlamenter havde godkendt direktivet, blev den fælles holdning vedtaget den 28. september 2000 uden yderligere debat. Så manglede kun vedtagelsen i Parlamentet, og det var på forhånd klart, at der ikke ville blive ændret på artikel 4.

Kan man få en kontroversiel lov igennem, uden at politikerne opdager det? Ja, FDV fik ophavsretslovens § 23, stk. 3, igennem. Siden 1989 har § 23, stk. 3, været retsgrundlaget for FDV's udlejningsmonopol, men det bliver næppe let at finde et folketingsmedlem, som vil stå frem og sige: “Ja, jeg stemte for § 23, stk. 3, fordi jeg syntes, det skulle være sådan, at kun FDV's udgivelser måtte udlejes.”

Det handler om at undgå opmærksomhed om emnet, og for Guds skyld må det ikke fremkalde offentlig debat. Jakob Stegelmann og jeg forsøgte at skabe debat om en udlejningsret for film, men den blev effektivt saboteret af Johan Schlüter og Kulturministeriets embedsmænd. Sagen viste, at det ikke er så svært at gemme selv en vidtrækkende lovændring i mængden af bestemmelser.

De politiske manøvrer er emnet i BBC's satireserie *Yes, Minister* (Javel, hr. minister, 1980-1982), der ikke blot er uhyre morsom, men også skræmmende præcis ifølge adskillige politikere og embedsmænd. Embedsmænd skjuler emner, de ikke ønsker politisk opmærksomhed om, i mængden af papirer, som overlades til politikerne at læse. Men man kan ikke bagefter sige, at de har skjult noget for politikerne, for det har jo været fremme i lyset. Folketinget var flere gange blevet informeret om infosoc-direktivet og dets konsekvenser.

Folketingets Europaudvalg blev informeret om infosoc-direktivets artikel 4 og Kulturministeriets intention om at bruge det til at afskaffe frihandel syv gange før kulturministerens svar til Kulturudvalget. Første gang var den 24. marts 1998.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Vedtages direktivforslaget i sin nuværende form, vil ophavsretsloven skulle ændres på en række punkter. Forslaget til art. 4, stk. 2, om konsumtion af spredningsretten indebærer, at parallelimport af værkseksemplarer alene vil kunne finde sted for så vidt angår eksemplarer, der første gang er bragt på markedet inden for EU med rettighedshaverens samtykke. Parallelimport af fx bøger, der første gang er bragt på markedet uden for EU, vil således ikke være tilladt.

Erhvervsministeriets notat til Folketingets Europaudvalg, 24. marts 1998

Kulturministerens svar til Kulturudvalget

Blev Kulturministeriet holdt uden for, eller var der andre årsager til, at ministeren ikke bekræftede for Kulturudvalget, at et forbud mod parallelimport var på vej, da hun direkte blev spurgt om det den 3. august 2000?

Kulturministeriet var i hvert fald klar over infosoc-direktivet og dets indhold. Den 29. april 1998 sendte Kulturministeriet et notat til Folketingets Europaudvalg med de høringssvar, det havde fået tilbage. Der var frist for afgivelse af høringssvar allerede den 1. april 1998. Direktivforslaget blev først præsenteret for Rådet og Parlamentet den 21. januar 1998. Folketingets Europaudvalg fik meddelelse om forslaget den 10. marts 1998, men fik først selve forslaget 14 dage senere.

Man skulle reagere hurtigt for at blive hørt, men Danmarks Biblioteksforening var både hurtig og opmærksom. Den opdagede det truende forbud mod import og advarede mod denne ændring af bestemmelsen om konsumtion. Det kan man se i Kulturministeriets notat, så da ministeren svarede Kulturudvalget den 16. august 2000, var der ikke tvivl om, at ministeriets opfattelse ikke holdt. Bestemmelsen om konsumtion ville ifølge både Erhvervsministeriet og Kulturministeriet blive ændret, så hvorfor ikke være ærlig om det over for Kulturudvalget?

Folketingets Europaudvalg blev orienteret adskillige gange. Det fik notater om indholdet af artikel 4 den 24. marts 1998, den 30. april 1998, den 11. september 1998, den 10. juni 1999, den 26. november 1999, den 3. marts 2000 og den 12. maj 2000. Det sidste var optakt til det afgørende møde den 25. maj 2000.

Var politikerne ikke klar over, at frihandel fremover skulle være en saga blot? Det var Kristian Thulesen Dahl ikke, selvom han var medlem af Europaudvalget. De nævnte notater havde 10-12 punkter på dagsordenen. Hele infosoc-direktivet var blot ét enkelt punkt. Ingen læste alle de alenlange notater igennem fra A-Z, så hvis ikke et emne blev særligt fremhævet, blev det overset - ignoreret.

- Vi bliver orienteret om, hvad der vigtigt, og dét drøfter vi, forklarede Kristian Thulesen Dahl, og det omfattede ikke et forbud mod frihandel. En bekræftelse i svaret til Kulturudvalget ville sætte fokus på forbuddet og ødelægge muligheden for at liste forslaget ubemærket igennem. Også biblioteksforeningens høringssvar forsvandt i tågerne.

Høringsoversigt over Kommissionens forslag

Danmarks Biblioteksforening er betænkelig ved direktivforslaget i dets nuværende udformning... - Det bemærkes endelig, at forslaget til art. 4 om indførelse af EU-konsumtion udelukker parallelimport fra lande uden for EU. Biblioteksforeningen finder forslaget uacceptabelt, da det giver rettighedshaverne mulighed for at blokere for den frie adgang til information. Den øgede globalisering taler i øvrigt for international konsumtion og dermed fri handel med ophavsretligt beskyttede værker.

Hvad blev der drøftet på rådsmøderne?

Det ville jeg gerne vide. Hvem var modstander af international konsumtion og hvorfor? Jeg skrev til Kommissionens informationskontor for at høre, om der var adgang til notater fra møderne. Jeg havde erklæringerne til Rådets mødeprotokol, men de afslørede intet om de fordele eller ulemper, som hhv. international eller regional konsumtion måtte have ifølge de enkelte medlemsstater. De bekræftede snarere, at spørgsmålet om konsumtion slet ikke havde været et emne.

Jeg fik tilsendt Rådets pressemeddelelse om infosoc-direktivet, og jeg fik at vide, at den afspejlede Rådets holdning bedre end noterne fra mødet, men der stod ikke et ord om konsumtion og afskaffelsen af frihandel!

Nedenfor er *hele* afsnittet om infosoc-direktivet gengivet for at illustrere, at de spørgsmål fyldte så lidt, at de ikke engang er nævnt i pressemeddelelsen.

Copyright and related rights in the information society

The draft Directive seeks to provide a harmonised and appropriate legal framework in the internal market for copyright and related rights in the information society. In particular, it seeks to harmonise the rights of reproduction, communication, making available to the public and distribution of works. Its adoption is also a precondition for the Community and its Member States acceding to the WIPO Copyright Treaty (WCT) and the WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT), concluded in December 1996.

The Directive is based on the principle of striking the right balance between the interests of rightholders (holders of copyright and related rights), on the one hand, and the interests of other parties (Internet service providers, consumers, equipment manufacturers, libraries, publishers and other beneficiaries of exceptions to rights in the Member States), on the other, taking into account in particular the possibilities offered by new technologies. It calls upon Member States to provide for authors exclusive rights concerning reproduction as well as communication and distribution to the public of their works.

The Directive, however, contains a list of optional exceptions to these rights. They may apply in special cases that do not conflict with a normal exploitation of their work or other subject matter and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the rightholder. These exceptions or limitations may apply *inter alia* to reproduction for private use and for non-commercial ends, use for the purpose of illustration for teaching and scientific research, use for the benefit of people with a disability, specific acts of reproduction made by publicly accessible libraries, recordings of broadcasts made by social institutions, etc. In principle, rightholders are entitled to fair compensation in some of these cases.

Rightholders are entitled to protect their works effectively by technological measures against any violation. However, where rightholders have not taken voluntary measures to give the beneficiaries of certain exceptions access to their protected work, Member States will have to take appropriate measures to enable users to benefit from the exceptions concerned.

Rådets fælles holdning blev forelagt for Parlamentet, som stadig var positiv. Det havde flere kommentarer, men ikke til artikel 4. Konsumtion er heller ikke nævnt i Parlamentets 17 sider lange indstilling efter andenbehandlingen. Kommissionen inkorporerede Parlamentets forslag, og direktivet blev vedtaget den 22. maj 2001.

European Competition Day

Det er også Kommissionens opgave at "sælge" Fællesskabet til befolkningen, dvs. at få borgerne til at forstå de fordele, de har af Fællesskabet. Der har altid været en opposition til Fællesskabets udvikling, og det dæmper en progressiv udvikling. Det ville være lettere for EU's institutioner, hvis borgerne var opmærksomme på de fordele, de har af EU, og konkurrencekommissæren var særligt fokuseret på at få borgerne til at forstå fordelene ved EU's konkurrenceregler.

Som en slags PR lancerede Kommissionen en tilbagevendende begivenhed, en særlig dag, der fokuserede på kommissærens arbejde og de fordele, borgerne havde ud af det. Det første arrangement fandt sted den 9. juni 2000 i Lissabon.

Konkurrencekommissær Mario Montis tale

Den tredje European Competition Day blev holdt i Stockholm den 11. juni 2001. Hovedpunktet var konkurrencekommissær Mario Montis tale, "Content, Competition and Consumers: Innovation and Choice", og han indledte med at forklare, hvad disse konkurrencedage gik ud på.

"The reason for these events is our common conviction that the public needs to be better informed about the benefits that competition policy brings them. Our discussion today should demonstrate what Swedish and European Competition policy can do for every citizen. I hope that in doing so we can also contribute to an image of the European Union as a project not only of politicians, or for the benefit of business, but as a project for the people. As the Commissioner for Competition, it is particularly important for me to communicate to the public the benefits of competition policy and the work of the European Commission."

Talen er relevant her, fordi en del af den omhandler det problem, jeg redegjorde for i forrige kapitel, nemlig DVD-systemets regionalcoder. Jeg er enig med Mario Monti i beskrivelsen af systemet (næste side). Det er et system, der går videre end den ophavsretlige beskyttelse, og det bruges som røgslør for kunstigt høje priser, ligesom det fratager forbrugerne et frit valg. Alt sammen er rigtigt.

Mario Monti reagerede på et betydeligt antal klager, fordi systemet forhindrer EU's forbrugere i at få adgang til de amerikanske DVD-plader. De skal tvinges til at købe de europæiske udgivelser, som er færre, ringere og - ifølge klagerne - dyrere. Det ser ud til, at Mario Monti tog problemet alvorligt, idet han gjorde det til et tema på konkurrencedagen. Han havde talt med konkurrencemyndighederne i Australien, hvor de fandt, at regionalcoderne havde ført til "a severe restriction

of choice". Kommissæren fremhævede selv de ord i den offentliggjorte tale.

Talen er sympatisk, men også meget mystisk. Den blev holdt den 11. juni 2001, altså 20 dage efter infosoc-direktivets vedtagelse. Var det ikke en gylden lejlighed til at forklare EU's borgere, at EU havde bestemt, at det ikke længere skulle være muligt for EU-borgerne at shoppe efter varer, der var udgivet i USA? Fremover skulle det være forbudt at handle med amerikanske DVD-plader. Det gjaldt også musik, bøger og alt muligt andet, der var udgivet i den store tredje verden.

Han sagde det modsatte! Ifølge Mario Monti var regionalkoderne derimod et problem: "Det er vigtigt, at vi ikke tillader et system, der tvinger EU-borgerne til at købe de europæiske DVD-plader," sagde han. Regionalkoderne kan omgås, så skaden er til at overse, men regional konsumtion er mange gange værre. Hvis en butik i EU sælger DVD-plader, som Warner har udgivet i USA, kan Warner gå til fagedretten og få pladerne fjernet fra butikken og endda kræve erstatning.

Hvad i alverden foregik der i Stockholm? Havde ingen fortalt Mario Monti, at EU lige havde afskaffet frihandel med verden uden for EU?

Keeping Downward Pressure on Consumer Prices

Another area where the Commission is giving direct follow-up to the concerns of individual consumers is that of Digital Video Disc pricing. We have received a significant number of complaints from private citizens on this matter. In each case, the complaint is virtually the same – namely, that DVD prices are significantly higher in the EU than in the USA.

Whilst the prices of many products are higher in the EU than in the US, the major film production companies in agreement with the major equipment manufacturers have introduced a worldwide regional coding system for DVDs. Under this system, a DVD sold in one of the world's 6 regions cannot be played on a DVD player sold in another region. The thrust of the complaints that we have been receiving is that such a system allows the film production companies to charge higher DVD prices in the EU because EU consumers are artificially prevented from purchasing DVDs from overseas.

As a direct result of these complaints, we have initiated contacts with the major film production companies. We will examine closely what they have to say. Whilst I naturally recognize the legitimate protection which is conferred by intellectual property rights, it is important that, if the complaints are confirmed on the facts, we do not permit a system which provides greater protection than the intellectual property rights themselves, where such a system could be used as a smoke-screen to allow firms to maintain artificially high prices or to deny choice to consumers.

My services have had contacts on this issue with the Australian Competition and Consumer Commission, which has also sought clarifications from the major film production companies. I have noted with great interest the Australian Competition and Consumer Commission's conclusion that the regional coding system imposes a 'severe restriction of choice' on consumers.

Converse sko

I sommeren 2000 stillede Kommissionen i udsigt, at spørgsmålet om konsumtion ville blive taget op og drøftet i bredere sammenhæng. Siden 2004, da EU blev udvidet voldsomt, har det også været relevant at høre, hvad de nye medlemsstater mener om EU's afskaffelse af frihandel. Hvem går ind for frihandel?

Hvem synes, at den internationale industri skal kontrollere handelen med EU?

“Enhver fremtidig behandling af dette emne...” har vi ventet på i over 21 år, og i mellemtiden udplyndres EU's borgere hver eneste dag via overpriser på varer, der ville være markant billigere, hvis vi havde international konsumtion.

Her er endnu et eksempel: Den 30. juni 2016 fældede Østre Landsret dom over Coop, Harald Nyborg og Lidl. Deres forbrydelse var, at de havde købt et parti af de populære amerikanske Converse sko af det britiske selskab MSK Traders Ltd. Converse gjorde indsigelse, og skoene blev taget af markedet. Converse anlagde alligevel en erstatningssag, og Østre Landsret fastslog, at salget havde krænket Converses rettigheder, idet skoene var importeret uden Converses tilladelse.

Min konklusion er, at regional konsumtion koster de europæiske forbrugere dyrt, for historien fortsætter sådan: Min søster var engang au pair i San Francisco. Her blev hun udsat for Converse sko, GAP tøj og Ghirardelli chokolade, og hun kom til at elske det. Det smittede af på hendes børn, og hendes datter ønskede sig Converse sko til sin fødselsdag - dem med Stars and Stripes. Jeg besøgte samtlige skobutikker i Aalborg, men ingen havde den model. Jeg bemærkede, at prisen på Converse sko var den samme i alle butikkerne, nemlig 600,00 kr. Ikke 599,00 kr. eller 599,95 kr. Det så grangiveligt ud til, at leverandøren dikterede prisen.

I en af butikkerne fik jeg at vide, at denne model kun blev leveret til særlige modebutikker. Bagefter søgte jeg skoene på internettet og fandt dem til \$55, som svarede til lidt over 300 kr. Hvis butikkerne havde haft lov til at importere skoene selv, kunne de snildt sælge dem i Aalborg for omkring 400 kr. inkl. moms.

Hvad kom der ud af Kommissionens undersøgelse af regionalkoderne? Intet! Dr. Ahmet Fatih Özkan fulgte op på den i en artikel i *European Competition Law Review*, Volume 36, Issue 7, 2015. Han skrev, at undersøgelsen blev henlagt uden så meget som en offentlig meddelelse herom. Ja, så meget for lavere priser i EU!

Landsretten finder det herefter ikke bevist, at Converse selv har markedsført de omhandlede sko eller har givet samtykke til, at andre virksomheder, herunder Triple Jump, har markedsført dem inden for EU. Med denne begrundelse finder landsretten herefter, at MSK, Coop, Harald Nyborg og Lidl har krænket Converses varemærkerettigheder ved at have solgt og markedsført de pågældende All Star Chuck Taylor sko.

40. Folketinget ført bag lyset igen

Lobbyisterne forsøgte igen at forbyde frihandel og denne gang med infosoc-direktivet som undskyldning. Endnu en gang forsøgte jeg at advare Folketinget, og denne gang skete miraklet: Jeg blev hørt! Og lobbyisterne blev tvunget til at kæmpe for at gennemføre deres plan. De næste tre kapitler behandler det utrolige forløb i Folketinget.

Et paradoks

Officielt startede historien den 2. oktober 2002 med et af det politiske livs sære paradokser. På *samme* dag, hvor kulturminister Brian Mikkelsen fremlagde sit forslag til ændring af ophavsretsloven, L 19, ifølge hvilket frihandel med tredjelande skulle afskaffes jf. krav fra EU, mødtes Svend Auken og Bertel Haarder i *Go' Morgen Danmark* og roste EU for dets åbenhed over for resten af verden!

Bertel Haarder viste ved den lejlighed en af Nej-bevægelsens gamle plakater frem. Lidet anede han, at lige netop den dag skulle Nej-bevægelsens advarende profeti gå i opfyldelse.

Jeg synes, det må være svært at forsvare det forbud mod frihandel og den form for censur, som EU ifølge Brian Mikkelsen tvang ned over hovedet på Danmark!

- Altså, hele agitationen fra den samlede danske venstrefløj inkl. halvdelen af Socialdemokratiet anført af Svend Auken, det var jo, at EU, som dengang hed EF, er de riges lukkede klub, og vi skal i stedet for brede armene ud mod hele Europa og mod hele verden. Det er derfor, jeg synes, det må være svært i dag at være modstander af foretagendet, fordi nu er hele Europa på vej ind i det.

denskjultekorruption.dk/video17

Bertel Haarder (V) i Go' Morgen Danmark, 2. oktober 2002

Lad os træde et skridt tilbage. Kort forinden var indtruffet to hændelser, der kom til at få indflydelse på udviklingen: Peter Schönning, der havde taget en afstikker fra Kulturministeriet, vendte tilbage og blev kontorchef efter J. Nørup-Nielsen, og Kommissionen reagerede på Johan Schlüters klage over optagelseskriteriet, som J. Nørup-Nielsen havde indført som nødløsning i Street Dance-affæren (side 462).

Ingen af låne/leje-direktivets oprindelige formål er gennemført. Et indre marked for udlejningsprodukter blev aldrig gennemført - og giver ikke længere mening - og de skabende kunstnere fik intet af indtægterne fra udlejningsmarkedet. Pioneer fik aldrig adgang til det danske udlejningsmarked med egne LaserDisc-udgivelser. Men da Johan Schlüter på vegne af FDV og IFPI klagede over, at deres kontrol over det danske marked var reduceret af J. Nørup-Nielsens optagelseskriterium, gik Kommissionen i aktion og truede Danmark med en retssag.

Kun få kender til det, for det er skjult i fuld åbenhed i et af Kulturministeriets aldrig-læste notater til Folketingets Europaudvalg, og man havde en løsning klar.

Orientering om åbningsskrivelse vedrørende optagelseskriteriet i ophavsretslovens bestemmelser om beskyttelse af lydoptagelser.

Efter den danske ophavsretslov gælder det, at eksemplarer af lydoptagelser/fonogrammer (grammofonplader, cd'er m.v.) kun må viderespredes ved salg og lign., såfremt de første gang er solgt eller på anden måde overdraget inden for EØS-området med rettighedshaverens samtykke. Dette gælder imidlertid kun for lydoptagelser, der er foretaget i et EØS-land, mens lydoptagelser, der er foretaget uden for EØS-området frit kan viderespredes. Dette skyldes, at der i ophavsretsloven anvendes et optagelseskriterium som tilknytningsmoment for hvilke frembringelser fra tredjelande, der skal nyde beskyttelse efter den danske lov.

Europa-Kommissionen har ved skrivelse af 18. juli 2001 fremsendt en åbningsskrivelse til Danmark. Kommissionen har på grundlag af en klage givet udtryk for, at de danske bestemmelser er i strid med direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder ("udlejningsdirektivet"), idet ophavsretsloven ikke giver rettighedshaveren en eneret til eksemplarspredning, hvis lydoptagelsen er sket uden for EØS. Konsekvensen er, at lydoptagelser, som er optaget uden for EØS-området, vil kunne parallelimporteres og videresælges i Danmark uden samtykke fra rettighedshaveren.

Ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet er der nu gennemført en generel regulering af eksemplarspredningsretten, der blandt andet indebærer, at spredningsretten kun udtømmes (konsumeres) for eksemplarer af værker (f.eks. musikværker og litterære værker), som første gang er solgt eller overdraget inden for Fællesskabet med ophavsmandens samtykke. Med denne regulering er det nu uomtvistet, at ophavsmanden til f.eks. et musikværk kan kontrollere det første salg inden for Fællesskabet.

På denne baggrund er Kommissionen nu blevet underrettet om, at regeringen i forbindelse med gennemførelsen af direktivet om ophavsret i informationssamfundet agter at fremlægge forslag, som betyder, at lydoptagelser, der første gang er bragt på markedet uden for Fællesskabet, ikke vil kunne viderespredes i Danmark uden samtykke fra rettighedshaverne. Dermed bringes beskyttelsen af fremstillere af lydoptagelser på linje med den beskyttelse, som tilkommer ophavsmanden til et musikværk efter det netop vedtagne direktiv om ophavsret i informationssamfundet.

Lov om ændring af ophavsretsloven, L 19

Kulturministeriet ville løse problemet i L 19. Det var en omfattende revision af ophavsretsloven med 53 ændringsforslag. Forslag nr. 17 var en tilføjelse til ophavsretslovens § 19, stk. 1 (side 472). Lovforslaget og de tilhørende bemærkninger fyldte i alt 88 sider i to

17. I § 19, stk. 1, indsættes efter »andre«: »inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde«.

Ændring nr. 17

spalter og små bogstaver. Peter Schønning dækkede sig ind ved at være grundig og tilpas tæt på sandheden, hvis nogen skulle finde på at læse hele molevitten igennem. Alene tilføjelsen til § 19, stk. 1, fik en meget lang forklaring på mere end halvanden spalte. Forklaringen er gengivet på næste side.

J. Nørup-Nielsen og Peter Schønning var Kulturministeriets topfolk, og de havde repræsenteret Danmark under forhandlingerne om låne/leje-direktivet i 1992. Det er i og for sig ikke så sært, at de senere blev kontorchefer og fik ansvaret for at få dette og efterfølgende direktiver gennemført i ophavsretsloven. Det er deres måde at håndtere dette ansvar på, der giver anledning til løftede øjenbryn.

De kunne ikke undgå at vide, at spørgsmålet om konsumtion slet ikke blev drøftet under forhandlingerne om låne/leje-direktivet. Det var hverken Rådet eller Parlamentet, der afskaffede international konsumtion, men Kommissionen, og det skete først bagefter. Der er aldrig givet en forklaring - udover påstanden om, at international konsumtion forhindrer gennemførelsen af det indre marked.

I 2001, da Kommissionen fjøede Johan Schlüter og gik til angreb på Danmark efter J. Nørup-Nielsens fantasifulde forsøg på at bevare frihandelen, var det mere kompliceret end i 1994, da låne/leje-direktivet skulle gennemføres. Som nævnt på side 481 kunne J. Nørup-Nielsen - hvis han virkelig ønskede at bevare frihandelen - let have anfægtet begrebet regional konsumtion med den logiske begrundelse, at det ikke havde været drøftet under forhandlingerne.

Det havde været let at forsvare international konsumtion med det faktum, at det indre marked vil fungere fint med en ensartet gennemførelse af international konsumtion. Hvis Kommissionen vil fremtvinge et valg mellem international og regional konsumtion, bør den gøre det efter demokratiske spilleregler, dvs. først fremlægge et begrundet forslag og derefter lade offentligheden debattere det.

Det kom utvivlsomt bag på J. Nørup-Nielsen, at IFPI kom til at sætte fokus på problematikken med det overilede angreb på Street Dance, så han gik i panik og påstod først, at Danmark var imod direktivet. Så fandt han på optagelseskriteriet, og det var uklogt, fordi det åbenlyst underminerede EU-retten. Åbningsskrivelsen trængte Kulturministeriet i defensiven, og Kommissionen havde i kraft af infosoc-direktivet styrket påstanden om, at regional konsumtion allerede var gennemført. Rådets mødeprotokol og bemærkningerne til artikel 4 viser, at Kommissionen var fast besluttet på at afskaffe international konsumtion - og uden en debat herom.

Til nr. 17 (§ 19, stk. 1)

Forslaget indebærer en ændring af ophavsretslovens § 19, stk. 1. Formålet er at gennemføre infosoc-direktivets art. 4 i dansk ret. Efter denne bestemmelse udtømmes (konsumeres) spredningsretten kun, når et værkseksemplar sælges eller på anden måde overdrages inden for Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes samtykke. Med Fællesskabet sidestilles andre lande inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), der ud over EU-landene tæller Norge, Island og Liechtenstein.

Den gældende lovs § 19, stk. 1, giver ret til fri viderespredning af et eksemplar af et værk, uanset hvor i verden det første salg – eller anden form for overdragelse af ejendomsretten – har fundet sted. Dette kaldes international konsumtion. For så vidt angår udøvende kunstnere, producenter af lyd- og billedoptagelser samt radio- og tv-foretagender er der dog på baggrund af et EU-direktiv fra 1992 allerede gennemført regler om regional konsumtion, således at kun salg m.v. i et EØS-land udløser konsumtion; dette fremgår af de særlige bestemmelser i den gældende lovs § 65, stk. 4, § 66, stk. 2, § 67, stk. 2, og § 69, stk. 3.

Under forhandlingerne i Bruxelles om infosoc-direktivet indtog Danmark det standpunkt, at art. 4 burde tillade medlemsstaterne at have regler om international konsumtion af spredningsretten. Et stort flertal af EU-landene gik modsat ind for, at medlemsstaterne i national lovgivning ikke må tillade mere end EØS-konsumtion. I forbindelse med direktivets vedtagelse blev der optaget en erklæring i rådsprotokollen om, at Danmark, Irland, Luxembourg, Holland, Finland og Sverige er tilhængere af international konsumtion, og at disse lande vil understrege behovet for at genoverveje spørgsmålet om konsumtion i lyset af den internationale udvikling og løbende debat om international konsumtion på varemærkeområdet. Kulturministeriet vil fremover søge at få spørgsmålet om international konsumtion på EU-dagsordenen, bl.a. gennem et samarbejde med Økonomi- og Erhvervsministeriet og Patent- og Varemærkestyrelsen, idet der findes en tilsvarende problemstilling på varemærkeområdet. Målet er at genindføre en generel regel om international konsumtion i dansk ophavsret.

For at overholde forpligtelserne i infosoc-direktivet er det imidlertid nødvendigt at ændre § 19, stk. 1, således at kun salg m.v. af værkseksemplarer i et EØS-land medfører konsumtion og dermed ret til at videresprede eksemplaret til almenheden i form af salg, gave og lign. Det er herefter en forudsætning, at rettighedshaveren ikke alene har givet samtykke til, at eksemplaret bliver solgt eller på anden måde overdraget, men også at eksemplaret er bragt på markedet i et EØS-land. Bestemmelsen gælder for alle værksarter.

- - -

Den ændrede bestemmelse forhindrer viderespredning af værkseksemplarer, der er erhvervet ved parallelimport eller anden form for import fra lande uden for EØS. I sådanne tilfælde er viderespredning til almenheden kun tilladt, hvis rettighedshaveren har givet samtykke. Det må dog forventes, at rettighedshaveren – fx et forlag – normalt vil have interesse i at give dette samtykke, når det gælder specialimport. Endvidere vil eksempelvis danske boghandlers erhvervelse af bøger fra udlandet ofte ske direkte fra den udenlandske forlægger; indhentelse af det fornødne samtykke kan således foregå i forbindelse med bestillingen af bøgerne.

Peter Schønnings vildledninger

Bemærkningerne til lovændringen er en blanding af sandt, falsk, udeladelser og en påstand om demokratisk nødvendighed efterfulgt af en beroligelse.

Det vigtigste er udeladt. Kommissionen havde angrebet optagelseskriteriet i J. Nørup-Nielsens nødløsning, og nu forsøgte Kulturministeriet at klare frisag ved at give infosoc-direktivets artikel 4 skylden for de nødvendige ændringer.

Det fremgår af bemærkningerne, at udøvende kunstnere, producenter af film og musik samt radio- og tv-foretagender allerede i låne/leje-direktivet havde fået en spredningsret, og at regional konsumtion blev indført i 1992. Det nye var kun, at også ophavsmændene skulle have en spredningsret i EU-regi, men det havde de allerede i den danske ophavsretslov (side 448).

Den opmærksomme læser af lovforslaget må undre sig over, at den frie handel med tredjelandene ikke blev afskaffet allerede i 1992. Hvordan kunne direktivets tildeling af en spredningsret til ophavsmændene ændre noget i Danmark, når de allerede havde en spredningsret i den danske ophavsretslov? Og hvordan kunne man præsentere regional konsumtion som en nyhed, når det fremgår, at regional konsumtion blev indført allerede i låne/leje-direktivet i 1992?

Det var J. Nørup-Nielsens nødløsning, der begrænsede FDV's og IFPI's drøm om et frihandelsforbud, og det havde intet at gøre med infosoc-direktivet.

Peter Schønnings mission var at afskaffe frihandel, og selvom ændring nr. 17 skulle blive opdaget, burde det ikke føre til en debat. Med reference til erklæring nr. 9 i Rådets mødeprotokol lod han som om, at Danmark på demokratisk vis var kommet i mindretal, da det sammen med flere mindre lande havde kæmpet mod infosoc-direktivets spritnye krav om regional konsumtion (side 530).

Typisk "Johan Schlüter"-manipulation. Ved et hurtigt øjekast kan det se sådan ud, men den dybere sandhed er, at den ønskede debat om varemærkedirektivet og fortolkningen af dets bestemmelse om konsumtion blev *afvist* i forbindelse med infosoc-direktivet, fordi dette *ikke* ændrede noget i spørgsmålet om konsumtion. Hokuspokus: Afvisningen af at drøfte nogle kontroversielle domme sammen med infosoc-direktivet blev til, at Danmark havde kæmpet mod direktivet!

Hvis en debat om frihandel virkelig har fundet sted, er det imponerende, at det lykkedes at holde den hemmelig. Ingen har udtalt sig, og pressen fik ikke besked. Ja, ikke engang Kulturudvalget blev informeret, da det få måneder senere stillede spørgsmål om den fremtidige import fra USA (side 518). Hvis Danmark i en så afgørende debat var kommet i mindretal, burde Kulturudvalget da orienteres, men direkte adspurgt i august samme år var svaret det modsatte: Der er *ikke* planer om at forbyde salg af importerede film!

Hvem skulle i givet fald være tilhænger af regional konsumtion og hvorfor? Regional konsumtion gavner kun den internationale industri. Noget så skadeligt vil kun kunne gennemføres med list via lobbyister og svindlere i Kommissionens og regeringernes embedsmandsapparat. En egentlig debat har *aldrig* fundet sted.

Peter Schønnings virkelighedsfjerne beroligelse

Der er en vis lighed med fremgangsmåden, da FDV i 1988 ønskede den fri spredning af udgivne videofilm afskaffet. I § 23, stk. 3, står der “ophavsmanden”, men i bemærkningerne står der “rettighedshaver”. I § 19, stk. 1, står der også “ophavsmanden”, men i de beroligende bemærkninger står der “rettighedshaveren”.

Som eksempel er nævnt et bogforlag. Det er ret sjældent, at ophavsmændene er identiske med forlagene. Jeg er selv en undtagelse, idet Laserdiskens Forlag er min personlige virksomhed, og jeg selv har skrevet alle forlagets bøger, men i de fleste tilfælde er forlaget en virksomhed, der er forskellig fra forfatteren.

Astrid Lindgren og Gyldendal er to forskellige juridiske enheder, og skulle loven kræve Astrid Lindgrens tilladelse, før det er tilladt at videresælge et eksemplar af en bog, hun har skrevet, er det usandsynligt, at man kan erhverve hendes tilladelse i forbindelse med købet af bøgerne. Astrid Lindgren er også et eksempel på et særligt problem, da hun ikke er hos os mere. Hvem skal man have fat i, hvis ophavsmanden er død? Skal man så på jagt efter arvingerne?

I virkeligheden er det ikke så let, som Peter Schønning foregiver. Forestil dig en amerikansk lov, der tilpligter en boghandler i USA at få ophavsmandens tilladelse, før han må videresælge en dansk bog. Hvis en amerikaner, der har læst om mig, vil købe en af mine bøger, vil det være så besværligt for boghandleren at få fat i min tilladelse, at han vil afvise kunden. Jeg distribuerer som mange andre forlag igennem DBK. Jeg har ingen kontakt til de enkelte boghandlere. Omvendt køber jeg heller ikke film af forlagene direkte. Jeg køber mest af grossister, men Syd-koreaimporten kom i stand ved, at en ven gik ind i en af de store butikker i Seoul. Jeg vil ikke kunne sælge én eneste importeret film, hvis det kræves af mig, at jeg først skal erhverve “ophavsmandens” tilladelse, uanset hvem han/hun/det er.

Pressemeddelelsen og debatten i Folketinget

Efter mine oplevelser i 1995 svor jeg på, at jeg ikke ville blande mig i politik igen. Samtidig var jeg klar over, at jeg var den eneste uden for Kulturministeriet, der var klar over, hvad der var på vej. Kunne jeg overbevise politikerne om, at de var ved at blive ført bag lyset igen? Næppe, men jeg kunne fortælle dem, hvad der var på vej til at ske, så jeg skrev en pressemeddelelse om konsekvenserne (næste side). Til min enorme overraskelse blev det et tema under behandlingen af lovforslaget den 23. oktober 2002, og det blev omtalt i et indslag i TV Avisen (følg debatten i Folketinget på de efterfølgende sider).

denkjujtekorruption.dk/video18

TV Avisen, 23. oktober 2002

Ny lov truer kulturlivet

Onsdag den 23. oktober 2002 behandles kulturministerens forslag til Ny lov om ophavsret. Et hidtil upåagtet ændringsforslag går ud på at forbyde spredning af ophavsretsbeskyttede varer, der ikke er bragt på markedet i EU. Dette forslag kan få vidtrækkende konsekvenser.

Ifølge forslaget skal eksempelvis følgende være forbudt og strafbart efter den 22. december 2002:

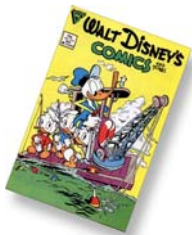
- at købe et stykke kunsthåndværk på et marked i Østen og give det til naboen i indflytningsgave.
- at købe en bog i Brasilien og give den til sin arbejdskollega i jubilæumsgave.
- at købe en CD-plade eller tegneserie i USA og efterfølgende sælge den i en brugthandel.

FORBUDT

For butikkerne vil det blive forbudt og strafbart fra USA og andre tredjelande at

- importere CD-plader, videofilm, bøger, kunsthåndværk, tegneserier, computerspil osv.

FORBUDT

Konsekvensen for forbrugerne bliver, at udvalget af kulturgoder vil falde væsentligt. Alle varer, der ikke har oprindelse i EU, skal fjernes fra hylderne.

Specialforretningerne må ikke længere frit bestille musik, film og bøger hjem til kunderne.

Indvandrere fra Tyrkiet og Pakistan må således ikke længere købe bøger på deres eget sprog.

Markedet vil blive styret af virksomheder, der er etableret i Europa. For multinationale amerikanske selskaber betyder det f.eks., at kun de videofilm og CD-plader, de vælger at udgive igennem deres danske selskaber, bliver tilladte. De kan prissætte deres udgivelser uden at risikere påvirkning af konkurrencen på verdensmarkedet.

Er det sådan, vi ønsker, at mediebilledet i Danmark skal se ud?

Ønsker vi ikke selv at kunne bestemme, hvad vi vil se, læse og høre?

Inden Kulturministeriets forslag til *Ny lov om ophavsret* går til afstemning, bør vi alle - ikke mindst politikerne - forstå dets fulde konsekvenser, som vil ramme os alle.

Jeg er indehaver af videokæden Laserdisken, og for mine kunders vedkommende betyder lovforslaget farvel til tusindvis af asiatiske film og næsten 20.000 DVD-udgivelser fra USA, herunder nationale klenodier som Carl Th. Dreyers film *Gertrud*, *Ordet*, *Vredens Dag* og *Jeanne d'Arc* plus mange andre film, som ikke er kommercielle nok til udgivelse i Europa.

Med venlig hilsen

Hans Kristian Pedersen,
indehaver af Laserdisken,
importør - indtil videre - af filmudgivelser fra hele verden.

FORBUDT

denskjultekorrption.dk/video19

Lovforslaget her lægger op til en harmonisering af EU-landenes lovgivning om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder. Det sker via en tilpasning af den nuværende ophavsretslov, så den kommer i overensstemmelse med infosoc-direktivet. Der er en række ændringer i forhold til den nuværende lovgivning. Et af hovedelementerne i infosoc-direktivet er spørgsmålet om spredningsretten, hvor vi er nødt til at udskifte princippet om international konsumtion og i stedet indføre en regel om regional konsumtion. Ifølge den danske ophavsretslov har man ellers hidtil frit kunnet videresælge kulturprodukter i form af dvd'er, cd'er, bøger m.v., ligegyldigt hvor produkterne stammer fra. Med vedtagelsen af den nye lov bliver det ikke muligt for f.eks. en boghandler at videresælge eksemplarer af bøger, han har købt i USA. I fremtiden bliver det kun muligt at videresælge kulturprodukter, der er købt inden for EØS-området. Jeg er ikke begejstret for den begrænsning i den almindelige frihandel, men vi må fra dansk side tage til efterretning, at vi her er kommet i mindretal inden for EU. Det er også det, som et tæt samarbejde en gang imellem betyder. Man kan ikke altid få sin vilje. Jeg har noteret mig, at kulturministeren og også økonomi- og erhvervsministeren vil arbejde på at få disse forhold ændret i EU-regi, og det kan jeg fuldt ud støtte.

Mette Frederiksen (S)

Må jeg derfor ikke starte med følgende: Jeg opfatter det faktisk som et helt og aldeles grundlæggende og dermed også alvorligt demokratisk problem, at hver eneste gang vi behandler ophavsret inkl. det lovforslag, vi førstebehandler i dag, så er det faktisk næsten umuligt at læse og forstå den tekst, der foreligger. Hvis ophavsretten skal have en mere central (betydning) i den danske kulturdebat, det synes jeg, den fortjener, så bliver vi simpelthen nødt til fra politisk hold at behandle området anderledes. Implementering af EF-direktiv eller ej, dansk lovgivning skal være til at forstå, ellers kan den af indlysende årsager ikke udfylde den rolle, som lovgivningen nu engang skal. Særlig én ting vil få vores opmærksomhed:

Det her lovforslag lægger som bekendt op til at forhindre parallelimport af værker fra lande uden for EØS-samarbejdet. Vil det betyde, at udvalget af værker, eksempelvis smalle film og dvd'er, blot bliver mindre og priserne tilsvarende højere? Vil det forstærke eksisterende monopoler? Er der tale om reel kunstnerisk beskyttelse, eller lægger direktivet og lovforslaget op til endnu flere toldmure omkring Den Europæiske Union?

Jeg vil dog gerne have lov til at sende det klare signal, at vi i Socialdemokratiet ser

denskjultekorrption.dk/video20

positivt på forslaget, men vi er altså optaget af de mange tvivlsspørgsmål, der med rette er rejst og ønsker selvfølgelig at indgå i en grundig udvalgsbehandling. Derfor vil vi gerne allerede i dag foreslå, at Kulturudvalget snarest afholder en fælles høring eller et udvidet udvalgsmøde med indkaldelse af eksperter sammen med Forskningsudvalget.

Louise Frevert (DF)

Desuden tror jeg heller ikke, at der er nogen, der er begejstret for forbuddet mod parallelimport. Dansk Folkeparti er oprørt over Kulturministeriets forslag om at forbyde spredning af kulturgoder, der importeres fra lande, der ikke er med i EU. Kulturministeriet hævder, at lovforslaget er et EU-krav, og hvis det virkelig er rigtigt, er det endnu en grund til, at vi skal ud af dette foretagende så hurtigt som muligt.

Vi vil have undersøgt helt præcist, hvor det forslag kommer fra, og hvad formålet er. Lovforslaget om at fritage multinationale amerikanske virksomheder for den konkurrence, der er grundstenen i EU, er et stærkt eksempel på, hvordan magtfulde embedsmænd i Kommissionen vedtager radikale beslutninger uden om politikerne og uden en offentlig debat om spørgsmålene. Frihandel har trods alt været dansk tradition i tusind år, og det er pludselig væk med et pennestrøg.

denskjultekorrupcion.dk/video21

Carina Christensen (KF)

denskjultekorrupcion.dk/video22

Hvad angår harmoniseringen af den såkaldte spredningsret, så vil den nye regel, som vi nu implementerer på dette område, desværre få nogle uheldige og mærkbare konsekvenser herhjemme. Under EU-forhandlingerne om spredningsretten stod man fra dansk side fast på, at direktivet skulle gøre det muligt for os at beholde vores regel om international konsumtion. Således kom det desværre bare ikke til at gå. Et flertal i Ministerrådet ønskede noget andet, og vi er nu tvunget til at forlade

vores hidtidige princip om international konsumtion til fordel for en for os ny regel om regional konsumtion. Det indebærer, at det bliver forbudt ikke alene at parallelimportere, men også at specialimportere bøger, cd'er osv., der er købt i lande uden for EØS-området med henblik på videresalg herhjemme. Dette kræver med andre ord samtykke fra rettighedshaveren.

I praksis får det ingen betydning for de privatpersoner, der i dag importerer eksempelvis cd'er eller dvd'er fra eksempelvis USA til rent privat brug. Det er også vigtigt at bemærke, at direktivet heller ikke lukker for muligheden for regionskodning af dvd'er. Det er vi tilfredse med. Men det vil få stor betydning for de butikker, som helt eller

delvis lever af at sælge importerede kulturprodukter af denne art fra eksempelvis USA, eftersom det ganske enkelt ikke længere vil være lovligt.

I Det Konservative Folkeparti er vi tilhængere af princippet om international konsumtion, ikke mindst af hensyn til den internationale frihandel. Derfor mener vi også, at det er yderst vigtigt, at vi fra dansk side sætter os det mål snarest muligt at få genindført den generelle regel om international konsumtion i dansk ophavsret.

danskjultekorruption.dk/video24

Naser Khader (RV)

Det Radikale Venstre er generelt interesseret i at imødekomme EU, men vi må konstatere, at direktivet har en række indbyggede problemer og paradokser, som reelt favoriserer rettighedshaverne på forbrugernes bekostning. I forhold til spredningsretten frygter vi, at forslaget reelt vil forbyde parallelimport af værker fra ikke-EØS-lande. Det vil medføre en kulturel mainstreaming på bekostning af de små kulturelle værker, og det vil styrke medieselskabernes monopoler. Det er en meget uheldig udvikling,

der er ude af trit med en globaliseret virkelighed. Vi kan derfor kun opfordre regeringen til at gøre alvor af bemærkningerne om at sætte spørgsmålet på EU's dagsorden.

Pernille Falcon (EL)

Enhedslisten vil meget gerne medvirke til at få denne lovgivning igennem i Folketinget, men der er stadig en række problemer, som mangler at blive afklaret. For det første er det lykkedes for mediekoncernerne at få smuglet en række regler ind i det bagvedliggende EU-direktiv, som entydigt sikrer deres interesser. Det er regler, som vil forbyde spredning af ophavsretsbeskyttede produkter, som ikke er bragt på markedet i EU, og det vil tilsyneladende gøre det ulovligt at importere cd'er, videofilm, bøger, kunsthåndværk, tegneserier, computerspil m.v. fra USA og andre tredjelande. Markedet vil blive styret af virksomheder, der er etableret i Europa. For en multinational amerikansk virksomhed betyder det, at det kun er de videofilm og de cd'er, de vælger at udgive gennem deres danske selskaber, der vil blive tilladt. Det vil kunne begrænse kulturudbuddet, og det vil hindre en række såkaldte små produktioner i at være tilgængelige i Danmark. Det synes vi er helt uacceptabelt, så derfor vil Enhedslisten stille ændringsforslag til loven, der fjerner disse dele af lovforslaget.

danskjultekorruption.dk/video25

Og vi kan tilslutte os forslaget om en høring, så der kommer en dialog på menneskesprog, sådan så det der meget tekniske sprog måske kan blive skilt lidt ad, og at vi så efterfølgende også i offentligheden kan sikre, at det bliver forståeligt.

denskjultekorruption.dk/video26

spørgsmålet omkring parallelimporten. For det første må vi jo sige, at forslaget her er fremsat for at sikre en korrekt implementering af infosoc-direktivet, som jo indeholder et forbud mod en sådan import. Under forhandlingerne om infosoc-direktivet var Danmark og en lang række lande inderligt imod lige netop denne her konsekvens. Det viste sig imidlertid, at der var et kvalificeret flertal herfor, og i forbindelse med vedtagelsen af direktivet afgav bl.a. Danmark en erklæring til rådsprotokollen om, at vi er imod begrænsninger, og at reglerne bør genovervejes. Direktivet er nu vedtaget, og det er derfor uomgængeligt, at vi for at leve op til vore EU-retlige forpligtelser er nødt til at indføre nye regler om, at det ikke er lovligt at foretage parallel- eller specialimport med henblik på videresalg af værkeksemplarer fra et land uden for EU - medmindre rettighedshaveren har givet sit samtykke. Det kan man jo også godt forestille sig! Jeg synes også, det er værd at bemærke, at reglerne ikke forhindrer den enkelte forbruger i at købe eksemplarer til sig selv via postordre eller nettet, ligesom reglerne i sagens natur ikke forhindrer én i at importere dvd-film, som man har købt på ferie i et andet land. Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, vil jeg fortsat med næb og kløer på Danmarks vegne arbejde for en ændring af de her regler. Det vil foregå i samarbejde med erhvervsministeren, fordi vi som udgangspunkt er imod lige netop denne ændring.

Kristian Thulesen Dahl (DF)

Jeg tager ordet, fordi ministeren i sin afslutning gjorde en del ud af at sige, at Danmark var forpligtet til at forbyde parallelimport. Jeg vil godt stille det spørgsmål - det kan være, det ikke er nu, det skal besvares, men senere i processen under den eksperthøring, der skal være - om ikke det direkte er i strid med formålet med direktivet at tale om, at man forsøger at begrænse en nødvendig konkurrence. Er det i virkeligheden ikke et spørgsmål om, at der er kommet noget ind undervejs i behandlingen af direktivet, som er fuldstændig utilsigtet i forhold til det, EU i øvrigt arbejder med om at sikre ordentlige konkurrencevilkår og sikre forbrugerne billige produkter? Hvad er konsekvenserne, hvis man forhindrer den parallelimport, som er mulig i dag?

denskjultekorruption.dk/video27

Kulturminister Brian Mikkelsen

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg grundlæggende er enig med hr. Kristian Thulesen Dahl i, at parallelimport er med til at optimere konkurrencesituationen, giver gennemskuelighed, giver gennemsigtighed.

Den anden del af det er altså, hr. Kristian Thulesen Dahl, at det er soleklart, det står eksplicit i infosoc-direktivet, at det er forbudt med en sådan form for parallelimport. Årsagen er, at et flertal af landene syntes, at det virkede forstyrrende på konkurrencesituationen i deres land. Det har ikke så meget at gøre med film, men hovedsagelig har det at gøre med bøger fra det engelsksprogede marked og andre produkter. Danmark kæmpede med næb og kløer imod under den tidligere regering. Vi fastholder også vores modstand mod det og vil blive ved med at kæmpe med næb og kløer imod det, men jeg må henholde mig til, at den diskussion var ret umiddelbar og ret eksplicit i forbindelse med ministerråds møderne. Der vidste vi, hvad vi gik ind til. Vi vidste, hvad vi sagde nej til sammen med nogle andre af de mindre lande, og den diskussion var rimelig høj og verbal på det tidspunkt. Det er sådan set ikke noget, man har - det tør jeg næsten ikke sige heroppefra som konservativ - skubbet ind under gulvtæppet nede i EU, men det var altså med åben pande, man gik ind til det, selv om den danske regering gik imod, og det gør den danske regering stadig stædigt.

Men lad os undersøge det, og vi er helt villige, selvfølgelig, til at gå ind i det her, for hvis det viser sig, at der er et problem eller en fejl, vil vi da med glæde gribe fat i det. Det er jo også til den danske regerings fordel.

Førstebehandlingen af L 19 i Folketinget, 23. oktober 2002

En nyhed?

Jeg kunne ikke lade være med at undre mig over debatten. Kunne ingen huske, at de drøftede nøjagtig det samme 7-8 år tidligere?

Jeg blev ganske vist frosset ud af et uinteresseret kulturudvalg, men spørgsmålet om konsumtion blev drøftet, og det blev slået fast, at Danmark som følge af låne/leje-direktivet var nødt til at afskaffe international konsumtion.

Alligevel behandlede samtlige ordførere forslaget om importforbud som noget nyt, der var pålagt Danmark at gennemføre som konsekvens af infosoc-direktivet! Kim Andersen gik så vidt, at han kaldte afskaffelsen af international konsumtion for "et af hovedelementerne". Var der ikke en lille klokke, der ringede i hovedet på medlemmerne? Var der ingen, der tænkte: "Det her lyder bekendt?"

Importforbuddet stammer *ikke* fra infosoc-direktivet. "Det står eksplicit i infosoc-direktivet," sagde Brian Mikkelsen ganske vist, og han tænkte utvivlsomt på artikel 4, stk. 2 (side 526), men det står altså lige så eksplicit i låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2 (side 450), der under forhandlingerne alligevel betød noget andet. Det var ikke nyt i infosoc-direktivet, og det blev pointeret af Kommissionen både i bemærkningerne til infosoc-direktivets artikel 4 og i Rådets mødeprotokol.

Men for Kulturministeriet var det vigtigt at afskaffe international konsumtion, fordi Kommissionen var stillet det i udsigt som svar på åbningskravet året før.

Hvem burde vide bedre?

Folketingsmedlemmer kommer og går, og de ryger ind og ud af diverse udvalg. Hvis ikke man var medlem af Kulturudvalget, da jeg talte til det i 1995, eller man ikke deltog i debatten under Street Dance-affæren, var man lovligt undskyldt. Det var for Kim Andersen, Mette Frederiksen, Louise Frevert, Carina Christensen, Naser Khader og Pernille Falcon faktisk nyt stof alt sammen.

For Brian Mikkelsen, Poul Qvist Jørgensen og Kristian Thulesen Dahl var det gammelt stof. Jeg havde orienteret Kristian Thulesen Dahl, og det var grunden til, at han blandede sig i debatten, selvom han hverken var ordfører eller medlem af Kulturudvalget. Brian Mikkelsen var ordfører i 1995, da låne/leje-direktivet blev behandlet. Da skrev han til mig: "Det er en sag, vi er meget optaget af" (side 470), men han havde svedt det hele ud. Jeg prøvede at komme i audiens hos ham - og fik tilbudt et møde med Peter Schønning i stedet for. Det var til at græde over. Poul Qvist Jørgensen forholdt sig tavs.

Enighed om international konsumtion

Der var entydig modstand mod forslaget om importforbud. Både VK-regeringen og den tidligere S-regering var ifølge Brian Mikkelsen modstandere af forslaget, og ikke en eneste af ordførerne havde noget positivt at sige om det.

Selvom vi forestiller os, at den internationale industri havde fået en eller anden til at fremsætte et tilsvarende lovforslag på ærlig demokratisk vis, havde det ikke en kinamands chance for at blive vedtaget. Det var nødvendigt med list og snyd.

To partier er ikke med i den afbildede debat. Ole Sohn (SF) talte ganske vist, men ikke om importforbuddet. Han talte om, at lovforslaget var meget teknisk, og han støttede idéen om at holde en høring. Bodil Kornbek (KRF) tog ikke ordet.

Kulturminister Brian Mikkelsens bemærkninger

Brian Mikkelsen var Peter Schønnings trofaste håndlanger. Mens han fastholdt, at han med næb og kløer kæmpede mod importforbuddet, gjorde han faktisk det stik modsatte, men han tilføjede nogle interessante detaljer.

Han er den første, der har givet en forklaring: - Importen virkede forstyrrende på konkurrencesituationen i deres land, sagde han hårdt presset og henviste til, at det havde noget at gøre med markedet for bøger i de engelsksprogede lande. Hvad er der i vejen med konkurrence? Hvem har et problem med konkurrencen? Er et direktiv om ophavsret det rette forum til at løse et sådant problem?

Det er mit gæt, at hans fantasi tog over. Han gav en levende beskrivelse af en eksplicit, rimelig høj og verbal diskussion, men hvor har han det fra? Han var der i hvert fald ikke selv, for det fandt alt sammen sted under S-regeringen.

Brian Mikkelsen var med på at undersøge det. Han sagde, at han selvfølgelig var villig til at gå ind i det her, "for hvis det viser sig, at der er et problem eller en fejl, vil vi da med glæde gribe fat i det."

Privates importudgifter

Lad mig blot afsløre, at lobbyisterne vandt, og privat import er for mange både et afskrækkende og dyrt eventyr. International internethandel kan være et utrygt fænomen, og det er også en yderst bekostelig affære, ikke mindst efter afskaffelsen af bagatelgrænsen. Også små køb koster mindst 160 kr. i gebyr. EU har nedsat eller fjernet told på mange varer, men forsendelser fra tredjelande skal toldbehandles, fordi

der skal betales importmoms. Det klarer postvæsenet automatisk, så det er let nok, men det er ikke gratis. En film, der koster 60-70 kr. plus forsendelse ender med at stå en privat importør i over 260 kr. Eksemplets film ville koste 99 kr. inkl. moms i Laserdisken. Forbuddet mod at handle i butikkerne koster forbrugerne dyrt.

Problemerne ved videresalg

Hvad så, hvis man bliver træt af sine film? Før kunne man gå hen til Læsehesten og bytte dem til andre film. Det er slut, for siden lovens vedtagelse har det været strafbart at videresælge sådanne film fra butikker som Læsehesten.

En af mine bekendte prøvede at komme af med en lille samling film i *Den Blå Avis*. Han skrev ærligt i varebeskrivelsen, at der var tale om plader med region 1. Han kunne ikke få annoncen godkendt! Han oprettede en ny annonce, og denne gang angav han ikke pladernes region. Igen blev annoncen afvist. DBA's support svarede: "Godt nok har du ikke skrevet, at det drejer sig om region 1, men vi må antage, at de ikke lige pludselig er blevet region 2. Da jeg forklarede, at vi ikke optager region 1, mente jeg selvfølgelig ikke, at det er okay blot at undlade at skrive region." Jeg kontaktede *Den Blå Avis* og fik forklaringen nedenfor.

Hvis man selv importerer kulturprodukter fra tredjelande, må man være forberedt på at tage dem med i graven. Det er ikke så ligetil at komme af med dem igen. I praksis har lovændringen fået betydelige konsekvenser for private.

Den Blå Avis A/S tilstræber blot at overholde den til enhver tid gældende lovgivning, således som den fortolkes af regeringen. Og dermed lægger Den Blå Avis A/S også den gældende fortolkning af § 19 i Ophavsretsloven til grund for sin forretningsførelse.

I den forbindelse henvises til Kulturministeriets hjemmeside, hvor der kan læses om de ændringer til ophavsretsloven, som blev gennemført i 2002 på grund af ændrede regler i EU.

Fakturaværdi	10,11 GBP
Toldværdi	87 DKK
Told, sats 00%	0 DKK
Afgifter	0 DKK
<u>Importmoms</u>	<u>21 DKK</u>
I alt til SKAT	21 DKK
<u>Ekspeditionsgebyr</u>	<u>160 DKK</u>
Importoprævning i alt	181 DKK

Posthusets regnskabsbilag

Det kulturelle jerntæppe

Mette Frederiksen talte om det samme problem, som H. P. Clausen tog op i 1994: ophavsretslovens uforståelighed. Det startede med et ønske om at gribe ind over for spredning af piratkopier, men "redaktionelle ændringer" og "forbedringer af affattelsen" forvandlede dette til et eksplicit forbud mod parallelimport!

Der var også nogle, der ikke troede på det. Berlingske Tidende reagerede ikke til at begynde med. Jakob Stegelmann tog det op med redaktionen og forklarede bagefter: "Det er så langt ude, at jeg kan ikke få dem til at indse, at det er sandt," men efter Folketingets førstebehandling blev hans artikel dog bragt.

Politikens Lars Dahlager og Per Juul Carlsen var først med en grundig artikel, *Forbud mod DVD-import på vej*. Bruno Barcelli skrev et åbent brev til Venstres kulturordfører Ester Larsen og Brian Mikkelsen i online magasinet *HiFi4All* med titlen *Forbud mod DVD-import er kulturracisme*. Lars Borberg skrev i Nordjyske Stiftstidende artiklen *Lumsk lov vil smadre det frie kulturliv*, og Dagen fulgte trop med artiklen *Lovforslag vil forbyde specialimport af DVD*.

Det kulturelle jerntæppe

AF JAKOB STEGELMANN
Journalist
Jacobys Allé 10
1806 Frederiksberg C

Kan det virkelig være rigtigt? At kultur, der er udgivet uden for EU, ikke længere skal kunne forhandles frit. At globaliseringen er stoppet og landsbyen Danmark genindført.

Pr. 1. januar 2003 vil en ny lov forhindre, at kultur (video, bøger, tegneserier, musik, computerspil), der er udgivet uden for EU, importeres til Danmark, medmindre ophavsmanden har givet udtrykkeligt samtykke. Og det vil han ikke, på videomarkedet i hvert fald, for videobranchen har selv været med til at udforme loven, som de vil bruge til at lukke for import af DVD'er fra USA, hvor udvalget og kvaliteten er bedre. De ejer rettighederne både her og i USA og vil derfor sige nej – så de dermed beskytter de DVD'er, de udsender i Danmark, mod konkurrence fra de DVD'er, de selv har udsendt i USA. Så kan de undgå, at de film, de har udsendt på DVD i USA, og som måske stadig går i danske biografteatre, ikke kommer hertil »for tidligt«, dels kan de opretholde det prisniveau, de ønsker. På den måde kan de sikre et absolut monopol i Danmark – med katastrofale følger for udvalget og kulturen som helhed.

Det er med andre ord et effektivt kulturelt jerntæppe, der skal sænkes ned mellem Danmark og USA. Alt, hvad der sælges herhjemme, skal være udgivet her – eller i resten af EU – mens kultur fra alle andre lande skal standses. Det betyder ikke, at vi skal undvære amerikanske film, men derimod at vi kun skal have dem, de amerikanske selskaber og deres danske agenter vil have, at vi skal have. På det tidspunkt, hvor de er klar til at sælge dem. Og i den version, de ønsker, vil skal se.

Det amerikanske DVD-marked er storslået: rigt på titler af enhver slags, fra de store anerkendte mesterværker til det obskure. Tusinder og atter tusinder af titler, som aldrig vil blive udgivet i Danmark, fordi der ikke kan sælges nok af dem – og som nu aldrig vil nå hertil, medmindre man som privatperson selv importerer dem ved at købe dem pr. postordre. Selv danske film, som Dreyers, der ikke bliver udgivet her, fordi markedet er for lille. Filmkendere, der ønsker mere end massemarkedsudvalget, vil med andre ord blive ladt i stikken – den seriøse filminteresse svigtet.

Man vil altså aldrig mere kunne blade på hylderne i en specialbutik, men skal alene nøjes med det rædsomme udvalg og den ukyndige betjening hos Blockbuster og Fona. Det samme gælder for musik, der ikke er udgivet i EU, og bøger, og tegneserier. Tonsvis af specialbutikker, der lever af disse varer, trues af lukning, og tonsvis af

kunder, hvis åndsliv næres hos dem, må i stedet lægge deres penge hos www.amazon.com – indtil den dag, hvor Amazon, ligesom de danske politikere og embedsmænd, bliver trynet til ikke at sælge til kunder i Danmark.

Det er ubegribeligt, som EU og de danske lovgivere lytter til de multinationale medieselskaber. Det er som om, disse firmaers advokater har udviklet en helt særlig troværdighed, som ingen sætter spørgsmålstegn ved. Man lytter altid andægtigt til dem, især når de siger ordet »ophavsret« og påstår, at det er kunstnerens ret til deres penge, der er på spil. Det er muligt, at de selv tror på sagen, og at de mener, selskaberne mister formuer. Men det er selskabernes egne film, der bliver solgt, udgivet af selskaberne selv, bare i et andet land. Så pengene bliver tjent for hvert eneste eksemplar. De eneste, der taber penge, er forbrugerne, som ved indførelse af et monopol kommer til at betale mere for varerne. Samtidig med at udvalget skrumpet ind til det aller mest salgbare.

Det er dog ikke pengene, der er det vigtigste her: Det er kulturen. Skal vi virkelig sænke et kulturelt jerntæppe og ødelægge et udbud af film, musik, bøger og tegneserier, der rækker ud over grænserne og anerkender, at hvor kunstneren end kommer fra, skal den være tilgængelig. Alt andet vil være en ny og uhyggelig form for censur, der vil gøre Danmark fattigere, kedeligere og dummere. Men det er måske det, der er politikernes vådeste drøm.

Mere politisk støtte

Denne gang behøvede jeg ikke at presse på for at få politikerne i tale. De kom selv til mig bl.a. via Lars Borberg fra Nordjyske Stiftstidende, som Aalborgs førende dagblad var kommet til at hedde efter overtagelsen af flere lokalaviser.

- Jeg er blevet kontaktet af Per Clausen, fortalte Lars Borberg. Ham kendte jeg ikke, så Lars forklarede: - Han er gammel Aalborg-dreng og folketingskandidat for Enhedslisten. Og Henrik Vestergaard fra Venstre vil gerne tale med dig.

Venstre var på det tidspunkt så stærkt repræsenteret i Folketinget, at der ikke var meningsfyldte opgaver til alle, så nyvalgte Henrik Vestergaard havde fået en ny eksotisk post: frihandelsordfører. Et lovforslag om at forbyde frihandel gav et sådant ordførerskab et reelt indhold, og spørgsmålet interesserede ham.

Dansk Folkeparti udsendte en pressemeddelelse med titlen, *Nej til forbud mod parallelimport af kulturgoder*, og også et nyt parti, Minoritetspartiet, kæmpede aktivt mod et importforbud. Niels K. Petersen, sekretær i partiets hovedbestyrelse, sendte en artikel med titlen, *Skal kulturen stoppe ved Valby Bakke?* til Weekendavisen, og han skrev en længere artikel om emnet i partiets ugebrev.

Der er ingen tvivl om, at mediekoncerner og interesseorganisationer har haft travlt med at bearbejde politikerne, når det gælder et helt centralt spørgsmål i vor elektroniske tidsalder: Retten til brug af informationer, kunst og kultur. Altså ophavsret. Fotokopimaskiner, video- og kassettebåndoptagere, internet, CD-ROM- og DVD-brændere har i stigende grad gjort spørgsmålet om ophavsret presserende. Firmaer og organisationer farer frem med bål og brand mod pirateri og arbejder for at styrke producenternes rettigheder - på bekostning af forbrugers.

At denne lobbyisme kan gå helt over gevind viser det forslag til en ny ophavsretslov, som Kulturministeriet for nylig fremsatte. Her finder man det helt groteske forslag om et forbud mod fri parallel- og specialimport af film, bøger, software, musik og andre produkter, der er omfattet af ophavsretsloven, fra lande uden for EU. Hvis loven bliver vedtaget, skal man have tilladelse til at importere sådan et produkt til Danmark fra den, der ejer ophavsretten.

- - -

Konsekvensen er derfor, at udbuddet af bøger, film, musik, tegneserier, software mv. i Danmark vil blive endnu mindre, end det er i forvejen. Specialbutikker, der lever af at importere disse produkter til kunder, der ikke kan lade sig nøje med de produkter, som sendes på markedet af bl.a. de store koncerner, må dreje nøglen om. I sidste ende er det forbrugeren og kulturen, der ofres. Det danske kulturelle univers indsnævres bag et nyt kulturrens Fort EU. Den kulturelle horisont indsnævres til Valby Bakke.

Hvordan denne lov kan andet end skade Danmark - kulturelt og økonomisk - kan jeg ikke se. Ejheller hvad det skal gavne den enkelte borger og forbruger, at politikerne tillader firmaer at opnå en monopollignende status på det danske marked. Ja, faktisk var jeg så naiv at tro, at det var et liberalt dogme, at fri konkurrence er et nødvendigt gode, der sikrer udbud, kvalitet og lave priser. Det har kulturministeren måske glemt?

Mere medvind

Jeg fik et telefonopkald fra Peter Schønning, og det overraskede mig meget. Han inviterede mig med til den høring - eller det ekspertmøde, det endte med at hedde - som Mette Frederiksen havde foreslået. Af alle mennesker måtte jeg være den sidste, han ønskede at se i dette panel, men Henrik Vestergaard forklarede:

- Det er Kim Andersen, der har bedt om at få dig med, fordi det er dig, der har gjort opmærksom på problemet.

Henrik Vestergaard havde ikke svært ved at se, hvad lovforslaget ville betyde for den internationale frihandel. Han ville slås for at overbevise Venstres gruppe om, at den ikke skulle stemme for dette forslag, og han udelukkede ikke, at han ville gå imod gruppen, hvis det kom til en afstemning. Han bad mig hjælpe med at stille spørgsmål, der kunne belyse lovforslagets problemer og oprindelse.

Desværre blev det også for kompliceret for ham. Jeg havde samlet papirerne fra låne/leje-direktivet i en mappe til ham, men det var for meget. "Det er fortid, lad os koncentrere os om fremtiden," sagde han.

Stemningen var god, og det var en lejlighed til at møde Kulturudvalget igen. Det var intet problem at få en aftale i stand om et foretræde den 6. november. Det var præcis en uge før ekspertmødet, der skulle afholdes den 13. november 2002.

Min sidste aktion i den omgang var et forsøg på at få de centrale politikere til at tænke sig om, så jeg sendte åbne breve til Brian Mikkelsen, Bertel Haarder og Svend Auken. Jeg takkede Brian Mikkelsen for at afsløre, at lovforslaget slet ikke har et ophavsretligt sigte. Ifølge hans forklaring havde Rådet bare brugt infocodirektivet som undskyldning for at beskytte en national industri, der ikke kunne klare sig i den internationale konkurrence.

Jeg skrev til Bertel Haarder med reference til *Go' Morgen Danmark*: "Den 22. december er 15.000 film i mine tre forretninger værdiløse, hvis loven vedtages. De må ikke længere sælges. Virkelige filmentusiaster i Danmark henvises til det sorte marked. Jeg tvinges til at lukke de butikker, jeg moderniserede for over 1 mio. kr. for blot to år siden efter kulturministerens egen forsikring om, at der ikke var lovændringer på vej. Kulturministeriet hævder, at EU står bag lovforslaget. Vil du forklare mig og mine filmelskende kunder, hvorfor vi skal være glade for EU?"

Lars Borberg var glad for de nye vinde efter et årti, hvor jeg konstant havde løbet panden mod en mur, og på forsiden fremstillede han det som om, jeg næsten havde vundet.

Nordjyske Stiftstidende, 25. oktober 2002

Peter Schønning og Johan Schlüter til modangreb

Peter Schønning og Johan Schlüter kunne ikke sidde den uventede opmærksomhed og den massive modstand mod regional konsumtion overhørig. Deres modangreb blev sat ind den 29. oktober 2002, og det bestod af fire elementer:

Et notat til Kulturudvalget om beslutningsprocessen.

Et notat til Kulturudvalget om parallelimport og specialimport.

En ny og mindre indgribende fortolkning af regional konsumtion.

En beroligelse fra Danske Filminstruktører.

Notatet om beslutningsprocessen skulle overbevise Kulturudvalget om, at det var en almindelig EU-bestemmelse, der var vedtaget i EU efter normale procedurer. Artikel 4, Kommissionens bemærkninger til artikel 4 og erklæringerne til Rådets mødeprotokol er gengivet, og der er henvist til notaterne til Europaudvalget fra perioden 1998-2000. Det skulle bevise, at alt var gået rigtigt til, og intet var skjult. Det konkluderes på det grundlag, at Danmark er nødt til at forbyde videresalg af produkter, der er købt i lande uden for EØS-området.

Hvis man ikke har fulgt forhandlingsforløbet om spredningsretten i låne/lejedirektivet og hverken har kendskab til Street Dance-affæren eller Kommissionens trussel om en retssag foranlediget af Johan Schlüters klage, er det overbevisende. Der mangler imidlertid stadig en egentlig begrundelse for at afskaffe frihandel og et bevis på, at spørgsmålet har været debatteret.

Peter Schønning pegede på erklæring nr. 9 i Rådets mødeprotokol som tegn på, at Danmark kom i mindretal, men det var faktisk kun i forbindelse med ønsket om at inddrage EU-Domstolens fortolkning af varemærkedirektivet i forhandlingerne. Hvis Peter Schønning havde ret - hvilket Kommissionen afviste i erklæring nr. 4 - ville politikere fra de lande, der påstås af foretrække regional konsumtion, have udtalt sig om det offentligt, men ingen har positivt støttet regional konsumtion. Flertallet var blot enige om, at spørgsmålet bør drøftes "i bredere sammenhæng".

I notatet om parallelimport og specialimport er givet følgende noget fantasifulde forklaring på, at de store medlemsstater ville afskaffe international konsumtion:

De større EU-landes interesser på dette område kan eksemplificeres på følgende måde: En britisk forlægger udgiver en bog af en britisk forfatter. Bogen sælges i Storbritannien til fx 300 kr. Samtidig udgives bogen i USA via en amerikansk distributør. Fordi USA er et større marked, og fordi konkurrencen dér er skarpere, sælges bogen i USA til fx 200 kr. Denne prisforskel gør det tillokkende for britiske parallelimportører at erhverve eksemplarer af bogen i USA og videresælge i Storbritannien til mindre end 300 kr. For at beskytte den britiske forlægger går Storbritannien imod international konsumtion, således at parallelimporten af bøgerne fra USA ikke vil være tilladt.

Notat om parallelimport og specialimport, 29. oktober 2002

Det demokratiske underskud

Jeg tror overhovedet ikke på, at der blandt politikere har fundet en debat sted om valget mellem regional konsumtion og international konsumtion.

Det gør jeg ikke, fordi der ikke er sivet ét eneste ord om en sådan debat ud til offentligheden. Det er meget atypisk for politikere og regeringsledere, at de går og holder det hemmeligt, hvad de mener om samfundsrelevante emner - og det må man sige, at et opgør med århundreders frihandelstradition er.

Hvorfor har ingen tilhænger af regional konsumtion stået frem og har sagt: "Jeg synes, at regional konsumtion er en god idé, fordi ... sådan og sådan ..." Hvorfor har modstanderne heller ikke ytret sig?

Hvordan i alverden skulle det være muligt at lukke munden på alle politiske deltagere i en sådan debat? Hvorfor er der ingen skriftlige spor af debatten, f.eks. i Rådets pressemeddelelse eller i Parlamentets betænkning? Der var dengang 626 medlemmer af Parlamentet. Er det ikke underligt, at ikke én eneste har meldt ud til offentligheden, at de var i gang med at drøfte afskaffelsen af frihandel?

Jeg udfordrer Peter Schønning og andre tilhængere af regional konsumtion til at finde bare ét medlem af Parlamentet, som vil stille sig frem og sige enten: "Jeg støttede regional konsumtion, fordi..." eller "Jeg var imod regional konsumtion, fordi..." og i øvrigt fortælle, hvornår debatten fandt sted. Jeg søger blot ét ud af de 626 medlemmer, som kan bekræfte, at det i Parlamentet blev drøftet, at ordlyden af infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2, blev læst og forstået sådan, at EU med vedtagelsen af denne artikel forlangte, at medlemsstaterne skulle afskaffe frihandel.

Lad os et øjeblik lade som om, at en sådan debat fandt sted i Rådet og Parlamentet. I så fald er det et demokratisk problem, at så vigtige debatter er hemmelige.

Debat er en vigtig del af demokratiet. Da Anders Samuelsen (LA) f.eks. ville afskaffe topskatten, gav han en klar begrundelse, man kunne forholde sig til, og det gjorde folk. De udtrykte sig i læserbreve, på sociale medier, i radio og tv, der var debat med Clement Kjersgaard, og Anders Samuelsen blev grillet i *Deadline* af Sigge Winther Nielsen. Det blev klart, hvem der var for, og hvem der var imod. Der var ingen tvivl om, hvem man i givet fald skulle prøve at påvirke.

Jeg er imod regional konsumtion, men jeg var og er magtesløs. Hvem skulle jeg påvirke for at forhindre regional konsumtion? Hvilke politikere var for, og hvorfor? Hvad var mulighederne for at lægge argumenter på bordet i forsøget på at ændre deres holdning? De muligheder eksisterede ganske enkelt ikke.

Peter Schønning forklarede, at Danmark kæmpede for at bevare international konsumtion, men hvorfor egentlig? Hvornår blev den danske holdning fastlagt? Hvis et flertal af medlemsstaterne mener, at regional konsumtion er en god ting, må der være en grund til det, eller hvad? Måske er der fordele, jeg har overset? Er det ikke relevant at høre om dem?

Hvem var for, og hvem var imod regional konsumtion i Europaudvalget? Kan nogen bekræfte, at en sådan debat i Europaudvalget nogen sinde har fundet sted?

Mine bemærkninger til notatet om parallelimport og specialimport

Peter Schønnings begrundelse i notatet er nonsens! Storbritannien går om nogen ind for frihandel, og han har ikke forstået, hvad det indre marked går ud på.

Hvis man har gået i gymnasiet og læst undervisningsbogen (side 60), ved man tilstrækkeligt til at gennemskue hans vrøvl. Prøv at se efter, hvad der i 1998 blev kaldt "et væsentligt argument for at etablere det indre marked".

Ville man beskytte ineffektive britiske forlæggere mod konkurrence fra mere effektive amerikanske forlag? Nej, man ville det *modsatte*. Det var et problem for EU, at virksomhederne var så ringe i forhold til virksomhederne i USA og Japan. Man ville udsætte EU's virksomheder for skærpet konkurrence, så kun de mest effektive virksomheder ville overleve. Man ville have, at EU's virksomheder tog sig sammen og blev mere effektive. Og hvis de ikke kunne det, skulle de gå til. Formålet var at gøre EU's virksomheder mere konkurrencedygtige - samlet set - over for USA og Japan. Det sidste, man ønskede fra EU's side, var at beskytte de åbenbart ineffektive britiske forlag.

Et overfladisk kendskab til EU er nok til at afvise forklaringen i notatet.

Peter Schønnings begrundelse hænger ikke engang sammen logisk. Jeg har taget følgende befolkningstal fra Globalis for året 2015:

I Malta var befolkningstallet 431.000.

I Storbritannien var befolkningstallet 63.844.000.

I USA var befolkningstallet 325.128.000.

USA er ca. fem gange større end Storbritannien og har et større hjemmemarked og visse stordriftsfordele i forhold til Storbritannien, ja, det er rigtigt nok.

Men Storbritannien er 148 gange større end Malta. Så skal der ekstraordinære foranstaltninger til for at beskytte Maltas virksomheder mod konkurrencen fra de store medlemsstater, eller hvad? Næh, når EU ser på Malta, er konkurrence sundt, og EU har ikke undtaget Malta fra konkurrencereglerne! Peter Schønnings logik halter gevaldigt på det punkt.

Logikken halter også på et andet punkt. Hvem tror på, at et britisk forlag vil få sine bøger trykt i Storbritannien, hvis det kan gøres billigere i USA? Vi talte om det i Aalborg Tegneserieklub tilbage i 70'erne, fordi næsten alle albums var trykt i Belgien eller i Finland. Hvorfor ikke trykke danske tegneserier i Danmark? Naturligvis fordi det var billigere at få dem trykt i Belgien eller i Finland!

Hvis jeg var britisk forlag, ville jeg stadig få bøgerne trykt i USA til 200 kr. Så ville jeg fragte bøgerne i en container til Storbritannien. Jeg ser ikke for mig, at regional konsumtion stiller ineffektive britiske trykkerier bedre.

Til gengæld skal man ikke være noget geni som amerikansk producent for at finde ud af at udnytte regional konsumtion til at tage en højere pris i EU, fordi man ikke behøver at tage hensyn til konkurrencen på verdensmarkedet. Og det var præcis, hvad der kom til at ske, og det startede længe før infosoc-direktivet.

Flere partier stiller spørgsmålstegn ved, om forbuddet mod parallelimport vil hindre udbuddet af "smalle" film, idet det fejlagtigt lægges til grund, at der er tale om et totalt forbud mod parallelimport. Privat parallelimport fra lande uden for EØS vil fortsat være tilladt, hvorfor disse film stadig vil kunne importeres til Danmark, ligesom enhver import af film fra EU-lande fortsat vil være tilladt. Begrebet "parallelimport" forudsætter endelig, at der findes en rettighedshaver i importlandet, som i givet fald kan og vil gribe ind over for importen. Er der i importlandet (Danmark) ikke en sådan rettighedshaver, vil der ikke være noget grundlag for at forbyde importen. Dette vil i sagens natur kunne have særlig betydning for smalle udgivelser på såvel film- som musikområdet.

Johan Schlüter til Folketingets Kulturudvalg, 29. oktober 2002

Johan Schlüters nye fortolkning

Med reference til førstebehandlingen af lovforslag nr. L 19 og på vegne af bl.a. FDV og IFPI skrev Johan Schlüter til Folketingets Kulturudvalg. Det sidste afsnit af brevet vedrører importforbuddet.

Efter en indledning med flere selvfølgeligheder, der aldrig har været tvivl om, nemlig at butikkerne fortsat kan importere fra de øvrige EU-lande, og at private fortsat kan importere til eget forbrug, hvis de vil betale de ekstra omkostninger, lancerede han en ny, mindre indgribende fortolkning af lovforslaget. Han kaldte det "fejlagtigt" at se det sådan, at parallelimport og specialimport fra tredjelande ville blive forbudt. Der var tale om, at lovforslaget ville give rettighedshaveren en ret til at forbyde parallelimport, hvis han ønskede det. Den ret havde han ikke før, idet ejeren af et eksemplar tværtimod havde en ret til at videresælge eksemplaret. Selvom forslaget blev vedtaget, krævede det ifølge Johan Schlüter, at der fandtes en enerettighedshaver i importlandet, der både "*kunne* og *ville*" gribe ind over for importen. Medlemmerne af FDV og IFPI ville sikkert gøre brug af denne ret for at tvinge forbrugerne til at købe deres udgivelser, men det ville ikke gå ud over de "smalle" film, idet der ikke ville være grundlag for at *forbyde* sådanne film.

Har jeg forstået hans brev korrekt, eller har jeg overfortolket det? Kulturudvalget bad om ministerens kommentar, og kulturministeren forstod Johan Schlüters brev på samme måde. Det fremgår af svaret på spørgsmålet, at forslaget ifølge FDV ikke ville være til hinder for specialimport.

Jeg hæfter mig endvidere ved, at Johan Schlüter anfører, at lovforslaget ikke vil være til hinder for specialimport af smalle udgivelser på film- og musikområdet, idet der ikke vil være anledning til at forbyde en sådan import, hvis ikke der findes en dansk enerettighedshaver.

Kulturministeren til Folketingets Kulturudvalg, 7. november 2002

Man kan mene, hvad man vil om EU's ønske om at skabe en handelsmæssig mur mellem sig og omverden, men reelt vil indførelsen af disse regler ikke ændre væsentligt på de nuværende forhold.

Distributionen af ophavsretligt beskyttede værker har principielt altid og vil altid være omfattet af reglerne om samtykke - dvs. man kan ikke frit distribuere en film uden samtykke fra rettighedshaveren. Ønsket om at importere specielle filmværker, der er udgivet i fx USA og som ikke forefindes i Danmark allerede, vil i langt de fleste tilfælde kunne lade sig gøre, da også filmverdenen er reguleret af mekanismerne om udbud og efterspørgsel. Hvis der er efterspørgsel efter en specialudgivet film, bør disse regler ikke være til hinder for en udgivelse i Danmark.

Danske Filminstruktører til Folketingets Kulturudvalg, 29. oktober 2002

Danske Filminstruktørers kovending

Johan Schlüters og DFI's breve er afleveret personligt og samme dag. Et tilfælde? DFI's henvendelse er underskrevet af Sandra Piras. Jeg har en mistanke om, at det er Johan Schlüter, der har skrevet DFI's indlæg, og så har han fået Sandra Piras til at skrive under og derefter sendt et bud til Christiansborg med begge breve.

Vilde spekulationer? Se DFI's indlæg til Kulturudvalget, da spørgsmålet blev behandlet i Folketinget i 1995. Den bemærkelsesværdige kovending kom ikke fuldstændig bag på mig, for efter en intern magtkamp i DFI var Ebbe Preisler, der var sekretariatsleder i de år, hvor DFI førte retssag for Sydney Pollack og var bi-intervenient i FDV's retssag mod mig, blevet fyret og erstattet af - Sandra Piras. Havde Johan Schlüter noget at gøre med det? Måske, måske ikke, men det er i tråd med Ebbe Preislers svar til mig, da jeg spurgte, om DFI ville støtte den retssag, jeg i 90'erne overvejede for at få undersøgt importforbuddet i låne/leje-direktivet:

“Din fortsatte kamp for import af kvalitetsværker i kvalitetsudgaver nyder vores fortsatte beundring og usvækkede moralske støtte. Men Schlüters lange arm har desværre let ved at rage helt ind i vores bestyrelse, via personligt bekendtskab og pression. Og det er ikke muligt p.t. at gå så langt som at bi-intervenere endnu en gang, desværre.”

Idet Danske Filminstruktører anser distribution af film på Laserdisc for umådelig interessant - både af hensyn til den sublime tekniske kvalitet og af hensyn til den ekstra dimension, som et særligt lydspor med instruktørens forklaringer til filmen kan give - vil vi gerne animere landets kulturpolitikere til at stryge begrænsningerne i spredningsretten af filmværker, som formuleret i §§ 65, 66, 67 og 69 i forslag til revideret ophavsretslov (L 119).

Danske Filminstruktører til Folketingets Kulturudvalg, 23. maj 1995

41. Mødet med triumviratet

Lovforslagets konsekvenser skulle forklares på menneskesprog på ekspertmødet i Folketingets Kulturudvalg. Udvalgets formand, Kim Andersen, havde foranlediget, at jeg blev inviteret. Peter Schönning inviterede Johan Schlüter og Mogens Koktvedgaard, og sådan gik det til, at jeg kom til at stå ansigt til ansigt med triumviratet.

Mit andet møde med Folketingets Kulturudvalg

En uge før ekspertmødet fik jeg mulighed for at møde Folketingets Kulturudvalg helt for mig selv, og nu så det ud til, at medlemmerne havde lyst til at høre på mig. Udvalgets formand, Kim Andersen, havde selv bedt om at få mig med til ekspertmødet. Jeg sørgede for at være godt forberedt til dette separate møde, og jeg lagde en plan for de 15 minutter, jeg havde fået tildelt til mit foretræde. Som en anden tryllekunstner mødte jeg op med en stor kuffert fuld af rekvisitter, og med dem brugte jeg min taletid til at illustrere, hvad lovforslaget ville betyde i praksis, hvis det blev vedtaget.

Jeg fortalte om Aalborg Tegneserieklub, som jeg havde været med til at starte i mine unge dage. Vi mødtes for at se tegnefilm, lave quizzer for hinanden og for at bytte tegneserier. Min interesse lå i de originale *Uncle Scrooge*-serier og *Walt Disney's Comics & Stories* med Carl Barks' egen dialog og hans hustrus smukke håndskrift i taleboblere. L 19 gjorde det kriminelt at holde byttemøder i klubben med henblik på at udveksle sådanne tegneserier medlemmerne imellem.

Kære Hans Kristian Pedersen

På vegne af Folketingets Kulturudvalg vil jeg gerne sige tak, fordi du har sagt ja til at deltage som partsrepræsentant på udvalgets ekspertmøde om L 19 (Forslag til ændring af lov om ophavsret) og i den forbindelse stille spørgsmål og eventuelt komme med et kort indlæg. Udover oplægsholdere vil der være 6 partsrepræsentanter til stede, og der vil være i alt 5 minutter til rådighed for hver partsrepræsentant, jf. vedlagte program.

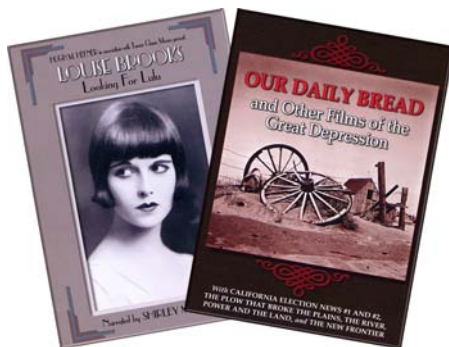
Kim Andersen (V) til Laserdisken, 29. oktober 2002

Jeg viste dem min kasket med tegnefilmfiguren Fievel fra Steven Spielbergs store tegnefilmsucces, *An American Tail* (Rejsen til America, 1986). Jeg havde købt den i Universal Studios i Los Angeles nogle år tidligere. Jeg brugte den ikke mere, så jeg overvejede at give den til en af Røde Kors' genbrugsbutikker. Nej, vent, det kan jeg ikke! Det vil være ulovligt og strafbart for Røde Kors at sælge kasketten videre, medmindre det lykkes for Røde Kors at få tilladelse af Universal.

Det er principielt inden for mulighedens grænser, men hvad med det smukke håndlavede skakspil med brikkerne udformet som USA mod USSR? Jeg havde købt det på et marked i Skt. Petersborg nogle år efter murens fald. Der er tale om ophavsretsbeskyttet brugskunst, så det må ikke spredes i EU uden ophavsmandens tilladelse. Jeg kan ikke se, hvordan jeg skulle kunne finde ophavsmanden igen og få en sådan tilladelse. Jeg er nødt til at tage skakspillet med mig i graven, for en marskandiser kan ikke engang overtage mit dødsbo og sælge det videre efter min død. Det er ganske enkelt kriminelt at videresprede dette skakspil i EU.

Min kommentar til DFI's henvendelse

I dag ville man kalde Sandra Piras støtte til monopolerne for brug af mørkelygten. Hvis man kun ser Hollywood actionfilm, er det uvæsentligt, at film som *Looking for Lulu*, en dokumentarfilm om stumfilmstjernen Louise Brooks, eller en lille samling film som *Our Daily Bread and Other Films of the Great Depression* er forbudt i danske specialbutikker.

Den enkelte vurderer selv, hvad han eller hun finder væsentligt. Måske synes Sandra Piras ikke, det er væsentligt, at sådanne film er tilladt i Danmark?

Hun talte imidlertid udenom i klassisk vildledende Johan Schlüter-stil, da hun fremhævede, at de nye regler ikke ville forhindre en udgivelse i Danmark, når der var efterspørgsel på den. Det havde hun isoleret set ret i, men det var ikke det, der blev ændret med loven. Lovændringen ville derimod forbyde de film, der ikke var så stor efterspørgsel efter, at en europæisk udgivelse var økonomisk rentabel.

Jeg tog en håndfuld af disse film med til Kulturudvalget og viste dem frem og forklarede. Jeg synes selv, at stumfilmstiden er spændende, og dermed er en film om Louise Brooks spændende. Jeg synes, det er vigtigt for kulturudbuddet, at det er tilladt at tilbyde sådanne film i Danmark. Jeg tilbød filmen, selvom den ikke solgte i stort antal. Jeg solgte kun tre eksemplarer ud over det, jeg selv købte.

Det samme gælder filmene fra "The Great Depression". Er det ikke relevant for ytringsfriheden - her forstået som retten til at indhente information - at man kan købe sådanne film i en dansk butik? For Laserdisken er det vigtigt at tilbyde så mange film som muligt uafhængigt af deres kommercielle appel, og for disse films lovlighed var den foreslåede lovændring af umådelig stor betydning.

Spørgsmålet om kunstnerisk kvalitet på DVD

I 1995 gik DFI op i den tekniske - og dermed den kunstneriske - kvalitet, men det gjorde DFI ikke i 2002. Den kunstneriske kvalitet var ligegyldig! Jeg illustrerede forskellen for Kulturudvalget med et screenshot fra *Blue Velvet* (1986). Det er den amerikanske region 1-udgave til venstre og region 2-udgaven til højre.

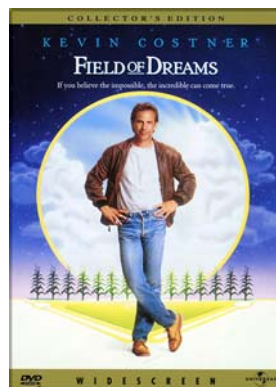
Det amerikanske publikum er længere fremme i skoene end det danske, når det gælder en kritisk holdning til filmkunsten. De finder sig ikke i samme overgreb, som de danske forbrugere finder sig i, og derfor gør de amerikanske selskaber sig mere umage, hvilket de to versioner af *Blue Velvet* er et godt eksempel på.

90'erne gav os digitalt tv og 16:9-formatet. DVD blev født med 16:9 og var mere velegnet til CinemaScope-film på de moderne 16:9 skærme. Det krævede en ny bearbejdning fra film-til-video, og det ville de danske videoselskaber ikke altid betale for. For dem var det godt nok at udgive de gamle pan&scan-versioner, som de havde brugt til VHS. Det betød, at ejere af 16:9 fjernsynsskærme og DVD-afspillere alligevel kom til at se på sorte bjælker - blot lodrette bjælker - og et beskåret og forvrænget billede, hvis de købte de danske pan&scan-versioner.

I stedet for at anspore den danske videoindustri til at mande sig op, sådan som det oprindeligt var meningen med det indre marked, ønskede FDV (nu støttet af DFI) at forbyde de attraktive amerikanske udgaver, så danske forbrugere, der var interesseret i bestemte film, var tvunget til at købe deres bras. Pardon my french, men der findes ikke noget bedre ord for pan&scan-versionen af *Blue Velvet*.

Spørgsmålet om ekstramateriale på DVD

Den amerikanske DVD-udgave fra 1998 af min favoritfilm *Field of Dreams* (1989) er superb. Den indeholder kommentarlydspor af instruktøren Phil Alden Robinson og fotografen John Lindley, en grundig dokumentarfilm og et isoleret "musical score", der svarer til CD-pladen. Da 2-disc jubilæumsudgaven udkom i 2004 var det med fraklippede scener samt ikke færre end fem yderligere dokumentarfilm. Da filmen endelig udkom i Danmark i 2010, var DVD-udgivelsen blottet for ekstramateriale, og det samme var tilfældet for Blu-ray udgaven i 2021.

God stemning på Christiansborg

Jeg har besøgt Christiansborg nogle gange i årenes løb, men ikke så ofte, at jeg føler mig godt tilpas. Jeg mærker en form for andægtighed, når jeg er på stedet, hvor landets love (angiveligt) bliver til. Det har en mærkelig virkning på mig, og som regel kan jeg ikke komme væk fra stedet igen hurtigt nok.

Det var nu ikke så slemt denne gang. Stemningen var god, jeg talte om noget, jeg vidste noget om, og de lyttede interesseret. Det var indskærpet i aftalen, at jeg højst havde 15 minutter til rådighed, og den tid ville forsvinde på et øjeblik - det vidste jeg af bitter erfaring.

Jeg skulle ikke nå noget bestemt, bare komme med så mange eksempler som muligt, indtil jeg blev smidt ud. Og jeg blev ikke smidt ud. Jeg fortalte om den ene spændende film efter den anden, og først da der var gået mere end en halv time - det dobbelte af den allokerede tid - huskede jeg at runde af og gå igen.

Eftermiddagen tilbragte jeg sammen med Henrik Vestergaard. Det var fantastisk at tale med en person, som virkelig gik op i frihandel og forstod perspektiverne i det katastrofale lovforslag.

Vi havde aftalt et møde på en time, hvilket var meget lang tid og i mit hoved mere end rigeligt, men igen gik tiden lynhurtigt. Først da han var nødt til at bryde op, fordi han havde en anden aftale, gik det op for mig, at jeg havde underholdt ham i over to timer. Jeg lagde virkelig beslag på folks tid den dag!

På vej ud af Christiansborg passerede vi Birthe Rønn Hornbech, stedfortræder i Kulturudvalget og blandt deltagerne under mit foretræde. Hun standsede op og sagde til mig: "Det er altid spændende at møde nogen, som er entusiastiske med det, de foretager sig."

Jeg tog hjem til Aalborg med det indtryk, at det havde været et vellykket besøg i hovedstaden.

Mit modsvar til DFI's indlæg: Filminstruktør Torben Skjødt Jensen

Jeg havde måske fået Kulturudvalgets medlemmer til at forstå konsekvenserne af lovforslaget, men det var en større udfordring at få dem til at indse, at det faktisk ikke var rigtigt, at et flertal i Rådet og Parlamentet havde afskaffet frihandel. Det var usædvanligt kompliceret for en politiker, og hvem havde tid til at sætte sig så meget ind i det hele, at de ville forstå, at de blev narret? Hvem turde se i øjnene, at embedsmændene ikke nødvendigvis fortalte sandheden - hele sandheden? Det var en kamp op ad bakke, men jeg sendte alligevel en udførlig redegørelse til Folketingets Kulturudvalg.

DFI's debatindlæg var endnu en magtdemonstration af Johan Schlüter. Tænk, at han kunne få DFI til at negligere virkningerne af lovforslaget! Det var utroligt, at han i den grad kunne få kunstnernes egen organisation til at vende 180 grader og støtte producenternes markedskontrol. Jeg fortalte om DFI's indlæg til filminstruktør Torben Skjødt Jensen, og han tilbød at yde et individuelt bidrag.

Vedr. L 19 - ændringen af ophavsretsloven - parallelimport

Som filminstruktør og filmsamler vil jeg gerne supplere bemærkningerne fra Danske Filminstruktører (DFI) om parallelimport.

Jeg er instruktør af filmen *Min metier*, en dokumentarfilm om Carl Th. Dreyer. Filmen fik fremragende anmeldelser og blev i 1996 hædret med en *Robert* som "årets bedste dokumentarfilm" og blev nomineret til en *Bodil* i kategorien "årets bedste film". Ikke desto mindre er det ikke en film, der er så efterspurgt, at den økonomisk kan bære en kommerciel udgivelse på det danske marked.

Jeg har derfor sammen med Dreyers fotograf, Henning Bendtsen, været involveret i en amerikansk udgivelse af *Min metier* sammen med Carl Th. Dreyer-filmene *Ordet*, *Gertrud* og *Vredens Dag*.

Det har været en fornøjelse at arbejde sammen med det amerikanske selskab *The Criterion Collection*, som i arbejdet med filmværkerne lægger stor vægt på teknisk og kunstnerisk kvalitet og som med rette nyder stor anseelse. Selskabet er kendt for at udgive specialversioner af filmklassikere fra hele verden. Udover de film, jeg har medvirket til at fremstille, har det også glædet dansk film i form af Carl Th. Dreyers *Jeanne d'Arc* (med hjælp af Casper Tybjerg fra Københavns Universitet) og den gamle danske stumfilmklassiker *Heksen* instrueret af Benjamin Christensen.

Der er to ting, Danske Filminstruktører overser i deres indlæg.

1. Spørgsmålet om udgivelse af efterspurgte værker

Lovforslaget forhindrer selvfølgelig ikke danske udgivelser af film, som efterspørges af et dansk publikum. Men det udgangspunkt - at filmene efterspørges - er præcis den forkerte antagelse i denne debat. Specialimporten handler netop om de film, der IKKE efterspørges og dermed ikke udgives herhjemme. F.eks. de nævnte film.

Specialforretningerne fungerer i den forbindelse som supplerende kulturformidlere, hvor den traditionelle distributionsform ikke rækker. Selvfølgelig går danskerne ikke glip af *Ringenes Herre* eller *Stjernerkrigen*, men det hører med til billedet, at hovedparten af verdens film hverken bliver vist i biografene eller udgivet på video i Danmark. Det er derfor, det er sådan en stor oplevelse at besøge en specialbutik med egen import: Man præsenteres for det ene filmværk efter det andet, man aldrig har hørt om, og som man af den grund heller ikke konkret efterspørger. Men et besøg i en specialbutik er jo netop med til at udvide ens horisont på det område.

2. Spørgsmålet om kunstnerisk kvalitet

Hvis det handlede om efterspørgsel alene, ville alle videofilm formentlig stadig blive udgivet i pan/scan. Det er kun takket være en ihærdig oplysningsindsats fra filminstruktørerne og entusiaster som folkene i Laserdisken, at forbrugerne i dag er klar over, at pan/scan hverken er den eneste eller den bedste måde at vise film på. Der opstår ikke uden videre en efterspørgsel på film i letterbox-format. Kulturformidling er andet end at opfylde en efterspørgsel, som ofte er styret af reklamer rettet mod den bredeste fællesnævner mere end noget andet.

Jeg vil afslutningsvist henvise til den erklæring, SADF skrev i 1994: "Vi ville se det som et barokt kulturpolitisk tilbageslag, hvis dele af markedet fik held til at forhindre distribution i den enhver tid bedst mulige kvalitet."

Mødet med triumviratet

Op til ekspertmødet følte jeg mig som Daniel på vej ind i løvekulen. Selvom jeg blev godt modtaget i Kulturudvalget, var det noget andet at møde de tre, der med deres løgne og manipulationer igennem årtier havde tilranet sig kontrollen over Danmarks konkurrence- og handelspolitik.

Hvordan skulle en videoforhandler overbevise en samling usikre og forvirrede politikere i direkte konfrontation med disse højt respekterede eksperter? Mogens Koktvedgaard, den største kapacitet inden for konkurrenceret og immaterialret, en position, han havde brugt til at begrænse konkurrencen til fordel for industrien, Johan Schlüter, den allestedsnærværende "piratjæger", den utrættelige forfølger af konkurrenter til hans mange interesseorganisationer, og så Peter Schønning, den loyale løjtnant på den mest betydningsfulde post på Christiansborg.

Peter Schønning havde sørget for, at Mogens Koktvedgaard som ekspert ville fortælle om parallelimport, mens Johan Schlüter deltog som partsrepræsentant. Jeg var klar over, at jeg var den eneste ud over netop de tre, som vidste, hvad der foregik, og at det var deres mission at forhindre, at politikerne tog notits af mig.

Det var min hidtil vigtigste eksamen, og jeg kæmpede med at få styr på nerverne. Til mit store held løb jeg i lufthavnen ind i en bekendt og den helt rigtige at tale med i netop den situation, juraprofessor Claus Haagen Jensen.

Det var rart at have nogen at tale med, så tankerne ikke gik amok, og så var han endda kvalificeret til at forstå problemstillingen. Han tilbød, at jeg kørte med i hans taxa og blev sat af ved Christiansborg, inden han fortsatte. Det var et tilbud, jeg ikke kunne sige nej til, og da jeg fortalte, at jeg skulle duellere med Mogens Koktvedgaard, sagde han efter en tænkepause: - Hmm, dig mod Koktvedgaard? Ja, så tror jeg, jeg vil holde med dig!

Måske var han bare venlig, men hans selskab betød, at jeg var i godt humør, da jeg ankom til mødelokalet. Henrik Vestergaard havde lovet at være med, så der i det mindste var én person i forsamlingen, som var på min side.

Parallelimport var det hovedemne, der optog mig. Et andet stort emne var brug af internettet og værker på digital form, f.eks. CD-plader og edb-programmer. En flok studerende havde bemærket, at lovforslaget tog rettigheder fra forbrugerne og favoriserede kommercielle monopoler som Microsoft i forhold til open source. De havde organiseret Initiativet Digitale Forbrugerrettigheder og havde fået lov at deltage med en lille delegation anført af Mads Bondo Dydensborg.

Mødet blev lydoptaget, og jeg fik tilsendt en udskrift af alt, hvad der blev sagt, så det kan dokumenteres. Kim Andersen var ordstyrer, og han bød velkommen. Peter Schønning gennemgik ophavsretten og baggrunden for infosoc-direktivet, og han havde gjort helt op med "droit d'auteur"-modellen. Ophavsmanden skulle forstås som den, der havde rettighederne. Det var ikke nødvendigvis kunstneren, var et af hans budskaber. Derefter var det Mogens Koktvedgaards opgave at redegøre for - og afdramisere - forbuddet mod frihandel med tredjelandene.

Jeg vil gerne nedtone debatten ved at sige, at det spiller en meget, meget beskednen rolle her i landet. En meget beskednen rolle.

Jeg vil også med det samme fremhæve, at de regler, vi diskuterer, gælder for hele det såkaldte immaterialretsområde: patentret, varemærkeret, designret osv. Der gælder de regler, vi nu er ved at få her i Danmark, for så vidt angår spørgsmålet om parallelimport. Der er vi for længe siden gået over til det, der hedder regional konsumtion, der altså udelukker den frie vanding ude i verden.

Hvad drejer det sig egentlig om? Det kan jeg lettest fremstille for Dem ved at tage et eksempel, ikke fra Danmark, men fra England, for det viser lettest, hvordan eksemplarerne vandrer over grænserne. Lad os tænke os en engelsk forfatter, der bor i England, og som skriver en bog. Han udgiver den naturligvis i England, og der prissættes den på en bestemt måde. Det engelske sprog er et verdenssprog. Han har derfor den fornøjelse, at han også kan udgive bogen i USA, i Indien, i Australien. Han har altså et meget stort marked - langt større end det en dansk forfatter, der skriver på dansk, har. Det er derfor, jeg vælger det engelske eksempel.

Lad os nu tænke os, at han prissætter bogen i England på en bestemt måde. Så ser han på det indiske marked. Der kan han konstatere - hvad vi alle ved - at inderne ikke har så mange penge, som vi har, og så må man altså prissætte den lavere for at få en afsætning. Det gør han så. Det vil sige, at der er to forskellige priser: en engelsk pris og en indisk pris. Og hvad så? Hvis man åbnede muligheden for fri parallelimport over grænserne, ville det betyde, at man kunne opkøbe eksemplarer i Indien, hvor prisen er lavere, og sælge dem på det engelske marked og derigennem ødelægge hans engelske afsætning. Det er nemlig klart, at forbrugerne ville vælge de indiske eksemplarer, hvis de var på markedet i England. Det er muligt, at de er mere beskedne i udstyret, men når man læser bogen, er det jo ligeegyldigt, hvordan bindet ser ud.

Spørgsmålet er så: hvem skal man beskytte i sådan en situation? Skal man lægge vægt på de - om jeg så må sige - almindelige forbrugere, eller skal man lægge vægt på ophavsmandens interesser? Den engelske forfatter skal altså leve af det, han kan tjene på det engelske marked, og det engelske marked vil blive torpederet, hvis vi tillader importen fra Indien. Hvem skal vi så give retten? Hvem skal vi beskytte i sådan en situation? Der er den foreslåede regel, at vi skal beskytte forfatteren.

- - -

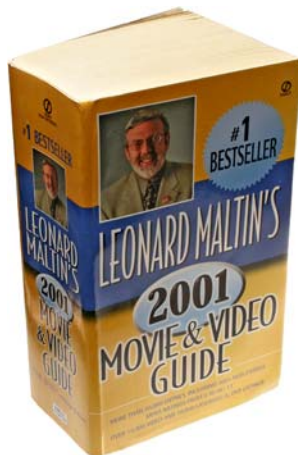
Jeg bliver nødt til at sige til de ærede politikere, at i den aktuelle situation har Danmark ikke noget valg. Det er en helt bestemt direktivtekst, som er vedtaget efter meget omfattende drøftelser. Det er bindende, så vi har altså valget mellem at forlade Fællesmarkedet eller at implementere dette. Sådan er det.

Jeg ved naturligvis, at der er kræfter, der arbejder for at ændre direktivet, men efter min opfattelse er det fuldstændig utænkeligt, at dette direktiv ændres i den henseende. Det skyldes, at direktivteksten på spørgsmålet om parallelimport hænger ganske nøje sammen med reglerne om varemærker og patenter, hvor der har været en tilsvarende debat. Der står EU's holdning fuldstændig fast. Der er lande, der skrider og skaber sig - det er navnlig Sverige, som helt har misforstået problemstillingen - og som derfor vil gøre gældende, at de gennem ændringer skal nå frem til noget andet. Men der er altså en massiv holdning i EU, der siger, at dette ikke vil ske.

Mit bidrag på ekspertmødet

Jeg tog også udgangspunkt i en bog, nemlig *Leonard Maltin's Movie & Video Guide*. Jeg indledte med at erklære mig uenig med Mogens Koktvedgaard, og jeg tilføjede: "Jeg vil gerne opdramatisere denne sag."

Jeg kommenterede Peter Schønnings notat, for jeg mente, regional konsumtion var en dårlig løsning på det engelske forlags problem. Hvis forlaget eller forfatteren, som Koktvedgaard påstod, det handlede om, fremstillede så mange eksemplarer, at det dækkede både det britiske og det amerikanske marked, var det problem løst. Måske ville sådan en stordriftsløsning endda gøre prisen endnu billigere?

Så stillede jeg et spørgsmål til Peter Schønning: Hvem skal man spørge, hvis man vil have tilladelse til at importere? Ifølge lovforslagets bemærkninger var det ikke noget problem, for man kunne få tilladelsen af det forlag, man købte af. Men ifølge Johan Schlüter var det rettighedshaveren i importlandet, der bestemte.

Kim Andersen foreslog, at der blev samlet op på det senere, og jeg blev bedt om at holde mit indlæg. Jeg tog Leonard Maltins filmguide frem og fortalte, at det var en populær bog. Den blev i USA solgt for kun \$8,99, selvom den var på over 1600 sider. I Laserdisken blev den solgt for 90 kr. Jeg kunne vælge, om jeg ville købe bogen af den danske distributør eller af en amerikansk distributør. Prisen var den samme, så jeg kunne lige så godt handle med den danske distributør.

Hvis det blev forbudt for mig at købe af den amerikanske distributør, så der ikke var det alternativ til den danske distributør, var det meget nærliggende at tro, at denne ville se på videoguiden og tænke: "Der er da ingen grund til, at en så tyk og populær bog kun koster 90 kr. Hvis jeg sætter prisen til 149 kr., vil de danske filmsamlere sikkert købe bogen alligevel."

- Jeg køber af den danske distributør i dag, fordi han sælger til samme pris som den amerikanske, men hvis ikke jeg havde dette alternativ, ville han sikkert blive ansporet til at sætte prisen op, forklarede jeg. Jeg så, at Jytte Andersen (S) sad og nikkede. Tilsyneladende talte jeg ikke hen over hovedet på forsamlingen.

Derefter angreb jeg Peter Schønnings opfattelse af "ophavsmanden":

- Da jeg studerede ophavsret for 15 år siden, var ophavsmanden den person, der fremstillede et værk. Det vil sige, at Leonard Maltin er ophavsmand til bogen, og det kan ingen aftale lave om på. Han har skrevet bogen. Uanset, hvad han har indgået af aftaler, er det ham, der har skrevet bogen. Han er altså ophavsmanden. Det, man talte om, før Mogens Koktvedgaard kom til, var, at han kunne sælge en *udnyttelsesret*. Han kunne indgå en aftale med et forlag om at udgive bogen. Han kunne sælge en del af sin ophavsret, nemlig retten til at udgive bogen. Den ligger så hos forlæggeren, men det er stadig Leonard Maltin, der har skrevet bogen.

Mine tanker om triumviratet

Jeg havde ikke haft noget at gøre med Mogens Koktvedgaard, siden han 10 år før havde forsøgt at skræmme mig fra at forfølge spørgsmålet om FDV's udlejningsmonopol og Johan Schlüters manipulationer ved EU-Domstolen.

Som så ofte før forsvandt nerverne, når jeg sad i situationen, så jeg sad også og iagttog ham og funderede over, hvorfor det var så vigtigt for ham at begrænse konkurrencen. Hans fortælling var noget af en tåreperser - og meget utroværdig. Først har den privilegerede engelske forfatter det held, at han har hele verden som sit marked, og derefter skal vi alligevel have ondt af ham og beskytte ham mod de eksemplarer, han selv har solgt i Indien. Hvis det var et reelt problem, kunne han bare undlade at sælge bogen i Indien - eller sælge den på EU-markedet først.

Mogens Koktvedgaard var utvivlsomt bekendt med Adam Smith og hans teori om, at markedsprocesserne fører til, at forbrugerpriserne nærmer sig produktionspriserne. For Adam Smith var det positivt og gavnligt for samfundet, men det var præcis det, Mogens Koktvedgaard ville forhindre. Selvfølgelig vidste han også, at kunstnerne sjældent scorer gevinsten. Det drejer sig om, at store internationale selskaber skal kunne tage overpriser for deres varer i EU. Det har intet at gøre med stakkels udsultede forfattere, der får deres marked torpederet.

I hans verden skulle konkurrence ikke føre til lavere priser og bedre varer, men til en højere pris til "ophavsmanden", og det var næppe filminstruktøren, han tænkte på trods den præcise definition af ophavsmanden i låne/leje-direktivet. Det blev mere og mere sært, at en så indædt modstander af konkurrence og frihandel kunne opnå den position, han havde opnået, og indædt var han, da han tilsvinede Sverige for indsatsen i Silhouette-sagen. Er det så forfærdeligt at få en åben og ærlig debat om konsumption?

Peter Schønnings definition på ophavsmanden giver ingen mening, hvis man ser på, at spredningsretten i direktiverne er givet til så mange forskellige. Diverse producenter har deres egen spredningsret, så det tjener ikke noget reelt formål, at ophavsmændenes spredningsret skal "overføres" til dem, medmindre formålet er at lade industrien - og kun industrien - overtage verdenshandelen.

Det forholder sig helt anderledes, når man ser på det oprindelige formål, nemlig bekæmpelsen af spredningen af piratkopier eller kopier, der er bragt på markedet uden de medvirkendes tilladelse. Der er reel beskyttelse i at give en spredningsret til de involverede parter, hvis det handler om, at kun eksemplarer, der er bragt på markedet med deres tilladelse, må spredes i EU. Det lovgav de om, og sådan blev der indført et højt ophavsretligt beskyttelsesniveau i EU.

De regler skal ses på baggrund af en tid, hvor det ganske vist var ulovligt at smugle en kassettebåndoptager ind til en koncert, optage koncerten og fremstille kopier af optagelsen uden tilladelse, men det var *ikke* forbudt at sælge kopierne bagefter, hvis nogen gjorde det alligevel! Derfor blev spredningsretten indført, og det var ganske uproblematisk, for det var åbenlyst, at det var et fornuftigt tiltag.

Mine eksempler og spørgsmål

Jeg gav flere eksempler på, at “systemet” ikke vil fungere, som Peter Schønning havde lagt op til. Både han og Brian Mikkelsen lod forstå, at det er muligt at få en tilladelse. Imidlertid har Johan Schlüter altid arbejdet ud fra den antagelse, at tilladelsen i givet fald skal gives af den nationale rettighedshaver.

Jeg kunne se for mig, at f.eks. Paramount Danmark - der var mindre aggressiv end FDV's medlemmer - ville tillade mig at importere de amerikanske *Rockin' Rydel* eksemplarer af *Grease* (1978). Dem måtte jeg så sælge i Danmark, fordi Paramount i Danmark havde givet mig lov til det. Men i og med at Danmark var en del af EU, var eksemplarerne bragt på markedet i hele EU, og derfor havde en græsk videoforhandler lov til at importere dem til Grækenland og sælge dem dér. Så var beskyttelsen af den græske distributør undermineret, og han måtte finde sig i konkurrencen med den amerikanske udgave via “importen” fra Danmark.

Det kunne umuligt fungere, som Peter Schønning og Brian Mikkelsen lagde op til, for hvis der i hele EU fandtes blot én rettighedshaver, som var flink nok til at give tilladelse - hvilket ifølge både Peter Schønning og Brian Mikkelsen var en reel mulighed - var den tiltænkte konkurrencebeskyttelse undermineret.

Det bragte mig frem til det næste problem. Hvordan kunne jeg se, om en DVD eller en bog var bragt på markedet i EU med rettighedshaverens tilladelse? Hvilke eksemplarer var der givet tilladelse til? Hvordan skelnes de fra eksemplarer, som parallelimportørerne har taget hjem uden tilladelse, eller som private har købt på internettet eller taget med hjem fra ferien?

Tag f.eks. *Leonard Maltin's Movie & Video Guide*. Det var en årbog, og året efter udkom en ny udgave, der også indeholdt det efterfølgende års film. Hvis bogen i Danmark på grund af de nye regler kom til at koste 149 kr., kunne det godt være, at private valgte at importere den selv. Når næste års udgave udkom, var det ikke unaturligt at gå til Pilegaards Antikvariat med den gamle udgave for at få lidt for den, men det gav Pilegaard et problem. Han ville ikke kunne se på bogen, om den var privat importeret eller solgt af den autoriserede danske distributør. I det første tilfælde ville hans videresalg være ulovligt, men det eksemplar, der første gang var solgt af den autoriserede importør, måtte han gerne sælge videre.

- For at få det til at fungere skal vi have et system, så der følger et certifikat med hvert eneste eksemplar. Ellers bliver det umuligt for folk i branchen at se, hvilke eksemplarer der er bragt på markedet med tilladelse, og som derfor kan sælges videre, og hvilke eksemplarer der er importeret uden tilladelse.

Jeg sluttede af med et direkte spørgsmål til Mogens Koktvedgaard:

- Hvor findes de drøftelser? Jeg har læst alt det om infosoc-direktivet, der er offentligt tilgængeligt, og jeg har også læst alt om låne/leje-direktivet. Dengang handlede spredningsret om at forbyde spredning af piratkopierede varer og ikke andet. Den påståede debat om at forbyde frihandel findes slet ikke.

Kim Andersen foreslog, at eksperterne svarede, før debatten fortsatte.

Det reelle problem er her: Har disse eksemplarer været genstand for konsumtion, ja eller nej? Hvilke eksemplarer? Hvordan skal det løses? Der er klart et praktisk problem, det vil jeg på ingen måde bestride. Vi kender problemet temmelig nøje inden for de varemærkeretlige sektioner, hvor man fra sælgerens side prøver at klare problemet ved at føre kontrolnumre på den enkelte varer. Jeg ved ikke, om I har set, at der ofte på en eller anden måde står sådan et kontrolnummer. Derigennem kan man konstatere, hvor eksemplarerne er vandret hen.

Det samme problem kan opstå inden for den ophavsretlige verden. Man står med nogle eksemplarer. Har de et samtykke bag sig, eller har de *ikke* et samtykke bag sig? Hvad gør man i sådan en situation? Dertil er kun at sige, at det er en problemstilling, man kender mange andre steder, det er altså et bevisproblem. Man må - om jeg så må sige - sørge for at vide, hvor kanalerne er på den ene eller den anden måde. Der gælder den regel eller den normale praksis, som også er accepteret af domstolen i Luxembourg for øjeblikket, at den, som påberåber sig, at der er sket konsumtion, altså at der er givet samtykke, må bevise, at dette er tilfældet.

Det vil normalt ikke være særligt vanskeligt. Befinder man sig på det normale nationale marked, kan man sagtens se, om der er givet samtykke, og hvem der har givet samtykke. Normalt er det sådan, at videreforsandleren på et nationalt marked, f.eks. det danske, henvender sig til den danske generalimportør og spørger, om han må gøre sådan og sådan. Når så eksemplarerne går videre f.eks. fra Danmark til Tyskland osv., opstår der naturligvis et problem, men de problemer er i praksis forholdsvis begrænsede og kan efter min mening overhovedet ikke bære et stort internationalt autorisations-system. I betragtning af, hvor få problemer der er inden for dette område, vil det være en foranstaltning, som savnede enhver rimelighed.

Mogens Koktvedgaards svar, 13. november 2002

Mogens Koktvedgaards skræmmende vision

Med gys forestillede jeg mig i mit indre blik Mogens Koktvedgaards verden, hvor industrien kan følge hvert enkelt eksemplars færden via kontrolnumre. Slut med en åben markedsøkonomi, hvor alle købere har adgang til alle sælgere. I stedet skal verdenshandelen kontrolleres af en nyfigen industri.

Jeg så på Maltins Videoguide og kunne ikke få øje på noget kontrolnummer, så Pilegaards problem var i hvert fald ikke løst, men det var skræmmende klart, at det var Mogens Koktvedgaards fremtidsvision, at butikkerne kun handler med den lokale generalimportør og efterlever dennes regler. Hvis en dansk butik køber hos en dansk importør og fører varerne over grænsen til Tyskland, er det direkte et problem. Det sker ifølge professoren "heldigvis" ikke særligt tit.

Nej, man skal være usædvanlig modig for at turde begive sig over EU's grænser med sine varer, for man pådrager sig industriens vrede og en umulig bevisbyrde. Hvordan dokumenterer man, at varerne er bragt på markedet i EU "med ophavsmandens tilladelse"? Det forklarer imidlertid, hvorfor det indre markeds fordele ikke er realiseret, og at der er så store prisforskelle EU-landene imellem!

Efter Mogens Koktvedgaards indlæg om en industrikontrolleret verdenshandel, der efter min bedste overbevisning ikke giver plads til de individuelle tilladelser, som Peter Schønning og Brian Mikkelsen foregav, at man rutinemæssigt kunne få, fik Peter Schønning ordet med henblik på, at også han besvarede mit spørgsmål.

Hans Kristian Pedersen forsøgte at rejse tvivl om, hvem det er, man skal have tilladelse fra, når man skal have tilladelse til at importere bøger, film, osv. fra lande uden for EU og EØS-området. Efter min opfattelse er der ingen som helst tvivl om det: Man skal have tilladelse fra rettighedshaveren. Som jeg nævnte i min indledning, kan rettighedshaveren være den oprindelige ophavsmand, men hvis ophavsmanden har rådet over sit værk, f.eks. en bog, ved at lave en forlagsaftale med en forlægger, er det forlæggeren, der er rettighedshaver med hensyn til distribution af bogen. Så hvis man vil lave en specialimport fra USA eller Pakistan, skal man have tilladelse fra forlæggeren dér.

Så er spørgsmålet, om man skal have tilladelse fra en rettighedshaver i Danmark. Jamen, når der er tale om specialimport, betyder det jo netop, at der ikke er nogen, der i forvejen har fået licens til at importere i Danmark. Så findes der ikke nogen licenshaver i Danmark. Hvis der er tale om parallelimport - det vil sige, at der er nogle, lad os sige et amerikansk filmselskab, som har givet et dansk distributionselskab eneretten til at distribuere en bestemt dvd-film - så skal man have tilladelse fra rettighedshaveren. Og hvem er rettighedshaveren i det tilfælde? Det er den danske distributør, der har fået retten fra det amerikanske filmselskab. Det er sådan, at rettighederne vandrer fra den ene rettighedshaver til den anden. Så når det amerikanske filmselskab har overdraget en eneret for så vidt angår Danmark til et dansk selskab, er det dér, man skal søge om tilladelse. Så svaret er i ethvert tilfælde: Man skal have tilladelse fra rettighedshaveren.

Peter Schønnings svar, 13. november 2002

Peter Schønning om samtykke

Han bekræftede i det mindste, at ophavsmanden er ude af billedet. Det afhænger af situationen, om man skal spørge den amerikanske eller danske licenstagere. En licens er heller ikke længere en ret til at fremstille eksemplarer, men en ret til at importere og kontrollere markedet i et specificeret område!

Tilsyneladende bemærkede ingen af deltagerne i panelet, at dette system lige præcis opdeler det indre marked i separate markeder og områder, som styres af en lokal generalimportør, som Mogens Koktvedgaard kaldte ham. Så meget for EU som et område uden indre grænser! Jeg fik mulighed for at følge op:

- Hvordan finder man ud af, om der eksisterer en dansk rettighedshaver? Så vidt jeg kan se, er det et umuligt krav at stille. Der findes tusinder af bøger, og der findes tusinder af DVD'er. Når en kunde spørger: "Kan du skaffe den bog eller den film?" og jeg svarer: "Ja, den findes i USA." Skal jeg så i gang med at finde ud af, om der findes en dansk rettighedshaver? Lad os sige, der ikke er en dansk rettighedshaver, og jeg får lov til at importere af den amerikanske rettighedshaver, og der ugen efter indgås en licensaftale med et dansk selskab. Hvad så?

Svaret er meget klart. Man må jo kontakte den forlægger, der har udgivet bogen i USA, eller det selskab, der har udgivet bogen i USA, og dér spørge, om der er nogen, der i forvejen har fået en licens til at importere til Danmark. Hvis svaret er ja, så får man at vide, hvem det er, og så får man et telefonnummer og ringer til dem. Hvis svaret er nej, er det simpelt. Så er det det amerikanske filmselskab eller den amerikanske forlægger. Der er slet ikke nogen problemer i det.

Peter Schønnings replik, 13. november 2002

Ifølge Mogens Koktvedgaard skal jeg som parallelimportør kunne bevise for en domstol, at jeg har fået tilladelse til et EU-salg af det enkelte eksemplar. Hvordan skal jeg kunne bevise det? Det er næppe tilstrækkeligt at bedyre, at jeg har ringet til selskabet og fået at vide, at jeg må sælge filmen eller bogen. Det løser heller ikke problemet, når en kunde senere står i Pilegaards Antikvariat.

Hvordan forestiller Peter Schønning sig egentlig, at det skal foregå, hvis jeg f.eks. vil sælge The Criterion Collections *The Passion of Joan of Arc*? Jeg ser en masse praktiske problemer: Hvordan finder jeg telefonnummeret til The Criterion Collection? Jeg handler ikke med selskabet, men med en grossist, der distribuerer for hundredvis af licenstagere, så det vil være en kæmpe udfordring bare at finde telefonnumrene til de enkelte licenstagere. Hvor sandsynligt er det lige, at de også har overblik over, om der i Danmark skulle være en licenstaget netop nu?

Hvordan får jeg den, der har taget røret, til at tro på, at det er nødvendigt for mig at få selskabets tilladelse til at sælge et allerede lovligt udgivet eksemplar? Vedkommende må jo tro, at jeg er bindegal!

Hvordan skal vi gebærde os for at få tilladelsen på en form, der tilfredsstillende er en domstol? Skal en person fra The Criterion Collection kontakte den grossist, jeg handler med, og bemyndige ham til at sætte kontrolnumre på de eksemplarer, der er på vej til mig, så de kan skelnes fra eksemplarer uden særlig tilladelse?

Et andet problem: Der findes måske ikke en dansk rettighedshaver til *Jeanne d'Arc*, men da det er en fransk film, findes der sikkert en fransk rettighedshaver. Bliver han ikke sur, hvis mine kunder finder på at tage eksemplarerne med til Frankrig og sælger dem dér, selvom Peter Schønnings fremgangsmåde er fulgt?

Nu forestiller vi os, at The Criterion Collection er så smigret og rørt over, at jeg vil sælge nogle eksemplarer af deres udgave, at de går hele møllen igennem, så jeg kan dokumentere for en dommer, at jeg har den nødvendige tilladelse til at sælge de aftalte eksemplarer. Lad os for sjov antage, at det kan lade sig gøre.

Er det langt ude at tænke sig, at Lars Christensen, indehaveren af Læsehesten, vil opfatte det som konkurrenceforvridende, hvis jeg sælger *Jeanne d'Arc*, og han ikke må? Vil The Criterion Collection være lige så imødekommende over for ham, når han ringer? Eller forhandleren fra Barcelona? Eller ham fra Valletta? Hvornår bliver de mon trætte af at udstede dokumenterbare tilladelser?

Jeg fik ordet igen for en sidste kort bemærkning. Jeg skulle passe på ikke at gøre det alt for kompliceret, så i min sidste replik svarede jeg Peter Schønning:

- Det selskab, som har udgivet den DVD, jeg gerne vil sælge, har også bare fået en licens, og de har ingen anelse om, om der skulle være rettighedshavere andre steder i verden til den film. I praksis er det fuldstændig umuligt at vide noget om det på forhånd. Jeg anede ikke, at Palladium A/S eksisterede, før jeg fik at vide, at jeg ville blive sagsøgt, hvis jeg fortsatte med at sælge de der Dreyer-film!

Der var spredte smil i salen, og jeg var sikker på, at de forstod problemet.

Det fik jeg ud af min taletid. Det stod lysende klart, at for Mogens Koktvedgaard skal man som butiksindehaver holde sig til sit eget område og nøjes med det, der er bragt på markedet dér, mens Peter Schønning på den anden side gjorde et stort nummer ud af at lade som om, at det er nemt at få tilladelse.

I praksis er regulære licensaftaler nødvendige, for medmindre jeg selv indgår en eneaftale for Danmark for alle film, kan jeg hverken vide eller forhindre, at der i næste uge indgås en licensaftale med et dansk selskab om en eller anden film, og så er det dét selskab, der kontrollerer min parallelimport af filmen. Selvom jeg måtte have fået en tilladelse til salg af The Criterion Collection, er den værdiløs. Peter Schønningens scenarium var ikke realistisk, men hans mission var heller ikke at redde specialimporten. Hans mission var at berolige politikerne.

Efterfølgende fik Johan Schlüter lejlighed til at komme med sit indlæg.

Om specialimport:

Er der tale om specialimport, hvor der ikke er nogen rettighedshaver i landet, er det klart, at man kan importere. Så er det ikke noget problem, for der er ingen til at forbyde det. Hvis der måtte være tale om specialimport, hvor der i princippet er rettighedshavere, kan jeg som repræsentant for både plade- og filmproducenterne sige, at er der et særligt hjørne, en særlig jazz-ting, eller hvad det måtte være, man gerne vil have ind, så vil det i praksis ikke skabe noget problem. Vi skal nok sørge for, at de tilladelser bliver givet.

Johan Schlüters indlæg på ekspertmødet, 13. november 2002

Johan Schlüters indlæg

Det var naturligvis også hans opgave at berolige de politikere, som kunne finde på at tro, at afskaffelse af frihandel ville få en praktisk betydning i det virkelige liv. Han fastholdt også sin fortolkning af spredningsretten som en ret til at forbyde. Lovforslaget påvirker ikke specialimporten, bedyrede han, for i den situation er det ikke noget problem, for der er ingen til at forbyde det.

Også han opfattede FDV og IFPI som "ophavsmænd" forstået som selskaber, der via licensaftaler har fået tildelt et konkurrencebeskyttet område: Danmark. Dengang så jeg ikke de fulde implikationer af hans fortolkningsbidrag, men jeg medgiver, at i den fortolkning er lovforslaget ikke nær så indgribende.

At være politiker

Hverken før eller siden har jeg været så tæt på Folketingets medlemmer. Jeg fik en kort sludder med Louise Frevert, der som DF's ordfører havde været en varm supporter, dvs. modstander af forslaget. Jeg fik pludselig øje på Brian Mikkelsen og benyttede lejligheden til at give ham et håndtryk, hvilket gjorde ham helt paf. Jeg aner ikke, om han vidste, at han gav hånd til den irriterende videoforhandler, der gjorde hans ministerliv så besværligt. Kristeligt Folkeparti var ikke oplagt som frihandelens redningsmand, men alligevel gjorde mine forældre en indsats for at fange Bodil Kornbeks interesse, og som medlem af Kulturudvalget havde hun fået min redegørelse, og hun deltog også i mødet. Da jeg spurgte hende, om hun havde læst redegørelsen, svarede hun undvigende: "Der er jo så meget..."

Og det var rigtigt nok. Hele affæren gav mig et indtryk af, hvor vanskeligt og stressende livet som folketingsmedlem er. Alle vil have fat i dem af den ene eller anden årsag, og de farer fra det ene møde til det andet. Det lykkedes mig i kraft af mit tidligere bekendtskab at få audiens hos Kristian Thulesen Dahl, men det var ikke let. Allerede i juli havde jeg bedt om et møde, men først i oktober kunne han afse tid, og da jeg endelig mødte ham forud for førstebehandlingen af L 19, blev vi jævnlige afbrudt af uopsættelige telefonopkald. Jeg kunne ikke undgå at se, at hans skrivebord var dækket af gule meddelelser fra folk, han skulle ringe til.

Jeg forsøgte at få et nyt møde i stand efter førstebehandlingen af L 19 og den uventede debat og medvind til modstandsbevægelsen. Jeg forsøgte at komme til at tale med ham, da jeg alligevel var i byen til ekspertmødet, som han lovede at forsøge at deltage i, men jeg så ham ikke. Jeg stod på spring hele dagen, hvis han skulle få et ledigt minut. Det fik han til aften, da han skulle med toget til et møde i Roskilde. Jeg købte en billet og hoppede på toget og fik så lang tid, som det tager at køre til Høje Taastrup. Så var audiensen forbi, og jeg kørte tilbage igen.

Initiativet Digitale Forbrugerrettigheder og jeg havde til fælles, at vi bekymrede os om forbrugerne, så det var naturligt, at vi faldt i snak uden for Christiansborg. De ville starte en underskriftsindsamling, men jeg var skeptisk. Jeg tror ikke, det flytter politikerne, uanset om de får 1.000 eller 20.000 borgere til at skrive under, og jeg forberedte mig mentalt på at indbringe sagen for EU-Domstolen.

En eller anden nævnte Kommissionen, og det affødte følgende bemærkning fra en anden fra gruppen: "Nej, så skriver Mogens Koktvedgaard bare et responsum, og så sker der ikke mere." Jeg kunne ikke lade være med at smile. Der var andre, der havde samme opfattelse af Mogens Koktvedgaard.

denskjultekorruption.dk/video28

TV2 Nord, 13. november 2002

Kulturministerens bemærkninger til Torben Skjødt Jensen

Kulturudvalget bad også om ministerens bemærkninger til Torben Skjødt Jensens henvendelse, og det forelå den 18. november 2002 som svar på spørgsmål 42.

Igen er Peter Schønnings svar beroligende, omend uendelig virkelighedsfjernt. I praksis er det utænkeligt, at f.eks. The Criterion Collection - hvis selskabet vil bruge tid på at svare - svarer på anden måde end Rank (side 76), dvs. forklarer, at deres rettigheder kun omfatter Nordamerika.

Palladium A/S havde klart demonstreret, at de ikke var interesseret i at få Carl Th. Dreyers film til Danmark, selvom de ikke selv distribuerede filmene. Jeg har været igennem en retssag mod FDV, så jeg kender domstolenes holdning. Det er slået fast med syvtommersøm, at hverken en tilladelse fra Sydney Pollack eller fra Lightning er det papir værd, det er skrevet på, for ophavsmanden anerkendes ikke længere som ophavsmand. Det betyder heller ikke noget, at udgiveren selv ønsker udgivelserne distribueret i Danmark. Det viste Lightning og Pioneer. En eventuel tilladelse fra en letsindig amerikansk licenstagere vil til enhver tid blive trumfet af FDV's områdebeskyttelse, når konflikten bringes for en dansk domstol.

Peter Schønning var direkte involveret i Kulturministeriets beskyttelse af FDV i udlejningssagen, og selvfølgelig talte han også her mod bedre vidende.

Torben Skjødt Jensens henvendelse handler om specialimport af film. I den forbindelse skal jeg henvise til lovforslaget s. 24, 1. spalte, hvor det anføres, at det må forventes, at rettighedshaveren normalt vil have interesse i at give tilladelse, når det gælder specialimport. Ved specialimport er der - modsat parallelimport - ingen konkurrerende licenshaver, og derfor bør der ikke være noget til hinder for rettighedshaverens samtykke til specialimport og videresalg af værkseksemplarer, fx film, fra lande uden for EØS.

Ved eksperthøringen i Kulturudvalget den 13. november 2002 garanterede Johan Schlüter, der er advokat for IFPI Danmark, Foreningen af Danske Videogramdistributører, Foreningen af Filmudlejere i Danmark og Filmret (Filmproducenternes Rettighedscenter), da også, at rettighedshaverne vil give de fornødne tilladelser til specialimport og videresalg af film og plader fra lande uden for EØS.

Kulturministeren til Folketingets Kulturudvalg, 18. november 2002

Nu er der gået en del år, og vi kan se, at Mogens Kocktvedgaard fik ret i sin vision. Hvis ikke man adlyder den danske generalimportør, får man ballade. Converse-sagen er et godt eksempel. Coop, Harald Nyborg og Lidl havde købt skoene på EU-markedet af en distributør, der havde sagt god for dem, men det var ikke nok (side 536). Man er nødt til følge den lokale generalimportørs retningslinjer!

Regional konsumtion har ikke kun afskaffet frihandel med tredjelande, men har også bremset handelen med varer inden for EU. Man får problemer, hvis man bringer varerne over EU's interne grænser. Resultatet er ikke overraskende, at de "rige" danskere betaler mest for de internationale varer, der indføres til Danmark.

42. Afstemningskaos

Jeg havde uventet succes med min kampagne, for ved afstemningen var der flertal bag Enhedslistens forslag om at pille importforbuddet ud af det samlede lovforslag. At det alligevel blev vedtaget skyldtes en usandsynlig blanding af sjusk og politiske finurligheder.

Triumviratets indflydelse på politikerne

Mogens Koktvedgaard havde været meget klar i mælet om Folketingets pligt til at opfylde Kulturministeriets ønske om at afskaffe frihandel. "Vi har altså valgt mellem at forlade Fællesmarkedet eller at implementere dette. Sådan er det," var hans direkte ord på ekspertmødet.

Han var den juridiske verdens øverste myndighed, retssamfundets garant, den levende facitliste på alt, hvad der vedrørte konkurrenceret og ophavsret. Jeg havde svært ved at se andre partier end Dansk Folkeparti og Enhedslisten gå imod ham. Alle de øvrige partier var EU-tilhængere - blinde EU-tilhængere - og når Mogens Koktvedgaard som ekspert havde afgjort, at EU krævede det, forventede jeg ikke, at Folketinget ville gøre andet end at adlyde.

Triumviratets indflydelse blev bekræftet af Henrik Vestergaards kovending. På et tidspunkt fortalte han mig, at han på det næste gruppemøde ville meddele, at han ville stemme imod gruppen. Han kunne ikke støtte regional konsumtion. Det kom Peter Schønning for øre, og Henrik Vestergaard blev kaldt til samtale. Okay, jeg ved ikke præcis, hvordan det foregik, men Henrik Vestergaard havde et møde med Peter Schønning, og på det møde lod han sig overbevise om, at han var nødt til at rette ind (nedenfor).

Et par dage senere skrev han til mig igen (næste side).

Peter Schønning har indtil videre overbevist mig om:

1. I infosoc-direktivet begrundes parallelimportforbuddet (formalia er overholdt).
2. I Silhouette-dommen stadfæster EF-Domstolen, at regional konsumtion er muligt. Ergo må det antages, at Kommissionen har taget stilling til, at EF-Domstolen ikke overordnet mener, at regional konsumtion er i strid med konkurrencepolitikken.

Den kan jeg ikke stikke, hvorfor jeg p.t. agter at stemme for L 19 med den begrundelse, at er man medlem af et fællesskab (hvor tingene går retteligt til), så må man tage det sure med det søde.

Til gengæld har jeg foranstaltet, at i et foreløbig internt arbejdsdokument til Folketingsgruppen vil afskaffelsen af regional konsumtion være højt på dagsordenen. Og første forsøg må jo være at samle de nye EU-lande sammen for at få ændret direktivet ved deres indtrædelse.

Henrik Vestergaard (V) til Laserdisken, 20. november 2002

Jeg håber, vi kan holde kontakten ved lige, og jeg vil gerne være behjælpelig i det omfang, det er mig muligt.

Peter Schønning var åben for, at vi måske først og fremmest skulle kæmpe for at få ophævet forbuddet mod specialimport. Han havde ikke selv tænkt over det med de nye lande i EU, som kunne være med til at forrykke balancen i stemmetallene - og han var opsat på, at Kulturministeriet ville kæmpe med - imod regional konsumtion.

De fandt det i øvrigt dumt, at man brugte ophavsretsloven til at føre konkurrencepolitik. Så jeg har muligvis en allieret - men det bliver ad den politiske vej.

Derfor er det flot, du har kræfter til at gå den juridiske vej - jeg ønsker dig al mulig held og lykke. Og jeg håber, I snarest vil åbne en USA-baseret internet virksomhed (eller Schweiz?), hvorfra I sælger til danskerne - og hvem ved, måske til de øvrige skandinaviske lande?

Henrik Vestergaard (V) til Laserdisken, 22. november 2002

Enhedslistens ændringsforslag

Især det andet brev understreger triumviratets indflydelse. Ikke alene havde Peter Schønning fuldstændig kontrol over politikerne, han formåede endda at få dem til at tro, at han var på deres side!

For mig var det eneste realistiske scenarium, at jeg måtte kæmpe hårdt for at få spørgsmålet om afskaffelsen af international konsumtion for EU-Domstolen. Det glædede mig trods alt, at Enhedslisten havde sluttet sig til modstanden mod monopolstyring, så der nu var i det mindste to partier, som forholdt sig kritisk til EU's dømmekraft og også turde handle, når de mente, at EU bevægede sig i den forkerte retning.

Den 21. november 2002 forelå Kulturudvalgets betænkning. Det fremgår blot, at flertallet tager til efterretning, at Danmark er nødsaget til at gennemføre bestemmelsen om regional konsumtion, også selvom man fra dansk side er imod princippet om regional konsumtion og forgæves bekæmpede den del under direktivforhandlingerne. Der var tre ændringsforslag fra Dansk Folkeparti og tre fra kulturministeren, og fem dage senere fremsatte Enhedslisten så det bebudede ændringsforslag om at opgive forbuddet mod parallelimport.

7) Nr. 17 og 18 udgår

[Opretholdelse af international konsumtion]

Bemærkninger til nr. 7

Forslagsstillerne ønsker at sikre, at der fortsat kan ske spredning af værker, som ikke er bragt på markedet i EØS-lande.

Ændringsforslag nr. 7 af Søren Søndergaard (EL), 26. november 2002

Det her forslag indeholder utvivlsomt en række fornuftige elementer, men der er også et afgørende problem, og det problem består i, at det tilsyneladende er lykkedes for de store multinationale mediekoncerner at få smuglet en række regler ind i det bagvedliggende EF-direktiv, som sikrer deres interesser.

Det er regler, som vil forbyde spredning af ophavsretsbeskyttede produkter, som ikke er bragt på markedet i EØS. Det kan i nogle tilfælde gøre det ulovligt at importere cd'er, videofilm, bøger, kunsthåndværk, tegneserier og computerspil m.v. fra USA og andre tredjelande. For f.eks. en multinational amerikansk virksomhed betyder det, at kun de videofilm og de cd'er, de vælger at udgive gennem deres danske selskab, vil være tilladte. Det vil give mulighed for, sådan som vi læser det, og ellers vil vi meget gerne gøres klogere, at de her koncerner i virkeligheden på den måde kan censurere kulturudbuddet i Danmark, og det kan hindre en række såkaldt smalle produktioner i at blive tilgængelige i Danmark. Hvis det er tilfældet, synes vi, at det er helt uacceptabelt. Vi har derfor stillet et ændringsforslag, der fjerner den begrænsning af ytringsfriheden i lovforslaget.

Vi er godt klar over, at vores ændringsforslag vil være i fortolkningsmæssig strid med EF-direktivet, men vi mener, at der her er nogle modsatrettede interesser, der står over for hinanden, og vi mener, at spørgsmålet om åben adgang og spørgsmålet om ytringsfrihed må veje tungest. Det mener vi også, at EU burde beslutte, og derfor må konsekvensen af, at vi ikke implementerer den del af EF-direktivet fuldt ud, selvfølgelig være, at der køres en sag ved EF-Domstolen, som må afklare, hvordan tingene afvejes over for hinanden. På den baggrund vil vi altså opfordre til, at vi får vedtaget Enhedslistens forslag her ved andenbehandlingen.

Søren Søndergaard (EL), 28. november 2002

Folketingets andenbehandling

Der er ofte debat under den anden behandling, men allerede den første ordfører, Ole Sohn (SF), foreslog, at sagen blev trukket tilbage til Kulturudvalget mellem anden og tredje behandling. Det blev straks støttet af Søren Søndergaard (EL), og lovforslaget blev sendt tilbage til Kulturudvalget til fornyet behandling.

Ændringsforslagene blev sat til afstemning, og Søren Søndergaard redegjorde for baggrunden for ønsket om at bevare international konsumtion. Ingen anden tog ordet, og Enhedslistens ændringsforslag blev som det første sat til afstemning. Ikke overraskende blev det forkastet, idet 43 stemte for, og 66 stemte imod.

Folketinget har 179 medlemmer, så hvor var resten? De var fraværende af den ene eller anden årsag, og det er ikke usædvanligt. Det aftales med en modpart, så det ikke får indflydelse på afstemningsresultatet.

Der blev også stemt om de andre ændringsforslag. Kulturministerens forslag blev vedtaget uden afstemning, men kun Dansk Folkeparti stemte for dets egne forslag. Kun 15 af Dansk Folkepartis 22 medlemmer var til stede, så det undrede mig, at Enhedslistens forslag alligevel samlede 43 stemmer. Jeg undersøgte det på Folketingets hjemmeside, og jeg kunne næsten ikke tro mine egne øjne.

2002-03 - Afstemning nr. 33

2. behandling af L 19. Ophavsretsloven.

Afstemning.

Ændringsforslag nr. 7.

Resultat:

For	43
Imod	66
Hverken for eller imod	0
I alt	109
Fraværende	70
Total	179

Konklusion:

Lovforslaget forkastedes, idet 43 (S, SF og EL) stemte for, 66 (V, DF, KF, RV og KRF) stemte imod.

Kommentar:

DF stemte ved en fejl imod. Skulle have stemt for.

*Afstemningsresultatet for ændringsforslag nr. 7, 28. november 2002***Katastrofe nr. 1: Dansk Folkeparti kløkkede i det**

Der havde ikke været nogen udmelding fra SF og Socialdemokratiet, så det kom som en overraskelse for mig, at de støttede Enhedslistens ændringsforslag. Det er selvfølgelig ikke god venstrefløjspolitik at lade de internationale monopoler styre verdenshandelen, men jeg havde ikke ventet en selvstændig reaktion fra de to nu EU-positive partier, men jeg glædede mig bestemt over det.

Hvad i alverden var der sket med Dansk Folkeparti? Jeg havde ikke tvivlet på, at partiet ville støtte Enhedslistens forslag, så hvorfor havde de stemt imod? Det var en fejl, stod der, og jeg regnede på det: DF stod for 15 af de afgivne stemmer. Hvis de blev lagt til ja-stemmerne, nåede de op på 58, og hvis de blev trukket fra nej-stemmerne, kom de ned på 51 stemmer. Altså, hvis de 15 medlemmer af DF ikke havde stemt forkert, havde frihandelen været reddet!

Jeg talte med Kristian Thulesen Dahl om det. Han var én stor undskyldning og også lidt forvirret.

- Jeg ved ikke, hvad der er sket. Louise Frevert var ikke til stede til at vejlede dem, og jeg var heller ikke til stede. Måske skyldes det, at forslaget var fremsat af Enhedslisten, og så har de stemt imod, som de plejer, når det kommer fra den side. Da jeg opdagede det, gjorde jeg straks opmærksom på, at det var en fejl.

Sådan leger man ikke med demokratiet i Danmark. Man kan ikke ændre på et afstemningsresultat sådan uden videre. Fejlen var ikke uoprettelig, men det ville være nødvendigt at fremsætte ændringsforslaget igen, hvorefter Folketinget ville stemme om det én gang til.

Laserdisken vinder kampen

OPHAVSRET:
Afstemningsdrama
i Folketinget om
EU-direktiv

Af Lars Borberg
lars.borberg@nordjyske.dk

Kun rod i stemmerne er skyld i, at Folketinget endnu ikke har vedtaget et ændringsforslag til kulturministerens lovforslag om ophavsret, der andenbehandledes forleden.

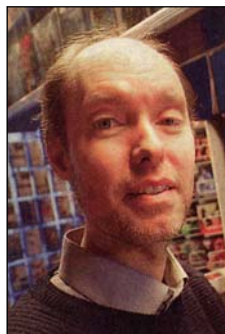
Lovforslaget skal bringe dansk lovgivning i overensstemmelse med EU's regler, bl.a. "infosoc-direktivet". Men forslaget har i sin nuværende form vist sig at rumme en række konsekvenser for valgfriheden, når det handler om import af f.eks. film og musik fra USA.

Lovforslaget har skabt rore, efter at lederen af Laserdisken i Aalborg, Århus og København, Hans Kristian Pedersen, oplyste, at loven ville trække grundlaget for hans forretning væk under ham.

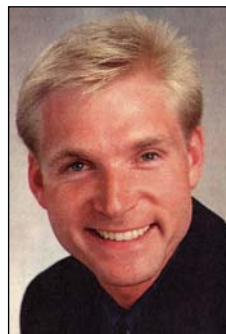
Han gik derefter i aktion for at få henledt opmærksomheden på de sideeffekter, der bl.a. ville betyde, at han fremover ikke ville kunne importere originalfilm fra USA på video

Søren Søndergaard: Multinationale mediekoncerner har smuglet regler ind i EU-direktivet for at pleje egne interesser.

Hans Kristian Pedersen - kampen ser ud til at kunne vindes.

Kristian Thulesen Dahl - omafstemning på vej.

og dvd. Det lykkedes ham at få skabt så meget rore, at han kom med i et rådgivningspanel for Folketingets kulturudvalg. Siden har både Enhedslisten og Dansk Folkeparti hver for sig taget sagen op for at kaste lys på de uønskede sideeffekter, og under andenbehandlingen i torsdags støttede også Socialdemokratiet ændringsforslaget.

Her sagde Søren Søndergaard fra Enhedslisten:

- Dette forslag indeholder utvivlsomt en

række fornuftige elementer, men det er tilsyneladende lykkedes for de store multinationale mediekoncerner at få smuglet en række regler ind i det bagvedliggende EU-direktiv, som sikrer deres interesser. Det er regler, som vil forbyde spredning af ophavsretsbeskyttede produkter, som ikke er bragt på markedet i EU. Det kan i nogle tilfælde gøre det ulovligt at importere cd'er, videofilm, bøger, kunsthåndværk, tegneserier og computertilbehør m.v. fra USA og andre tredjelande.

- For f.eks. en multinational amerikansk virksomhed betyder det, at kun de videofilm og de cd'er, de vælger at udgive gennem deres danske selskab, vil være tilladte. Det vil give mulighed for, at disse koncerner kan censurere kulturudbuddet i Danmark, og det kan hindre en række såkaldt smalle produktioner i at blive tilgængelige her i landet.

- Hvis det er tilfældet, er det helt uacceptabelt, og vi har derfor stillet et ændringsforslag, der fjerner den begrænsning af ytringsfriheden i lov-

forslaget. Vi mener, at spørgsmålet om åben adgang og spørgsmålet om ytringsfrihed må veje tungere end implementeringen af et EU-direktiv. Om nødvendigt er vi parat til at køre en sag ved EF-Domstolen for at sikre Danmark mod dette, sagde Søren Søndergaard.

Søren Søndergaard og Enhedslisten fik støtte fra SF's Ole Sohn og Socialdemokratiets Poul Qvist Jørgensen. Men ved den efterfølgende afstemning tog Dansk Folkepartis repræsentanter fejl og stemte

imod Søren Søndergaards ændringsforslag. Det skete, fordi DF's ordfører på området, Kristian Thulesen Dahl, ikke var til stede på mødet for at vejlede sine partifæller i den særdeles indviklede sag.

Fejltagelsen blev siden erkendt, og Dansk Folkeparti har nu anmodet om en omafstemning, som vil medføre, at ændringsforslaget vedtages, hvis ellers alle i næste uge, hvad de mente i torsdags.

Nordjyske Stiftstidende, 4. december 2002

Katastrofe nr. 2: Mette Frederiksen skulle føde

Problemet ville altså blive løst med en genfremsættelse af ændringsforslaget, for der kan da ikke være forskel på, hvad man mener i november og i december, vel? Det troede Lars Borberg ikke, men fejlen gav Peter Schønning en uventet chance. Henrik Vestergaards besked om, at han ville stemme imod regional konsumtion, førte til en alvorlig samtale med Peter Schønning, der fik ham omvendt. Hverken S eller SF meddelte, at de havde stemt forkert, så hvis DF havde stemt rigtigt, var forslaget om regional konsumtion i ophavsretslovens § 19 forkastet permanent. Nu skulle der imidlertid en ny afstemning til, og det gav Peter Schønning to uger til at påvirke S og SF, og han fik uventet hjælp af skæbnen.

I 2002 modtog Mette Frederiksen Nina Bang-prisen for at have udvist politisk mod, virkelyst og gennemslagskraft. Jeg kendte intet til hende på det tidspunkt, men jeg blev også fan efter hendes ordførertale under førstebehandlingen af L 19. Hun kritiserede den uforståelige ophavsretslov, var skeptisk over for mere magt til monopolerne, og hun foranledigede ekspertmødet. Det kan meget vel have haft betydning, at hun var højgravid og måtte overlade faklen til Poul Qvist Jørgensen.

danskjultekorruption.dk/video29

Poul Qvist Jørgensen (S)

Ligeledes kan vi ikke stemme for Enhedslistens ændringsforslag. Jeg skal beklage, at vi måske nok har fremtrådt, som om vi syntes, det var et udmærket ændringsforslag ved andenbehandlingen, men nu, hvor vi er fremme ved målstregen, må vi også stemme imod det.

Ole Sohn (SF)

Når vi i dag til de ændringsforslag, der er stillet af henholdsvis Enhedslisten og Dansk Folkeparti

undlader at stemme, hænger det sammen med vores samlede stillingtagen til forslaget, som er den samme: at vi undlader. Det skyldes, at vi principielt er enige med Enhedslisten - som principielt er enige med et flertal i Folketinget - om at parallelimportdelen af direktivet ikke burde have været med, men Danmark blev stemt ned i EU.

Det, der er det helt store problem med både ændringsforslaget og lovforslaget som helhed, er, at vi har at gøre med et forslag, som er så teknisk kompliceret og så komplekst, at jeg tvivler på, at man er i stand til at forklare folk uden for dette hus, hvad forslaget går ud på. Vi ville gerne have stemt for, fordi vi har den opfattelse, at ophavsretshaverne har et legitimt behov for at få deres ophavsret sikret. Men vi kan jo ikke have en situation - og det er det, vi er ved at bevæge os ind i - hvor vi begynder at monopolisere hardwareteknikken og dermed hæmmer brug af open source.

Derfor har vi den opfattelse, at det mest rimelige i forbindelse med forslaget her vil være, at vi i lighed med, hvad stort set samtlige øvrige EU-lande har gjort, erkender, at vi ikke på forsvarlig vis kan gennemføre lovforslaget inden 22. december i år, hvorfor alle andre lande bortset fra ét har valgt at udskyde deres endelige stillingtagen til forslaget. Det mener vi ville have været det mest forsvarlige, sådan at vi har fået afdækket alle spørgsmål, og vi hver især havde været i stand til at forklare forslagets virkning og indhold. Derfor vil vi så i forbindelse med ændringsforslagene undlade at stemme, fordi det vil være en logisk konsekvens af, at vi samlet set til hovedforslaget undlader at stemme, fordi vi mener, at det ikke er gennemarbejdet i en så tilstrækkelig grad, at vi er i stand til at kunne forklare - endsige forsvare - det.

danskjultekorruption.dk/video30

Kristian Thulesen Dahl (DF)

Jeg kan forstå, at når regeringen og dermed selvfølgelig også hr. Kim Andersen ikke kan støtte det ændringsforslag, som Enhedslisten har fremsat, og som Dansk Folkeparti i dag støtter, er det, fordi man ikke mener, man kan gøre det efter direktivets tekst, men derved skaber man vel også den situation, at de ude i landet, der vil blive ramt af det her, og som forhåbentlig vil prøve en sag om holdbarheden af det, Folketingets flertal

er ude i her, altså hvordan fortolkningen af direktivet egentlig skal være, om det kan rummes inden for direktivets rammer på grund af de konkurrencehensyn, som er det overordnede hensyn, som EU også skal varetage, og om vi kunne have gennemført det ændringsforslag, som er stillet. Så overlader vi det til dem ved en prøvesag at finde ud af, hvad retsstillingen egentlig er med det paradoks, at de skal føre en sag mod den danske stat, som har et Folketing, der i virkeligheden har et flertal, der mener, at sagsøgerne har ret eller bør have ret. Det er jo det, der er helt absurd.

danskjultekorruption.dk/video31

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

danskjultekorruption.dk/video32

Jeg skal blot spørge, hvorfor det er så væsentligt, at Danmark bliver de første til at implementere det her? Det er jo sådan, at der kun - indtil videre - er et eller to andre europæiske lande, der har implementeret det her direktiv. Det kan nu undre, når vi kan se, at der i Folketingssalen ville være et flertal for at stemme for Enhedslistens forslag, at man ikke gør det på grund af et EF-direktiv, når nu størstedelen af de andre EU-lande ikke engang har implementeret aftalen. Danmark *skal* altså være

duksedreng. Det er mig ind imellem ubegribeligt. Det næste er, at jeg gerne vil spørge Venstres ordfører, hvordan det her stemmer overens med frihandelstanken i Venstre? Det er mig en lillebitte smule besværligt at se.

Kulturminister Brian Mikkelsen (KF)

I EU-retten er der mange forskellige målsætninger og modstridende hensigter. Det ene er den helt frie konkurrence, men der er også målsætninger om at beskytte kulturen, nationale interesser osv., og det har spillet ind her. Der er utroligt mange ting, et flertal i Folketinget kan finde ud af, at man er uenige i i forskellige direktiver ved at finde fluer i de forskellige supper. I denne her suppe har vi så fundet én flue - omkring parallelimporten.

Det er en lille banal sag, som vil få relativt små konsekvenser for den ene virksomhed, som parallelimporterer dvd-film op til Aalborg - Laserdisken, som firmaet hedder - men alle privatpersoner vil stadig væk kunne parallelimportere, lige så meget de vil, til sig selv, til deres privatforbrug og til at se deres egne film.

danskjultekorruption.dk/video33

Folketingets tredjebehandling

På de forrige sider er de centrale dele af debatten gengivet. Meget handlede om Socialdemokratiets og SF's uventede kovendinger. Kristian Thulesen Dahl mente, at "man" havde vredet armen rundt på Socialdemokratiet. Det afviste Poul Qvist Jørgensen. Han forklarede, at han var kommet til at vildlede gruppen under andenbehandlingen. Det havde jeg svært ved at tro, idet han havde sagt noget andet til *Computerworld Online* ugen forinden, og fordi Socialdemokratiet i modsætning til DF ikke havde gjort opmærksom på, at S havde stemt forkert. Der måtte være sket noget mellem afstemningerne.

Ole Sohn var temmelig vred over, at lovforslaget skulle hastes igennem, når der stadig var så mange ubesvarede spørgsmål. Han mente, at den nye ophavsretslov var umulig at forstå og derfor også var umulig at forsvare. Det kunne jeg kun give ham ret i, men jeg syntes, hans konklusion var kujonagtig. Hvis man er utilfreds med et lovforslag og vil have det undersøgt nærmere, er det naturligt at stemme imod. Ellers giver man bare op og overlader indflydelsen til de andre.

Brian Mikkelsens bemærkninger om, at der i EU-retten er mange forskellige målsætninger og modstridende hensigter, er noget af det dummeste, jeg har hørt. Der er en idé og en vision bag Fællesskabet, og man kan ikke bare feje et dårligt forslag ind under en forklaring om, at EU stritter i alle retninger uden mål og med!

Politikere vedtager dvd-forbud

Det vil fremover være ulovligt at kopiere kopibeskyttede cd'er til en MP3-afspiller, ligesom det bliver ulovligt at parallelimportere dvd'er fra lande uden for EU. Det er nogle af konsekvenserne af en ny ophavsretslov, som et stort flertal i Folketinget står bag trods politisk modstand.

Socialdemokratiet stemte under andenbehandlingen for et forslag fra Enhedslisten, som vil have gjort det lovligt fortsat at parallelimportere kulturprodukter fra lande uden for EU. Under dagens tredjebehandling vendte Socialdemokratiet dog rundt på en talerken og stemte imod ændringsforslaget, der ellers ville være blevet vedtaget.

Kristian Thulesen Dahl beskyldte kulturministeren for at have vredet armen rundt på Socialdemokratiet, men det afviste ordfører Poul Qvist Jørgensen (S) blankt.

- Vi har ikke fået vredet armen om i denne sag. Jeg forledte mit parti til at stemme forkert ved andenbehandlingen, erkendte han fra talerstolen.

Den melding står i skarp kontrast til den kommentar, Poul Qvist Jørgensen gav til *Computerworld Online* for en uge siden. Her sagde han, at Socialdemokratiet stemte for ændringsforslaget, fordi partiet ville markere den problemstilling, der er omkring virksomheder, som lever af at importere for eksempel dvd-film.

Kulturministeren vil nu i stedet arbejde for i EU at få ændret de grundlæggende regler, så det igen vil blive lovligt at importere kulturprodukter fra andre lande.

Min vurdering 1: Poul Qvist Jørgensen

Det er min personlige overbevisning, at Socialdemokratiet havde stået fast, hvis Mette Frederiksen var blevet som ordfører. For mig så det ud til, at lobbyisterne havde taget fat i Poul Qvist Jørgensen. Han kunne have gjort sig selv til et mål for deres indsats allerede i 1989, i og med at han udtrykte sympati for min advarsel mod et udlejningsmonopol. Han virkede faktisk omvendt, allerede da jeg i 1995 advarede Kulturudvalget mod regional konsumtion og fik en kold skulder.

Tre politikere havde været med til den første kamp mod regional konsumtion. Kristian Thulesen Dahl kæmpede i 1995 og fortsatte i 2002. Brian Mikkelsen var lobbyisternes villige marionet, et tanketomt dydsmønster, der havde tømt hovedet for alt andet end EU's formelle deadline, som han havde ansvaret for at nå. Men hvorfor fortalte Poul Qvist Jørgensen ikke sin gruppe eller øvrige kolleger, at han selv havde stemt for regional konsumtion syv år tidligere? Havde han glemt det?

Min vurdering 2: Vilkårige afstemninger i Folketinget?

Da S og SF stemte for Enhedslistens ændringsforslag, var det forventet, at det var en endelig afstemning. Ingen kunne forudse, at DF's medlemmer ved en fejl kom til at trykke på de forkerte knapper, så der skulle stemmes igen om nøjagtig det samme forslag to uger senere. Pludselig mente de to partier noget andet. Afgøres afstemningerne i Folketinget af overvejelser af typen: "Skal jeg vælge ispinden med lys eller mørk chokoladeovertræk i dag?" som om det er hip som hap, hvad man beslutter sig for, og hvordan man stemmer?

Min vurdering 3: Det samfundsmæssige perspektiv

Brian Mikkelsens argumenter fløj i alle retninger. Under førstebehandlingen gav han udtryk for, at lovforslaget ikke havde med film at gøre, men derimod bøger og andre produkter fra det engelsksprogede marked. Danmark var inderligt imod og havde bekæmpet forslaget med næb og kløer. Ved tredjebehandlingen var det reduceret til, at indførelsen af regional konsumtion blot var en flue i suppen, som kun berørte Laserdisken. Jamen dog, jeg handlede ellers med film - ikke bøger!

Jeg savnede i den grad, at politikerne tænkte sig om. Kun Enhedslisten og Louise Frevert så forslaget i et større perspektiv. Det var hensynet til yttringsfriheden, der begrundede Enhedslistens forslag, men Pernille Rosenkrantz-Theil stak også til Venstre for den åbenbare modstrid med Venstres frihandelstanke.

Der var ingen opmærksomhed om det samfundsmæssige problem i de høje forbrugerpriser. Et par sko kostede 600 kr., selvom det kun burde koste 400 kr. Almindelige danskere betaler hver dag for meget for dagligvarer til glæde for de multinationale selskaber. Ingen overvejede, om det virkelig er i EU's interesse, at EU's borgere på den måde gør de amerikanske aktionærer rigere. Jeg har skrevet et ganske kort kapitel om prisernes betydning, men der kan skrives tykke bøger om de samfundsmæssige ulemper ved de kunstigt høje priser.

Den bristede drøm

Det havde været min vision at åbne kæmpe slaraffenlandsbutikker i Danmarks fire største byer. Hver sommer besøgte jeg London, der husede verdens største pladeforretninger: HMV, Virgin Megastore og Tower Records. Jeg ville have sådanne megastores i Danmark, og de skulle fyldes med varer, der vedrørte film. Alt om film. Også hjemmebiografer og afspillere. Drømmen omfattede også bøger, blade og merchandise af den type, man kan købe i Disneyland.

Der skulle være afdelinger med danske film, britiske film, amerikanske film, og der skulle være både videokassetter og LaserDiscs og senere DVD-plader, og de skulle være både til salg og udlejning. Kunderne skulle selv have lov at vælge! Hvis jeg boede i London eller Los Angeles, kunne det lade sig gøre.

Jeg bor i Danmark, og her regerer FDV. Inden jeg nåede at åbne butikken i København, blev drømmen om at udleje importerede film skudt i sænk. I typisk dansk naivitet troede jeg på, at det "blot" handlede om at få udlejningsmonopolet for en kompetent domstol, og så ville det problem være løst. Jeg fandt aldrig en sådan domstol, og FDV's udlejningsmonopol eksisterer principielt endnu.

FDV's leveringsnægtelse og fagedforbud mod udlejning slog mig i gulvet, og jeg tog tælling, men jeg nåede at rejse mig, inden jeg blev talt ud. Langsomt fik jeg Laserdisken på fode igen, endskønt det var uden de danske udgivelser og uden udlejning. Til gengæld fokuserede jeg mere på verdensmarkedet og fandt endnu en niche i asiatiske film fra filmindustrierne i Hong Kong og Sydkorea.

I slutningen af 1999 besluttede jeg at modernisere butikkerne og åbne i Århus. Internettet hjalp mig til at styrke både markedsføring og administration, men jeg ville mere end internetsalg. Laserdiskens hjemmeside skulle være en slags dansk pendant til IMDb og tillige have brugeranmeldelser, debatforum og byttebørs. Og Laserdiskens butikker blev forbundet via vores eget interne intranetsystem.

Trods den manglende mulighed for at udleje film var jeg igen i fuld gang med at gøre drømmen til virkelighed. Altså indtil Folketinget afskaffede frihandel.

Preben Kristensen åbner Laserdisken i Århus, 1. oktober 1999

43. Forlig med FDV

Var der stadig behov for en butik som Laserdisken efter afskaffelsen af frihandel? Hvordan forestillede jeg mig Laserdiskens fremtid? Der var løse ender, der måtte afsluttes, før jeg kunne genoptage kampen mod regional konsumtion. Jeg måtte se at forlige striden med FDV.

Tid til refleksion

Udviklingen af butikkerne skete samtidig med det politiske arbejde og de mange retssager mod myndighederne og FDV. Efter syv års kamp havde jeg i 2000 fået erstatning efter skattemyndighedernes ulovlige afgift på LaserDiscs (kapitel 52), og jeg var tæt på at afslutte retssagen mod Kulturministeriet om bekendtgørelsen ifølge Filmloven. Retssagen mod FDV om udlejning af LaserDiscs var endnu ikke afsluttet efter mere end 10 års stridigheder. Efter nederlaget i Folketinget var det tid til refleksion, og jeg stillede mig selv de fire centrale spørgsmål: Hvor kommer jeg fra? Hvor står jeg nu? Hvor vil jeg hen? Hvordan kommer jeg dér?

LaserDisc-systemet fængede aldrig for alvor i Europa, men i USA havde det sin storhedstid i 90'erne, omend det i et større perspektiv også her var en lille niche. Kvalitetsmæssigt var det alligevel underholdningsindustriens flagskib, og også i filmindustrien fandtes der mennesker, som interesserede sig mere for film end for penge, og ildsjælene søgte helt naturligt imod denne niche.

Filmselskaberne tolererede dem. De var i det mindste ikke imod, og så længe ildsjælene sørgede for, at der var sorte tal på bundlinjen, fik de lov at være i fred. Alle Hollywoods betydende filmselskaber havde en LaserDisc-afdeling.

- Jamen, der er jo ikke ret mange, der har det, hørte jeg ofte som argument for at holde sig væk fra LaserDisc, men det prellede af på mig. Min fornøjelse ved at se film på LaserDisc hjemme i min biograf blev hverken større eller mindre af, om andre havde samme fornøjelse. Efterhånden blev vi alligevel nogle stykker.

Fødselsdag i Laserdisken i København, 1. oktober 2000

Efter syv magre år

Efter en årrække, hvor det var et lille mirakel, at jeg holdt kreditorerne fra døren, var der mod slutningen af årtiet kommet mere vind i sejlene. Udlejning var blevet mindre relevant. Folk var begyndt at købe film til deres egen samling, og det blev forstærket af DVD-systemets indtog på markedet.

Oprettelsen af Laserdisken ApS skyldtes blandt andet ønsket om at komme til at handle med de danske filmselskaber igen. Laserdisken ApS var ikke indblandet i udlejningsstriden, så måske selskabet kunne komme til at handle med de danske DVD-udgivelses? I starten havde adskillige DVD-udgivelses mangler i forhold til LaserDiscs, men det var klart, at systemet rent teknisk var et kvantespring foran. Pladerne var billigere, mindre, mere brugervenlige og lettere at sende med posten. Det var kun et spørgsmål om tid, før DVD ville dominere markedet, og de danske selskaber var nødt til at hoppe med på vognen. Omvendt var jeg nødt til også at kunne tilbyde de danske udgivelses. Det var lidt af et dilemma.

Ord kan ikke beskrive min utilfredshed med Vestre Landsrets behandling af ankesagen om udlejning af LaserDiscs. Jeg kæmpede med alle midler for at få en regulær sagsbehandling. Først da jeg havde fået afslag fra både Justitsministeriet, Den Europæiske Menneskeretsdomstol og Den Særlige Klageret, og fogedretten i mellemtiden havde gjort udlæg i alt, hvad jeg og virksomheden ejede, gik jeg med til at betale det idømte beløb. Det måtte i det mindste betyde, at jeg kunne handle med FDV igen. FDV's advokat Torben Steffensen accepterede en afdragsordning, og jeg betalte det første afdrag på 25.000 kr. den 2. januar 2002, og så burde vejen være banet for at kunne få leveret fra FDV's medlemmer igen, ikke sandt?

Nej, FDV's leveringsnægtelse og salgsdirektør Thomas Lohses ekstreme opførsel havde ikke længere rod i udlejningssagen. Det gjaldt om at genere importørerne, og da leveringsnægtelsen var ulovlig, holdt FDV gode miner til slet spil. Over for konkurrencestyrelsen foregav de, at alle blev behandlet ens, men det var umuligt for importørerne at handle med FDV's medlemmer på fornuftige vilkår.

Til gengæld nægtede jeg at betale flere afdrag, før FDV's medlemmer gav mig lov til at handle igen på almindelige vilkår. Leveringsnægtelsen skulle ophæves. Torben Steffensen valgte at foregive, at der aldrig har været en leveringsnægtelse over for Laserdisken! Efter et halvt års tid med formålsløse skriverier begærede FDV mig konkurs, så den 19. august 2002 stod jeg skoleret i skifteretten.

For første gang var det ikke Torben Steffensen, der mødte for FDV. Jeg mødte advokat Lars Segato, og han var en helt anden type. Han virkede troværdig, og da han tilsyneladende ærligt lovede at prøve at løse problemet med at få leveret fra FDV's medlemmer, gik jeg med til at genoptage betalingen af afdrag.

Da Folketinget afskaffede frihandelen, var min drøm om megastores med salg og udlejning af film fra hele verden så fjern som nogen sinde, og jeg var nødt til at gå i tænkeboks om Laserdiskens fremtid. Var der overhovedet brug for en butik som Laserdisken, når udfoldelsesmulighederne var så begrænsede?

Op på hesten igen

Jeg syntes selv, min økonomiske situation efter omstændighederne var udmærket. Lånene til investeringerne i butikkerne i København og Århus var betalt tilbage, så min gæld var reduceret til en kassekredit på én million. Til gengæld havde jeg et varelager, der måtte være flere millioner værd, mente jeg.

Jeg var blevet godt og grundigt træt af at føre retssager. Jeg kunne heller ikke se, at FDV's medlemmer havde fået noget ud af det. De havde betalt millioner til Johan Schlüter i salærer, og i processen havde de mistet deres førende forhandler af salgskassetter. Hvad kunne vi ikke have udrettet, hvis vi i stedet for sammen havde opbygget et salgsmarked i Danmark? Var det for sent?

Min første handling var at forsøge at begrave stridsøksen og finde ud af, hvad FDV's medlemmer kunne og ville forbyde. Jeg lagde en ny plan for Laserdiskens fremtid, lavede et budget og spurgte banken, om jeg kunne få bevilget et overtræk i en periode, så jeg kunne betale gælden til FDV. Her var ingen hjælp at hente. Min bankrådgiver tillagde ikke Laserdiskens varelager betydning. Han forklarede:

- Hvis du bliver nødt til at lukke, er dit varelager intet værd. Din forretning er blevet mere usikker, og på den baggrund er vores engagement med dig for stort. Vi bliver nødt til at sætte kassekrediten ned til 500.000 kr.

En afslutning på stridighederne

Min opfattelse er som bekendt, at direktivet i dets importbegrænsende betydning er ugyldigt, og jeg *kunne* vælge at ignorere loven som ugyldig og få udsat et evt. krav om fogedforbud, indtil EF-Domstolen har afgjort spørgsmålet. Men jeg vil hellere bilægge striden med FDV, hvis vi kan blive enige om det.

Jeg foreslår følgende og spørger samtidig, om det er acceptabelt for FDV.

Fremsendelse af titellister

Jeg vil i dag eller i weekenden fremsende titellister til dig, så FDV's medlemmer kan gøre indsigelse mod import og videresalg af titler - eller positivt tillade import. Jeg vil registrere svarene og afbestille, dvs. undlade at importere "forbudte" titler med henblik på videresalg i Danmark, efterhånden som jeg modtager svarene.

Udsalg af eksisterende varelager

Hvis FDV accepterer, at jeg sælger ud af eksisterende lager, undgår vi konfrontationer i retten (og i pressen). Jeg vil på tro og love erklære, at jeg ikke efter den 21. december importerer flere "forbudte" titler med henblik på videresalg i Danmark.

Afslutning på økonomisk mellemværende

Jeg kan ikke på forhånd vide, om et ophørsudsalg vil indbringe nok til, at jeg undgår fallit, men for at få en endelig afslutning på mellemværendet mellem Laserdisken og FDV, vil jeg tilbyde betaling af 150.000 kr. her og nu til endelig afgørelse på det økonomiske mellemværende.

I fortsættelse af din telefax af 13. ds. og vor telefonsamtale den 17. ds. drøftede vi en selvstændig afklaring og løsning på det økonomiske mellemværende mellem Laserdisken og FDV's medlemmer.

På vegne af mine klienter skal jeg hermed tilbyde, at det økonomiske mellemværende afsluttes med betaling af kr. 225.000,- til mit kontor senest 27. ds. til fuld og endelig afgørelse.

FDV v/advokat Torben Steffensen til Laserdisken, 18. december 2002

Forligsforhandlingerne med FDV

Pludselig manglede jeg en halv million kr. mere end forventet. Det var lidt af en øjenåbner at få at vide, at mit store varelager blev anset for at være værdiløst, og at banken kunne finde på at fjerne halvdelen af kassekrediten uden videre.

Der var kun én løsning. Jeg måtte lukke de "overflødige" butikker så hurtigt som muligt og skaffe penge ved at sælge ud af varelageret. Butikken i Århus var blevet min stolthed. Jeg havde brugt et betydeligt beløb på at gøre den perfekt fra begyndelsen med specialbygget inventar og et cool akustisk designet showroom. Efter tre års indkøring var den omsider begyndt at give overskud. Den investering var tabt. Jeg tog julesalget med, holdt et kort ophørsudsalg, og så var det slut.

Julesalget indbragte nok til, at jeg kunne opfylde FDV's forligskrav, men jeg var ikke blevet klogere på, hvilke film der fremover ville være forbudt. Sammen med en check sendte jeg flere praktiske løsningsforslag til Torben Steffensen.

Forbudte titler

De fleste titler i Laserdiskens sortiment er specialtitler, der formentlig ikke interesserer FDV's medlemmer. Jeg kan imidlertid ikke skelne på anden måde end ved at registrere, hvilke titler der er "forbudte", og hvilke jeg fortsat kan eller må importere og sælge. I praksis er jeg nødt til at registrere titlerne som hhv. "forbudt", "tilladt" og evt. "ikke besvaret". Jeg er med på enhver løsning, som FDV's medlemmer måtte foretrække.

- a: Jeg kan sende lister med alle nye udgivelser og tilføjelser til min hjemmeside.
- b: Selskaberne kan sende mig titler taget fra deres database.
- c: Selskaberne kan anvise et sted, hvor jeg selv kan søge oplysningerne (website).
- d: Andre forslag eller løsninger?

Det er fra min side ikke et forsøg på at provokere, men p.t. kan jeg ikke se anden mulighed for at finde ud af, hvilke titler jeg fortsat må sælge, og hvilke jeg ikke må. Jeg er ophørt med at importere og afstår fra at bestille film igen frem til den 13. januar. Derefter er det planen, at jeg vil opfylde folks forudbestillinger, såfremt titlerne ikke er forbudt af FDV's medlemmer.

Laserdisken til FDV v/advokat Torben Steffensen, 27. december 2002

Laserdiskens foranstaltninger mod forbudt parallelimport

Jeg var sikker på, at regional konsumtion ikke var EU's folkevalgte politikeres drøm, men denne gang ville jeg ikke sætte min lid til domstolene. Det havde vist sig at være en kæmpe brøler i 1987 at begynde udlejning af LaserDiscs i tillid til, at domstolene ville undersøge, hvad FDV havde ret til, hvis de skulle finde på at angribe mig, og den fejl ville jeg ikke begå igen. Jeg ville ikke slås med FDV, mens jeg gennemførte den planlagte retssag mod Kulturministeriet.

Kort før loven trådte i kraft, ringede jeg til Torben Steffensen. Jeg ville høre, om det ville give anledning til konflikt med FDV, hvis jeg solgte det lager af film, jeg allerede havde importeret, mens parallelimporten var lovlig. Han svarede, at han ikke kunne give tilladelse på FDV's vegne, men hvis det stod til ham, ville der ikke blive grebet ind i et udsalg af det eksisterende varelager. Han lod forstå, at han foretrak, at udsalget skete så hurtigt som muligt.

På det tidspunkt var Laserdisken for længst gået online. Min IT-medarbejder Morten Dam Madsen og jeg havde igennem et par år møjsommeligt designet og programmeret et system til styring af butikkernes varelager og af en hjemmeside, der gav folk en virtuel indkøbsoplevelse hjemme i deres egen stue via internettet. Det vil være forkert at kalde mig foregangsmand inden for internethandel, men jeg så hurtigt internettets potentiale for Laserdisken. Alt var designet fra grunden, så vi kunne lave hjemmesiden præcis, som jeg gerne ville have den.

Johan Schlüter havde med overbevisning lovet Folketinget, at specialimporten ikke ville blive berørt af lovændringen, så det gjaldt om at registrere i systemet, hvad FDV ville forbyde. På den måde kunne jeg undgå at bestille forbudte film. I overensstemmelse med Torben Steffensens ønske blev lagersalget fremskyndet sådan, at allerede importerede film blev vist under overskriften "Sidste Chance", og de film kunne ikke genbestilles, når det sidste eksemplar var solgt.

Det mindede om proceduren efter fagedforbuddet mod udlejning, hvor jeg i en periode sendte lister til FDV for at finde ud af, hvad jeg ikke måtte udleje, men Torben Steffensen viste ingen interesse i at finde en praktisk løsning.

Hermed anerkendes modtagelse af dit brev af 27. f.m. med check stor kr. 225.000,- til fuld og endelig afgørelse af det økonomiske mellemværende som følge af den afsluttede retssag mellem medlemmerne af Foreningen af Danske Videogramdistributører og Laserdisken.

Samtidig skal jeg meddele, at SF Film A/S og Scanbox Danmark A/S har meddelt mig, at ingen af disse er indstillet på at give tilladelse til at sælge de DVD-plader, som fremgår af den oversigt, du tilsendte mig med mail af 18. f.m.

Så snart eller såfremt hvert enkelt af de øvrige medlemmer måtte give mig en tilbagemelding, vil du høre fra mig.

Torben Steffensens svar den 6. januar 2003 var ikke til nogen hjælp. Jeg havde sendt titellister til ham for at kunne registrere de forbudte film. Johan Schlüter havde på ekspertmødet sagt, at lovændringen ikke ville ramme specialimporten, "for der er ingen til at forbyde det" (side 572), og skrevet til Kulturudvalget, at importbegrænsningen forudsætter, at der i importlandes findes en rettighedshaver "som kan og vil gribe ind over for importen" (side 557). Jeg havde brug for at vide, hvilke titler FDV's medlemmer ville gribe ind over for.

Det var ikke overraskende, at netop SF Film og Scanbox ville beskytte deres marked, for det var uafhængige selskaber, der opkøbte filmrettigheder, når de så et marked for de pågældende film i Danmark, og de tjente kun penge ved salget af deres egne udgivelser. Det var anderledes med selskaber som Paramount og Universal, der selv ejede datterselskaberne i Danmark. For dem endte pengene i sidste ende i deres egne lommer, uanset hvilke eksemplarer der blev solgt.

Vi talte tydeligvis forbi hinanden. Jeg bad ikke om tilladelse til parallelimport. Jeg bad om at få at vide, hvad der fremover ville være *forbudt*. Jeg skrev igen via e-mail med "Forbudte titler" angivet som emne og forklarede, at det næppe kunne interessere FDV, at jeg solgte *Super Bowl XXXVI Champions*. Jeg kunne bruge et udtræk fra en database eller adgang til en hjemmeside. Det var ikke afgørende, blot jeg kunne se, hvad der var forbudt, så jeg kunne genoptage specialimporten.

Subject: Forbudte titler

Jeg har modtaget din saldokvittering og dit svar fra SF Film A/S og Scanbox Danmark A/S. Jeg har ikke forventet, at de danske selskaber ville give tilladelse til salg af region 1 titler for så vidt angår film, de selv har udgivet på DVD, men jeg har dog forventet, at der var titler på listen, som disse to selskaber IKKE har udgivet på DVD og derfor ikke har rettigheder til. Er du helt sikker på, at de to selskaber er i position til at forbyde salg af en importeret DVD-udgave af "Super Bowl XXXVI Champions"?

Blot for at nævne en af mere end 10.000 titler, som efter min bedste overbevisning ikke kan have nogen af de danske selskabers interesse.

Jeg må vide præcist, hvilke titler der forbydes. Svaret kan gives af selskaberne på en hvilken som helst form - evt. udtræk fra deres databaser. Så snart jeg har et klart forbud mod videresalg af en titel - eller 5.000 titler - vil hver enkelt titel blive registreret af mig og mine medarbejdere, og import og videresalg vil herefter ikke finde sted under den nuværende lovgivning.

Det har i den forbindelse også betydning for mig at vide, hvor jeg skal henvende mig for at købe den danske udgave, som jeg så vil tilbyde kunderne i stedet for. Det er jo et selvstændigt problem, hvis eneretten udøves på en sådan måde, at forbrugerne afskæres fra adgang til et eksemplar af værket, og det er naturligvis også i strid med Johan Schlüters løfte til kulturministeren.

Jeg håber, du forstår, der ikke er tale om drillerier fra min side. Jeg ønsker ikke at strides med den danske videobranche, men at forholde mig praktisk til den nye situation.

FDV's provokationer

Mens jeg ventede på svar fra Torben Steffensen, fik jeg pludselig et brev fra en af FDV's andre advokater, Niels Bo Jørgensen. Han havde bemærket Laserdiskens lagerudsalg, og nu truede han med både fagedforbud og erstatningskrav, selvom dette lagerudsalg skete efter aftale med Torben Steffensen.

Vedr. ulovlig parallelimport - DVD

FDV har i januar 2003 foretaget en undersøgelse af udbudet af videogrammer, der er importeret fra lande uden for EU/EØS (alle andre regionskoder end 2), og har i den forbindelse konstateret, at De udbyder sådanne videogrammer til salg, hvortil FDV's medlemmer indehaver de ophavsretlige enerettigheder.

Dette salg er ulovligt, og jeg skal anmode Dem straks at ophøre hermed samt senest d. 12. februar 2003 at bekræfte ophøret skriftligt overfor undertegnede. Såfremt jeg ikke har Deres tilbagemelding som anført, vil jeg uden yderligere varsel straks iværksætte de nødvendige retslige skridt, herunder begære fagedforbud nedlagt. Endvidere vil jeg kræve betaling af erstatning, straf m.v.

FDV v/advokat Niels Bo Jørgensen til Laserdisken, 29. januar 2003

Torben Steffensen afviste at hjælpe med at afklare, hvad der fremover skulle være forbudt. Han svarede ganske kort: "Det er ikke muligt for FDV at imødekomme din anmodning. Du opfordres til at kontakte de enkelte danske og udenlandske rettighedshavere direkte." Han vedlagde en medlemsfortegnelse.

Jeg var begyndt at blive både utålmodig og utilfreds. Det var ikke rimeligt, at FDV's medlemmer blokerede for salg af film, de ikke havde rettigheder til. Hvem kan finde på at udgive et værk uden at ønske at sælge så mange eksemplarer som muligt? Det kan kun de internationale producenter, hvis de kan tjene mere ved at tvinge EU's borgere til at købe de lokale licenshaveres produkter.

En Hong Kong-producent, hvis film ikke har mange chancer for at blive solgt til udgivelse i Danmark, vil i sagens natur hellere end gerne have sine udgivelser solgt til danske filmsamlere. Det siger sig selv og understreges af, at de oftest er forsynet med engelske undertekster, så de appellerer til filmsamlere i hele verden. Jeg ville gøre mig selv og producenterne til grin, hvis jeg begyndte at genere dem med anmodninger om tilladelse til at sælge de allerede udgivne eksemplarer. Principielt giver det mening, at det er dem, der ønsker at forbyde parallelimport, der skal agere, og det havde Johan Schlüter på FDV's vegne forsikret Folketinget under lovforslagets behandling, så det var vel også sådan *efter* lovens vedtagelse?

Jeg fandt på en løsning, som krævede en minimal indsats fra de medlemmer, der ønskede et forbud. Så skrev jeg til Niels Bo Jørgensen og til hver eneste af FDV's medlemmer med kopi af brevene til Torben Steffensen til orientering.

Den centrale korrespondance er gengivet på de to næste sider.

Vedr. ulovlig parallelimport - DVD

Som svar på Deres skrivelse af 29. januar skal jeg meddele, at jeg allerede i december orienterede advokat Torben Steffensen om Laserdiskens holdning til den ny ophavsretslov. Selvom det er min opfattelse, at regional konsumtion er i strid med EF-traktaten og dermed ugyldig, ønsker jeg ingen konflikt med rettighedshavere, der ønsker at håndhæve et forbud mod parallelimport. Jeg meddelte derfor Torben Steffensen, at rettighedshaveres indsigelse mod import (og videresalg) vil blive respekteret.

Jeg skal (atter) præcisere, at det salg, der foregår fra Laserdiskens butikker er ophørsudsalg, dvs. udsalg af titler, der er importeret før lovens ikrafttrædelse.

Vedr. specialimport

Laserdisken ønsker at genoptage sin specialimport, dvs. import og videresalg af titler, der ikke har eller (så vidt vides) får en dansk rettighedshaver. Hvis Foreningen af Danske Videogramdistributører vil modsætte sig dette, hører jeg gerne om baggrunden herfor. Jeg har i næsten 8 uger afventet svar på min henvendelse om de titler, FDV's medlemmer ønsker at forbyde, men jeg har stadig ikke modtaget et svar, der gør det muligt for mig at registrere forbudte titler.

Jeg skal anmode om svar på min henvendelse, så jeg kan genoptage specialimporten uden derved at krænke Deres medlemmers eventuelle rettigheder. En praktisk løsning kan være, at Deres medlemmer genoptager samhandelen med Laserdisken og f.eks. i den forbindelse giver udtryk for et ønske om, at titler i deres repertoire (nuværende eller kommende) ikke parallelimporteres. Et sådant ønske vil blive respekteret.

Ved at undlade at svare på min henvendelse stiller Deres medlemmer reelt hindringer i vejen for distribution af titler, De ikke har rettigheder til. Det er helt klart i strid med loven og dens intentioner og andre rettighedshaveres ret til at få omsat deres udgivelser i Danmark. Jeg skal derfor anmode om et svar senest den 17. februar 2003. Efter denne dato vil Laserdisken stadig respektere rettighedshavernes forbud, men genoptage distribution, der ikke er omfattet af et identificerbart forbud.

Laserdisken til FDV v/advokat Niels Bo Jørgensen, 9. februar 2003

Som aftalt bekræfter jeg herved vores aftale om den praktiske håndtering af import-fra-USA forbuddet. Vi har aftalt, at du hver måned tilsendes Scanbox's forhandlerinformation med kommende nyhedsudgivelser på DVD. Dette vil reelt set virke som informationen til dig om, hvilke filmtitler der er Scanbox's eneret - og dermed synonymt med hvilke film du iflg. den nye lov ikke må importere ved videresalg fra USA.

Vi er begge fuldt vidende om, at dette "informationssystem" ikke er fuldt ud dækkende, da Scanbox løbende erhverver nye rettigheder, der først måneder senere er klar til introduktion på det danske DVD marked. Men en punktlig opfølgning af dette er uden for vores ressourcer, hvorfor vi har aftalt at benytte månedens releaseinformationer som guideline.

Scanbox Danmark A/S til Laserdisken, 4. marts 2003

Om de nye regler om parallelimport: Laserdisken vil respektere Deres rettigheder

Jeg har modtaget en skrivelse fra Foreningen af Danske Videogramdistributører, hvoraf det fremgår, at Laserdisken udbyder importerede DVD-plader i strid med Deres rettigheder. Det foranlediger mig til at informere om Laserdiskens holdning til spørgsmålet.

Selvom det er min opfattelse, at den pågældende ændring i ophavsretsloven er ugyldig, vil jeg i håbet om et konstruktivt fremtidigt samarbejde respektere Deres ønske om at forbyde import af titler, hvortil De har danske distributionsrettigheder - hvis De har et sådant ønske!

Laserdiskens reaktion på den nye ophavsretslov

Den 22. december 2002 ophørte Laserdiskens import af DVD-plader fra tredjelande med henblik på videresalg fra Laserdiskens butikker. Efterfølgende har der været tale om ophørsudsalg af det eksisterende varelager. I dag er over halvdelen af det gamle lager solgt, og Laserdiskens butik i Århus er lukket. FDV v/Torben Steffensen blev orienteret om fremgangsmåden.

Jeg overrakte ved samme lejlighed en liste til FDV med de titler, der på tidspunktet blev udbudt til salg fra Laserdiskens hjemmeside med et tilbud om, at de enkelte medlemmer kunne forbyde import og videresalg af titler på listen. Jeg ville respektere et sådant forbud, sagde jeg.

Ingen forbød enkelte titler på listen, og mit ønske om at få svar i form af konkrete forbud blev forleden afvist af Torben Steffensen. I et fortsat håb om et samarbejde med FDV's medlemmer har jeg derfor valgt en anden fremgangsmåde:

Hvis et medlem af FDV generelt ønsker at forbyde videresalg af parallelimporterede titler, hvortil det har danske distributionsrettigheder, vil jeg på eget initiativ og efter bedste evne registrere medlemmets DVD-rettighedsbibliotek og afstå fra at parallelimportere disse titler, så jeg på den måde undgår at krænke medlemmets rettigheder.

Jeg ønsker blot et JA eller NEJ på spørgsmålet:

Ønsker De at forbyde Laserdisken at udbyde parallelimporterede eksemplarer af DVD-plader, hvortil De har danske distributionsrettigheder?

Et enkelt JA vil blive respekteret for hele Deres rettighedsbibliotek. I løbet af 1-2 uger efter Deres svar vil Laserdiskens hjemmeside blive ændret, så "forbudte" titler ikke kan bestilles hos Laserdisken.

Laserdisken vil herefter begrænse udvalget til specialimporterede DVD-plader, der ikke er forbudt af FDV's medlemmer, samt til danske udgivelser.

Laserdisken til alle FDV's medlemmer, 12. februar 2003

Parallelimport:

Ja - SF Film ønsker at forbyde Laserdisken at udbyde importerede DVD eksemplarer, til hvilke SF har de danske distributionsrettigheder.

SF Film A/S til Laserdisken, 17. februar 2003

Laserdiskens forbudt-program

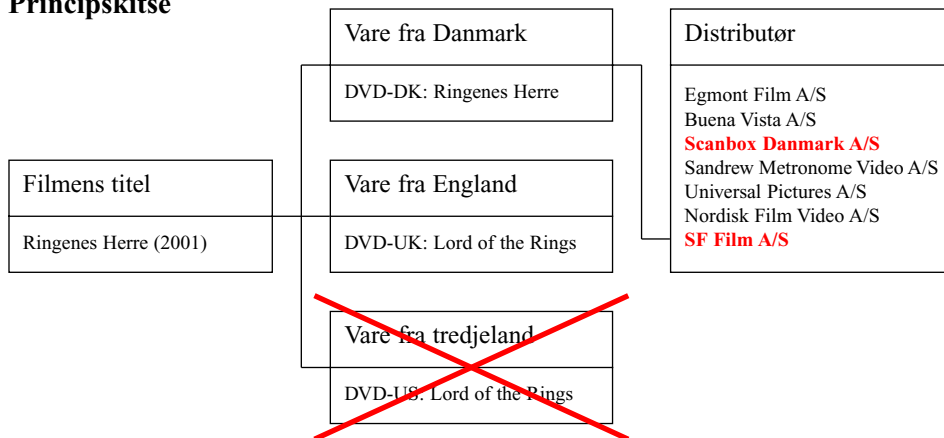
Mine egne edb-kundskaber går tilbage til Aalborg Katedralskole, hvor jeg i 1978 i 2. g var så heldig at vinde lodtrækningen om at få datalære som forsøg i stedet for oldtidskundskab. Jeg har prøvet at programmere via stregmarkeringskort, der blev sendt ind til Datacentralen til behandling mellem undervisningstimerne. Var der ét sjuksket markeret bogstav, fungerede programmet ikke, og det hele skulle sendes ind igen. Mod slutningen af skoleåret lånte skolen en PC, som vi fik lov til at eksperimentere med efter skoletid. På AUC valgte jeg bygningslinjen, men jeg tog også et kursus i Basic programmering. Det fik jeg glæde af senere.

Laserdiskens allerførste indkøb var en Commodore 64, der snart blev skiftet ud med en rigtig PC og et databaseprogram, som jeg selv kunne sætte op. I 2002 havde jeg fået en udmærket forståelse for databaserelationer, og jeg var så heldig at ansætte Morten, der var blevet træt af AUC, men ikke desto mindre var god til at programmere. Sammen opbyggede vi et system, der både blev til Laserdiskens databasegenererede hjemmeside og vores interne intranetsystem, Lasernet.

Lasernet består af et stort antal tabeller med data, der er forbundet via diverse relationer. Det var min ambition, at brugerne på hjemmesiden skulle finde alle de relevante informationer om både de enkelte film og de enkelte udgivelser, og det sparede meget registreringsarbejde at adskille filmoplysninger fra oplysningerne om de enkelte udgivelser. På hjemmesiden kan man således se, om en DVD-plade er udgivet i Danmark og har danske tekster, eller om det er en engelsk udgivelse med eller uden danske tekster, eller om det er en udgivelse fra et tredjeland, som tillige kræver en kodefri DVD-afspiller.

Det var ikke svært for Morten at kombinere registreringerne og relationerne på en sådan måde, at en markering af en dansk distributør, et af FDV's medlemmer, der havde valgt at forbyde parallelimport, automatisk førte til, at samme film, der måtte være udgivet på DVD uden for EØS-området, hverken blev importeret eller udbudt til salg i Laserdisken.

Principskitse

Laserdiskens forhandling af de danske DVD-udgivelser

Forbudt-programmet virker selvfølgelig kun, så længe systemet har registreret de danske udgivelser, så et samarbejde med FDV's medlemmer var oplagt, men det viste sig at være problematisk.

Som nævnt aftalte jeg allerede i begyndelsen af 2002 en afdragsordning med FDV, hvorefter jeg forsøgte at genoptage samhandelen med medlemmerne. Det lykkedes også få en aftale med Buena Vista. Jeg fik en prisliste med grundpriser og mængderabatter, og det så fornuftigt ud. Hvis jeg bestilte 10 eksemplarer af hver film, fik jeg en rabat med mulighed for en pæn avance, men i virkeligheden var Buena Vista ikke interesseret i at handle med mig. Jeg blev typisk chikaneret på den måde, at selvom jeg bestilte 10 eksemplarer af en film, fik jeg kun leveret fem. De andre fem blev sat i restordre, og samtidig blev den lovede mængderabat sløffet, også selvom jeg oprindeligt havde bestilt 10 eksemplarer.

En kollega fortalte mig, at Buena Vista diskriminerede uønskede forhandlere - altså dem, der havde egen import - på den måde, at de fik faktureret og leveret 10 film, når de bestilte 10 film, mens de gode forhandlere fik leveret 11 film. Der blev lagt en ekstra film i kassen, og på den måde fik de lydige forhandlere 10 % mere i mængderabat. Hvis man hørte til de uønskede forhandlere, kneb det også med at få nyhederne til tiden, for de blev måske holdt tilbage et par dage.

Poul Thyregod var engang kunde i Laserdisken. Senere etablerede han sit eget firma, ProShop, med salg af edb-artikler, computerspil og DVD-plader. Også han havde egen import og var derfor mål for FDV's chikane. Han medvirkede i DR's program herom på side 519. Han fungerede som grossist for andre butikker og var i en periode både kollega og konkurrent i Århus, hvor hans butik lå.

Efter lovændringen sadlede han om og opgav parallelimport, og han fik endda en grossistaftale i stand med FDV's medlemmer. Da han tilbød engrossalg af de danske DVD-udgivelser, startede vi et nyt samarbejde med mig som kunden.

I 2002 blev filmnørden David Bjerre bestyrer af Laserdisken i København samt en nær medarbejder omkring udviklingen af hjemmesiden. Han registrerer de nye udgivelser i Lasernet, hvilket han har gjort siden 2002. Hver måned gennemgår han leverandørernes lister (dengang ProShops), og på den måde følger vi med i de danske udgivelser. Vi gør det selvfølgelig ikke kun for at undgå at importere forbudte film, men også fordi vi selv ønsker at tilbyde alle filmudgivelser. Endvidere gennemgår han systematisk distributørernes hjemmesider, og dengang branchen havde sit eget fagblad, *Home Entertainment + Videotrailer*, gennemgik han dets lister med nye danske udgivelser. Endelig følger han biografernes premierer. Han og vennen Dennis lavede i 13 år deres egen DVD Podcast (dobbeltdk).

Hvis FDV's medlemmer ville gribe ind over for min parallelimport, skulle de blot sende mig et enkelt brev eller e-mail, og så klarede vi resten. Det burde være til at overkomme. SF Film og Scanbox svarede - i overensstemmelse med Torben Steffensens meddelelse i januar - at de ønskede at forbyde parallelimport.

Torben Steffensen vendte ikke tilbage med meddelelse om, at andre end SF Film og Scanbox havde afklaret deres holdning til parallelimport. Jeg fik et spøjst brev fra Sandrew Metronomes direktør. Han fortalte, at de ikke havde beføjelser over andet end egne udgivelser, og derfor var han ikke i position til at tillade parallelimport. Jeg havde egentlig ikke bedt om tilladelse, men sådan som licenssystemet åbenbart fungerer, kunne han næppe være i position til at forbyde parallelimport!

Vedr. anmodning om samtykke til videresalg

Vi kan i den anledning oplyse Dem om, at det ikke juridisk vil være muligt for os at overdrage rettigheder til nogen af de nævnte titler, idet de rettigheder, vi indehaver i vore kontrakter med udenlandske producenter, herunder Warner Home Video, er begrænset til at omfatte rettigheden til at markedsføre region kode 2 med dansk dub alternativ dansk tekst på det danske marked. Alene af den grund vil det ikke være muligt at give tilladelse til samtykke til videresalg af produkter, hvortil vi ikke har rettigheder.

Sandrew Metronome Video A/S til Laserdisken, 15. januar 2003

I sommeren 2003 fik jeg igen besøg af Søren Tølbøl fra Nordisk Film (side 519). Han kendte faktisk til mit brev, men han anede ikke, hvorfor jeg ikke havde fået svar endnu. - Måske overvejer de situationen? foreslog han.

Paramount var ikke medlem af FDV og havde heller ikke generet Laserdisken, så vi havde bevaret samhandelen. Jeg skrev også til Paramount om parallelimport og fik besked via deres repræsentant: - Paramount vil ikke forbyde parallelimport, men vi vil heller ikke genere vores andre forhandlere, så vent lige på den danske udgivelse, hvis der er en stor titel, der udkommer i USA først.

Jeg hørte hverken direkte eller indirekte fra nogen af de øvrige selskaber.

Afslutningen på Laserdisken ApS

Jeg havde meddelt, at jeg ville lukke butikken i København, men uventet mange protester fra kunderne fik mig til at ændre beslutningen. Jeg mente, at online salg var fremtiden, men hvis folk var glade for butikken og havde brug for den, gik jeg med til at bevare den så længe som muligt, og den lukkede først i 2010.

Henrik Vestergaard havde foreslået, at jeg åbnede en USA-baseret internet-virksomhed, og det viste sig, at direktøren for Axel Music overvejede det samme. Sammen drog vi på eventyr i Nordamerika. Han etablerede et selskab i Toronto, mens jeg etablerede Movie World, Inc. i Sacramento, Californien.

Amazon.co.uk tilbød amerikanske film på deres britiske website, men filmene blev leveret af Amazon.com. Okay, så kunne der heller ikke være noget i vejen for, at folk kunne bestille hos Movie World, Inc. på Laserdiskens hjemmeside.

Det efterfølgende år var usædvanligt fredfyldt. Jeg mærkede intet til FDV. Jeg kunne ikke længere se noget formål med at drive virksomhed på selskabsform, så med virkning fra den 1. juli 2004 købte jeg aktiverne tilbage fra Laserdisken ApS.

44. Kampen mod regional konsumtion

Gennemførelsen af infosoc-direktivet gav mig adgang til at anfægte EU-Domstolens valg af regional konsumtion via en retssag mod den danske regering. Det var uproblematisk at få sagen forelagt, men det var umuligt at få EU-Domstolen til at forholde sig til sagens kerne.

Stævningen af Kulturministeriet

Jeg havde omhyggeligt undersøgt lovgivningen, før jeg i 1987 i en blåøjet og naiv tillid til det danske retssamfund begyndte at udleje LaserDiscs. Dengang var jeg overbevist om, at hvis FDV fandt på at chikanere mig, kunne jeg indbringe sagen for retten, og så ville dommerne forholde sig til lovgivningen og give FDV et rap over nallerne. Så naiv var jeg ikke længere.

Denne gang ville jeg være proaktiv og angribe den misforståede lovgivning så hurtigt som muligt. Jeg ville også holde FDV ude at konflikten, så jeg gjorde som det første klar til at respektere eventuelle forbud fra FDV's medlemmer. I ugerne efter lovændringen indgik jeg forlig i udlejningsstriden, jeg implementerede det nye forbudt-program, og jeg fik registreret de danske udgivelser, så jeg kunne leve op til løfterne til FDV's advokat Niels Bo Jørgensen og FDV's medlemmer.

Jeg nåede det hele - inkl. at lukke Laserdiskens butik i Århus - på måneder. Allerede den 19. februar 2003 indleverede jeg en stævning af Kulturministeriet til Østre Landsret. Heri anfægtede jeg lovens gyldighed og begærede spørgsmålet om regional konsumtion forelagt for EU-Domstolen til præjudiciel afgørelse.

På de kommende sider forklarer jeg baggrunden for mine anbringender og gør rede for fremgangsmåden, når man som borger vil anfægte en EU-retsakt.

Påstand og anbringender

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ændring nr. 17 i Lov nr. 1051 af 17. december 2002, Lov om ændring af ophavsretsloven (gennemførelse af infosoc-direktivet), er ugyldig.

Det gøres gældende,

- at direktivets forbud mod international konsumtion af spredningsretten savner hjemmel i EF-traktaten (særligt i de i direktivet angivne hjemmelsbestemmelser),
- og at direktivets forbud mod international konsumtion af spredningsretten er i strid med retsakter og retsgrundsætninger af højere rang.

Særligt i forhold til Kommissionens begrundelse bestrides det,

- at den ophavsretlige beskyttelse mod piratkopiering og spredning af piratkopier nødvendiggør et forbud mod international konsumtion,
- og at gennemførelsen af et område uden indre grænser gør et forbud mod international konsumtion nødvendigt.

Påstand og anbringender i Laserdiskens stævning, 19. februar 2003

Infosoc-direktivets hjemmelsbestemmelser

Varemærkedirektivet, låne/leje-direktivet og infosoc-direktivet er alle harmoniseringsdirektiver, dvs. deres formål er at gennemføre det indre marked. På mere end 1400 områder blev samhandelen lettet via vedtagelse af fælles lovgivning.

I kapitel 7 er nævnt en fælles standard for elektrisk materiel som et eksempel, men der var tusindvis af tilfælde, hvor divergerende regler stod i vejen for en fri samhandel og en ufordrejet konkurrence. Et andet eksempel er grænseværdier for skadelige stoffer. Når de er fælles, undgår man roderi med, at visse varer kun må sælges i nogle lande, men ikke i andre lande med skrappe krav. Der er handelsmæssige fordele ved, at alle arbejder med de samme grænseværdier. Debatten gik ofte ud på, hvor grænsen skulle ligge. Hvis en grænseværdi via et direktiv blev sat op, blev EU kritiseret for at tryne Danmark til skade for forbrugerne. På den anden side forbedrede EU-samarbejdet vilkårene for forbrugerne i lande med svagere lovgivning. Sådanne spørgsmål afgøres under alle omstændigheder i EU.

Det relevante problem i denne forbindelse er, at Peter Schønning forklarede, at forbuddet mod frihandel skyldtes et ønske fra nogle af de store medlemsstater om at beskytte deres virksomheder mod konkurrencen fra tredjelændene, hvilket han illustrerede med eksemplet i *Notat om parallelimport og specialimport* (side 554). Brian Mikkelsen forklarede noget lignende i Folketinget (side 548).

Et harmoniseringsdirektiv indeholder imidlertid ikke hjemmel til at beskytte medlemsstater, der ikke kan klare sig i den internationale konkurrence.

Forbuddet mod frihandel

Indførelse af regional konsumtion er det samme som afskaffelse af frihandel. Det betyder ifølge Peter Schønning, at virksomhedernes hidtidige ret til at sælge en vare erstattes af et forbud mod at videresælge samme vare, medmindre det første salg i EØS-området er foretaget af rettighedshaveren selv. Det er det modsatte af frihandel mellem virksomhederne inden for og uden for EU.

Ændringen er i strid med EU's grundlæggende formål, som de er formuleret allerede i præambelen til EF-traktaten, hvor det fremgår, at medlemsstaterne har vedtaget at oprette et Europæisk Økonomisk Fællesskab, fordi de ønsker "gennem en fælles handelspolitik at bidrage til gradvis ophævelse af restriktionerne i den internationale samhandel" (side 42).

Med afskaffelsen af international konsumtion gik man den modsatte vej, idet man tværtimod indførte restriktioner i den internationale samhandel.

Dette overordnede formål bag Det Europæiske Fællesskab er gentaget i traktatens principper i artikel 3, litra k: Fællesskabets virke skal indebære "associering af de oversøiske lande og territorier med henblik på at forøge samhandelen og på i fællesskab at fremme den økonomiske og sociale udvikling" (side 44).

Da et direktiv har lavere rang end traktatens principper, bør en bestemmelse i et direktiv, der strider mod EU's principper, ikke være gyldig.

Beskyttelsen mod piratkopier

Da Kommissionen i låne/leje-direktivet foreslog at indføre en spredningsret, var det for at supplere reproduktionsretten med et redskab til at forhindre spredning af de kopier, der allerede var ulovligt fremstillet (side 447).

Det var formålet med spredningsretten at forhindre, at piratkopier blev spredt i EU, men på intet tidspunkt under forhandlingerne om låne/leje-direktivet blev det gjort gældende fra Kommissionens eller andres side, at det også var et formål at afskaffe frihandel med tredjelandene.

Et forbud mod international konsumtion har ikke det mindste at gøre med det angivne formål, der udelukkende var at beskytte mod spredningen af piratkopier.

International konsumtion og det indre marked

Afskaffelsen af frihandel blev ikke drøftet af politikerne. Det var hverken et emne under forhandlingerne om varemærkedirektivet, låne/leje-direktivet eller infosoc-direktivet.

Reelt blev frihandel afskaffet af EU-Domstolen i Silhouette-sagen (side 486), og det skete uden offentlig debat. Den eneste debat - hvis ordet er berettiget i den situation - var den tvivlsomme påstand fra embedsmændene fra Østrig, Frankrig, Tyskland, Italien, Storbritannien og Kommissionen om, at det indre marked ikke kan fungere, hvis international konsumtion bevares.

Ingen påpegede, at et fælles forbud mod regional konsumtion også sikrer det indre markeds funktion. Det er tragisk, at vanskabningen regional konsumtion overhovedet anerkendes som en valgmulighed, men som minimum bør der være en politisk debat om det.

Magtfordrejning?

Kommissionen har ikke begrundet, hvorfor den foretrækker regional konsumtion frem for international konsumtion. Den har heller ikke givet politikerne chancen for at drøfte spørgsmålet eller forholdt sig til de formelle problemer i forhold til EU's grundlæggende formål om frihandel.

Det ser ud til, at Kommissionens embedsmænd simpelthen har givet efter for den internationale industris ønske om at kontrollere samhandelen med EU.

3.2.4. Magtfordrejning

Magtfordrejning er et fællesskabsretligt begreb, hvis nærmere indhold må fastlægges af Domstolen...

...Domstolen har fastslået, at en retsakt er behæftet med magtfordrejning, når det på grundlag af objektive, relevante og sammenstemmende indicier må antages, at den er truffet til forfølgelse af andre formål end dem, der er angivet.

Fremgangsmåden ved indsigelse mod en retsakt fra EU

Fællesskabet var blot få år gammelt, da EU-Domstolen i den omtalte Van Gend & Loos-sag (side 50) etablerede EU-borgernes rettigheder og redegjorde for, at det er til Fællesskabets fordel at inddrage borgerne. Den udtrykte det således: "Agt-pågivenheden hos de private, som er interesserede i at beskytte deres rettigheder, medfører en effektiv kontrol, der supplerer den kontrol, som det i artiklerne 169 og 170 overlades til Kommissionen og medlemsstaterne at drage omsorg for."

Det er fint nok, men hvad gør man i praksis, hvis man vil anfægte en retsakt? En borger har jo ikke adgang til at anlægge en retssag ved EU-Domstolen.

Man anvender samarbejdet mellem de nationale domstole og EU-Domstolen i form af de præjudicielle spørgsmål (side 51). Ved den nationale domstol kan man anlægge en sag mod den statslige myndighed, der er ansvarlig for den anfægtede bestemmelse, og fordi sagens reelle indhold vedrører gyldigheden af en retsakt fra en af Fællesskabets institutioner, har den nationale domstol pligt til at indbringe spørgsmålet for EU-Domstolen og anmode om en præjudiciel afgørelse.

På det tidspunkt var *EU-Karnov* en yndet retskilde for mig, og fremgangsmåden er udmærket beskrevet i et eksempel, hvor en borger anfægter en forordning, og fremgangsmåden er den samme, når retsakten er et direktiv.

Borgerens påstand vil normalt gå ud på at få tildelt erstatning eller at få den nationale forvaltningsakt kendt ugyldig, og det var formålet med min retssag. Den havde til formål at få rettet den fejl, det var at afskaffe international konsumtion.

6. Præjudicielle afgørelser

I det omfang en borger finder, at en umiddelbart anvendelig bestemmelse overtrædes af den nationale administration, kan han indbringe sagen for en national domstol. Der vil i disse tilfælde typisk være tvist om *fortolkningen* af den pågældende EF-regel. Fortolkningsspørgsmålet må løses, før det kan afgøres, om der konkret er handlet i strid med EF-reglen.

Men muligheden for at anlægge sag ved en national domstol står også åben, hvis den nationale forvaltning udsteder en forvaltningsakt, som borgeren mener er ugyldig, fordi den er udstedt i henhold til en ugyldig EF-forordning. I disse tilfælde vil den sagsøgende borgers påstand typisk gå ud på enten, at den nationale forvaltningsakt kendes ugyldig, eller at den sagsøgte forvaltning dømmes til at betale erstatning. Imidlertid vil sagens udfald afhænge af, *om den påberåbte EF-regel er gyldig*, og hvorledes den i givet fald skal fortolkes. I begge tilfælde vil besvarelsen af et EF-retligt spørgsmål være nødvendig, for at der kan tages stilling til borgerens påstand. Spørgsmålene kaldes præjudicielle, fordi de må besvares, før sagens hovedspørgsmål kan besvares.

Det vil kunne bringe fællesskabsrettens ensartede anvendelse i alle medlemsstater i fare, hvis de nationale domstole på egen hånd kunne afgøre alle præjudicielle spørgsmål om EF-rettens fortolkning og gyldighed.

Kammeradvokaten og den nedlagte påstand

Det var igen kammeradvokaten selv, K. Hagel-Sørensen, der førte sagen for Kulturministeriet. Vi var netop ved at forlige sagen om Filmloven, og han erklærede, at han ville hjælpe med at fremme en forelæggelse for EU-Domstolen. Han havde blot det ønske, at jeg ændrede formuleringen af den nedlagte påstand.

Deres påstand går ud på, at Kulturministeriet skal tilpligtes at anerkende, at ændring nr. 17 i den nævnte lov er ugyldig.

Det er fast antaget i den danske statsretlige teori og i retspraksis, at en borger ikke kan nedlægge påstand om, at en generelt anvendelig lov er ugyldig. Synspunktet er, at borgeren må nøjes med at få dom for, at en lovbestemmelse ikke finder anvendelse på hans konkrete forhold.

Når jeg opholder mig ved spørgsmålet, skyldes det naturligvis også hensynet til andre sager, jeg fører for staten, og hvor jeg nødtigt ser den hidtidige retspraksis tilsidesat ved vores sag. Jeg foreslår, at De overvejer følgende alternative formulering til en påstand:

“Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ændring nr. 17 i lov nr. 1051 af 17. december 2002, lov om ændring af ophavsretsloven (gennemførelse af infosoc-direktivet) ikke kan finde anvendelse på sagsøgers import og salg af dvd-produkter, der er lovligt markedsført i lande udenfor EØS.”

Kulturministeriet til Laserdisken ApS, 4. marts 2003

Først var jeg positiv. Hvis det kunne gøre kammeradvokaten glad, var det i orden med mig, men jo mere jeg undersøgte det, des mere forkert følte det. Det var ikke sandt, at man ikke kunne nedlægge påstand om, at en generelt anvendelig lov var ugyldig. Det havde jeg selv lige gjort i sagen om Filmloven. Jeg havde nedlagt påstand om, at bekendtgørelsen var ugyldig (side 504). Sagen var tæt på at blive afsluttet i Højesteret, og ingen havde gjort indsigelse mod formuleringen.

Jeg havde studeret sagen om ambi (side 54). I hovedsagen havde sagsøgerne, Dansk Denkvit ApS og P. Poulsen Trading ApS, nedlagt påstand om, at afgiften var ugyldig. Der var ingen støtte til kammeradvokatens påstand i de to sager. Jeg drøftede sagen med min egen rådgiver, advokat Per Christensen, som heller ikke fandt noget forkert ved formuleringen. Han vurderede, at forslaget mest af alt var et forsøg på at minimere skadesvirkningerne i tilfælde af, at jeg vandt sagen. Jeg fastholdt påstanden - og pådrog mig derved kammeradvokatens vrede.

Da vi ikke kunne blive enige, indkaldte landsdommer M. Stassen til retsmøde, og jeg mødtes med K. Hagel-Sørensen. Han stillede situationen klart op: Hvis jeg ikke ændrede påstanden, ville han og Kulturministeriet gøre alt i deres magt for at forhindre en forelæggelse for EU-Domstolen, men hvis jeg fulgte hans forslag, ville han støtte en forelæggelse, og med hans indflydelse var det i praksis så godt som en garanti. Han lovede tillige, at ændringen ikke ville påvirke min ret til at kræve erstatning, hvis jeg fik medhold. All right, så ændrede jeg påstanden!

Den fælles forelæggelse for EU-Domstolen

Jeg må således tage et slags medansvar for, at der gik et halvt år, før vi kom i gang med et konstruktivt samarbejde om at udarbejde et fælles forslag til forelæggelse. Jeg finder stadig ikke noget forkert i den oprindelige formulering, men det betød åbenbart så meget for kammeradvokaten, at et samarbejde var umuligt, før jeg ændrede påstanden i overensstemmelse med hans ønske.

Det skal derefter til kammeradvokatens ros siges, at han deltog konstruktivt i samarbejdet. For mig var det vigtigt, at forelæggelsen var fair og baseret på fakta, og det forsøgte han ikke at forhindre. Til gengæld blandede jeg mig ikke i, hvad Kulturministeriet gjorde gældende, blot mine synspunkter også var gengivet.

Det meste foregik pr. korrespondance, og et fælles oplæg tog gradvist form. Mindre end et år senere sendte vi et færdigt forslag til Østre Landsret, der sendte det videre til EU-Domstolen uden at rette så meget som et komma. Om det så var landsrettens egne bemærkninger, var de oprindeligt skrevet af mig og godkendt af kammeradvokaten. I hele sagsforløbet mødte jeg kun én dommer, nemlig landsdommer M. Stassen på det forberedende retsmøde i efteråret 2003.

Forløbet gav mig indsigt i, hvordan det i Warner-sagen var lykkedes for Johan Schlüter at narre EU-Domstolen til at tro, at der var nedlagt forbud mod Erik Viuff Christiansens udlejning på grund af en særbestemmelse i ophavsretslovens § 23, selvom fogedretten faktisk fandt, at det pågældende filmværk *ikke* var omfattet af ophavsretslovens § 23.

Den eneste forklaring på de samstemmende løgnehistorier fra parterne selv og fra Kulturministeriet om særbestemmelsen om udlejning af film i § 23 er, at både advokat Niels Gangsted-Rasmussen og Kulturministeriet overlod beskrivelsen af ophavsretsloven til den anerkendte ophavsretsekspert Johan Schlüter.

Dommerne udfører nødigt et stykke arbejde, hvis de kan få parterne til at gøre det selv, og alt tyder på, at begge forelæggelser slap igennem til EU-Domstolen, uden at én eneste dommer havde været med til at skrive dem.

Jeg ønskede en grundig forelæggelse, fordi det er den, medlemsstaterne og EU's institutioner får tilsendt og skal forholde sig til. Jeg søgte at begrænse risikoen for, at mit skriftlige indlæg igen blev reduceret til det rene ingenting, så forelæggelsen er på hele 22 sider og indeholder en omhyggelig gennemgang af udviklingen af spredningsretten fra det oprindelige angivne formål om at forhindre spredning af piratkopier, der via tilsyneladende uskyldige justeringer af ordlyden endte med at blive fortolket som et forbud mod frihandel (kapitel 32 og 33).

Forelæggelsen beskriver også lovændringens praktiske konsekvenser i og med, at den indeholder en erklæring fra FDV's advokat Torben Steffensen om FDV's opfattelse af lovændringen. FDV var ganske vist vendt på en tallerken i forhold til Johan Schlüters forsikringer til Folketinget, men erklæringen stemmer med Peter Schønnings fortolkning, og den er god på den måde, at den udelukker, at EU kan fungere som et område uden indre grænser. Det er i sig selv en ugyldighedsgrund.

Torben Steffensens erklæring

Ingen skifter holdning hurtigere eller mere markant end FDV's advokater. Jeg vil ikke ligefrem påstå, at jeg troede på Johan Schlüters forsikringer til Folketinget (side 557 og 572). Hans opgave var selvfølgelig at få Folketinget til at stemme for lovforslaget, og så snart det var sket, gav han lovændringen et andet indhold.

FDV var ikke tilfreds med at undgå parallelimport af film, som de selv udgav i Danmark. Det efterlod en lille markedsandel på et par procent til film, som ikke blev udgivet af FDV, og den konkurrence var uacceptabel for FDV. Efter lovens vedtagelse var deres krav derfor, at importøren af enhver film skulle indhente en positiv tilladelse til at sælge den pågældende film. Det ville i bedste fald blive ret besværligt, så på den måde kunne FDV også ramme specialimporten.

Var det risikabelt for mig at ignorere Torben Steffensens nye fortolkning? Det mente jeg ikke på tidspunktet. Torben Steffensen var ansat af Johan Schlüter, og det tilkom egentlig ikke ham at underkende sin chef. Jeg var indstillet på at efterleve loven i overensstemmelse med Johan Schlüters forklaringer til Folketinget, og skulle det komme til en strid om fortolkning, mente jeg, at det måtte have en vis betydning, hvordan Folketinget var informeret, da det stemte om loven.

Under alle omstændigheder havde jeg gjort det klart, på hvilke betingelser jeg ville afstå fra at parallelimportere, og de var meget lette at opfylde. Jeg ville bare have besked - på brev eller på e-mail. For min skyld kunne Torben Steffensen på vegne af samtlige medlemmer af FDV meddele, at de alle sammen ville forbyde parallelimport. Det afgørende var for mig, at jeg ikke indstillede parallelimporten frivilligt, men fordi det blev forlangt af mig. Hvad angår specialimport, som kun rammes af den nye fortolkning, synes jeg ikke, det tilkommer FDV at blande sig i andre producenters salg i Danmark.

Vi skal ikke glemme, at de pågældende direktivers formål er at gennemføre "et område uden indre grænser," men hvis kravet er, at man skal have tilladelse af den nationale distributør, opnås præcis det modsatte. Så bliver EU netop opdelt i separate områder, der styres af hver sin distributør. Nogle film vil kunne handles i nogle medlemsstater, mens de vil være forbudt i andre medlemsstater.

Om forståelsen af ophavsretsloven

Forhandleren i Danmark må kun importere et eksemplar af et filmværk fra et land uden for EØS og udbyde det til salg i Danmark, hvis forhandleren forinden har indhentet samtykke til videresalg af det pågældende eksemplar hos den, der er indehaver af rettighederne for Danmark.

Det er forhandlerens forpligtelse at sikre, at dette samtykke er indhentet evt. ved at kontakte filmværkets oprindelige producent for at afklare, om rettighederne måtte være overdraget til en lokal distributør i Danmark.

Erklæring fra FDV's advokat Torben Steffensen, 18. februar 2003

Sagsøgers anbringender

Sagsøger gør gældende, at Kommissionens opfattelse af spredningsretten i låne/leje-direktivets art. 9 og infosoc-direktivets art. 4 fejlagtigt udlægges som forbud mod international konsumtion alene på grund af bestemmelsens ordlyd. Kommissionen ser bort fra den oprindelige ophavsretlige begrundelse og den betydning, spredningsretten havde under de oprindelige forhandlinger.

Kommissionen ændrer bestemmelsen fra at være en legitim ophavsretlig beskyttelse mod spredning af piratkopier til at være et indgreb i den frie internationale handel med ægte og lovligt udgivne eksemplarer. Ændringen er ny, og den er vidtgående, og den er problematisk i forhold til EU's øvrige politikker.

Om Kommissionens forklarende bemærkninger

Sagsøger afviser Kommissionens argumentation for regional konsumtion af to grunde:

1. Kommissionen anfører fejlagtigt, at afskaffelsen af international konsumtion afspejler en retspraksis, som EF-Domstolen allerede har fastsat. EF-Domstolen havde i 1991, da spredningsretten blev behandlet, i intet tilfælde forbudt viderespredning af eksemplarer, der var bragt på markedet af rettighedshavere uden for EU. Den havde derimod gentagne gange forbudt *national* konsumtion, der tidligere blev anvendt af medlemsstater til at forhindre import af varer fra andre medlemsstater.

Da Det økonomiske og sociale Udvalg henviste til, at stk. 2 lige så godt kunne udelades, var det med en henvisning til EF-Domstolens praksis, der gik ud på at forbyde restriktioner i samhandelen mellem medlemsstaterne. På det tidspunkt havde EF-Domstolen hverken med henvisning til varemærkeret eller ophavsret forbudt videresalg af varer, der var bragt på markedet uden for EU. Kommissionens opfattelse af spredningsretten som et forbud mod fri samhandel med tredjelande er af senere dato og reflekterer *ikke* EF-Domstolens praksis. EF-Domstolen har *aldrig* hverken selvstændigt eller på baggrund af låne/leje-direktivet - forbudt det danske ophavsretlige princip om international konsumtion og den lovgivning, der var gældende i Danmark frem til den 22. december 2002.

EF-Domstolen har på varemærkeområdet indført en ny praksis, alene fordi der er indført nye regler. Tingene vendes på hovedet, når Kommissionen lader som om, at de nye regler blot reflekterer en praksis, som EF-Domstolen allerede har fastlagt.

2. Kommissionen anfører fejlagtigt, at en ensartet gennemførelse af international konsumtion fører til konkurrenceforvridning og en opdeling af det indre marked i adskilte markeder og områder.

Det kan slet ikke lade sig gøre! Tværtimod er en ensartet *gennemførelse* af international konsumtion den eneste løsning, der med sikkerhed *undgår* konkurrenceforvridning og en opdeling af det indre marked i adskilte markeder og områder. Regional konsumtion overlader det derimod til 25 nationale rettighedshavere vilkårligt at bestemme, om de hver især vil forbyde eller tillade importerede eksemplarer på deres område, så medmindre alle rettighedshavere tilfældigvis er enige, fører det til en opdeling af det indre marked.

Problemerne i forhold til EU's politikker

Sagsøgers hovedsynspunkt i sagen er, at Kommissionen begik en fejl, da den i 1994 på baggrund af ordlyden i stk. 2 valgte at fortolke spredningsretten som et forbud mod fri samhandel med tredjelande med ophavsretsbeskyttede varer i stedet for at fortolke spredningsretten som et effektivt middel mod spredning af piratkopier.

Sagsøger anfører, at et forbud mod fri import fra tredjelande er meget vidtgående og i konflikt med flere af EU's politikker og principper. Sagsøger påpeger følgende forhold, som *kan* føre til ugyldighed:

1. Proportionalitetsprincippet (det indre marked)
2. Proportionalitetsprincippet (kampen mod piratkopier)
3. EU's konkurrencepolitik
4. Ytringsfriheden
5. Hjemmel
6. Forholdet til tredjelande
7. Andet

Fra Østre Landsrets forelæggelse til EU-Domstolen, 16. november 2004

Forelæggelsens struktur og indhold

Da Østre Landsret forelagde sagen for EU-Domstolen, blev jeg ramt af en følelse af tryghed. Så er der fred så længe, tænkte jeg, og da EU-Domstolen ikke går ind for et opdelt fællesskab, er den hjemme. Jeg havde ikke kalkuleret med endnu en vanvittig sagsbehandling - eller med fogedrettens Dorete Bager.

Forelæggelsen fejler intet. Ændringen af konsumptionsprincippet gennemgås og forklares med Peter Schønnings virkelighedsfjerne eksempel om beskyttelsen af britiske bogforlag fra *Notat om parallel- og specialimport*. Den kronologiske gennemgang slutter med FDV's erklæring om virkningen for markedets aktører, så opdelingen af Fællesskabet som uundgåelig konsekvens er skåret ud i pap.

Derefter følger en omhyggelig gennemgang af spredningsrettens historie og de drøftelser, der fandt sted under behandlingen af låne/leje-direktivet. Der gøres rede for, at fortolkningen af spredningsretten som et forbud mod frihandel første gang beskrives således af Kommissionen i svaret til Hoon i 1994 (side 451).

Derefter er der plads til mine to hovedsynspunkter og supplerende anbringender. Hovedsynspunkterne vedrører Kommissionens påstand i direktivforslaget, hvor det anføres, at afskaffelsen af international konsumtion afspejler EU-Domstolens retspraksis, hvilket ikke var rigtigt på det tidspunkt, og påstanden om, at ensartet gennemførelse af international konsumtion fører til konkurrenceforvridning og en opdeling af det indre marked, hvilket heller ikke er rigtigt.

De syv supplerende anbringender er blot bivirkninger af de to grundlæggende manipulationer (eller "fejl", hvis man vil være venlig), men man kan selvfølgelig også forholde sig til dem hver for sig. Det har jeg gjort på de to næste sider.

1. Proportionalitetsprincippet (det indre marked)

Det absurde er, at selvom en ensartet gennemførelse af regional konsumtion som beskrevet er meget indgribende over for erhvervsdrivende og forbrugere i EU, så sikrer det ikke en gennemførelse af det indre marked.

Regional konsumtion overlader til de nationale rettighedshavere at tillade, om salg af parallelimporterede varer accepteres på deres område. Det betyder, at importerede eksemplarer fra tredjelande udbydes til salg i de medlemsstater, hvor de lokale rettighedshavere tillader det, men ikke i de medlemsstater, hvor man for at beskytte afsætningen af sine egne udgivelser ikke tillader det. Resultatet er, at det indre marked opdeles i særskilte områder og markeder.

Proportionalitetsprincippet kræver, at EU's institutioner ikke pålægger borgerne pligter ud over, hvad der er strengt nødvendigt for at nå målet. Kommissionen har valgt en løsning, der er meget indgribende over for EU's borgere, uden at det fører til det fastsatte mål overhovedet - alt imens der findes en løsning, som med sikkerhed vil føre til det ønskede mål uden at gøre indgreb i borgernes rettigheder.

2. Proportionalitetsprincippet (kampen mod piratkopier)

Jeg anerkender rettighedshavernes ret til en høj beskyttelse mod udnyttelse i form af piratvirksomhed, og jeg anerkender spredningsretten som et effektivt middel til at forhindre distribution af de værkseksemplarer, der er bragt på markedet uden rettighedshavernes samtykke (piratkopier), men jeg stiller spørgsmålet: Hvorfor forbyde spredning af eksemplarer, som *ikke* er piratkopier?

Jeg savner en elementær sammenhæng mellem det angivne mål og det valgte middel. Det er vidtgående og unødvendigt at forbyde EU's borgere at købe varer, som rettighedshaverne selv har bragt på markedet.

Jeg tilføjer, at incitamentet til at fremstille og sprede piratkopier tværtimod øges, når borgerne fratages muligheden for at købe de ønskede værker på normal vis. Et sådant forbud er vanskeligt at forstå, og selv lovlydige borgere vil tænke: "Jeg vil selvfølgelig helst købe en ægte vare, men når jeg ikke kan det, er der ikke andre alternativer end at tage imod tilbuddet om at købe en piratkopi."

3. EU's konkurrencepolitik

Jeg anfægter Rådets begrundelse, som den er gengivet af Peter Schønning, idet rettighedshaverne formentlig fortsat vil få fremstillet eksemplarerne, hvor det er billigst, men de vil udnytte muligheden for at forbyde parallelimport med henblik på at tage en højere pris i EU. Resultatet er kunstigt høje priser i EU til skade for borgerne. Ifølge Kommissionen har konkurrencepolitikken det modsatte sigte.

Jeg redegør omhyggeligt for modsætningen til konkurrencekommissær Mario Montis tale i Stockholm (side 535) og de samme staters målsætning i OECD om, at liberaliseringen af den internationale samhandel skal føre til billigere og bedre varer til gavn for forbrugere (side 61 og 453).

4. Ytringsfriheden

Gennemførelsen af infosoc-direktivet har den virkning, at EU's borgere afskæres fra at modtage informationer - i strid med artikel 10 i menneskeretskonventionen. Jeg anerkender, at ytringsfriheden ikke er absolut, men finder, at betingelserne for at begrænse den ikke er opfyldt. Ifølge C-71/02 (Karner, dom af 25. marts 2004) kan ytringsfriheden begrænses, hvis hensynet til den almene interesse kræver det og er berettiget ud fra et eller flere legitime formål i et demokratisk samfund.

Disse betingelser er ikke opfyldt, idet importforbuddet ikke tjener en almen samfundsinteresse, men blot er et resultat af, at multinationale rettighedshavere ønsker en særskilt mulighed for at kontrollere afsætningen i EU med henblik på at maksimere deres indtjening via overpriser.

5. Hjemmel

Infosoc-direktivet har hjemmel i EF-traktatens artikel 47, stk. 2, artikel 55 og artikel 95. Ingen af de artikler angiver som formål, at medlemsstaternes ineffektive virksomheder skal beskyttes mod konkurrence fra mere effektive virksomheder i tredjelande. Peter Schönning's forklaring støttes i hvert fald ikke af direktivet selv.

6. Forholdet til tredjelande

Et tyrkisk forlag, der udgiver *Harry Potter* på tyrkisk, har ikke adgang til at sælge et eksemplar af bogen til en boghandler i Danmark, fordi Gyldendal som dansk rettighedshaver først skal tillade det. Hvis en herboende tyrk ønsker *Harry Potter* på sit eget sprog, må han låne den på biblioteket. Det er til gengæld gratis, og han må også uden vederlag til det tyrkiske forlag tage en fotokopi til sig selv.

Det tyrkiske forlag må ikke sælge sine bøger til tyrkiske læsere i EU, men det er nødt til at finde sig i, at dets udgivelser udlånes og evt. kopieres, uden at det udløser et vederlag. Det må være ret svært for tredjelandene at se fornuften i den ophavsretsbeskyttelse, der praktiseres i EU.

7. Andet

Forbuddet er så indgribende, at det påvirker rettigheder, som EU-borgerne er vant til at tage for givet, og som støttes af EF-traktaten. Her er nogle eksempler:

Ret til uddannelse jf. EF-traktatens artikel 153, stk. 1: Forbuddet rammer en del universitetsboghandlere, som ikke frit kan importere lærebøger til de studerende.

Den danske og europæiske kulturarv jf. EF-traktatens artikel 151: Danske og europæiske filmklassikere er digitalt overført til DVD og udgivet i USA, men må ikke sælges i europæiske butikker, så EU-borgerne kan få adgang til dem.

Lighedsprincippet: En tyrkisk producent kan kontrollere tyrkiske udgivelser i EU, mens en græsk producent ikke kan. Omvendt har en græsk licenstagere til f.eks. en bog adgang til hele EU, mens en tyrkisk licenstagere ikke har. Sådanne ens eller i hvert fald næsten ens situationer behandles forskelligt.

De to præjudicielle spørgsmål til EF-Domstolen

1. Er artikel 4, stk. 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet ugyldig?
2. Er artikel 4, stk. 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet til hinder for, at en medlemsstat bibeholder international konsumtion i lovgivningen?

Spørgsmål 2 stilles med henblik på at afklare, om en medlemsstat, der ønsker at vægte hensynet til ytringsfriheden og borgernes adgang til kulturprodukterne højere end ønsket om at beskytte de nationale rettighedshavere mod konkurrence, kan fravige artikel 4, stk. 2.

Fra Østre Landsrets forelæggelse til EU-Domstolen, 16. november 2004

De stillede præjudicielle spørgsmål

Hovedspørgsmålet om gyldigheden af infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2, blev stillet, og jeg fik tilføjet et i virkeligheden mere interessant spørgsmål, der ville afsløre, om EU-Domstolen satte sig ind i problemstillingen eller blot skøjtede hen over overfladen på samme måde, som den havde gjort i Hokamp-sagen (side 370) og i Laserdisken-sagen (side 375).

Den beskrevne løsning deler netop EU i separate områder, hvor nogle værker må sælges i nogle lande, men ikke i andre, så hvad skulle der være i vejen for, at Danmark vægter hensynet til ytringsfriheden højest? Hvis Folketinget tager valget ud af rettighedshavernes hænder og siger, at sådanne eksemplarer skal være tilladt i Danmark, vil det ikke påvirke det indre marked, fordi det allerede er opdelt.

De skriftlige indlæg til EU-Domstolen i sag C-479/04

Der var nu ikke mange medlemsstater, der interesserede sig for spørgsmålet om frihandel med ophavsretsbeskyttede varer. Polen var den eneste medlemsstat, der afgav skriftligt indlæg til EU-Domstolen. Danmark valgte ikke at deltage direkte, men både Rådet, Kommissionen og Parlamentet var på barrikaderne og alle med danske advokater, som formentlig benyttede de sædvanlige danske rådgivere.

Laserdiskens indlæg	14 sider
Polens indlæg	7 sider
Rådets indlæg	26 sider
Kommissionens indlæg	15 sider
Parlamentets indlæg	13 sider

Min gennemgang af det mest relevante ses på de kommende sider, men som altid er alle indlæg stillet til rådighed på www.denskjultekorrupcion.dk/dokumentation.

Laserdiskens indlæg

Mine vigtigste anbringender var med i forelæggelsen, så jeg benyttede lejligheden til at illustrere problemstillingerne med tegninger og billeder, og så stillede jeg spørgsmålene: Hvorfor frihandel? Hvorfor konkurrence?

EU gik angiveligt ind for frihandel og konkurrence. De samme stater sloges for det i OECD, der tillige omfattede USA og Japan. Med indførelsen af regional konsumtion går EU den modsatte vej. Jeg illustrerede fadæsen ved at citere fra OECD's grundlæggende bestemmelser.

Fra artikel 1: "The aims of the Organisation for Economic Co-operation and Development (hereinafter called the "Organisation") shall be to promote policies designed to contribute to the expansion of world trade on a multilateral, non-discriminatory basis in accordance with international obligations."

Fra artikel 2: "In pursuit of these aims, the Members agree that they will, both individually and jointly:

promote the efficient use of their economic resources;

pursue their efforts to reduce or abolish obstacles to the exchange of goods..."

Jeg citerede endvidere fra Mario Montis afslutning på talen i Stockholm: "I think competition authorities can be proud of the positive impact of their work, and the clear benefits to consumers: *lower prices, more choice, and more innovation.*"

Spredningsrettens formål

Spredningsrettens oprindelige formål var at forhindre spredning af piratkopier. Det har ophavsretlig betydning, *at* rettighedshaveren har givet samtykke til udgivelse af et værk, men det har ingen ophavsretlig betydning, *hvor* rettighedshaveren har givet samtykket.

Rådet anvender ophavsretten til at løse konkurrenceretlige problemer

Der er ikke i infosoc-direktivet hjemmel til at føre konkurrencepolitik. Rådets angivne begrundelse for at vælge regional konsumtion har intet med ophavsret at gøre.

Kommissionens påstand om det indre marked

Kommissionen har uret i, at en ensartet gennemførelse af regional konsumtion er den *eneste* måde at sikre det indre markeds funktion. Mens regional konsumtion ikke med sikkerhed gennemfører det indre marked som et område uden indre grænser, vil en ensartet gennemførelse af international konsumtion med 100 % sikkerhed sikre det indre markeds funktion - endda uden at være i modstrid med andre af EU's formål.

EU-Domstolens påstand om det indre marked

EU-Domstolen tager fejl, når den giver Kommissionen ret i, at en ensartet gennemførelse af regional konsumtion er den *eneste* måde at sikre det indre markeds funktion. Det indre markeds funktion sikres *også* ved en ensartet gennemførelse af international konsumtion. EU-Domstolen må vælge mellem de to metoder og begrunde sit valg.

Fra Laserdiskens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 6. marts 2005

Den Polske Republik støtter den af sagsøger fremførte argumentation, da det i sekundær ret indførte princip om konsumtion af retten til immaterielle goder og dermed forbuddet mod parallelimport er i strid med De Europæiske Fællesskabers grundlæggende politikker og principper.

Ifølge Den Polske Regering er en undtagelse fra princippet om international konsumtion af retten til immaterielle goder uforenelig med proportionalitetsprincippet som omhandlet i EF-traktatens artikel 5, stk. 3. I medfør af dette princip handler Fællesskabet kun i det omfang, det er nødvendigt for at nå de mål, der er fastsat i Traktaten.

Den Polske Republik er af den opfattelse, at indførelsen i sekundær fællesskabsret af et princip om regional konsumtion ikke sikrer gennemførelsen af Fællesskabets mål med hensyn til oprettelsen af det indre marked. Dette betyder, at styrken af den stilling, som konkrete nationale rettighedshavere til immaterielle goder har, vil være bestemmende for beslutningen om at markedsføre eller ikke at markedsføre et produkt på et givent nationalt marked og i et vist omfang beslutningen om at tillade parallelimport. Som følge heraf vil en ordning med regional konsumtion af retten føre til en opsplitning af det europæiske marked. Det skal tilføjes, at enhver aktivitet, der fører til en opsplitning af markedet er forbundet med en styrkelse af virksomhedernes stilling, vil være til skade for forbrugerne og vil begrænse det frie varevalg og retten til ligebehandling i et hvilket som helst land. En sådan praksis vil tilsidesætte princippet om frie varebevægelser i Den Europæiske Union, såfremt der sker en faktisk forringelse af markedsadgangen for varer fra markeder uden for Den Europæiske Union.

Den Polske Republik antager derfor sagsøgers argument, hvorefter en af Fællesskabets grundlæggende opgaver ifølge EF-traktatens artikel 2 er i Fællesskabet som helhed at fremme en høj konkurrenceevne. Det skal understreges, at forbuddet mod parallelimport ikke har indflydelse på varenes fremstillingssted. Af økonomiske årsager vil virksomhederne ikke give afkald på at fremstille varer uden for Unionen. Dermed får de alligevel mulighed for at forbyde parallelimport og mulighed for frit at fastsætte prisen på de enkelte nationale markeder inden for Den Europæiske Union. Et forbud mod parallelimport vil derfor paradoksalt nok føre til en tilsidesættelse af en af Fællesskabets grundlæggende opgaver, nemlig at fremme konkurrenceevnen inden for rammerne af Den Europæiske Union.

Den Polske Republik anser derfor sagsøgers påstand, hvorefter en sådan aktivitet især vil være til skade for forbrugerne, som fratages retten til frit at kunne vælge konsumvarer, for berettiget. Det er især mærkbart for så vidt angår immaterielle goder, der i princippet ikke har substitutionsprodukter. En faktor, der medfører konkurrencedygtige priser, er nemlig den kamp om kunderne, der foregår mellem de virksomheder, som markedsfører dette gode.

Princippet om international konsumtion sikrer, at berettigede ophavsretlige interesser kan varetages på tilstrækkelig vis. En beskyttelse af disse interesser i form af et princip om konsumtion inden for Fællesskabet er ikke nødvendig, da det kolliderer med forbrugernes og importørernes interesser og ligeledes det offentliges interesse i at sikre konkurrencen, og er følgelig i strid med Fællesskabets primærret.

Polens skriftlige indlæg

Polens indlæg er skrevet af T. Nowakowski, som var enig med mig i de centrale spørgsmål. Han indså, at regional konsumtion i realiteten fører til en opsplnitning af det indre marked, at det paradoksalt nok ikke fremmer konkurrenceevnen, og at det er til skade for forbrugerne. Han så princippet om regional konsumtion som en slags tillægsret til rettighedshaverne om at kontrollere markedet, og det går videre end den tiltænkte ophavsretlige beskyttelse. Han konkluderede derfor, at regional konsumtion strider mod Fællesskabets primærret.

Rådets skriftlige indlæg

Rådet, EU's daværende 25 medlemsstater, var repræsenteret ved Henrik Vilstrup, Fernando Florindo Gijón og Rita Liudvinaviciute-Cordeiro. Deres 26 sider lange indlæg vedrører alene det første spørgsmål. De omtaler ikke spørgsmål 2.

Indlægget er en meget lang gennemgang af en række sager, herunder Imerco-sagen og Warner-sagen. De tre advokater taler udenom og vildleder med direkte løgne, f.eks. bestrider de - trods Kommissionens udførlige begrundelse i forslaget (side 447) - både formålet med spredningsretten og årsagen til, at konsumtion er nødvendig. De er frække nok til at påstå, at jeg skaber forvirring ved at nævne piratkopier og den oprindelige beskyttelse mod spredning af piratkopier.

De anerkender nu international konsumtion som en løsning, men formålet er ikke længere at sikre det indre markeds funktion! Nu handler det om at fremme kreativiteten, sikre et vederlag, fremme væksten osv., men de afslører ikke, hvordan regional konsumtion skulle gøre dette bedre end international konsumtion!

41. Rådet finder ikke, at valget mellem international konsumtion og fællesskabskonsumtion kan begrundes i ønsket om at fjerne hindringer for den frie bevægelighed for varer i det indre marked, eftersom begge ordninger, hvis de anvendes ensartet overalt i Fællesskabet, kan løse dette problem. Da lovgiveren fastsatte reglerne om fællesskabskonsumtion, var hensigten at nå de målsætninger, der er omhandlet i direktivets betragtninger. Efter Rådets opfattelse bør en høj grad af beskyttelse af ophavsmandens spredningsret gøre det muligt at fremme kreativiteten, sikre ophavsmændene et passende vederlag, forbedre væksten og forøge den europæiske industris konkurrenceevne.
42. Med hensyn til spørgsmålet om, hvor effektiv eller ineffektiv fællesskabskonsumtion er til at fremme bekæmpelsen af distribution af medier, der bringes på markedet, uden at ophavsmanden har givet nogen form for samtykke i forbindelse med noget marked, er det tilstrækkeligt at fastslå, at dette ikke var EF-lovgiverens hensigt, da denne vedtog den anfægtede bestemmelse.
43. Sagsøgeren i hovedsagen skaber imidlertid forvirring ved at sondre mellem "piratkopier" og "ægte" kopier, hvilket ikke har noget juridisk grundlag.

Fra Rådets skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 17. marts 2005

Rådet om konkurrencepolitikken

Ifølge Rådets indlæg har “fællesskabslovgiver” lov til at opføre sig nøjagtigt, som denne har lyst til, fordi “fællesskabslovgiver” selv fastlægger EU’s konkurrencepolitik. Principielt kan konkurrencepolitikken derfor slet ikke anfægtes.

Rådet omfatter bl.a. også Polen, og det må konstateres, at Polens repræsentant havde større respekt for demokratiet, idet han anerkendte, at EU kun kan handle, hvor det er nødvendigt for at nå de mål, som er fastsat i EF-traktaten!

Det største problem - som de tre advokater søgte at aflede opmærksomheden fra - var, at spørgsmålet aldrig havde været behandlet af “fællesskabslovgiver”, hvis man med fællesskabslovgiver mente de folkevalgte regeringer og de folkevalgte medlemmer af Parlamentet. Regional konsumtion blev som nævnt indført af embedsmændene og dommerne i Silhouette-sagen. Og det var ikke lige dem, der normalt blev opfattet som fællesskabslovgiver.

Det er også interessant, at målsætningen med konkurrencepolitikken slet ikke er at sikre lavere priser for forbrugerne. “Tro ikke på kommissær Mario Monti,” er deres budskab. Det handler alene om at sikre, at konkurrencen i Fællesskabet ikke fordrejes, skriver de, alt imens de ser bort fra, at det netop ikke opnås med en løsning, hvor 25 nationale distributører bestemmer i hvert sit område!

Det er endelig værd at bemærke, så brutalt OECD’s målsætninger affærdiges. Man bør erindre, at samtlige medlemsstater, der stemte for diverse direktiver om varemærkeret og ophavsret, der først efterfølgende blev fortolket som et fravalg af international konsumtion, også var medlemmer af OECD.

Jeg kan ikke lade være med at spekulere på, om disse medlemsstater ville føle sig godt repræsenteret af de tre advokater, hvis de fik kendskab til, hvordan der blev argumenteret på deres vegne. Polen var tydeligvis ikke enig. Indlægget kan ikke undgå at efterlade det indtryk, at de tre advokater ville skrive hvad som helst for at bevare regional konsumtion. Man kan så fundere over årsagen til dette!

46. Man kan vanskeligt forestille sig, at fællesskabslovgiveren skulle overtræde EU’s konkurrencepolitik, da det hovedsagelig er fællesskabslovgiveren, der selv fastlægger den med forbehold af Kommissionens kompetence.
48. Det forholder sig således, at direktivet ved hjælp af harmonisering bidrager til at sikre, at konkurrencen ikke fordrejes i Fællesskabet. Målsætningerne med konkurrencepolitikken er at sikre lige vilkår for alle økonomiske aktører, og en følge heraf vil normalt være lavere priser for forbrugerne, men dette er ikke målet.
50. For så vidt angår den manglende overensstemmelse med OECD’s målsætninger forholder det sig endelig således, at billigere og bedre produkter til forbrugerne ikke er et egentligt mål i overenskomsten med OECD, og at de mål, denne organisation søger at nå, heller ikke er bindende for fællesskabslovgiveren.

Kommissionens skriftlige indlæg

Kommissionens indlæg er skrevet af Niels Bertil Rasmussen og Wouter Wils på vegne af Kommissionen. De forholder sig ganske vist til det andet spørgsmål, men selvom det indre marked opdeles af den valgte løsning, er de ikke indstillet på at imødekomme Danmark. Hele indlægget igennem afvises enhver anden løsning end regional konsumtion. Metoden er gennemgående den samme: Virkeligheden fornægtes, og der henvises til ikke-eksisterende forarbejder og formål.

Jeg har blot gengivet et lille uddrag af de 15 sider som eksempel. Hvis man læser forarbejderne til låne/leje-direktivet, hvori spredningsretten blev indført, vil man lede forgæves efter noget, der minder om et fravalg af international konsumtion eller en begrundelse for at vælge regional konsumtion. Hvis man følger hele forløbet, står det klart, at regional konsumtion blev indført efterfølgende. Der var redegjort for forløbet i forelæggelsen, men den blev blot afvist med henvisning til direktivets "ordlyd og opbygning" og forarbejder, som ikke findes.

Kommissionen støtter også valget af regional konsumtion på EU-Domstolens tre domme (Silhouette, Sebago og Levi's), hvor de to sidste bekræfter den første, der er baseret på den løgn - eller fejltagelse, hvis man vil være venlig - at regional konsumtion er den eneste løsning, der gennemfører det indre marked. Hele formålet med retssagen var fra min side at påpege, at der findes en anden løsning, og at man på et kvalificeret grundlag bør træffe et valg mellem de to muligheder.

7. Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om en medlemsstat er berettiget til at bibeholde international konsumtion på trods af direktivets artikel 4, stk. 2.
8. Det er Kommissionens opfattelse, at dette spørgsmål skal besvares benægtende. Direktivbestemmelsen forbyder medlemsstaterne at bibeholde international konsumtion for spredningsretten, idet denne er fuldstændigt harmoniseret for ophavsmænd.
9. Dette resultat følger direkte af direktivets ordlyd og opbygning. Det bekræftes endvidere af forarbejderne til direktivbestemmelsen. Endelig bekræftes resultatet af Domstolens praksis ved fortolkningen af den tilsvarende bestemmelse i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (herefter "varemærkedirektivet").

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

Parlamentets skriftlige indlæg

"Formålet med konsumtion er at undgå en opdeling af markedet ved at indføre kunstige grænser," skriver Lisbeth Grodum Knudsen og Kieran Bradley i deres indlæg og afviser, at EU-markedet opdeles med den valgte løsning! De fortsætter: "Der var gode grunde til at foretrække fællesskabskonsumtion," hvorefter det er svært ikke at stille det endnu ubesvarede spørgsmål: Hvilke gode grunde?

Retsmøderapporten

Ingen af EU's institutioner forholdt sig til de virkelige problemer, som enten blev ignoreret eller løjet væk. Det var dog opmuntrende, at Polens repræsentant havde forstået problemstillingen, så det var altså ikke forelæggelsen, der var uklar.

Jeg bad EU-Domstolen om at få lov til at afgive et mundtligt indlæg med den begrundelse, at ingen af de tre EU-institutioner havde forstået problemstillingen.

Den refererende dommer, George Arestis, forstod desværre heller ikke problemet. Retsmøderapporten forelå den 20. januar 2006, og den er uhyre mangelfuld.

Ingen af mine overordnede synspunkter er medtaget. Hverken det problem, at Kommissionen ændrede betydningen af en regel, der var vedtaget i EU, *efter* at den var vedtaget, eller indsigelsen mod påstanden om, at regional konsumtion er den *eneste* måde, der forhindrer en opdeling af det indre marked.

Han burde i det mindste anerkende, at det er dét, indsigelserne drejer sig om. Hvis han er uenig, kan han afvise mig som dommer, men det er for ringe, at mine synspunkter ikke engang får lov til at fremgå af sagens officielle papirer.

Der var flere problemer. Låne/leje-direktivet er f.eks. ikke nævnt ét eneste sted i hele retsmøderapporten. Hvordan skal de andre dommere kunne forholde sig til spredningsretten uden at iagttage det direktiv, der indførte den og begrundede den? I forslaget til infosoc-direktivets artikel 4 er der ikke nævnt noget formål.

Kommissionen kom overhovedet ikke ind på spredningsrettens formål i dens bemærkninger til infosoc-direktivet. Jeg formoder, at der ikke var grund til at gentage formålet, da der bare var tale om også at give denne ret til ophavsmændene, efter at den var tildelt de udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, filmproducenter og producenter af radio- og tv-udsendelser i låne/leje-direktivet. Jeg gætter på - og det er selvfølgelig kun mit gæt - at Kommissionen i mellemtiden havde erkendt, at det var urimeligt, at ophavsmændene skulle snydes for denne ophavsretlige beskyttelse, når alle de andre rettighedshavere havde fået den.

Den refererende dommer behandlede sagen, som om spredningsretten og det omtvistede valg af regional konsumtion stammer fra infosoc-direktivet, men det er ikke dérfra, problemet stammer. Misforstod han, fordi jeg "kun" havde klaget over infosoc-direktivet? Efter ændringen af ophavsretsloven i 1995 var jeg klar til at anlægge sag om indførelsen af regional konsumtion i låne/leje-direktivet, men da jeg ikke blev ramt takket være J. Nørup-Nielsen, kunne jeg ikke anlægge sag. Selvfølgelig er det valget af regional konsumtion, jeg anfægter, men jeg fik først adgang til EU-Domstolen efter infosoc-direktivets gennemførelse.

Ingen af EU-institutionernes advokater så ud til at forstå den sammenhæng, og de havde heller ikke bemærket, at ophavsmændene blot er én af fem kategorier af rettighedshavere, som har fået tildelt en spredningsret. Der opstår snart praktiske problemer, hvis man prøver at forholde sig til det, så det gør ingen.

Jeg sendte indsigelserne til den refererende dommer, men han tillod ikke, at mine hovedsynspunkter indgik i sagen, og således var jeg handicappet fra starten.

1. Magtfordrejning

Sagen udspringer af, at Kommissionen i 1994 selvstændigt ændrede betydningen af den ophavsretlige spredningsret, så den ikke blot kan bruges til at forhindre spredning af piratkopier, men også kan hindre spredning af lovlige kopier fra lande uden for EU.

De syv ugyldighedsgrunde er blot følgerikninger. Det er et demokratisk problem, når Kommissionen selvstændigt ændrer virkningen af en regel, der er vedtaget i EU - også selvom ændringen ikke er i modstrid med andre bestemmelser i Traktaten.

Magtfordrejning er sagens hovedtema, og det bør fremgå af retsmøderapporten.

2. Domstolens retspraksis om regional konsumtion

Jeg er bekendt med Domstolens praksis om regional konsumtion af varemærkeretten og Kommissionens begrundelse for at vælge regional konsumtion af spredningsretten. Begge dele er begrundet med, at det er den *eneste* måde at forhindre en opdeling af det indre marked.

Jeg bestrider sandheden i den begrundelse. Det er vigtigt, at Domstolen forholder sig til min påstand om, at ensartet anvendelse af international konsumtion heller ikke fører til en opdeling af det indre marked. Domstolen må forklare, hvordan ensartet anvendelse af international konsumtion kan opdele markedet. Når Domstolen opdager, at det ikke kan lade sig gøre, må den træffe et kvalificeret valg mellem regional og international konsumtion i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og spredningsrettens formål. Den problemstilling fremgår ikke af retsmøderapporten.

Direktiv 92/100/EØF savnes i retsmøderapporten

Jeg savner en reference til direktiv 92/100/EØF i retsmøderapporten. Det er umuligt på grundlag af retsmøderapporten at forholde sig til sagens demokratiske problem, nemlig om EU-institutionerne uden videre kan ændre betydningen af en vedtaget regel.

Domstolen må anerkende, at det er vanskeligt for en borger at få adgang til Domstolen. Jeg kunne ikke anfægte gyldigheden af stk. 2 i artikel 9 (spredningsretten) i 92/100/EØF, fordi den ikke blev gennemført i dansk lov for filmværker. Derfor blev jeg ikke berørt. Jeg blev berørt, da artikel 9 fra 92/100/EØF uændret blev videreført i infosoc-direktivet i artikel 4 - som *blev* gennemført i en dansk lov, der nu berører mig. Domstolen kan ikke bedømme sagen korrekt uden at forholde sig til min påstand om, at spredningsretten havde én virkning, da den blev behandlet i 1992, og har en anden virkning i dag - uden at ændringen er sket i åbenhed og er behandlet på demokratisk vis.

Fejl i retsmøderapporten om hjemmel

Retsmøderapporten giver det fejlagtige indtryk, at min påstand er, at *hele* direktivet er ugyldigt og mangler hjemmel. Jeg anerkender, at der er hjemmel til infosoc-direktivet. Det eneste problem er de to ord "i Fællesskabet" i anden linje i stk. 2 i artikel 4, der ændrer spredningsretten, så den ikke kun er et forbud mod spredning af piratkopier.

Retsmøderapporten overdriver problemet og gør sagen unødvendigt dramatisk. Et medhold til mig får den virkning, at medlemsstaterne skal se bort fra en bestemmelse, der i forvejen blev anset for at være overflødig. Resten af direktivet er slet ikke berørt.

Den mundtlige forhandling

Jeg måtte en tur til Luxembourg igen. Jeg fik fat i advokat Jesper Svenningsen, der stadig boede i byen, men han havde fået arbejde hos den danske dommer, så denne gang kunne han ikke rådgive mig. Han turde dårligt nok hilse på mig af frygt for at sende et forkert signal. Intet måtte beklikke EU-Domstolens uafhængighed. Han fandt det interessant, at jeg var på vej til at føre min anden sag. Det er meget sjældent, at private borgere får adgang til EU-Domstolen, og han kendte ikke til andre tilfælde, hvor det var sket to gange. "Det må der være en historie i," sagde han og foreslog, at jeg kontaktede Nordjyske Medier, som kunne sende en journalist med til at dække retssagen. Så skulle han nok etablere et møde med den danske dommer, som gerne greb muligheden for at profilere sig i pressen.

Nordjyske Medier var med på forslaget. De lavede et indslag til *24 Nordjyske* som optakt og sendte journalist David Abildgaard og fotograf Kim Dahl Hansen med på turen. For mig var det hyggeligt at have selskab. Kim havde medtaget et nyt High Definition HDV-kamera, der via trådløs sender kunne fungere med en knappenålsmikrofon, og det fandt jeg meget interessant. Så snart jeg kom hjem, bestilte jeg et tilsvarende kamera, som jeg lige nåede at få med på skiferien. Han løste også et andet problem: Min mor havde efter mit første besøg ved EU-Domstolen bebrejdet mig, at jeg havde taget billeder af alt omkring mig, men ikke af mig selv. Hun ville gerne se mig i den advokatkappe, jeg havde fortalt om, så jeg fik Kim til at tage et billede af mig i fuldt kostume ved EU-Domstolens talerstol.

Oprindeligt ville jeg bruge min taletid på at illustrere de praktiske virkninger af regional konsumtion med eksempler på samme måde, som jeg havde gjort for Kulturudvalget. Jeg måtte imidlertid ikke medbringe rekvisitter, men jeg fik lov til at fremstille plancher i A4 størrelse til omdeling til dommerne, så jeg gav dem billeder af *Anders And*-bladene, Fievel-kasketten, skakspillet (side 559), Carl Th. Dreyer-boksen (side 522), lemlæstelsen af *Blue Velvet* (side 561), piratudgaven af *Star Wars* (side 446) og *Leonard Maltin's Movie & Video Guide* (side 566).

Polen deltog ikke, så jeg stod alene imod tre EU-institutioner, som ikke havde forstået noget som helst, hvis man skulle tro deres skriftlige indlæg. Efter at mine hovedsynspunkter var pillet ud af retsmøderapporten, var jeg også nødt til at gøre rede for dem igen sammen med den faktiske historiske udvikling.

På siderne 618-621 er gengivet den del af min tale, som er nødvendig for at vurdere min grundlæggende påstand om, at EU-Domstolen ikke har forholdt sig til de centrale problemstillinger. Tidslinjen på side 622 giver et samlet overblik.

denskjultekorruption.dk/video34

24 Nordjyske, 13. februar 2006

Man skal høre meget, før ørerne falder af

Henrik Vilstrups tale på vegne af Rådet er nok det dummeste, jeg har hørt.

Han afviste - ligesom Kommission havde gjort i det skriftlige indlæg - at der er et problem med ytringsfriheden. Regional konsumtion forhindrer ikke nogen i at ytre sig, og der er pressefrihed, anførte han og overså dermed, at ytringsfrihed også vedrører adgang til information, og at det er dén adgang, der er truet.

Derefter slog han nærmest benene væk under mig med en argumentation om, at international konsumtion slet ikke gavner borgerne.

“Parallelimport fører ikke til lavere priser. Parallelimportørerne er kun ude på selv at score overpriserne, så priserne vil ikke falde til EU-borgernes fordel. Der er derimod risiko for, at det vil gå ud over forbrugerne i USA, hvis parallelimport til EU tillades, og det medfører lavere priser. Så vil de amerikanske selskaber bare sætte priserne op i USA for på den måde at undgå, at priserne i EU bliver lavere.” Det var hans budskab til dommerne til min frustrerede hovedrysten.

Der var ikke en egentlig fjendtlig stemning, men det var tydeligt, at de tre EU-institutioner ville forsvare “deres” direktiv med alle midler. Lisbeth Knudsen var flink nok. Hun hilste fra sin mand, Rasmus Knudsen, der havde hjulpet mig som advokat for advokatfirmaet Anders Hjulmand, og hun nærmest trøstede mig: “Du skal vide, at der ikke er noget personligt i det her. Jeg gør bare mit arbejde.”

Hun afviste, at regional konsumtion fører til en opdeling af det indre marked, og efter min tale tog hun ordet igen og forsikrede, at Parlamentet havde behandlet spørgsmålet om regional konsumtion: “Det var det mest omdiskuterede emne!”

Hans Kristian Pedersen på EU-Domstolens talerstol, 14. februar 2006

Baggrunden for spredningsretten

Rettighedshaverne klagede over piratkopiering.

Politikerne lyttede - og de forstod problemet med piratkopiering.

De indførte spredningsretten som et effektivt middel mod piratkopiering.

Det skete i låne/leje-direktivet i 1992.

Dengang forklarede Kommissionen, hvorfor spredningsretten er en god ting:

Det er fordi, det er nemt at gribe ind over for en person, der sælger piratkopier.

Det er i hvert fald nemmere end at finde dem, der fremstiller piratkopierne.

Spredningsretten er meget mere effektiv end reproduktionsretten.

Men begge dele er nødvendige.

Nødvendigheden af konsumtion

Det er nødvendigt at begrænse spredningsretten.

Hvis rettighedshaverne kan kontrollere ethvert salg, kan de opdele det indre marked.

Det kan EU selvfølgelig ikke tillade.

Løsningen er begrebet konsumtion.

Det betyder, at rettighedshaveren har udtømt sin spredningsret, når han har givet samtykke til spredning. Kodeordet er "samtykke".

Når rettighedshaveren har givet samtykke til salget, kan eksemplaret spredes videre.

Med den løsning er målet nået.

På den ene side forbyder man spredning af piratkopier.

Samtidig sikrer man en uforstyrret handel med eksemplarer, der ikke er piratkopier.

Politikerne var tilfredse, og de blev enige om at vedtage låne/leje-direktivet.

Stk. 2 var først formuleret sådan, at spredningsretten ikke måtte forhindre samhandel mellem medlemsstaterne.

Det økonomiske og sociale Udvalg sagde dengang, at stk. 2 kunne undværes, fordi det blot svarer til Domstolens praksis.

Kommissionens nye tekst og fortolkning

Da drøftelserne var færdige, rettede Kommissionen teksten til.

Kommissionen forsikrede, at det ikke betød væsentlige ændringer i indholdet, men en af ændringerne var tilføjelsen af de to ord "i Fællesskabet" i anden linje.

Spredningsretten blev vedtaget med den nye (og nuværende) formulering.

I 1993 spurgte et parlamentsmedlem til den nye formulering.

Både spørgsmål og svar er trykt i EF-Tidende den 5. december 1994.

Kommissionen svarede, at den havde indført regional konsumtion.

Kommissionen påstod, at det indre marked ikke kan fungere, hvis der anvendes international konsumtion!

Den ulykkelige fejltagelse

Kommissionens påstand er ikke rigtig. Ensartet anvendelse af international konsumtion kan umuligt føre til opdeling af det indre marked. Kommissionens forkerte påstand er en af grundene til, at jeg står her i dag.

Hovedproblemet er magtfordrejning, og det vil jeg tale om først.

Hovedproblem nr. 1: Magtfordrejning

Retsmøderapporten nævner ikke magtfordrejning. Det er jeg ked af, og det har jeg gjort Domstolen opmærksom på. Spredningsretten blev indført for at gribe ind over for piratkopier. Hverken mere eller mindre. Stk. 2 blev specifikt indført for at forhindre en opdeling af det indre marked. Hverken mere eller mindre. Det var Kommissionen, der bagefter ville bruge spredningsretten i låne/leje-direktivet til at forbyde billige lovlige kopier fra lande uden for EU.

Er det ikke et uvedkommende hensyn at tage i en regel, der allerede er indført med det specifikke formål at forbyde piratkopiering?

Der er ikke engang tale om en ny regel. Der er tale om at give en gammel regel en ny betydning - uden debat, uden forklaring. Jeg synes, det er et demokratisk problem.

Hovedproblem nr. 2: Proportionalitet

Jeg har bemærket Kommissionens forklaringer.

Jeg har bemærket Domstolens afgørelser i lignende sager om varemærkeret.

Men Kommissionen og Domstolen tager fejl.

Jeg vil gerne, at Domstolen fortæller mig og EU's borgere, hvordan ensartet anvendelse af international konsumtion kan føre til en opdeling af det indre marked.

Det er selvfølgelig et problem, hvis nogle medlemsstater anvender regional konsumtion, mens andre anvender international konsumtion. Alle medlemsstater må anvende det samme princip. Men der findes altså to løsninger at vælge imellem, og her kommer proportionalitetsprincippet ind i billedet.

Hvilken indvirkning har valget af international konsumtion på andre forhold? Jeg svarer selv: Ingen!

Regional konsumtion har negativ indvirkning på konkurrencen og ytringsfriheden og må derfor afvises af proportionalitetsprincippet.

Det kulturelle jerntæppe

EU har indført censur i gammel sovjetisk stil.

Borgerne i Sovjetunionen havde ikke adgang til Vestens kultur.

De kunne ikke frit købe de bøger og tegneserier, de gerne ville læse.

De kunne ikke høre den musik, de gerne ville høre.

De kunne ikke se de film, de gerne ville se.

Regeringen forhindrede dem i at købe Vestens varer.

Sådan er det næsten at være borger i EU i dag.

EU-borgerne kan ikke købe de bøger og tegneserier, de gerne vil læse.

EU-borgerne kan ikke høre den musik, de gerne vil høre.

EU-borgerne må ikke se de film, de gerne vil se.

EU forhindrer borgerne i at få adgang til varer og informationer fra verden udenfor.

Borgerne i EU har ikke fri adgang til kulturgoder fra verden uden for EU.

I Sovjetunionens tid bestemte staten, hvad borgerne måtte få adgang til.

I EU bestemmer de internationale selskaber, hvad borgerne må få adgang til.

Jeg mener, at den ene form for censur er lige så slem som den anden!

Om misforståelserne: Piratkopier og ytringsfrihed

Kommissionen ville have regional konsumtion, og Rådet og Parlamentet har stemt for infosoc-direktivet inkl. artikel 4, stk. 2, så på en måde er det naturligt, at de forsvare regional konsumtion. Det ser bare ikke ud til, at de har forstået, hvad det drejer sig om. De skriver flere ting, som ikke vedrører sagen.

De skriver, at spredningsretten er nødvendig for at forhindre piratkopier. Ja, det er vi alle sammen enige om, og det er ikke noget problem. Problemet er forbuddet mod alle de varer, der ikke er piratkopier.

De skriver, at man godt kan købe varer, der er bragt på markedet i EU. Ja, det er også rigtigt, men det har heller ikke noget med sagen at gøre. Problemet er forbuddet mod de varer, der er udgivet uden for EU.

De skriver, at regional konsumtion er til gavn for ytringsfriheden. Det sikrer borgerne adgang til de værker, der er udgivet i EU, siger de. Det er en besynderlig måde at se tingene på. Konsumtion er ikke nogen nyhed, men infosoc-direktivet begrænser konsumtionen, så der ikke mere er fri adgang til informationer fra verden uden for EU. Det er entydigt til skade for ytringsfriheden!

Jeg ved godt, at ytringsfriheden ikke er absolut. Ytringsfriheden kan begrænses af større hensyn. Disse hensyn er nævnt i Menneskeretskonventionens artikel 10, stk. 2. Jeg har læst dem omhyggeligt, og der står ikke noget om særlige økonomiske fordele til internationale selskaber. Og det er det, importforbuddet handler om.

Om hjemmel

Selvfølgelig er der hjemmel til et ophavsretligt direktiv som infosoc-direktivet.

Jeg angriber ikke hele infosoc-direktivet. Jeg angriber kun det, der giver problemer. Det er de to ord "i Fællesskabet", som er gentaget i anden linje i stk. 2. De to ord stammer fra Kommissionens redigering af låne/leje-direktivet. Hvis de to ord fjernes igen, er der ikke noget problem, og spredningsretten vil igen være et effektivt middel mod piratkopiering - hverken mere eller mindre.

Det er tilføjelsen af de to ord, der begrænser konkurrencen. Det er den begrænsning af konkurrencen - og *kun den* - der savner hjemmel.

Om den praktiske virkning af ugyldighed af stk. 2

Kommissionen anfører, at medhold til mig ikke får nogen praktisk betydning.

Kommissionen anfører, at rettighedshaverne bare kan benytte varemærkeretten.

Det er ikke rigtigt.

Infosoc-direktivet er det eneste direktiv, som omfatter de varer, jeg handler med, og som er gennemført i dansk lov.

Men lad det bare være helt klart: Mine bemærkninger om regional konsumtion gælder også varemærkeretten.

Jeg krænker Canons varemærke, hvis jeg sætter Canons mærke på andre varer, men det er ikke det samme som at sælge et kamera, jeg selv har importeret fra et tredjeland. Kriteriet for varemærkekrænkelser bør være det samme: Om der er givet samtykke.

Jeg mener, at regional konsumtion også er forkert i varemærkedirektiverne og i låne/leje-direktivet, men de har ikke ramt mig, så derfor kan jeg ikke anlægge sag.

Om EU's konkurrencepolitik

Engang var konkurrencepolitikken hovedhjørnестenen i EU.

Dengang sagde Kommissionen (side 61):

Konkurrence tvinger producenterne til at være dynamiske og innovative.

Konkurrence tvinger producenterne til at lytte til markedet.

Konkurrence tvinger producenterne til at udbyde kvalitetsvarer til lave priser.

Mario Monti ville ikke tillade et system, der fratager forbrugerne et frit valg.

Sådan er det ikke mere. Kommissionen vil ikke have kvalitetsvarer til lave priser.

Kommissionen vil ikke tvinge producenterne til noget.

I dag er det forbrugerne, der skal tvinges. Forbrugerne skal tvinges til at købe de dårligste varer, og de skal betale mere. Forbrugerne skal heller ikke have et frit valg.

Det er Kommissionens, Parlamentets og Rådets holdning i denne sag.

Og så er det, jeg stiller spørgsmålet: Er EU til gavn for borgerne?

Hvorfor skulle den danske rettighedshaver til *Blue Velvet* (side 561) lytte til markedet?

Scanbox har allerede forbudt den amerikanske udgave.

Så forbrugerne er nødt til at købe Scanbox' ringe danske udgave.

Hvorfor skulle en dansk distributør af Leonard Maltins bog (side 566) være effektiv?

Hans egne eksemplarer har han selvfølgelig købt billigt i USA.

Han behøver ikke at være effektiv. Han kan forbyde parallelimport og sætte prisen op.

Domstolens signal til borgerne

Domstolen har to signaler at vælge imellem. Domstolen kan sige:

Kære borger

Du skal ikke tro, at Det Europæiske Fællesskab er til for din skyld.

Det er til, så de internationale selskaber kan tjene så mange penge som muligt.

Du kan ikke selv vælge, hvilke varer du vil købe.

Ytringsfriheden gælder ikke for dig.

Vi vil gerne have, at du stemmer for EU's forfatning og for EU's traktater.

Men vi kan ikke fortælle dig, hvad du stemmer for.

Det beslutter Kommissionen og Rådet først senere.

Domstolen kan også vælge at sende et andet signal. Domstolen kan i stedet sige:

Kære borger

Det Europæiske Fællesskab er dit projekt.

Du skal vide, at dine rettigheder tages alvorligt.

Du kan stole på, at EU er et demokratisk projekt.

Men EU har også brug for din hjælp.

Du skal aktivt gøre brug af dine rettigheder.

Så gavner du ikke blot dig selv, men hele Fællesskabet.

Det vil vi slå fast med dommen i denne sag.

Domstolen må vælge et af de to signaler. Der er ingen mellemvej.

Tidslinje for regional konsumptions oprindelse og udvikling

1988:

Varemærkedirektivet

Artikel 7 har en formulering, der *kan* fortolkes som regional konsumption. Der findes ingen begrundelse, og det blev ikke gennemført i adskillige år.

1991:

Edb-direktivet

Artikel 4 har en formulering, der *kan* fortolkes som regional konsumption. International konsumption bevares i Danmark til trods for dette - og uden bemærkninger fra Kommissionen.

1992:

Låne/leje-direktivet

Artikel 9 har en formulering, der *kan* fortolkes som regional konsumption, men af formålet og bemærkningerne fremgår, at det ikke var tilsigtet.

1994:

Spørgsmål til Kommissionen

Kommissær d'Archirafi fortolker *eftersølgende* direktivet således, at der nu er indført regional konsumption!

1997:

Forslag til infosoc-direktivet

Kommissionen skriver i forslaget til infosoc-direktivet, at regional konsumption *allerede* er EU-Domstolens retspraksis, og at det ikke er muligt at bevare international konsumption.

1998:

Silhouette-sagen

Silhouette anfægter Østrigs lov om international konsumption. Ved dom afgør EU-Domstolen, at det ikke er muligt at gennemføre det indre marked med international konsumption.

2000:

Ønske til Rådets forhandlinger

Kommissionen afviser at diskutere spørgsmålet om konsumption.

2002:

Infosoc-direktivet gennemføres

International konsumption afskaffes i Danmark for bl.a. filmværker.

2006:

Laserdisken-sagen

EU-Domstolen afgør, at international konsumption er udelukket også på det ophavsretlige område.

Ikke én eneste politiker har udtrykt ønske om at afskaffe international konsumption. Embedsmænd har fået det forbudt helt uden offentlig debat.

45. EU-institutionernes bortforklaringer

Embedsmændene fra Rådet, Kommissionen og Parlamentet var parat til at sige hvad som helst - og jeg mener *hvad som helst* - for at undgå international konsumption. EU-Domstolen selv var omhyggelig med at undgå at forholde sig til sagens centrale problemstillinger.

Den naive videoforhandler Pedersen

Var det naivt af mig at tro, jeg kunne ændre noget? Det gik op for mig, at jeg reelt havde forventet et svar, der i sin essens kan formuleres således:

“Tak skal De have, videoforhandler Pedersen, fordi De har påvist, at vi i flere retssager uretmæssigt har tilladt de internationale selskaber, Silhouette, Sebago, Levi's og mange andre, at udplyndre den europæiske befolkning med overpriser. Tak, fordi De har vist os, at vi overså, at det indre marked også kan fungere med en fælles *gennemførelse* af international konsumption og endda uden de negative bivirkninger, der er ved regional konsumption, og som vi desværre ikke iagttog, da vi behandlede de tidligere retssager. Vi vil ikke lave samme fejl igen, så vi vil ikke gennemtvinge regional konsumption på det ophavsretlige område.”

Jeg havde at gøre med nogle af de mest magtfulde mennesker i Europa. Deres ord er lov. Hvad de end siger, er det endeligt og kan ikke anfægtes. Hvis de siger, at månen er en gul ost, så må resten af Europa indrette sig efter, at månen er en gul ost. Jeg tvang disse magtfulde mennesker til at vælge mellem “vi indrømmer at have begået en kæmpe brøler” og “vi giver politikerne skylden”.

Jeg indrømmer, at odds ikke var i min favør, men der er kun én måde, hvorpå man kan være helt sikker på ikke at lykkes, og det er slet ikke at forsøge. Om ikke andet er det i det mindste blevet synligt, hvor langt embedsmændene vil gå for at undgå at rette fejlen fra Silhouette-sagen og de efterfølgende sager.

Der er markant forskel på Polens og EU-institutionernes indlæg på den måde, at kun Polen forholdt sig til problemstillingen i forelægningen, mens ingen af de tre institutioners advokater forholdt sig til forskellen på regional konsumption og international konsumption. De anvendte flittigt mørkelygten til at fjerne fokus fra sagens centrale problemstillinger.

Den refererende dommer tillod ikke engang de overordnede problemstillinger at blive formidlet til de andre dommere. Jeg tænker selvfølgelig på det forhold, at Kommissionen ændrede på betydningen af stk. 2 i låne/leje-direktivets artikel 9, efter at forhandlingerne var overstået - og derved indførte regional konsumption - og at Kommissionen og de fleste medlemsstater i Silhouette-sagen overså, at en ensartet gennemførelse af international konsumption lige så godt sikrer det indre markeds funktion. Det var sagens to hovedproblemer.

Endvidere fjernede den refererende dommer låne/leje-direktivet fra retsmøderapporten, så spredningsrettens oprindelse og formål forsvandt i tågerne, og han fremstillede sagen, som om indsigelsen omfattede *hele* infosoc-direktivet.

Var regional konsumtion et politisk valg?

EU-Domstolen havde intet problem med at sende Sorteper videre til politikerne. Den fulgte generaladvokat Eleanor Sharpstons forslag i afsnit 57 om at foregive, at jeg anfægtede et politisk valg og dermed var gået galt i byen.

Sådan løste hun et kæmpe dilemma, for hvis det var et politisk valg, havde jeg uret, men hvis det ikke var tilfældet, havde EU-institutionerne overskredet deres beføjelser og påført EU's borgere stor skade. Er det muligt, hun havde ret?

I forslaget til dom er der i afsnit 46 en anerkendelse af, at låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, var tvetydig, da den blev indført, men det er ikke noget problem, forsikrede hun. Det sker af og til, men det er netop det, vi har EU-Domstolen til: at træffe afgørelse, når en bestemmelse er tvetydig.

46. I den foreliggende sag har sagsøgeren efter min opfattelse ikke anført andet, end at låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, var tvetydig, da den blev indført. Selv om det er mindre heldigt, at fællesskabsbestemmelser er flertydige, er det næppe første gang, det sker, og undertiden kan det ikke undgås. Det er i sådanne tilfælde, at Domstolen anmodes om at fortolke den pågældende bestemmelse.

57. Generelt forekommer det mig, at kernen i dette søgsmål er sagsøgerens stærke opfattelse af, at fællesskabslovgiver traf det forkerte politiske valg, da man valgte regional konsumtion i stedet for international konsumtion af rettigheder. Det er aldeles legitimt, at sagsøgeren har denne opfattelse og ønsker at forsvare den, men Domstolen er ikke det forum, hvor et sådant synspunkt skal forfølges.

Fra Generaladvokatens forslag til dom, 4. maj 2006

Lad os kaste endnu et blik på de omtvistede tvetydige bestemmelser. Det drejer sig om Kommissionens forslag til låne/leje-direktivets artikel 7, stk. 2, (side 447), varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1, og edb-direktivets artikel 4, litra c (begge side 458). Ordlyden af de tre bestemmelser er praktisk talt den samme og giver udtryk for, at når indehaveren af den pågældende ret har bragt varen eller værket på markedet i EU, udtømmes retten til at forbyde viderespredning af eksemplarer af denne vare eller dette værk.

Hvad nu, hvis rettighedshaveren har bragt værket på markedet uden for EU? Isoleret set følger det ikke utvetydigt af direktivernes formulering. Hvis man vil have, at regional konsumtion skal være resultatet af formuleringerne, kræver det, at man slutter modsat, dvs. at man drager den omvendte konklusion: Hvis værket *ikke* er bragt på markedet i EU, er retten *ikke* udtømt. Kan man gøre det?

Domstolene fortolkede pudsigt nok ikke Warners meddelelser på de udgivne LaserDiscs og videokassetter som tilladelser til udlejning *inden* for EF (side 304). Jeg husker et eksempel fra min gymnasietid: Når det regner, bliver bilen på vejen våd. Kan man omvendt konkludere, at det har regnet, hvis bilen på vejen er våd? Nej, måske har jeg bare vasket bil! Nogle gange er man nødt til at tænke sig om.

Medlemsstaterne fik først mulighed for at tage stilling til varemærkedirektivets formulering i Silhouette-sagen 10 år senere, og de svarede forskelligt (side 486). Det kan altså ikke entydigt siges, at retten ikke udtømmes, selvom varen bringes på markedet uden for EU. Generaladvokaten mente ikke, at fællesskabslovgiver krævede, at international konsumtion blev gennemført i medlemsstaterne, for så var der ikke kun henvist til markedsføring inden for Fællesskabet (side 484).

Lad mig supplere denne argumentation med mine egne betragtninger. Hvis det i forbindelse med forhandlingerne om varemærkedirektivet blev besluttet at indføre regional konsumtion, havde det også været oplagt at præcisere dette i varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1. Det gjorde man heller ikke, så man kan ikke ud fra ordlyden alene sige noget om fællesskabslovgivers intentioner i 1988.

Hvis det er rigtigt, at det allerede i 1988 blev besluttet at afskaffe international konsumtion af en eller anden årsag, må det imidlertid give anledning til undren, for det blev jo ikke gennemført af medlemsstaterne i de efterfølgende år.

Samme formulering er brugt i edb-direktivet fra 1991. Det giver umiddelbart anledning til at tro, at formålet var det samme, men formålet var ikke at indføre regional konsumtion i edb-direktivet. Det skriver jeg, fordi Danmark fik lov til at bevare international konsumtion, da edb-direktivet blev gennemført i 1992. Det fremgår af *Ugeskrift for Retsvæsen* i 1994 (side 457) og svaret på spørgsmål nr. S 1700 i 1995 (side 480). Kulturministeriet pointerede, at ordlyden i artikel 9 i låne/leje-direktivet var anderledes, og derfor skulle international konsumtion afskaffes med gennemførelsen af låne/leje-direktivet!

Der findes ingen dokumentation fra 1988-1993, der tyder på, at fællesskabslovgiver afskaffede international konsumtion. Hvis det havde været tilfældet, var det naturligvis begrundet med et formål, og det havde været naturligt i Silhouette-sagen at henvise til dette formål i stedet for at gætte sig til, hvorfor der blev brugt lige den formulering, der nu blev brugt. Men ingen henviste til et formål.

En uskyldig forklaring på, at de fleste embedsmænd i Silhouette-sagen mente, at regional konsumtion var løsningen, kunne være, at de "blot" sluttede modsat, selvom det var en smule overilet. Senere blev det til den *eneste* løsning (side 490). Det lugter lidt. Senere igen blev det til, at fællesskabslovgiver havde *betonet*, at løsningen skulle være regional konsumtion (side 492). Det lugter meget!

Angående låne/leje-direktivet og den "utvetydige" formulering i det endelige direktiv, bliver det noget mindre utvetydigt, hvis man følger forhandlingerne og læser bemærkningerne til ændringerne. I forslaget til låne/leje-direktivet er stk. 2 udelukkende begrundet med, at spredningsretten ikke må skabe nye barrierer for samhandelen inden for det indre marked. Da den neutrale ordlyd mod slutningen af forhandlingerne blev justeret, forsikrede Kommissionen, at det "i intet tilfælde medfører en væsentlig ændring af indholdet" (side 450).

Senere udtalte Kommissionen (side 456): "Direktivet er tavst med hensyn til relationerne til tredjelande inden for området intellektuelle rettigheder og ændrer ikke den internationale beskyttelse eller internationale ret på nogen måde."

Hvornår skulle en politisk debat i givet fald have fundet sted?

Påstanden i dommen i Silhouette-sagen er, at regional konsumtion blev indført med vedtagelsen af varemærkedirektivet i 1988. Der er flere grunde til at tvivle på den påstand. For det første havde der været et formål, dommerne kunne henvide til i stedet for at gætte på, hvad der lå bag formuleringen. For det andet ville det være sluppet ud til pressen, hvis medlemsstaterne i 1988 enten var blevet enige om at indføre regional konsumtion, eller et kvalificeret flertal havde trumfet det igennem. For det tredje ville regional konsumtion være gennemført i de enkelte medlemsstater i de efterfølgende år, men det skete netop ikke. Og for det fjerde er der brugt samme formulering i edb-direktivet (side 458), hvor man *bevarede* en bestemmelse om international konsumtion - til Kommissionens tilfredshed!

Begrebet regional konsumtion opstod først efter låne/leje-direktivets vedtagelse. Kulturminister Jytte Hilden var klar i mælet, da hun afviste at sammenligne med edb-direktivet (side 480), så spørgsmålet var bestemt ikke afgjort allerede i 1988. Regional konsumtion blev slet ikke drøftet under forhandlingerne om låne/leje-direktivet. Bemærkningen fra Det økonomiske og sociale Udvalg udelukker klart, at det var intentionen at afskaffe international konsumtion (side 449).

Hvad så med forhandlingerne om infosoc-direktivet? Ifølge Peter Schönning's bemærkninger til lovforslaget blev spørgsmålet om konsumtion drøftet i Rådet, hvor Danmark kæmpede forgæves mod regional konsumtion, og ifølge Lisbeth Knudsen var emnet det mest omdiskuterede, da infosoc-direktivet blev behandlet i Parlamentet. Er det muligt, at de to kan have ret?

Nej, for det fremgår faktisk ikke af erklæring nr. 9 i Rådets mødeprotokol, at et flertal gik ind for regional konsumtion. Det fremgår, at et *mindretal* gik ind for *international* konsumtion og ønskede en debat om konsumptionsprincippet. Var forhandlingerne om infosoc-direktivet det rette forum til en sådan debat?

Nej, sagde Kommissionen. Spørgsmålet om konsumtion er fælles for mange direktiver, så en sådan debat må tages i en bredere sammenhæng (side 530). Man kan ikke ud fra de to erklæringer påstå, at et flertal foretrak regional konsumtion. Flertallet mente blot, at spørgsmålet må drøftes i en bredere sammenhæng.

Baggrunden for ønsket om at drøfte konsumtion var *ikke* infosoc-direktivet, men udviklingen inden for varemærkebeskyttelse, hvor EU-Domstolen i 1998 og 1999 havde givet Silhouette og Sebago særlige privilegier. Flere medlemsstater ville tage det spørgsmål op, fordi de så det som en ulykkelig udvikling. Problemet vedrørte bare ikke infosoc-direktivet. I bemærkningerne til artikel 4 såvel som i erklæring nr. 4 er det pointeret, at direktivet *ikke* ændrer konsumptionsprincippet, så hvorfor blande infosoc-direktivet ind i den problemstilling?

Et lignende argument blev fremført af Kommissionen i afsnit 17 og af Rådet i afsnit 25 i retssagen. De anførte, at det ikke ville løse mit problem at få medhold i, at infosoc-direktivets artikel 4 er ugyldig, for min importforretning ville i så fald stadig være ulovlig på grund af et eller flere af de andre direktiver.

25. Selv om det ikke er nødvendigt, at konsumtion har samme geografiske gyldighed for alle intellektuelle ejendomsrettigheder, som fællesskabslovgiveren har indført eller harmoniseret, vil det være vanskeligt at begrunde, at den spredningsret, der er tillagt ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk, begrænses mere end det, der er tillagt ophavsmanden til en database eller indehaveren af de rettigheder, som man kalder ophavsretsbeslægtede rettigheder. Det er endvidere logisk at anvende samme konsumptionsregel på forskellige intellektuelle ejendomsrettigheder, eftersom tilrådighedssstillelse for almenheden ved salg af bærere af audiovisuelle værker (som dem, Laserdisken ApS ønsker at markedsføre) normalt vil være underlagt flere eksklusive godkendelsesrettigheder.

Indførelse af international konsumtion af ophavsmandens spredningsret vil således ikke have den virkning, som Laserdisken ApS ønsker, da indehavere af andre rettigheder (beslægtede rettigheder eller varemærkerrettigheder) ville kunne modsætte sig parallelimport af lyd-bærere, som ikke er bragt i omsætning i Fællesskabet af disse rettighedshavere eller med deres samtykke.

Fra Rådets skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 17. marts 2005

Hvorfor diskutere spørgsmålet igen i forbindelse med infosoc-direktivet?

Lisbeth Knudsen løj måske ikke bevidst. Hun var måske misinformeret på samme måde som Brian Mikkelsen, der stolede på Peter Schønning. Brian Mikkelsen var ikke til stede under forhandlingerne i Rådet, og Lisbeth Knudsen var heller ikke til stede i Parlamentet, da infosoc-direktivet blev behandlet, så hvordan kunne hun vide, om spørgsmålet om konsumtion blev drøftet? Ville der i givet fald ikke stå et par ord herom i Parlamentets indstilling eller i Parlamentets betænkning?

Lagde Kommissionen op til, at spørgsmålet om konsumtion skulle drøftes? Nej, tværtimod. Kommissionen skrev i direktivforslaget, at der intet nyt er i den sammenhæng. Forslaget afspejler gældende ret og svarer til de andre direktiver, og i øvrigt er international konsumtion udelukket (side 527). Hvorfor i alverden skulle Parlamentet så drøfte spørgsmålet? Det nye i infosoc-direktivet var blot, at også ophavsmanden skulle have en spredningsret, og hvorfor skulle konsumtion være anderledes for ham end for rettighedshaverne i låne/leje-direktivet?

Kommissionens bemærkninger til infosoc-direktivet var dels løgn, dels noget sludder, men det kunne medlemmerne af Parlamentet ikke vide. Politikere er lette at narre, fordi de stoler blindt på embedsmændene. I Folketinget opdagede ingen, at de også havde vedtaget at afskaffe international konsumtion i 1995. Dengang lød det, at Danmark forgæves havde kæmpet mod den del af låne/leje-direktivet, og alligevel troede alle i 2002, at kravet var nyt og kom fra infosoc-direktivet.

Folk med økonomisk interesse i regional konsumtion har formentlig rådgivet Lisbeth Knudsen, men det kan også tænkes, at hun bare afviste min redegørelse som en standardreaktion. Sådan er der nogle advokater, der forsvarer deres klient. Alt, hvad modparten siger, bestrides, fordi det antages at være en del af opgaven!

En historisk betragtning

Silhouette-sagen blev især afgjort på påstanden om, at hvis fællesskabslovgiver havde ønsket en fælles gennemførelse af international konsumtion, var der valgt en anden formulering af varemærkedirektivet. Så ville der have været krav om en fælles gennemførelse af international konsumtion. Alle lukkede øjnene for, at dette argument lige så godt kunne bruges mod regional konsumtion.

Hvis man tager de historiske briller på, kommer en anden forklaring til syne. Det erindres, at denne efterrationalisering fandt sted i 1998. På det tidspunkt var regional konsumtion et anerkendt begreb. Låne/leje-direktivet var vedtaget med en ordlyd, der ifølge kommissær d'Archirafi forbød international konsumtion og indførte regional konsumtion (side 451), hvorefter Kommissionen i forslaget til infosoc-direktivet anførte, at regional konsumtion *allerede* var indført.

Til forskel fra ti år før var der i 1998 et pres fra Kommissionen om at fremme regional konsumtion, og derfor fordrede en gennemførelse af det indre marked, at der blev foretaget et valg mellem international og regional konsumtion.

Varemærkedirektivet blev imidlertid forhandlet i årene efter Imerco-sagen, hvor Imerco blev afskåret fra at opdele det indre marked. EU-Domstolen etablerede da en retspraksis, hvor rettighedshaverne ikke kunne anvende varemærkeretten til at forhindre spredning af varer, der var bragt på markedet i EU.

EU-Domstolens begrundelse var dengang, at varemærkets funktion var at sikre forbrugernes mulighed for at identificere varens oprindelse. Det er ikke en del af varemærkets funktion at sætte indehaveren i stand til at opdele markedet og til at udnytte prisforskelle, sagde EU-Domstolen i 80'erne.

På den baggrund blev varemærkedirektivet til. Hvis nogen i 1988 havde spurgt: "Hvad så med varer, der er bragt på markedet uden for EU?" ville svaret sikkert have været et undrende modspørgsmål: "Hvad har det med sagen at gøre?"

EU-Domstolen havde udtrykkeligt lagt varemærkets funktion til grund for de afsagte domme. Det kunne umuligt gøre en forskel, at varen bringes på markedet uden for EU. Samtlige medlemsstater var medlemmer af OECD og kæmpede dér for global frihandel. Dengang var konceptet regional konsumtion ikke engang blevet overvejet, og derfor var international konsumtion pr. default den eneste løsning. Set i en historisk sammenhæng er det vanskeligt at finde noget underligt ved formuleringen af varemærkedirektivet og edb-direktivet.

Var introduktionen af regional konsumtion et sammentræf af tilfældigheder, eller var det et planlagt trick? Geoffrey Hoon stillede det historiske spørgsmål den 7. december 1993. Før da havde ingen skænket det besynderlige begreb regional konsumtion en tanke. Allerede den 9. februar 1994 - altså før d'Archirafis svar - blev låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, fortolket som et forbud mod frihandel af Kulturministeriet, der havde fået hjælp til fortolkningen af Johan Schlüter, og kort efter blev denne fortolkning overtaget af kommissær d'Archirafi i svaret til Hoon. Og således blev regional konsumtion indført som et anerkendt begreb i EU-regi.

Betydningen af d'Archirafis debat med Hoon

Hoons spørgsmål indikerer i sig selv, at regional konsumtion næppe var drøftet. Så havde Hoon ikke været i tvivl. Hertil kan indvendes, at han måske snorksov, da debatten fandt sted, eller måske var han fraværende den dag af andre årsager. Det sker vel, at et parlamentsmedlem sover i timen eller er fraværende og derfor ikke opnår samme indsigt i et emne som de tilstedeværende, men i så fald bliver opklarende spørgsmål og svar næppe offentliggjort i EF-Tidende.

Hvis Hoon havde været uopmærksom og lige ville bringes up-to-speed, havde han vel grebet fat i d'Archirafi på gangen og fået en orientering, eller han havde spurgt en kollega. Jeg kender ikke så meget til arbejdsgangen i EU, at jeg kan udelukke, at alle spørgsmål og svar offentliggøres i EF-Tidende, selvom der bare er tale om, at et medlem ikke har fulgt ordentligt med, men hvis det var tilfældet, havde det været mere sandsynligt, at der blev svaret i stil med:

“Hr. Hoon, som det blev drøftet i Parlamentet på mødet den xx. xx 1992, blev et flertal enige om, at det er en god idé at forbyde international konsumtion. Det fremgår af mødets sagsakter, som er arkiveret med journalnr. xx-yy-zz.”

Det fremgår af spørgsmålet, at det er *formuleringen* af artikel 9, stk. 2, der skabte tvivl hos Hoon. Det skyldes, at en isoleret læsning af bestemmelsen kan efterlade det indtryk, at det er forbudt at parallelimportere fra tredjelande, men det blev *ikke* drøftet under forhandlingerne. Selvom man havde fulgt forhandlingerne tæt, ville man undre sig, for intet under forhandlingerne tydede på, at det var tilsigtet.

Det fremgår af svaret, at d'Archirafi var på tynd is. Han henviste hverken til et formål eller til en debat. Også han henviste til *formuleringen* af artikel 9, stk. 2, og ud af den blå luft fandt han på et problem, som han løste ved at afskaffe international konsumtion. Det nye problem var lave priser på *lovlige* varer!

Hvorfor var lave priser på lovlige varer pludselig blevet et problem?

Det gav han ikke nogen forklaring på, og det bliver ikke mere korrekt af, at han henviste til varemærkedirektivet og andre direktiver, for ingen af disse direktiver var gennemført som en afskaffelse af international konsumtion på det tidspunkt.

Bortcensureringen af mine synspunkter

EU-Domstolen udstillede mig igen som idiot. Hvis man fandt på at studere sagen ved at læse domssamlingen, ville man - ligesom i Laserdisken-sagen - uvægerligt få det indtryk, at denne hr. Pedersen vist ikke var særligt begavet. Man ville bare ikke blive klogere på, hvad problemerne var, eller hvad jeg mente om dem.

Det hjalp intet, at jeg protesterede til den refererende dommer, og at jeg også under den mundtlige forhandling præciserede sagens reelle problemer. Der blev ikke taget stilling til hovedproblemerne, og generelt lod alle som om, at jeg havde anfægtet hele den ophavsretlige beskyttelse i infosoc-direktivet.

I modsætning til sagerne om varemærkeret var ytringsfriheden relevant her, så lad os se på embedsmændenes nærmest tragikomiske forhold til ytringsfriheden.

EU-institutionerne og ytringsfriheden

Afskaffelsen af international konsumtion til fordel for regional konsumtion har én konkret virkning: Den hidtil frie adgang til information fra verden uden for EU erstattes med et forbud mod at sprede sådan information inden for EU. Det kan da ikke ses som andet end en begrænsning af ytringsfriheden, vel?

Jo, altså, hvis man er embedsmand ved en af EU's institutioner, er der slet ikke tale om en begrænsning. Nedenfor er gengivet Kommissionens bemærkninger, der ikke adskiller sig væsentligt fra Rådets og Parlamentets bemærkninger. Alle afviser, at der er tale om en negativ indvirkning på spredningen af ytringer.

Det begrundes med en ny utrolig og virkelighedsfjern indbygget forudsætning: Ytringsfriheden vedrører kun informationer, som ophavsmanden ønsker at sprede. Hvem har hørt den forudsætning før? I hvert fald ikke Mogens Koktvedgaard, der i 1991 skrev i sin lærebog: "Ingen ville vel drømme om at spørge forfatteren, hvis man ønsker at videresælge en bog, man har købt" (side 83). I 2006 var det ifølge generaladvokaten, EU-Domstolen og EU's institutioner ikke tilladt at sælge varer fra tredjelande, fordi det allerede i 1988 var blevet besluttet, at det kommer an på, om ophavsmanden ønsker det!

Så hvis en amerikansk videnskabsmand udgiver en bog med resultaterne af sin forskning, kan han bestemme, at det ikke skal komme EU-borgerne til gode. Han skal kontrollere spredningen af sine bøger. Ligeledes hvis f.eks. Vladimir Putin i Rusland udgiver sine planer om at invadere de baltiske stater, mener EU ikke, at borgerne i EU skal have adgang til disse planer, medmindre Putin selv ønsker det. Informationer må kun spredes i EU, hvis ophavsmanden selv ønsker det.

Gælder dette gode så alle ophavsmænd? Nej, dette privilegium er forbeholdt ophavsmænd, der udgiver deres værker i tredjelande. Det gælder ikke for Anders Fogh Rasmussen, der i 1993 i Danmark udgav *Fra socialstat til minimalstat*. Der kan være gode grunde til, at han ikke længere ønsker sine gamle idéer spredt, men han har intet at skulle have sagt. Når man udgiver en bog i EU, er man stadig nødt til at acceptere, at eksemplarerne risikerer at blive spredt til resten af verden.

33. Det skal imidlertid afvises, at artikel 4, stk. 1 og 2 medfører en begrænsning af ytringsfriheden, således som denne bl.a. er sikret ved EMRK's artikel 10, stk. 2, endsige at artikel 4 har nogen negativ indvirkning på spredning af ytringer.
34. Dette skyldes, at artikel 4 på ingen måde forhindrer, at ytringer fremsættes eller spredes, som ophavsmanden til ytringen *ønsker* at fremsætte eller sprede. Der er således ikke tale om en statslig hindring af den frivillige udveksling af information.
37. Artikel 4 strider *ikke* imod ytringsfriheden, idet artikel 4 jo netop giver ophavsmanden mulighed for at kontrollere, om han ønsker den information, der er omfattet af ophavsret, spredt.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

Vent lige lidt. Bibliotekerne er jo undtaget fra bestemmelserne om konsumtion. Hvis det danske biblioteksvæsen finder det relevant, at danskerne får kendskab til Putins planer om at invadere de baltiske lande, kan de købe bøgerne og låne dem ud til danskerne - kvit og frit - uden at spørge Putin og uden at betale ham for det. Dette privilegium, som EU ifølge EU-institutionernes embedsmænd har givet til tredjelandes forfattere, undermineres fuldstændigt af biblioteksvæsenet, for det er bibliotekerne, der har det afgørende ord i forhold til de informationer, danskerne må eller ikke må få adgang til.

I det tænkte eksempel kan Vladimir Putin kun håbe, at bibliotekerne ikke vil afsløre invasionsplanerne, hvis det var meningen, at bogen ikke skulle komme til EU-borgernes kendskab, men ophavsmænd i tredjelændene må trods alt glæde sig over den gave, de har fået af EU. Det er stadig sådan, skriver Kommissionen, at den information, de ønsker at videreføre, kan spredes videre.

Passer det? Allerede i 2003 forbød Scanbox salget af den amerikanske udgave af *Blue Velvet* på DVD (side 561). Ophavsmanden, David Lynch, var med til at lave den. Han ville sikre, den var i optimal kvalitet, i widescreen og med surroundlyd. Pladen indeholdt tillige fraklip, et lille hæfte og et dokumentarprogram. Det var den udgave, som han *ønskede* at sprede, men uden at involvere ham overhovedet blev denne hans foretrukne udgave forbudt i Danmark til fordel for en lemlæstet udgave!

Sydney Pollack kæmpede for at få *3 Days of the Condor* forbudt i pan&scan-versionen og støttede mig i kampen om at udleje letterbox-versionen på LaserDisc, men jeg måtte nøjes med at sælge den. Og suk, nu var salget såmænd også blevet forbudt!

Artikel 10: Ytringsfrihed

Stk. 1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker, uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. Denne artikel forhindrer ikke stater i at kræve, at radio-, fjernsyns- eller filmforetagender kun må drives i henhold til bevilling.

Stk. 2. Da udøvelsen af disse frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan den underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

Artikel 10 i Den Europæiske Menneskeretskonvention, 4. november 1950

De overordnede spørgsmål, der havde foranlediget retssagen, blev ikke behandlet. Spørgsmålet om ytringsfrihed blev ganske vist behandlet, men det er tydeligt, at EU-Domstolen ikke tog notits af forholdene i den virkelige verden. Den valgte den lette - men forkerte - løsning og foregav, at jeg anfægtede selve spredningsretten. På det misforståede grundlag afviste den sagen, idet ophavsretten er en anerkendt del af den private ejendomsret! Den så også bort fra, at de nye regler er til skade for almindelige ikke-internationale kunstnere, der mister adgangen til EU, og at kvaliteten af de værker, som EU-borgerne får adgang til, ofte forringes.

Opremsningen af betingelserne i MRK's artikel 10 er næsten rørende, men har intet at gøre med det problem, jeg ville løse, nemlig EU's opgør med frihandelen. Altså medmindre EU-Domstolen i fuld alvor vil påstå, at et forbud mod frihandel er "nødvendigt i et demokratisk samfund", og at "det er et legitimt formål" for EU at forbyde frihandel og sikre, at de internationale selskaber kan tage overpriser for deres varer i EU! For det er præcis dét, det hele handler om.

Hvem var det lige, der kæmpede for regional konsumtion til at begynde med? Det var de internationale selskaber, Silhouette, Sebago, Levi's, osv. fordi de ville tage højere priser i EU. Er det virkelig "et tvingende samfundsmæssigt hensyn", der begrundet tilsidesættelsen af menneskeretskonventionens ytringsfrihed?

63. For det første kan argumentet om, at ytringsfriheden i henhold til EMRK's artikel 10 er blevet tilsidesat, fordi indehavere af ophavsret forhindres i at viderebringe deres idéer, ikke tiltrædes. Ifølge artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/29 udtømmes spredningsretten således kun på den betingelse, at rettighedshaveren har givet samtykke til første salg eller anden overdragelse af ejendomsret. Det er altså rettighedshaveren selv, der kontrollerer den første markedsføring af den genstand, som rettigheden vedrører. I denne sammenhæng er det således klart, at ytringsfriheden ikke kan påberåbes til støtte for, at reglen om konsumtion skulle være ugyldig.
64. Hvad for det andet angår friheden til at modtage information, bemærkes, at hvis det antages, at reglen om konsumtion i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/29 kan begrænse denne frihed, følger det imidlertid af EMRK's artikel 10, stk. 2, at de i artikel 10, stk. 1, garanterede friheder kan begrænses, hvis hensynet til den almene interesse kræver det. En forudsætning herfor er dog, at undtagelserne er foreskrevet ved lov, er berettigede ud fra et eller flere legitime formål henset til denne bestemmelse og er nødvendige i et demokratisk samfund, dvs. at de skal være berettigede ud fra tvingende samfundsmæssige hensyn og navnlig stå i et rimeligt forhold til det forfulgte formål (jf. i denne retning dom af 25.3.2004, sag C-71/02, Karner, Sml. I, s. 3025, præmis 50).
65. I det foreliggende tilfælde er den påberåbte begrænsning af friheden til at modtage information berettiget, eftersom den er nødvendig for at beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder, såsom ophavsretten, der er en del af den private ejendomsret.
66. Følgelig må anbringendet om tilsidesættelse af ytringsfriheden forkastes.

Det rene galimatias

Man tror det næppe, men alle EU-institutionernes advokater argumenterede for, at regional konsumtion gavner ytringsfriheden: Regional konsumtion sikrer, at EU-borgerne får adgang til værker, der er bragt på markedet i EU, og endvidere sikrer regional konsumtion både pressefriheden og friheden til at ytre sig!

Nå, tænker jeg forbløffet. Hvordan er det forskelligt fra forholdene under international konsumtion? Dengang havde vi måske ikke adgang til værker fra andre EU-lande, og der var heller ikke pressefrihed eller frihed til at ytre sig?

I præmis 24-26 afviste EU-Domstolen muligheden for, at staten overtager kontrollen med det danske marked fra distributørerne, fordi det vil føre til hindringer for de frie varebevægelser! Jamen, hallo! Det er altså de danske distributører, der vil hindre de frie varebevægelser, og det indre marked er jo allerede opdelt som konsekvens af indførelsen af regional konsumtion!

Generaladvokaten var ikke bedre. I afsnit 46 (side 624) forklarede hun, at det er Domstolens opgave at fortolke tvetydige bestemmelser. Det er jeg med på, men når Domstolen gør det, skal den følge de demokratiske spilleregler og respektere proportionalitetsprincippet. Den skal derfor vælge den mindst indgribende løsning i forhold til det mål, den vil nå.

EU-Domstolen havde overset, at international konsumtion også var en løsning i Silhouette-sagen. Det havde fået snebolden af fejl til at rulle. Generaladvokaten løste det problem i afsnit 57 (også side 624), hvor hun vendte på en tallerken og gjorde den tidligere tvetydige bestemmelse til et bevidst politisk valg!

24. Det fremgår klart af artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/29, sammenholdt med betragtning 28 til direktivet, at artikel 4, stk. 2, ikke overlader medlemsstaterne nogen mulighed for at fastsætte en anden konsumptionsregel end reglen om konsumtion i Fællesskabet.
25. Dette resultat underbygges af artikel 5 i direktiv 2001/29, som tillader medlemsstaterne at indføre undtagelser fra eller indskrænkninger i retten til reproduktion, retten til overføring af værker til almenheden, retten til tilrådighedsstillelse for almenheden af andre frembringelser og retten til spredning. Det fremgår således ikke af nogen af bestemmelserne i artikel 5, at de tilladte undtagelser og indskrænkninger vil kunne angå reglen om konsumtion i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/29 og dermed tillade medlemsstaterne at fravige denne regel.
26. Denne fortolkning er endvidere den eneste, som fuldt ud er i overensstemmelse med direktivets mål, som ifølge første betragtning til direktivet er at beskytte det indre markeds funktion. Herved bemærkes, at der uundgåeligt ville opstå hindringer for de frie varebevægelser og den frie udveksling af tjenesteydelser i en situation, hvor nogle medlemsstater kunne foreskrive international konsumtion af retten til spredning, mens andre kun foreskriver fællesskabskonsumtion.

27. Som det med al ønskelig tydelighed fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, så har formålet med harmonisering af spredningsretten i artikel 4, stk. 2, ikke været at bekæmpe spredningen af piratkopier, og som følge heraf kan dette ikke føre til, at bestemmelsen er ugyldig. Det gøres dog gældende, at indførelsen af et harmoniseret kriterium for retten til at indføre ophavsretsbeskyttede produkter (uanset om der er tale om piratkopier eller ej) bidrager til bekæmpelsen af piratkopier.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

Mere galimatias

Kommissionen påstod i fuld alvor, at spredningsrettens formål ikke var at gribe ind over for spredningen af piratkopier? Det er ellers let at bekræfte. Det er blot at læse begrundelsen for at indføre spredningsretten (side 447).

Hvordan bidrager regional konsumtion til at bekæmpe piratkopier? Afsnit 27 er det rene galimatias. Filmbranchen havde på det tidspunkt anerkendt, at hvis en film ikke kan købes legalt, stiger efterspørgslen på piratkopier af filmen.

Regional konsumtion gør det ulovligt at sælge importerede eksemplarer, der i det mindste sikrer rettighedshaverne et vederlag. For en videoforhandler er det lige ulovligt, om han sælger piratkopier eller lovligt udgivne eksemplarer. Så mon ikke en videopirat vil dække en evt. efterspørgsel med eksemplarer, hvor han ikke behøver at betale vederlag til rettighedshaverne?

Et forbud mod at sælge de attraktive amerikanske DVD-udgaver kan umuligt gøre det mindre tillokkende at handle med piratkopier af disse udgaver!

Det dumme udsagn

Rådets repræsentant, Henrik Vilstrup, har vist ikke fulgt FDV's og IFPI's kamp mod parallelimportørerne i Danmark. Hvorfor var One Stop et problem? Fordi de solgte pladerne *billigt*. Hvad blev virkningen af regional konsumtion? Allerede i 2005 konstaterede Konkurrencestyrelsen, at danske forbrugere betalte mellem 160 og 260 mio. kr. for meget for CD-plader på grund af de høje priser, som bl.a. var forårsaget af regional konsumtion (side 26).

Hvad var det lige, Silhouette, Sebago og Levi's var ude på? At forbyde *billige* varer, så forbrugerne blev tvunget til at købe de *dyre* varer. Havde ingen fortalt dette til Henrik Vilstrup? Parallelimportører opererer i sagens natur på et marked med fuldstændig konkurrence. Man kan kun tage overpriser, hvis man på en eller anden måde kan opretholde et monopol, der forbyder konkurrenterne at sælge til lavere priser. Regional konsumtion forærer monopoler til FDV og IFPI og andre danske generalimportører, og derfor betaler danske forbrugere mere for varerne. Det gør kun ondt værre, at det ofte også går ud over kvalitet og udvalg.

Det hidtil dumme udsagn må være tesen om, at international konsumtion ikke er til fordel for forbrugerne.

46. De to fortolkninger og deres betydning

En nærmere undersøgelse af fortolkningsmulighederne viste, at det i forhold til vareudvalg, priser og borgerlige rettigheder er afgørende, hvordan regional konsumtion fortolkes. I dette kapitel undersøges de to fortolkninger og deres praktiske betydning.

En nærmere undersøgelse af bortforklaringerne

Jeg var ikke imponeret over EU-Domstolen hverken i den første Laserdisken-sag eller i Hokamp-sagen - og selvfølgelig slet ikke i Silhouette-sagen - men selvom dommerne ved EU-Domstolen lever i deres egen verden, er der gerne et teoretisk formål med dommene, f.eks. at sikre ophavsmænd et vederlag, der står i forhold til antallet af udlejninger. Det kan i teorien gennemføres uden at opdele det indre marked, hvilket udadtil altid har været vigtigt for EU-Domstolen.

Er de 13 dommere virkelig så ubegavede, at de ikke kan se, at EU umuligt kan gennemføres som et område uden indre grænser, hvis de nationale distributører skal kontrollere markedet i hvert sit område? I 2006 var det ensbetydende med 25 separate markeder, og det burde ikke være noget problem at lade Danmark vægte hensynet til ytringsfriheden højere. Alligevel blev ønsket afvist med henvisning til det indre markeds funktion. Det gav absolut ingen mening!

Så slog det mig pludselig: Der var sket nøjagtig det samme som i den første Laserdisken-sag. Dommerne havde slet ikke taget notits af forelæggelsen. De tog udgangspunkt i deres egne fordomme om, at jeg havde angrebet et direktiv, som alle medlemsstater havde skrevet under på, så der kunne ikke være anden løsning, end videoforhandler Pedersen er idiot. Jeg kæmpede forgæves for at få dem til at forstå problemet, men alle var optaget af at finde på bortforklaringer.

En af bortforklaringerne vedrører Mario Montis tale. Det må være åbenbart, at hvis regionalkoder er et problem, fordi de kan virke som et røgslør for et system, der fører til kunstigt høje priser i EU, er det intet i forhold til skadesvirkningerne ved regional konsumtion. Mario Monti påpegede, at konkurrencereglerne ikke tillader et sådant system. Hvis Kommissionens repræsentanter virkelig mente, at Mario Monti var på afveje, burde de sætte ham på plads og rede trådene ud.

De kommer ind på spørgsmålet i afsnit 29 i det skriftlige indlæg. De afviser, at regionalkoder har noget at gøre med konsumtion. Det er ret beset rigtigt; men de har samme virkning for forbrugerne. Så fortsætter de kryptisk: "Håndhævelsen af denne opdeling af verdensmarkedet ved hjælp af aftaler mellem DVD-producenter og rettighedshavere er underlagt konkurrencereglerne."

Hvad vil det sige? Håndhævelsen? Regionalkoderne er der, og deres eksistens er til gene for EU-borgerne, fordi de indbyggede blokeringer gør DVD-plader fra resten af verden ubrugelige.

I Laserdisken forsøger vi at afhjælpe ulemperne ved ganske enkelt (og lovligt) at fjerne blokeringerne fra de afspillere, vi sælger.

Forskellen på de to fortolkningsmuligheder

Jeg nærlæste alle indlæggene igen i forsøget på at få dem til at give mening, og jeg greb min EU-Karnov og nærlæste afsnittet om konkurrencereglernes forhold til enerettigheder. Det gik op for mig, at der er to måder at anskue det sære begreb, regional konsumtion, som pludselig var der en dag, uden at nogen havde drøftet, hvorfor den frie verdenshandel skulle afskaffes. Hvad skulle træde i stedet?

Johan Schlüter var inde på det i brevet til Kulturudvalget. Hvis det handler om at give rettighedshaveren en særlig ret til at forbyde spredning, dvs. en ret, der kan udøves ved at gribe ind med et forbud, så rammes specialimporten ikke. Der sker ikke noget, medmindre rettighedshaveren vælger at gribe ind.

Ændringen betyder således, at eksemplarejerens hidtidige lovfæstede ret til at videresælge et udgivet eksemplar, erstattes af rettighedshaverens ret til at forbyde videresalget. I mange - formentlig næsten alle - situationer vil rettighedshaveren være interesseret i, at de udgivne eksemplarer sælges, og det vil blive resultatet, hvis han ikke gør noget.

I det lys giver Mogens Koktvedgaards eksempel til Kulturudvalget mening. En forfatter kan udgive sin bog i EU til "normal" pris, men hans chance for at sælge sin bog til de fattige folk i Indien vil stige, hvis han kan sætte prisen ned. Det vil han kun, hvis han samtidig kan forhindre, at de billige eksemplarer sælges i EU. Han kan f.eks. i de indiske eksemplarer trykke en meddelelse: "Dette eksemplar er udgivet til salg uden for EØS-området. I henhold til EU's regler om regional konsumtion forbydes salg af dette eksemplar inden for EU."

Det vil ikke føre til en opdeling af det indre marked. Salget af eksemplaret er forbudt for alle, så der er ingen forskelsbehandling, og den løsning vil styrke EU's rettighedshavere i den globale konkurrence. I teorien er det en fin løsning, hvis formålet er at styrke EU's rettighedshavere på det globale marked. I princippet er det muligt at angribe udøvelsen af eneretten - dvs. forbuddet - med konkurrencereglerne. Man kan som forbruger anfægte et forbud og påstå: "Det reelle formål er at tage overpris i EU... eller at sælge et ringere produkt... eller at afskære mig fra den information, jeg søger, osv.," og så må en domstol afgøre, om der er tale om en legitim ophavsretlig beskyttelse inden for traktatens forbudsbestemmelser.

4.5.1. Enerettigheder og konkurrencebegrænsningsforbud

Principielt har Domstolen opstillet en sondring mellem rettighedernes eksistens og deres udøvelse. Rettighedernes eksistens berøres ikke af forbudene i art. 30 og art. 85/86, mens deres udøvelse kan begrænses.

Afgørende i begge henseender bliver en undersøgelse af, hvilke grænser der efter traktatens forbudsbestemmelser gælder for udøvelsen af de rettigheder, de nationale eneretslove giver eneretsindehaveren.

Da der aldrig har været en debat om formålet med regional konsumtion, er det selvfølgelig rene spekulationer, men min pointe er, at der er en verden til forskel på, om lovgiver har givet rettighedshaveren en ret til at forbyde videresalg, eller om lovgiver kræver af forhandleren, at denne skal indhente tilladelse til at sælge. I mere end 10 år forsøgte jeg forgæves at få domstolene til at forstå denne forskel, men med undtagelse af en enkelt byretsdommer har ingen dommer forstået noget som helst, så tillad mig at være grundig i min forklaring.

Tag billedet af forbudsskiltet på side 172. Betyder det, at man skal indhente tilladelse, før man må parkere foran Laserdisken? Nej, det hjælper hverken at få tilladelse fra borgmesteren eller fra FDV. Ingen må parkere foran Laserdisken. Det er ikke noget, jeg har bestemt. Jeg vil gerne have, at kunderne kan parkere foran min butik, men lovgiver (Folketinget) har vedtaget en lov, der giver politiet en ret til at forbyde parkering bestemte steder. Når det er meddelt på en måde, der forstås af almindelige borgere, f.eks. ved skiltning, er parkering forbudt. For alle! De to fortolkninger blandes ofte sammen. Mogens Koktvedgaard understregede f.eks. også på ekspertmødet, at den, der vil videresælge et eksemplar, skal kunne dokumentere, at rettighedshaveren har tilladt salget i EU. Pludselig talte han om fortolkning 2! Der er enorm forskel på at parkere sin bil, hvor det ikke er forbudt, og på at skulle fremvise en tilladelse, hver gang man parkerer bilen.

I den anden fortolkning, hvor man skal kunne dokumentere rettighedshaverens tilladelse, må rettighedshaveren nødvendigvis ulejliges, før hans varer må sælges. Det vil sige, at hvis han vil forblive på markedet, er det for ham reelt en ny pligt. Tabellen viser virkningen af de to fortolkninger i fire forskellige situationer set fra rettighedshaverens side:

	Fortolkning 1: “en ret til at forbyde”	Fortolkning 2: “en pligt til at tillade”
A: Nationale EU-rettighedshavere	Ingen ændring (fortsat konsumtion)	Ingen ændring (fortsat konsumtion)
B: Lokale rettighedshavere i tredjelande	Ingen ændring (fortsat fri adgang)	NYT: Administrative krav skal opfyldes, før salg i EU er lovligt
C: Multinationale rettighedshavere	NYT: Ret til at forbyde parallelimport ved udøvelse af den nye eneret	NYT: Parallelimport er forbudt. Områdebeskyttelse kan opnås ved passivitet
D: Borgerne/samfundet	Ingen ændring (kulturudbuddet bevares)	NYT: Kulturudbuddet indskrænkes

A: Nationale EU-rettighedshavere

Det er interessant, at regional konsumtion ikke betyder noget som helst for langt de fleste ophavsmænd og rettighedshavere i EU, nemlig alle dem, der opererer på deres eget nationale marked, f.eks. danske forfattere, der udgiver bøger på dansk til danske læsere, og danske musikere, der udgiver musik til danske lyttere.

Udgiver man sine værker i EU, er der ingen forskel på regional konsumtion og international konsumtion. Konsekvensen af en udgivelse er i begge tilfælde, at man ikke har kontrol over afsætningen. De udgivne eksemplarer må spredes til hele verden. Ophavsmændene i EU har intet at skulle have sagt efter udgivelsen.

B: Lokale rettighedshavere i tredjelande

For ophavsmænd og rettighedshavere, der opererer på deres eget lokale marked i et tredjeland, er det vigtigt, at regional konsumtion fortolkes efter fortolkning 1 og ikke efter fortolkning 2.

Tag f.eks. ophavsmænd til den boomerang, jeg købte i Australien (side 36). Han nyder godt af Adam Smiths "usynlige hånd", som automatisk sørger for, at hans boomeranger distribueres rundt i verden, hvor der måtte være efterspørgsel på dem. Han kan nøjes med at koncentrere sig om at fremstille boomerangerne og lægge dem frem på fortovet hver dag. Markedskræfterne klarer resten.

Dog kun efter fortolkning 1. Efter fortolkning 2 er den usynlige hånd skåret af. Efter fortolkning 2 mister han sin automatiske adgang til verdensmarkedet. Hans værker kan kun omsættes lovligt i EU, hvis der følger en udtrykkelig tilladelse med. Jeg har ikke en sådan tilladelse, så hvis fortolkning 2 er rigtig, er jeg nødt til at tage min boomerang med i graven, for jeg kan ikke skille mig af med den igen. I hvert fald ikke lovligt. Det samme gælder mit skakspil fra Skt. Petersborg.

Både for mig som køber og for de lokale kunstnere rundt om i verden er det af afgørende betydning, at regional konsumtion betyder "en ret til at forbyde", en ret, denne aboriginer ikke kunne drømme om at gøre brug af, og ikke "en pligt til at tillade", hvilket vil gøre det så besværligt for ham at omsætte boomerangerne i EU, at han nok vil opgive - hvis han da er klar over, at EU stiller så tåbelige krav.

En sydkoreansk film, *Palwolui Keuriseumaseu* (Christmas in August, 1998), er eksempelvis udgivet på DVD med japanske og engelske tekster, da rettighedshaverne gerne vil sælge filmen til hele verden. Pladen er heller ikke låst af en regionalkode. Mon ikke det glæder dem, at min ven fyldte kufferten i butikken i Seoul med deres film, så danskerne har mulighed for at købe den?

Det er slut nu. Jeg tør ikke købe flere film fra Østen, for medmindre fortolkning 1 etableres som retspraksis, er denne import forbundet med risiko for sagsanlæg og erstatningskrav. Meget mere om det i del 5.

C: Multinationale rettighedshavere

Mogens Koktvedgaards historie om den britiske forfatter, som gerne vil udgive sin bog billigt i Indien uden at risikere, at hjemmemarkedet bliver torpederet af de billige eksemplarer, giver trods alt en form for mening efter fortolkning 1.

Efter fortolkning 1 betyder regional konsumtion ikke alverden i praksis. Det drejer sig om nogle kroner til fordel for den europæiske rettighedshaver, og det er det hele. Silhouette var i en lignende situation. Det havde udtrykkeligt betinget sig, at de umoderne briller, der blev solgt billigt i Østeuropa, ikke måtte indføres tilbage til EU, hvor de "torpederede" markedet for dyre moderigtige briller. Der var i den situation tale om at beskytte en af EU's respekterede virksomheder. Der gik bare ikke lang tid, før amerikanerne fik øjnene op for fidusen, og lynhurtigt kom det især til at glæde amerikanske aktionærer.

Er fortolkning 1 ikke nok for EU's rettighedshavere? Måske, Silhouette fik jo sit ønske opfyldt. Det er ikke de rettighedshavere, der fik tildelt spredningsretten i låne/leje-direktivet og infosoc-direktivet, der kæmper for den meget restriktive fortolkning 2. Nej, det er de nationale licenstagere som FDV og IFPI, der fører sig frem som ophavsmænd for at beskytte "deres" nationale marked.

For FDV er det vigtigt med en fortolkning, der ikke forudsætter, at de udøver en eneret, selvfølgelig, set i lyset af, at de end ikke har fået tildelt en sådan eneret. Det er vigtigt for dem, at pligten til at handle flyttes fra rettighedshaveren til de pågældende importører, for de ved udmærket, at det i praksis er umuligt at opnå "de i Danmark nødvendige" tilladelser. De opnår derudover med fortolkning 2, at de film, de intet har med at gøre - koreanske film, japanske film og amerikanske filmklassikere osv. - også forsvinder fra det danske marked. Sådan øger de deres markedsandel, idet de får ram på den konkurrerende specialimport.

Som bonus opnår FDV også, at udøvelsen af eneretten ikke kan anfægtes med konkurrencereglerne. De gør ingenting. Når handlepligten flyttes til importørerne, kan licenstagernes bare læne sig tilbage og lade være med at svare på eventuelle henvendelser. Så vil "deres" marked automatisk være beskyttet mod konkurrence.

D: Borgerne/samfundet

For det danske samfund er der kulturelle tab forbundet med forbud mod specialimport. Det rammer ikke blot koreanske og japanske film, men også amerikanske film, der ikke udgives i Europa - f.eks. *The Life of Émile Zola*, der indledte denne bog, og sandelig også danske og franske filmklassikere. For det danske samfund er det derfor vigtigt, at fortolkning 1 bliver etableret retspraksis.

For mig selv som importør er det selvfølgelig afgørende at vide, om jeg skal agere efter fortolkning 1 eller fortolkning 2. Skal jeg respektere rettighedshavernes forbud - ligesom bilisterne skal respektere politiets forbud, når de parkerer deres bil - eller skal jeg i gang med at indsamle tusindvis af tilladelser for at kunne bevare det brede udvalg af film?

Den rigtige fortolkning?

Hvilken fortolkning er rigtig? Hvilken fortolkning lå til grund for EU-Domstolens dom? På ekspertmødet var Mogens Koktvedgaard ikke ret klar om fortolkningen. En undersøgelse af fortolkningsbidragene afslører, at det kun var triumviratet, der talte om fortolkning 2 som en mulighed. Mogens Koktvedgaard, Peter Schønning og FDV var de eneste, der talte om "at indhente tilladelse".

Kommissær d'Archirafi skrev om regional konsumtion, da han introducerede fænomenet i 1994, at det skulle "forstås således, at rettighedshaveren har ret til at forhindre parallelimport" (side 451), altså fortolkning 1. Rådets repræsentanter brugte ordlyden "vil kunne modsætte sig parallelimport" (side 627), og Kommissionen og generaladvokaten beskrev også fortolkning 1 i deres skriftlige indlæg.

12. Udgangspunktet er således, at ophavsmanden kan modsætte sig enhver spredning af hans værker.
38. Lovgiver har foretaget en afvejning mellem *ophavsmandens* ret til at forbyde spredning og *melleghandlerens* ret til viderespredning.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

3. Virkningen af, at retten udtømmes (konsumeres) er, at rettighedshaveren ikke længere kan påberåbe sig denne ret for at modsætte sig yderligere spredning.

Fra Generaladvokatens forslag til dom, 4. maj 2006

Uanset, at regional konsumtion ikke blev indført af folkevalgte politikere, er det alligevel sådan, at de syv supplerende anbringender i høj grad mister deres kraft, når fortolkning 1 lægges til grund. Så fungerer regional konsumtion også med fem rettighedshavere, og det indre marked bliver heller ikke opdelt.

Mine opgaver som importør reduceres betydeligt, hvis fortolkning 1 indføres som retspraksis i Danmark - og naturligvis også i resten af EU.

Fortolkning 1

Kommissær d'Archirafi
Rådets skriftlige indlæg
Kommissionens skriftlige indlæg
Generaladvokatens forslag til dom

Det indre marked bevares som
et område uden indre grænser.

Udøvelsen af eneretten kan anfægtes.

Fungerer med alle fem rettighedshavere.

Fortolkning 2

Peter Schønning
Mogens Koktvedgaard
FDV v/Torben Steffensen

Det indre marked opdeles
i 25 (nu 27) separate markeder.

Ingen handling, der kan anfægtes.

Fungerer med én national distributør.

47. Retssagen om den rigtige fortolkning

Kulturminister Brian Mikkelsen og kontorchef Peter Schønning var ikke indstillet på at få lovens fortolkning undersøgt. De hyrede igen kammeradvokat K. Hagel-Sørensen, og nu gav de ham mandat til at *forhindre* en undersøgelse af lovens rette fortolkning.

Kulturministeriets kovending

Jeg havde ikke haft noget at gøre med kammeradvokat K. Hagel-Sørensen siden det fælles udkast til forelæggelse i 2004. Jeg syntes, vi burde drøfte fortolkningsmulighederne i stedet for at bygge stejle fronter op, men det interesserede ham ikke, hvad regional konsumtion egentlig gik ud på. Kulturministeriet ville bare have sagen afsluttet hurtigst muligt, og han lokkede med et tilbud om at frafalde krav om sagsomkostninger, hvis jeg hævdede hovedsagen ved Østre Landsret.

Jeg forstår ikke bemærkningen om, at der kunne være udsigt til at bygge stejle fronter op. Situationen er den, at du har nedlagt påstand om, at Kulturministeriet skal tilpligtes at anerkende, at ophavsretslovens bestemmelse om gennemførelse af infosoc-direktivet ikke finder anvendelse på dig. Den påstand har du begrundet med, at du anså direktivet for ugyldigt. Efter at EF-Domstolen har afsagt dom, hvor alle dine anbringender er blevet behandlet, kan jeg ikke se, hvad en fortsættelse af retssagen kan baseres på.

Kulturministeriet har den, synes jeg, ret agtværdige indstilling, at man gerne vil have sagen afsluttet og begrænse sine advokatombkostninger. Hvis det er således, at du ønsker at fortsætte retssagen, er mit tidligere fremsatte tilbud naturligvis bortfaldet. Om der kan fremsættes et andet tilbud, har jeg ingen mening om på nuværende tidspunkt.

Hvis du ikke til den 10. oktober har gjort din stilling klar med hensyn til, hvad der skal ske med retssagen, går jeg ud fra, at vi begge vil blive indkaldt til et retsmøde i landsretten. Efter min mening er det helt rimeligt, at landsretten gerne vil have et første-håndsindtryk af, hvad der skal ske i sagen, og jeg kan ikke selv se et formål med en drøftelse os indbyrdes om Domstolens afgørelse.

Kammeradvokaten til Laserdisken ApS, 5. oktober 2006

Retssagen var anpartsselskabets eneste aktivitet efter tilbagekøbet i 2004, og med den ændrede påstand i hovedsagen var det blevet til en aldeles ligegyldig retssag, da påstanden kun vedrørte selskabet. Jeg havde en opsparing på godt 149.000 kr. i selskabet, og dem ville jeg hellere beholde end betale sagsomkostninger, så jeg tog imod tilbuddet. Så måtte jeg afklare fortolkningsstvivlen på anden måde.

Jeg sendte en udførlig redegørelse om fortolkningsmulighederne til Folketingets Kulturudvalg, og så tog jeg fat i Per Clausen (EL), der var valgt ind i Folketinget i 2005. Han gik med til at hjælpe med at få afklaret, hvad Kulturministeriet mente om ophavsretslovens fortolkning efter retssagens behandling ved EU-Domstolen.

Jeg formulerede et spørgsmål baseret på Johan Schlüters brev til Kulturudvalget i 2002 (side 557). Det ville være lettest og mest udramatisk, hvis kulturministeren bekræftede sin støtte til hans fortolkning. Hvis det var tilfældet, kunne jeg bruge det i en strid med FDV, og hvis det ikke var tilfældet, kunne jeg anlægge sag mod Kulturministeriet om lovens fortolkning. Peter Schønnings svar viste sig at være en total kovending i forhold til svaret til Kulturudvalget i 2002.

Spørgsmål nr. S 1921:

Kan ministeren bekræfte, at ophavsretslovens § 19, stk. 1, må forstås sådan, at begrebet parallelimport forudsætter, at der findes en enerettighedshaver i importlandet, som i givet fald kan og vil gribe ind over for importen, og at der ikke er noget grundlag for at forbyde import, hvis en sådan rettighedshaver ikke findes?

Svar:

Det er korrekt, at der ved begrebet parallelimport forstås import af eksemplarer af fx film, bøger, musik-cd'er m.v. til et land, hvor der i forvejen findes en licenshaver. Hvis der derimod ikke i forvejen findes en licenshaver vil import af film, bøger, musik-cd'er m.v. have karakter af specialimport.

Ophavsretslovens § 19, stk. 1, indeholder et forbud mod såvel parallelimport som specialimport af eksemplarer af værker fra lande uden for EU og EØS (regional konsumption). Forbuddet betyder, at det kun er lovligt at videresælge film, bøger, musik-cd'er m.v. købt i et land uden for EU/EØS, såfremt der er indhentet tilladelse hertil hos rettighedshaveren (fx pladeselskabet, forlaget el. filmproducenten). Dette gælder uanset, om der i forvejen findes en licenshaver eller ej.

Forbuddet mod videresalg af eksemplarer af værker fra andre lande end EU og EØS har været gældende i den danske ophavsretslov siden 2002 og blev indført i forbindelse med implementeringen af EU-direktivet om ophavsret i informationssamfundet (det såkaldte infosoc-direktiv).

Under forhandlingerne om infosoc-direktivet var Danmark hele tiden modstander af et sådant forbud, der udelukker såkaldt international konsumption. Regeringen mener, at principperne om frihandel bør indebære frit videresalg af alle typer af værkseksemplarer, uanset hvor de er købt; når rettighedshaveren har givet samtykke til det første salg, bør ophavsretten ikke være til hinder for et videresalg af eksemplaret.

Blandt de andre EU-lande var der imidlertid et kvalificeret flertal for forbuddet, og Danmark kunne derfor ikke forhindre vedtagelsen. I forbindelse med vedtagelsen af direktivet afgav Danmark sammen med flere andre mindre lande en erklæring om, at Danmark er imod begrænsningen, og at reglerne bør genovervejes. Den daværende regering fik i sommeren 2000 mandat fra Folketingets Europaudvalg til at stemme for direktivet uanset utilfredsheden med dette element.

Det skal understreges, at reglerne ikke forhindrer den enkelte forbruger i at importere fx dvd-film, som man har købt i et andet land. Det er kun videresalget gennem butikker osv., der rammes af reglerne.

Mørkelygten

En erfaren og skrupelløs embedsmand vil kunne påstå, at Peter Schønning i 2002 slet ikke udtalte sig om Kulturministeriets opfattelse af lovforslaget. Han havde blot gentaget, hvad Johan Schlüter havde anført over for Kulturudvalget.

Da Kulturudvalget bad om ministerens kommentar til Johan Schlüters indlæg, var det formentlig, fordi de var interesseret i at vide, hvad *Kulturministeriet* mente om truslen mod specialimporten, hvis lovforslaget blev vedtaget. Som en dreven embedsmand svarede Peter Schønning på en sådan måde, at Kulturudvalget blev beroliget, fordi svaret antydede, at specialimporten ikke ville blive påvirket.

Jeg forstår ikke, at politikerne finder sig i det. Hvis det var Kulturministeriets opfattelse, at Johan Schlüter var helt galt på den, burde politikerne have fået det at vide i 2002. Det var i forventning om at høre Kulturministeriets opfattelse, at de havde bedt om en kommentar. Et ærligt svar fik de først i 2007, efter at loven var vedtaget, og Peter Schønning var ligeglad med EU-institutionernes opfattelse og problemet med konkurrencereglerne og opdelingen af det indre marked. Han var fast besluttet på at beskytte FDV's markedskontrol.

Hovedparten af svaret er rent røgslør. Kun det andet afsnit i svaret er relevant. Kun andet afsnit vedrører holdningsændringen. Den gamle travet om, at Danmark var kommet i mindretal, har ikke andet formål end at aflede opmærksomheden fra kovendingen. Derefter stævnedes jeg Kulturministeriet.

Påstand

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ophavsretslovens § 19, stk. 1 medfører, at ophavsmandens (eventuelle) forbud mod spredning af eksemplarer af et værk, der er bragt på markedet af ham eller med hans tilladelse uden for EØS-området, får retskraft i henhold til ophavsretsloven, men ophavsretslovens § 19, stk. 1 pålægger ikke en forhandler en pligt til at erhverve positivt samtykke, før han viderespreder et eksemplar af et værk, der er bragt på markedet af ophavsmanden eller med hans tilladelse uden for EØS-området.

Sagsfremstilling

Twisten vedrører forståelsen af begrebet "regional konsumtion" af spredningsretten. Der er enighed om, at der ved infosoc-direktivets gennemførelse skete en overgang fra princippet om international konsumtion af spredningsretten til regional konsumtion af spredningsretten.

Der er enighed om, at international konsumtion af spredningsretten medfører, at et eksemplar af et værk, der er bragt på markedet af ophavsmanden eller med dennes samtykke, kan spredes videre, uanset hvor i verden eksemplaret er bragt på markedet. Det medfører, at ophavsmanden ikke kan forbyde spredning af eksemplarerne, idet et forbud ikke har retskraft. Der er også enighed om, at regional konsumtion medfører, at spredningsretten ikke udtømmes for eksemplarer, der af ophavsmanden er bragt på markedet uden for EØS-området.

Kammeradvokatens udflugter

Den citerede påstand er ikke helt den samme som i stævningen, idet jeg ændrede påstanden efterfølgende, da jeg fandt på en mere præcis formulering. Det er den påstand, som retten behandlede, der er gengivet på forrige side.

Retsplejeloven var blevet ændret, så i forhold til den første retssag skulle jeg anlægge sagen ved Retten i Aalborg i stedet for Østre Landsret. Det betød, at jeg mistede den automatiske ankeadgang til Højesteret. I stedet ville Vestre Landsret få det sidste ord, og det var jeg ikke spor tryk ved.

Sø- og Handelsretten behandler sager med konkurrenceretligt indhold, og derfra ankes til Højesteret, så i et forsøg på at sikre adgang til Højesteret anlagde jeg retssagen ved Sø- og Handelsretten, men den gik ikke. Sagen blev henvist Retten i Aalborg, hvor jeg som det første begærede den henvist til landsretten.

Også denne sag tog kammeradvokat K. Hagel-Sørensen selv, og han skruede straks bissen på. Han ville have sagen afvist, og han ville ikke drøfte andet, skrev han i et utroligt skuffende svarskrift. Denne vor regerings førende advokat løj og manipulerede lige så slemt som Johan Schlüter og Peter Schønning.

Påstande

Principalt: Afvisning
Subsidiært: Frifindelse

Processuel bemærkning

Under henvisning til retsplejelovens § 253 anmoder sagsøgte om, at spørgsmålet om sagens antagelse til realitetsbehandling behandles særskilt og forlods. Under henvisning hertil indeholder dette svarskrift kun anbringender til støtte for afvisningspåstanden.

Anbringender

Denne sag handler om, hvornår eneretten til at råde over et værkseksemplar konsumeres. Til støtte for den nedlagte påstand om afvisning, gøres det i første række gældende, at sagsøger allerede har fået prøvet sagens spørgsmål ved domstolene. De to sager er reelt identiske, herunder er sagsøgers anbringender i vid udstrækning enslydende i de to sager. En realitetsprøvelse af nærværende søgsmål vil således indebære en fornyet prøvelse af det spørgsmål, som allerede i realiteten er afgjort ved Østre Landsrets 19. afdelings sag nr. B-506-03: Laserdisken ApS mod Kulturministeriet, og da der ikke må tvistes to gange om det samme, skal nærværende sag afvises. Til støtte for afvisningspåstanden gøres det i anden række gældende, at sagsøger ikke har en konkret og aktuel interesse i at få domstolenes afgørelse i en sag mod Kulturministeriet.

Bestemmelsen i ophavsretslovens § 19 reducerer ikke eneretten til alene at være en forbudsret. Udgangspunktet bør naturligvis være, at når der eksisterer en ret, bør den, der ønsker at opnå økonomisk gevinst ved at udnytte retten, have ulejlighed med at kontakte rettighedshaveren.

I første række støttede han afvisningspåstanden på den absurde løgn, at sagen handlede om, hvornår spredningsretten konsumeres. Kors, det var vi jo enige om, og det skrev jeg klart og tydeligt i sagsfremstillingen! Den anlagte sag vedrører *fortolkning*, og tvisten skyldes, at Kulturministeriet har skiftet holdning. Det har i hvert fald valgt en anden fortolkning end EU-institutionernes og en fortolkning, der ikke kan undgå at opdele det indre marked.

Han skrev, at han ikke forstod min bemærkning om, at der kunne være udsigt til "at bygge stejle fronter op". Det ville jeg undgå, så jeg foreslog, at vi drøftede sagen, men han byggede stejle fronter op ved at lyve sig fra, at Kulturministeriet havde valgt en tvivlsom fortolkning, som kun triumviratet havde støttet.

Hans andet anbringende var næsten lige så langt ude. Det var en påstand om, at jeg ikke havde en konkret og aktuel interesse i domstolenes afgørelse. Det kan man kun ryste på hovedet af. Min interesse var (og er) både konkret og aktuel. Hver dag, hvor jeg importerer film fra USA eller Østen, skal jeg enten respektere et eventuelt forbud eller indhente konkret tilladelse. Afskaffelsen af international konsumtion har pålagt mig en ny pligt, men hvilken?

Jeg befandt mig i en permanent uvished om, hvad der kræves af mig for at opfylde mine nye pligter som importør. Det var på grund af min interesse i loven, at jeg i 2002 var inviteret med til ekspertmødet i Kulturudvalget. Det var næppe sket, hvis ikke jeg havde en interesse i loven. Kammeradvokaten repræsenterede kulturminister Brian Mikkelsen, som fra Folketingets talerstol havde nævnt netop Laserdisken - af alle virksomheder i hele landet - som "den ene virksomhed", der blev påvirket af lovændringen (side 581). Det var en vanvittig kovending.

K. Hagel-Sørensen illustrerede også en evne til at få det mest utrolige sludder til at lyde plausibelt, hvis man ikke tænker sig om. Det skete, da han alligevel gav fortolkning 2 sin støtte med disse ord: "Udgangspunktet bør naturligvis være, at når der eksisterer en ret, bør den, der ønsker at opnå økonomisk gevinst ved at udnytte retten, have ulempe med at kontakte rettighedshaveren."

Lyder det besnærende? Overvej lige konteksten. Hvordan er det nu, at værket udnyttes? Det udnyttes ved, at en boghandler sælger et eksemplar af en udgivet bog. Er det rimeligt at tage udgangspunkt i, at boghandlerens salg af bøger er til skade for forfatteren? Hvor meget vil forfatteren tjene, hvis boghandleren ikke vil sælge hans udgivelser? Er der tale om en form for udnyttelse, hvor det er rimeligt at kræve, at forfatteren skal spørges ved hvert salg? *Harry Potter*-bøgerne er solgt i mere end 500 mio. eksemplarer. Ifølge kammeradvokaten bør det være sådan, at J. K. Rowling skal spørges, hver gang en *Harry Potter*-bog sælges!

Ok, lad os et øjeblik købe det argument, at boghandlerens salg af en bog er en sådan udnyttelse, at forfatteren skal spørges, før et eksemplar af bogen må sælges, og at EU sikrer dette. Den kvikke læser vil stadig undre sig: Reglen vedrører jo kun varer fra tredjelandene! Går EU ud på at hjælpe forfattere i tredjelandene, mens EU's egne forfattere ikke skal have den samme ret?

Nej, kammeradvokatens useriøse svar har udelukkende til formål at vildlede.

Byrettens henvisning

Jeg foreslog kammeradvokaten, at vi mødtes for at drøfte sagen, og jeg prøvede diplomatisk at åbne for den mulighed, at afvisningspåstanden måske skyldtes en misforståelse, men det hjalp ikke. Kammeradvokaten gad ikke engang ulejlige sig med at svare.

I stedet sendte han en anmodning til Retten i Aalborg om at beramme hans afvisningspåstand til mundtlig forhandling. Byretten var nødt til at gøre noget, og sagen endte hos byretsdommer Ole Høyer, som besluttede, at han først ville tage stilling til min anmodning om henvisning. Han bad parterne om at indsende et skriftligt indlæg med bemærkninger til anmodningen, hvorefter han ville træffe afgørelse på skriftligt grundlag.

Jeg skrev derfor et processkrift om sagens principielle karakter samt et ekstra processkrift om sammenhængen mellem den første sag mellem anpartsselskabet og Kulturministeriet og nærværende sag, der var en udløber af den første sag og forårsaget af, at Kulturministeriet havde valgt en tvivlsom fortolkning.

Kammeradvokaten bebrejdede i stedet Ole Høyer, at han ikke havde fulgt hans forslag. Afvisningspåstanden skulle behandles først, skrev kammeradvokaten, og hele processkriftet gik ud på at få Ole Høyer til at ændre fremgangsmåde.

Jeg tager hatten af for byretsdommer Ole Høyer, der ikke lod sig intimidere af kammeradvokaten. Uanfægtet tog han som lovet stilling til min anmodning om henvisning. I kendelsen beskrev han kort og præcist det principielle problem og begrundede, at sagen er af principiel karakter: "Sagen vedrører lovforklaring og herunder fortolkning af EU-lovgivning i forhold til national ret."

Ole Høyer tog ikke stilling til kammeradvokatens påstand om afvisning, men knyttede alligevel et par ord til den. Han skrev, at han lagde vægt på "karakteren af de anbringender, sagsøgte har anført til støtte for afvisningspåstanden." Jeg læser det som hans måde at sige, at anmodningen simpelthen var for useriøs.

Den sag, sagsøgeren har anlagt, vedrører spørgsmål om fortolkningen af ophavsretslovens § 19, navnlig i forhold til bestemmelsen i artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (2001/29). Da sagen således vedrører lovforklaring og herunder fortolkning af EU-lovgivning i forhold til national ret, finder retten, at sagen er af principiel karakter, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Efter en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger finder retten herudover, at det ikke er hensigtsmæssigt, at spørgsmålet om behandlingen af sagsøgtes afvisningspåstand som begæret af sagsøgte udskilles til særskilt påkendelse, jf. retsplejelovens § 253, og afgøres, forinden der træffes afgørelse om sagsøgerens henvisningspåstand. Der er i den forbindelse navnlig lagt vægt på karakteren af de anbringender, sagsøgte har anført til støtte for afvisningspåstanden.

Byretsdommer Ole Høyers henvisningskendelse, 14. marts 2008

Artikel 6: Ret til retfærdig rettergang

Stk. 1. Enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der er oprettet ved lov, når der skal træffes afgørelse enten i en strid om hans borgerlige rettigheder og forpligtelser eller angående en mod ham rettet anklage for en forbrydelse. Dommen skal afsiges i et offentligt møde, men pressen og offentligheden kan udelukkes helt eller delvis fra retsforhandlingerne af hensyn til sædeligheden, den offentlige orden eller den nationale sikkerhed i et demokratisk samfund, når det kræves af hensynet til mindreårige eller til beskyttelse af parternes privatliv, eller under særlige omstændigheder i det efter rettens mening strengt nødvendige omfang, når offentlighed ville skade retfærdighedens interesser.

Stk. 2. Enhver, der anklages for en lovovertrædelse, skal anses for uskyldig, indtil hans skyld er bevist i overensstemmelse med loven.

Stk. 3. Enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, skal mindst have ret til følgende:

- a) at blive underrettet snarest muligt, udførligt og på et sprog, som han forstår, om indholdet af og årsagen til den sigtelse, der er rejst mod ham;
- b) at få tilstrækkelig tid og lejlighed til at forberede sit forsvar;
- c) at forsvare sig personligt eller ved bistand af en forsvarer, som han selv har valgt, og, hvis han ikke har tilstrækkelige midler til at betale for juridisk bistand, at modtage den uden betaling, når dette kræves i retfærdighedens interesse;
- d) at afhøre eller lade afhøre imod ham førte vidner og at få vidner for ham tilsagt og afhørt på samme betingelser som vidner, der føres imod ham;
- e) at få vederlagsfri bistand af en tolk, hvis han ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes i retten.

Artikel 6 i Den Europæiske Menneskeretskonvention, 4. november 1950

EU's retssikkerhedsprincip (side 53)

I EU's vejledning til dem, der arbejder med affattelse af EU-lovgivning, står der om retssikkerhedsprincippet kort og klart, at princippet tilsiger, at loven skal være forudsigelig i sin anvendelse.

Det har været en del af Den Europæiske Menneskeretskonvention siden 1950. Hvis jeg indsætter mit navn og fjerner de rettigheder, der er irrelevante her, står der tilbage i artikel 6, stk. 1: " Hans Kristian Pedersen har ret til en retfærdig og offentlig rettergang for en uafhængig domstol, når der skal træffes afgørelse i en strid om hans borgerlige forpligtelser."

Der er mellem Kulturministeriet og mig strid om mine borgerlige forpligtelser i forbindelse med mit virke som importør. Jeg mener, at den første retssag viste, at konsekvensen af regional konsumtion er, at jeg skal respektere et forbud, men alligevel forlanger Kulturministeriet, at jeg skal indhente tilladelse. Der er således en strid mellem os på et område, der hører under Kulturministeriet.

Sagsbehandlingen ved Vestre Landsret

Det lykkedes ikke for kammeradvokaten at skræmme Ole Høyer, og jeg tænkte, at han måtte standse dette spild af ressourcer, men nej, han fremturede ved Vestre Landsret, og nærmest ud af det blå blev jeg indkaldt til delforhandling ved Vestre Landsret den 27. august 2008 kl. 9.00.

Kammeradvokatens argument var, at spørgsmålet var færdigbehandlet, så der kunne indkaldes til delforhandling med det samme. Det gjorde Vestre Landsret så. Alene fordi kammeradvokaten havde bedt om det! Det var helt surrealistisk.

Kammeradvokaten havde i svarskriftet gjort gældende, at der reelt var tale om samme sagsøger som i sag nr. B-506-03: Laserdisken ApS mod Kulturministeriet. I relation til spørgsmålet om retlig interesse kan vi godt sammenlignes, for det er mit arbejde som importør, der gør ophavsretslovens § 19 relevant for mig. I begge sager var EU-retten et centralt tema. Forskellen var blot, at det før handlede om gyldighed, nu handlede det om fortolkning, og jeg spurgte:

“Hvordan kan jeg have en retlig interesse i en lovs gyldighed uden samtidig at have en retlig interesse i *samme* lovs fortolkning?”

Det blev endnu mere surrealistisk. Jeg ønskede ikke denne delforhandling, men jeg blev alligevel pålagt at udarbejde ekstrakten til delforhandlingen. Jeg skulle også betale en retsafgift på 500 kr. Hvis jeg ikke udarbejdede ekstrakten i tide, ville sagen blive afvist. Hvis jeg ikke mødte på det berammede tidspunkt, ville sagen blive afvist. Kun i tilfælde af sygdom kunne jeg få sagen udsat, og i så fald skulle retten have en specificeret lægeattest.

Jeg bad retten præcisere, hvilken bestemmelse i retsplejeloven opkrævningen af afgift var støttet på. Hvorfor skulle jeg betale afgift for en delforhandling, kun sagsøgte ønskede, og som kun tog stilling til en påstand, sagsøgte havde nedlagt? Uden et ord til forklaring fik jeg de 500 kr. tilbagebetalt.

Kammeradvokaten regerede tilsyneladende ved Vestre Landsret. Han havde en anden aftale, og han ville ikke sende en af advokatfirmatets hundredvis af jurister. Han foreslog nogle andre datoer, og det endte med, at jeg i stedet blev beordret til at møde den 2. september 2008, hvor det passede kammeradvokaten bedre.

Under henvisning til landsrettens retsbog, hvoraf det fremgår, at der er berammet mundtlig forhandling i ovennævnte sag onsdag den 27. august, skal jeg meddele, at jeg er forhindret i at deltage i en mundtlig forhandling denne dag på grund af en aftale, som ikke kan flyttes.

Jeg har ledige tidspunkter både mandag, tirsdag og fredag i uge 35, ligesom jeg også kan deltage i mundtlig forhandling hver dag i uge 33 og mandag, tirsdag og onsdag i uge 34 samt mandag, tirsdag, torsdag og fredag i uge 36.

Kammeradvokaten til Vestre Landsret, 19. juni 2008

Hvor langt kunne kammeradvokaten komme med løgner om, at jeg havde anlagt den samme retssag igen? Vel ikke ret langt efter Ole Høyers fine sammenfatning, tænkte jeg, men kammeradvokaten fremturede ufortrødent. Han ville have bilag A-H med i ekstrakten, selvom bilag A-G vedrørte sagen om infosoc-direktivets gyldighed, og bilag H vedrørte frifindelsepåstanden. Hvad skulle de bruges til i en delforhandling, der udelukkende vedrørte min retlige interesse i ophavsretslovens fortolkning? Tilsyneladende havde han planlagt et eller andet.

Alle retssager forberedes, inden domsforhandlingen berammes. Under forberedelsen skal man angive alle de påstande og beviser, man vil føre for retten. Hvis man har glemt noget under forberedelsen, skal man jf. retsplejelovens § 358 give modparten besked og søge om rettens tilladelse for at få det med alligevel.

Det så ud til, at kammeradvokaten havde gemt nogle kort i ærmet, som han først ville smide på bordet under domsforhandlingen. Jeg protesterede på forhånd. Jeg anede ikke, hvad han var ude på, altså udover at fremture med den absurde løgn. Han prøvede stædigt at aflede opmærksomheden fra det faktum, at striden handlede om lovens fortolkning, mens jeg derimod præciserede dette igen og igen.

Anmodning om fair retssag i overensstemmelse med MRK 6

Af hensyn til appelmulighederne skal jeg formelt anmode om en fair retssag og gøre opmærksom på, at 3 timer er utilstrækkelige til en delforhandling, medmindre retten afviser sagsøgtens bilag A-H og på forhånd gør det klart, at hovedsagen handler om ophavsretslovens *fortolkning*.

Laserdisken til Vestre Landsret, 5. august 2008

Kendskab til sagsøgtens anbringender forud for delforhandlingen

I relation til landsrettens skrivelse af 8. august 2008 bemærkes, at den sag, der er henvist til behandling ved landsretten i 1. instans af Retten i Aalborg vedrører fortolkning af ophavsretslovens § 19, stk. 1. Jeg kan ikke påbegynde et påstandsdokument eller en ekstrakt, før det er klart, om delforhandlingen om sagens afvisning vedrører *andet* end min retlige interesse i at få ophavsretsloven fortolket autoritativt.

Jeg gør opmærksom på, at sagsøgte endnu ikke har gjort anbringender gældende til støtte for påstanden om, at jeg ikke har en retlig interesse i ophavsretslovens fortolkning. Hvis sagsøgte under delforhandlingen vil gøre anbringender gældende, vil de derfor i sagens natur være nova, og det vil jeg protestere imod under domsforhandlingen. Jeg anmoder sagsøgte løfte sløret for baggrunden for, at denne mener, at jeg ikke har en retlig interesse i ophavsretslovens fortolkning. Hvis f.eks. sagsøgte vil bestride, at jeg importerer film i kraft af min virksomhed, har jeg ret til at vide det forud for domsforhandlingen.

Laserdisken til Vestre Landsret, 12. august 2008

Den usædvanlige “omvendte” domsforhandling

I et brev til Vestre Landsret meddelte kammeradvokaten, at afvisningspåstanden støttes på en retskraftsbetragtning, men han uddybede ikke, hvad den gik ud på. De anførte bilag skulle dokumentere, at min påstand allerede var behandlet. Vestre Landsret meddelte, at der først under delforhandlingen ville blive taget stilling til, om kammeradvokaten måtte gøre et nyt anbringende om retskraft gældende.

Delforhandlingen blev forestået af retsformand Sigrid Ballund, John Lundum og Fabrin (også uden fornavn). Fabrin lagde overraskende ud med at rose min sagsfremstilling i påstandsdokumentet, hvor jeg på skemaform som på side 637 havde gjort det klart, hvordan de to fortolkninger adskilte sig fra hinanden.

“Det vil mange advokater kunne lære af,” sagde han til mig. Det var en fin start, tænkte jeg, men det faldt til jorden af Sigrid Ballunds svar på min protest imod, at kammeradvokaten ville komme med nye anbringender under domsforhandlingen. Jeg var sagsøger og skulle derfor procedere først, og jeg kunne i sagens natur ikke forholde mig til kammeradvokatens anbringender, når de først blev afsløret i hans *efterfølgende* procedure. Det kunne dommerne vel se?

Det dilemma løste Sigrid Ballund simpelthen ved at bytte om på rækkefølgen: “Hvis kammeradvokaten procederer først, så har du hørt, hvad han mener, når det er din tur,” sagde hun til mig og afviste protesten imod nova.

Der går ofte flere år, før en sag er klar til domsforhandling, for alt undersøges forinden. Først når der er helt styr på parternes påstande og anbringender, og alle har undersøgt beviser og retspraksis og drøftet problemstillingerne med kolleger og eksperter, berammes sagen til domsforhandling. Derefter kan man forberede sin procedure uden at risikere overraskelser.

Kammeradvokaten fik alligevel lov til at komme med nye anbringender, som jeg i sagens natur var afskåret fra at undersøge. Jeg fik ikke chancen for at drøfte dem med min advokat, slå op i *Karnovs Lovsamling* og undersøge retspraksis for at kontrollere, om han havde ret og så videre. Det viste sig heldigvis, at hans nye påstande om retskraft ikke var særligt revolutionerende.

Først lod han som om, at der ikke er juridisk forskel på et anpartsselskab og en personlig virksomhed. Det skulle retten i hvert fald se bort fra i og med, at jeg drev både anpartsselskabet og den personlige virksomhed. Hans argumentation gik ud på, at jeg var bundet af anpartsselskabets retssag. Jeg spekulerede på, hvor han ville hen med det. I anpartsselskabets sag havde ingen dommer forholdt sig til spørgsmålet om de to fortolkninger! Ikke desto mindre fremturede han. Ifølge dommen, hvorfra jeg citerer ordret, var hans anbringender følgende:

“EF-Domstolens dom i den præjudicielle sag afklarer i øvrigt det problem, sagsøgeren ønsker at få domstolene til at forholde sig til i denne sag, da det indirekte fremgår af EF-Domstolens dom, at der først indtræder konsumtion af en ophavsmands rettigheder, hvis originalværker eller eksemplarer heraf markedsføres inden for EØS-området af rettighedshaveren eller med dennes samtykke.”

Kammeradvokatens “bombe”

Min forundring steg og steg. Det sidste havde vi hele tiden været enige om, og det var ikke, hvad retssagen om ophavsretslovens fortolkning handlede om. Hvor ville han hen med det sludder? Han fortsatte:

“Sagsøgerens selskab valgte at hæve sagen ved Østre Landsret, efter af EF-Domstolen havde afsagt dom i sagen efter en præjudiciel forelæggelse. Selvom der ikke blev afsagt dom i sagen ved Østre Landsret, har sagen alligevel materiel retskraft med den virkning, at den foreliggende sag skal afvises. Baggrunden herfor er, at Laserdisken ApS hævdede sagen ved Østre Landsret, efter at EF-Domstolen havde afsagt dom i den præjudicielle forelæggelse. Dette må sidestilles med, at en retssag hæves efter rettens tilkendegivelse eller efter gennemførelse af syn og skøn eller lignende.”

Det var altså hans “bombe”. Den kunne jeg umiddelbart demontere. Først og fremmest gentog jeg for 117. gang, at vi er enige om, hvornår spredningsretten konsumeres. Nærværende sag vedrører striden om mine pligter som importør, når spredningsretten *ikke* er konsumeret.

Jeg var i hvert fald ikke bundet af den sag, Laserdisken ApS havde anlagt. Det var kammeradvokaten selv, der ville have påstanden ændret, så den kun vedrørte anpartsselskabet. En bemærkelsesværdig kovending, at jeg pludselig skulle være forpligtet af den alligevel. Der var ikke afsagt dom i sagen, så principielt gik hans anbringende ud på, at jeg var bundet af en aftale, en tredjepart havde indgået med Kulturministeriet. Det undrede mig, at en mand af hans kaliber kunne få sig selv til at sige sådan noget vrøvl.

Jeg afsluttede min procedure med at understrege - igen-igen - at det handlede om at få afklaret mine pligter som importør af filmværker fra tredjelande. Ifølge Mennesteretskonventionens artikel 6 og EU's retssikkerhedsprincip er det min ret at få fjernet den uvished, jeg befinder mig i. Så simpelt er det.

Sammenfattende gøres det gældende.

- at politikerne på ekspertmødet i Kulturudvalget fik forklaret en anden fortolkning, og at Kommissionen og generaladvokaten i sag C-479/04 som en selvfølge lagde samme fortolkning (fortolkning 1) til grund,
- at ophavsretslovens § 19, stk. 1, derfor kan fortolkes på to forskellige måder,
- at mine forpligtelser ikke er de samme i de to fortolkninger,
- at det følger af artikel 6 i Den Europæiske Menneskeretskonvention, at jeg har adgang til at få striden om mine forpligtelser indbragt for og afgjort af en domstol, og
- at det følger af EU-rettens retssikkerhedsprincip, at jeg har ret til at få et nøjagtigt kendskab til omfanget af de forpligtelser, der pålægges mig som følge af EU-ret (og at ophavsretslovens § 19, stk. 1, er gennemført EU-ret).

Vestre Landsrets sagsfremstilling og dom

Vestre Landsrets sagsfremstilling i dom af 7. oktober 2008, sag V.L. B-0442-08, indledes med en beskrivelse af Laserdiskens virksomhed som filmformidler. Der er medtaget den information, at der på Laserdiskens hjemmeside i december 2005 var talt 56.169 titler, som ikke var udgivet i Danmark (specialimport), og det tal var i maj 2008 vokset til ca. 71.400 titler, så man skulle tro, det var relevant for mig at vide, om jeg skulle indhente 71.400 tilladelser, eller om jeg kunne nøjes med at respektere eventuelle forbud - i praksis dem fra FDV's medlemmer.

Men det kommer landsretten slet ikke ind på i dommen. Trods roserne til mit skema og de tilhørende forklaringer om de to fortolkninger kommer landsretten slet ikke ind på de forskellige forpligtelser og deres praktiske betydning. I stedet er der brugt 3,5 side på at gengive EU-Domstolens dom, selvom EU-Domstolen slet ikke udtalte sig om de to fortolkningsmuligheder.

Kulturministeriets svar til Per Clausen er relevant på baggrund af ministeriets kommentar til Johan Schlüters fortolkningsbidrag i 2002. De to dokumenter er centrale, fordi de illustrerer Kulturministeriets holdningsændring og viser, at den nye fortolkning er i strid med både Kommissionens og generaladvokatens.

Men kun Peter Schønnings svar til Per Clausen er gengivet - og ikke kun andet afsnit, der indeholder den nye holdning, men også den lange irrelevante svada om, hvordan Danmark angiveligt kæmpede forgæves mod infosoc-direktivet.

Landsrettens begrundelse og resultat:

Sagsøgerens påstand tilsigter at få afklaret, hvordan ophavsretslovens § 19, stk. 1, skal fortolkes for så vidt angår spørgsmålet, om en importør som f.eks. sagsøgeren alene er afskåret fra at videresprede et værk, der lovligt er bragt på markedet uden for EØS-området, inden for EØS-området, såfremt rettighedshaveren har nedlagt forbud herimod, eller om sagsøgeren alene må videresprede et sådant værk inden for EØS-området, hvis han har rettighedshaverens samtykke hertil.

Spørgsmålet om, hvorvidt ophavsrettighederne til et værk er konsumeret, herunder inden for EØS-området, vil imidlertid ikke kunne give anledning til en konkret tvist mellem sagsøgeren og sagsøgte, men alene mellem sagsøgeren og tredjemand, herunder f.eks. rettighedshavere til værker, sagsøgeren har viderespredt inden for EØS-området. En afgørelse af denne retssag vil endvidere ikke have retskraft i forholdet mellem sagsøgeren og de nævnte tredjemænd.

Hertil kommer, at sagsøgerens påstand alene vedrører abstrakt lovfortolkning uden baggrund i en konkret, aktuel retstvist. Allerede som følge heraf har sagsøgeren ikke nogen retlig interesse i at få prøvet den nedlagte påstand.

Da sagsøgeren ikke har en retlig interesse i at få prøvet sin påstand ved domstolene, vil en afvisning af retssagen hverken være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 1, eller med EU-rettens retssikkerhedsprincip.

Det er en mærkelig sagsfremstilling. Jeg kan overhovedet ikke genkende den sag, jeg havde anlagt. Dommerne skrev kun om infosoc-direktivets gyldighed, og da hverken Kulturministeriets svar til Kulturudvalget i 2002 eller Kommissionens eller generaladvokatens fortolkningsbidrag er medtaget, er der intet, der forklarer, hvorfor det var nødvendigt for mig at anlægge sagen.

Man kan ikke ud fra dommen finde ud af, at Kulturministeriets svar i 2007 er anderledes, end det var, da loven blev behandlet i 2002, og man kan heller ikke se, at det er en anden fortolkning, der ligger bag EU-Domstolens dom.

Hvad angår min retlige interesse, står der intet om det umulige i at indhente 71.400 tilladelser og det urimelige i, at Kulturministeriets fortolkning medfører, at salget af alle disse film må indstilles, hvis den nye fortolkning håndhæves.

Kammeradvokatens anbringender er gengivet først, hvilket afspejler den "omvendte" domsforhandling. Mit svar på hans nye anbringender om retskraft er medtaget, men retten har ikke medtaget mine anbringender fra påstandsdokumentet, selvom de er meget vigtigere.

Jeg havde gennemgået Van Gend & Loos-sagen (side 50) og gjort gældende, at der ikke var grundlag for at begrænse mine rettigheder. Tværtimod burde retten anerkende, at når borgerne beskytter de rettigheder, der via EU er en del af deres juridiske formue, medfører det en effektiv kontrol, der supplerer regeringernes og Kommissionens kontrol. Det er kun positivt, når borgere som jeg foranlediger, at tvivlsomme fortolkninger efterprøves. Men det leder man alt sammen forgæves efter i dommens gengivelse af mine synspunkter.

Vestre Landsrets begrundelse og resultat giver ingen mening. Det første afsnit gengiver ganske vist min påstand, men i andet afsnit står der: "Spørgsmålet om, hvorvidt ophavsrettighederne til et værk er konsumeret..."

Det er det rene sludder. Som nævnt i stævningen og utallige gange siden har jeg understreget igen og igen, at det er vi *enige* om. Det har intet at gøre med den nedlagte påstand!

Fortsættelsen er også noget sludder. Som Ole Høyer præcist formulerede det, handler sagen om fortolkning af gennemført EU-ret, og ansvaret for, at EU-retten er gennemført korrekt i ophavsretsloven, er Kulturministeriets. Hvordan i alverden kommer dommerne frem til, at min uenighed med Kulturministeriet på grund af den nye fortolkning ikke er en tvist mellem mig og Kulturministeriet?

Skal jeg anlægge sag mod *trejemand* for at få afklaret, om *Kulturministeriets* fortolkning er rigtig? Det giver ingen mening! Hvilken *trejemand*? Jeg var ikke interesseret i en ny strid med FDV, og derfor havde jeg lovet at agere efter Johan Schlüters fortolkning. Jeg respekterede FDV's forbud, og efter forbuddet var der ingen forskel på de to fortolkninger, idet parallelimport herefter er forbudt efter *begge* fortolkninger. Hvad skulle grundlaget for en retssag mod FDV være?

Mener dommerne mon, at jeg skal anlægge sag mod producenten af *Christmas in August* (side 638) for at få afklaret betingelserne for specialimport? Har jeg en reel strid med ham? Mon ikke han bare er glad for, at jeg sælger hans film?

Resten af dommen er lige så vanvittig:

“En afgørelse af denne retssag vil endvidere ikke have retskraft i forholdet mellem sagsøgeren og de nævnte tredjemænd?”

Har alle glemt elementær EU-ret, som K. Hagel-Sørensen selv har været med til at beskrive i *EU-Karnov*? Fremgangsmåden er selvfølgelig den samme som i den første sag om gyldighed. Ifølge EF-traktatens artikel 177 er der kun én domstol i Europa, der kan træffe afgørelse om gyldighed og fortolkning af EU's retsakter, og det er EU-Domstolen, hvis afgørelse *alle* skal respektere (side 51).

Vi havde lige haft en tvist om gyldighed, og da fulgte vi den fremgangsmåde, der er beskrevet i *EU-Karnov*. En tvist om fortolkning følger det samme mønster. Den nationale domstol må - for at kunne træffe afgørelse i en strid om gyldighed eller fortolkning af EU-retten - forelægge et præjudicielt spørgsmål for EU-Domstolen, og svaret er bindende for *alle* i Fællesskabet.

“Hertil kommer, at sagsøgerens påstand alene vedrører abstrakt lovfortolkning uden baggrund i en konkret, aktuel retstvist.”

Det er i hvert fald noget sludder, at lovfortolkningen er abstrakt. Det handler helt konkret om, hvad jeg skal foretage mig som importør. Min retsstilling er uvis, og det er grund nok til, at jeg har ret til at anlægge en retssag.

Dette sludder fører til noget nyt sludder, nemlig at jeg ikke har retlig interesse i at få prøvet påstanden. Det bruges som begrundelse for, at jeg ikke er omfattet af menneskeretskonventionen og EU's retssikkerhedsprincip.

Menneskeretskonventionen og EU-retten er en ubetinget del af min juridiske formue som EU-borger. Retten kan ikke bare opfinde betingelser og lægge dem ind, fordi en retssag er ubelejlig. Tværtimod er det rettens opgave *ex officio*, dvs. af egen drift, at sikre, at mine menneskerettigheder respekteres.

Menneskerettighederne er ganske vist personlige. Det betyder, at jeg ikke kan anlægge en retssag, hvis min nabos rettigheder er krænket. Det kan jeg kun, hvis mine egne rettigheder er krænket, og så skal de rettigheder, der er krænket, være konkrete i forhold til mig. Det betyder, at jeg ikke kan anlægge en retssag mod Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, fordi en fiskeriordning er uklar, medmindre jeg er fisker og omfattet af ordningen. Kravet om “retlig interesse” medfører, at man kun kan anlægge sag om forhold, der vedrører én selv.

Det er imidlertid nonsens at påstå, at det ikke vedrører mig som filmimportør at få afklaret, om jeg kan “nøjes” med at give afkald på parallelimporten ved at respektere FDV's forbud, eller om jeg også skal opgive specialimporten, fordi det i praksis er umuligt at indsamle 71.400 tilladelser.

Det er ikke gratis at forsvare sine rettigheder. Vestre Landsret dømte mig til at betale 1.950 kr. til kammeradvokaten for hans materialesamling og 25.000 kr. til Kulturministeriet i sagsomkostninger. Retsafgiften var på 1.500 kr., så det løb i alt op i 28.450 kr. plus mine egne omkostninger til retssagen.

Påstand

Sagen hjemvises til landsretten til realitetsbehandling af indstævntes afvisningspåstand i forhold til den nedlagte påstand jf. sagen om ophavsretslovens fortolkning, som den 14. marts 2008 blev henvist til landsretten af byretten jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagsfremstilling

Hvis retssystemet skal give nogen mening, må retten forholde sig til det problem, en sagsøger går til retten med. Det er nu engang sagsøgers problem, der foranlediger sagsøger til at anlægge sag. Mens det nok er belejligt for en sagsøgt, at retten tager stilling til et mindre prekært problem, undergraver retssystemet sin egen betydning, når den vælger den løsning.

Vestre Landsret har jf. den påankede dom på kammeradvokatens opfordring forholdt sig til en ikke-eksisterende tvist i stedet for at forholde sig til den anlagte sag. Det fremgår således ikke af dommen, at to forskellige kvalificerede fortolkninger af ophavsretslovens § 19 pålægger mig forskellige forpligtelser, som jeg har ret til at få afklaret. Det fremgår ikke engang af sagsfremstillingen, at der er to forskellige fortolkninger. Følgelig er de afgørende faktuelle virkninger af de to fortolkninger heller ikke beskrevet. Dette fremgår ellers klart af påstandsdokumentet og processkriftet om hovedsagen og baggrunden for den.

Laserdiskens ankestævning, 21. oktober 2008

Cirkus Højesteret

I ankestævningen lagde jeg ikke skjul på min utilfredshed med landsretten, som afviste et andet spørgsmål end det, jeg havde anlagt sag om. Det var en ommer! Subsidiært begærede jeg sagen realitetsbehandlet. Kammeradvokaten var tilfreds med, at problemet var løst. Hans svarskrift var på én linje: "For Højesteret gør jeg de samme anbringender og bevisligheder gældende som for Vestre Landsret."

I et forsøg på at holde sagen på sporet efterlyste jeg et svarskrift, der forholdt sig til tvisten om lovens fortolkning. Det irriterede kammeradvokaten så meget, at han bad Højesteret om at give mig advokatpålæg. Da Højesteret ikke svarede, gentog han anmodningen, men Højesteret fandt ikke, at betingelserne var opfyldt.

Indstævnte har anmodet Højesteret om at meddele appellanten advokatpålæg efter retsplejelovens § 259. Det fremgår videre, at indstævnte, i tilfælde af at Højesteret ikke meddeler appellanten advokatpålæg, anmoder om, at sagen berammes til hovedforhandling.

Ankeudvalgets formand (højesteretsdommer Niels Grubbe) besluttede, at der ikke meddeles Hans Kristian Pedersen advokatpålæg i medfør af retsplejelovens § 259, stk. 2, da betingelserne derfor ikke er opfyldt.

Højesterets anke- og kæremålsudvalg, 23. februar 2009

Stemningen var dårlig. Jeg var vant til dårlig stemning fra retssagerne mod FDV og Johan Schlüter, men jeg accepterede i det mindste, at det var Johan Schlüters opgave at arbejde for de bedst mulige vilkår for sine klienter, og i hans øjne var en løgn ikke en rigtig løgn, hvis han kunne få en dommer til at tro på den.

Her var modparten ikke en privat organisation drevet af ønsket om profit. Det var mit eget lands regering, som ved enhver lejlighed fører sig frem som fortaler for frihandel og lov og ret, men som alligevel brugte en advokat, der med næb og kløer bekæmpede frihandel, og som løj og manipulerede lige så meget som Johan Schlüter for at undgå en undersøgelse af en forkert fortolkning, som ovenikøbet går stik imod regeringens officielle politik. Kammeradvokaten og dommerne ved Vestre Landsret får mig til at skamme mig over at være dansker.

Det var en kamp op ad bakke, og jeg kæmpede forgæves. I et processkrift fra den 20. marts 2009 opfordrede jeg atter kammeradvokaten til at forklare, "hvordan Laserdisken kan undgå at have en retlig interesse i lovens fortolkning, når både indstævnte og Østre Landsret har accepteret Laserdiskens retlige interesse i samme lovs gyldighed?"

Den 21. april 2009 holdt vi et forberedende retsmøde med højesteretsdommer Niels Grubbe. Jeg ville have ham til at pålægge kammeradvokaten at afsløre sine anbringender under forberedelsen, men han afviste. Til gengæld ville han have os til at acceptere en skriftlig sagsbehandling, og jeg protesterede:

- Hvordan skal jeg kunne skrive en procedure, når jeg ikke ved, hvad kammeradvokaten vil gøre gældende? Skal jeg bare gætte mig frem?

- Ja, svarede højesteretsdommer Niels Grubbe kort, og så var linjen lagt.

Jeg valgte at holde mit skriftlige indlæg til Højesteret så kort som muligt. Jeg ville ikke bidrage til forvirringen, og det skulle i hvert fald stå klart for eftertiden, hvad der stod på spil.

Som ventet indeholdt kammeradvokatens skriftlige indlæg en sværm af løgne og vildledninger. Hans 11 sider lange indlæg fra den 30. september 2009 er et fint eksempel på, hvordan en professionel manipulator arbejder. Den største "bombe" var en teoretisk betragtning, der endte med at konkludere, at retten skal anse min nuværende personlige virksomhed som identisk med Laserdisken ApS, og da det var fortolkning 2, der var beskrevet i den daværende fælles forelæggelse, var jeg for tid og evighed bundet af dette "tilsagn" om, at fortolkning 2 er rigtig.

Så kan man overveje, om kammeradvokaten manipulerede med vilje, eller om han vidste mindre om grundlæggende selskabsret end en førsteårs jurastuderende! Da jeg læste erhvervsret, blev de forskellige juridiske enheder gennemgået som noget af det første. Enkeltmandsvirksomheder og anpartsselskaber er blot nogle af mange virksomhedsformer. De er uafhængige og kan ikke ændres fra det ene til det andet. Da jeg ville beskytte mit fremtidige virke som filmimportør ved at drive Laserdisken i et selskab, var det vildt besværligt (side 393).

Kammeradvokaten er den eneste jurist, jeg har mødt, som har påstået, at man kan skifte selskabsform med det resultat, at ingen ved, hvem de handler med!

Sådan var det i hvert fald ikke med Laserdisken. Min revisor var påpasselig med, at jeg rettede CVR-nummeret på brevpapiret og på hjemmesiden og informerede om den nye situation, da jeg købte aktiviteterne tilbage. Jeg skrev til leverandører og samhandelspartnere og bad dem fjerne "ApS" fra navnet og være opmærksom på det nye CVR-nummer. Det gik ikke hos PBS, med hvem jeg havde indgået en internetindløsningsaftale til hjemmesiden.

- Du skal bare slette "ApS" og indtaste det andet CVR-nummer, sagde jeg.

- Nej, sådan fungerer det ikke, svarede Bjarne Hansen fra PBS. - Et nyt CVR-nummer betyder, at vi handler med en helt anden juridisk enhed. Du er nødt til at indlevere en separat ansøgning for din personlige virksomhed.

For PBS betød et nyt CVR-nummer "en helt anden juridisk enhed", og derfor måtte jeg hele godkendelsesproceduren igennem én gang til. Kammeradvokaten vidste også udmærket, hvordan det hang sammen, men han havde et formål med at spille dum: Han ville binde mig til en forkert fortolkning.

Jeg tror, en førsteårs jurastuderende også kan gennemskue den manipulation. Selvom jeg personligt skulle have underskrevet en erklæring på, at jeg mente, at fortolkning 2 var rigtig, betød det intet. Man har lov til at klogere, og jeg lærte af at analysere dommen og Kommissionens og generaladvokatens indlæg. Det er da trist, at kammeradvokaten ikke vil lære noget, men pointen er, at EU-Domstolen - og kun EU-Domstolen - kan fortolke EU-retten. Uanset hvad jeg mente i 2004.

Hvad hovedsagen ikke handler om

Indstævnte har nu i 2 år, 4 måneder og 24 dage *foregivet*, at jeg har anlagt en retssag for at få løst en strid, hvorom det allerede af stævningen udtrykkeligt fremgår, at der er enighed. Indstævnte har formentlig slet ikke læst stævningen, idet det anføres: "Denne sag handler om, hvornår eneretten til at råde over et værkseksemplar konsumeres."

Den Europæiske Menneskeretskonventions artikel 6

Da hovedsagen vedrører en strid om mine borgerlige forpligtelser, skal Højesteret blot tage stilling til, om beskyttelsen i Den Europæiske Menneskeretskonvention også omfatter mig.

EU-retten retssikkerhedsprincip

Retssikkerhedsprincippet efterlader ikke tvivl om min ret til at få afklaret, om jeg skal indhente en tilladelse eller respektere et forbud. Højesteret skal reelt blot afgøre, om retssikkerhedsprincippet også gælder for mig.

Hvad delforhandlingen reelt handler om

Kulturministeriet har med en forkert fortolkning af ophavsretsloven givet internationale selskaber mulighed for at konkurrencebeskytte det danske marked. Vestre Landsret valgte - i modsætning til Retten i Aalborg - at dække over denne "fejl". Vil Højesteret også dække over "fejlen"?

Forskellen på fortolkning 1 og international konsumtion

Kammeradvokaten sagde, at EU-Domstolen havde fortolket regional konsumtion ved at besvare det andet præjudicielle spørgsmål bekræftende. Kunne han ikke se, at det intet havde med sagen at gøre? Er det tænkeligt, at han og dommerne ikke kunne se forskel på fortolkning 1 og international konsumtion? At de havde sat sig så lidt ind i sagen, at de troede, at "hvornår eneretten er konsumeret" svarede til fortolkning 1, og at regional konsumtion svarede til fortolkning 2?

Jeg havde redegjort for de to fortolkninger i påstandsdokumentet - og endda fået ros for det - men der står intet i dommen. I mit andet skriftlige indlæg fra den 19. oktober 2009 gav jeg derfor Højesteret et eksempel på forskellen:

I 2001 udkom tv-serien *Riget* (1994) på DVD i Hong Kong. Jeg importerede tv-serien på DVD til Danmark. Hvis parallelimporten generede Lars von Trier og Zentropa, og de gerne ville forbyde den, havde jeg ret til at svare "Jeg er ligeglad. International konsumtion giver mig ret til at importere og sælge pladerne."

Regional konsumtion ændrer situationen. Også i fortolkning 1, der pålægger mig at svare: "Jeg vil respektere forbuddet og undlade at importere og sælge disse plader, for den ret har jeg ikke mere." Det var den "beskedne" virkning, Mogens Koktvedgaard havde beroliget politikerne med på ekspertmødet (side 565), og det var nøjagtig den beskyttelse, Silhouette havde fået af EU-Domstolen.

Jeg skrev til Højesteret, at den ikke kan begrænse mine EU-retlige rettigheder med processuelle regler i form af et udefineret begreb som "retlig interesse" uden at spørge EU-Domstolen først.

Højesterets fem dommere, Per Sørensen, Børge Dahl, Jytte Scharling, Poul Dahl Jensen og Jens Peter Christensen var ligeglade. Det er svært at vide, om de læste noget, for de henviste blot til landsrettens dom. Det er bemærkelsesværdigt, at de kommenterede - og afviste - synspunktet om retskraft i dommen nedenfor. Det er sært, fordi den første sag slet ikke handlede om fortolkning. Det indikerer mere end noget andet, at dommerne i Højesteret ikke satte sig ind i sagen.

Det fejlslagne forsøg på at få rettet fejlen i ankesagen kostede mig yderligere 3.000 kr. i retsgebyrer og 25.000 kr. i sagsomkostninger til Kulturministeriet.

Højesterets begrundelse og resultat:

Den tidligere sag, som Laserdisken ApS i 2003 havde anlagt mod Kulturministeriet, blev hævet i 2006, uden at der blev truffet retskraftig afgørelse om fortolkningen af ophavsretslovens § 19. Der er derfor ikke grundlag for at afvise nærværende søgsmål ud fra et retskraftsynspunkt.

Af de grunde, der er anført af landsretten, tiltræder Højesteret, at søgsmålet er afvist som følge af, at Hans Kristian Pedersen ikke har nogen retlig interesse i at få prøvet den nedlagte anerkendelsespåstand i en sag mod Kulturministeriet.

“Partners in crime”

Jeg kom til at tænke på Lilholts ord: “Vi er ikke Højesteret”. Han ville ikke sige til sine kolleger, at de var dumme ved at have tilladt en forkert praksis (side 275). Det hjalp ikke, at jeg denne gang havde gjort det rigtige og fået sagen henvist, så dommerne i Højesteret fik det sidste ord. De var i nøjagtig samme grad ramt af “Dr. Stone-syndromet” og var også blevet industriens “partners in crime”.

Johan Schlüter mente det selvfølgelig ikke, da han skrev til Kulturudvalget (side 557), og da han igen på ekspertmødet beroligede med, at lovforslaget ikke ville påvirke specialimporten, “for der er ingen til at forbyde det” (side 572).

Da loven var vedtaget, gik FDV og IFPI straks i krig mod landets video- og pladeforretninger med trusselsbreve og kontrolbesøg, og fogedretterne stillede sig velvilligt til rådighed, hvis en af de store organisationer lige ville kontrollere, at alle butikker havde rettet ind og kun solgte plader, der var leveret af den danske generalimportør, som Mogens Koktvedgaard udtrykte det. Ingen stillede spørgsmål til det. Det blev hurtigt rutine for FDV og IFPI at kigge butikkerne i kortene. Kan man forestille sig, at det viser sig, at det slet ikke var lovligt?

Ole Høyer er stadig byretsdommer. Min ironiske kommentar til det er, at han ikke kan bruges i landsretten, fordi han ikke ser det store perspektiv i samarbejdet med monopolerne. Han forholder sig “bare” omhyggeligt og objektivt til de sager, der havner på hans bord, og det er ikke gavnligt for netværket!

Vedr. razzia i Axel Music:

Axel Music arbejder tæt sammen med den danske musik- og filmbranche. Butikkerne er ikke involveret i piratkopiering og har ikke import fra USA, men alligevel er det også sket for os, at den samlede musik- og videobranche, dvs. IFPI Danmark, Nordisk Copyright Bureau, Dansk Musiker Forbund og Dansk Artist Forbund samt Foreningen af Danske Videogramdistributører har lavet en razzia hos os.

Den 30. maj i år blev jeg ringet op kl. 11.20 af en medarbejder, der fortalte, at fogeden og et par advokater stod ude på Bülowvej 3, hvor vi har kontor og lager. De ville foretage et kontrolbesøg af lageret og kikke på regnskaberne. Jeg sagde, at det havde jeg ikke tid til lige nu, men fogeden sagde, at det skulle jeg sandelig ikke bestemme. Jeg måtte huhej have fat i min advokat, og så gik resten af dagen med at vise dem rundt på lageret og gennemgå regnskaber. De fik en fuldstændig fortegnelse over varelageret og leverandørfortegnelserne. De fandt selvfølgelig intet ulovligt på lageret, men skulle alligevel lige true med at komme igen, hvis de kunne se af lagerlisterne, at vi havde købt noget, vi ikke burde. Jeg måtte højtideligt love, at vi ikke ville krænke deres rettigheder, som om det er noget, vi gør til dagligt.

Jeg kunne se, at de havde udskrifter med af mine regnskaber og sammenlignede dem med deres egne salgstal. Jeg går ud fra, at de ville sikre sig, at Axel Music butikkerne ikke handler med andre end dem, og at de i hvert fald vil finde ud af, hvem det så er.

Kovendingen og fremtidsperspektiverne

I dag kan jeg se, at jeg undervurderede Peter Schønning og kammeradvokaten. De vidste sikkert allerede i 2003, at jeg ikke havde en jordisk chance for at ændre en politik, som EU-Domstolen havde fastholdt flere gange, og de havde kontrol over EU-institutionernes repræsentanter. De havde sikkert ikke forudset, at Polen også slog et slag for frihandel - dog som den eneste medlemsstat, hvilket jeg finder lidt skræmmende - men det var en ufarlig sag.

Spørgsmålet om fortolkning er værre. Det kan ikke bare afvises med "intet er frembragt" til støtte for status quo. EU-Domstolen er i givet fald nødt til at vælge, og den kan ikke vælge Peter Schønnings fortolkning, der vil opdele markedet, for det er trods alt stadig en af EU's grundpiller.

"Hvis det viser sig, at der er et problem eller en fejl, vil vi da med glæde gribe fat i det," lovede Brian Mikkelsen under førstebehandlingen (side 548). Han gjorde det modsatte. Han lod sine folk kæmpe med næb og kløer mod en undersøgelse, der kunne lette tilværelsen for importører af kulturelle produkter. Hvis ikke jeg har en retlig interesse i lovens fortolkning, hvem har så? Der er gået 19 år, og der er ingen tegn på, at Kulturministeriets tvivlsomme fortolkning vil blive efterprøvet. Jeg kan ikke gøre mere. Hvis der skal ske noget, må Folketinget træde i karakter.

Efter Højesterets dom: Folketinget er nødt til at tage stilling:

Under den afsluttende debat i Folketinget, hvor min virksomhed Laserdisken specielt blev nævnt af kulturministeren, blev det også debatteret, om det var rimeligt, at jeg, en privat borger, skulle føre sag ved EU-Domstolen for at opnå, hvad også Folketinget søgte at opnå. Jeg gennemførte den bebudede retssag ved EU-Domstolen om lovens gyldighed. Sagen endte med, at der ikke er noget problem, når loven fortolkes rigtigt. Jeg meddelte dette til Kulturudvalget i januar 2007, men Kulturministeriet valgte alligevel at håndhæve en mere restriktiv og forkert fortolkning. Jeg anlagde sag om op-havsretslovens fortolkning. Den sag er af principiel karakter, sagde Retten i Aalborg og henviste sagen til landsretten.

I strid med Kulturministeriets løfte om at søge det korrekte resultat, kæmpede Kulturministeriet med næb og kløer mod en retlig undersøgelse og afgørelse. Trods mit engagement i 2002 og sagen om lovens gyldighed, som jeg førte ved Østre Landsret og EU-Domstolen uden problemer, overtalte Kulturministeriet Vestre Landsret og Højesteret til at afvise sagen på grund af "manglende retlig interesse".

Jeg mener, at De som politiker bør overveje de kulturelle og økonomiske konsekvenser af valget af det, jeg mener er den forkerte fortolkning. De bør også overveje sandsynligheden for, om spørgsmålet på baggrund af Højesterets dom nogen sinde vil få en retlig undersøgelse. Jeg vil forsøge at indbringe afvisningen af en domstolsafgørelse for Den Europæiske Menneskeretsdomstol, men jeg er kun én mand, og det er ikke sikkert, at jeg kan løse alle de kulturelle problemer alene.

48. Det Europæiske Fællesskabs fald?

Mange politikere blev chokerede og ulykkelige, da de britiske vælgere stemte Storbritannien ud af EU. Brexit burde ikke være kommet bag på politikerne, men de går desværre stadig rundt med skyklapper på, selvom det europæiske projekt på mange måder er slået fejl. De må forholde sig til virkeligheden, hvis EU skal have en fremtid.

Evaluering af det indre marked

Købekraftsundersøgelserne fra Danmarks Statistik (side 21) er den officielle dokumentation på det indre markeds fiasko, for hvis det indre marked var blevet en succes, ville priserne i hele EU være stort set de samme på nær nogle få procent i momsforskelle. Det er det samme marked, ikke sandt? Hvis det fungerede efter hensigten, kunne købmændene i Danmark frit tage til nabolandet Polen og købe ind der. Så ville de kunne sælge igen til den halve pris og alligevel tjene ganske pænt på det.

Det gør de ikke, for handel over grænserne i EU fører alverdens problemer med sig. Både monopolerne og domstolene slår hårdt ned på frihandel - også inden for EU - så hvis man er en almindelig købmand, der bare vil passe sin butik i fred, er man nødt til at handle med den nationale generalimportør og overholde de betingelser og priser, som denne dikterer.

Det har udviklet sig så grelt, at en butikskæde har vendt det hele på hovedet og slået sig op på at droppe det "normale" samarbejde med monopolerne og i stedet benyttet det fejlslagne indre marked som forretningsgrundlag. Normal åbnede i 2013 med EU-importerede mærkevarer. Nu har kæden hundredvis af butikker i hele Norden med "spændende priser", der forklares således på butikkens plakater:

"De store multinationale selskaber, som producerer de mærkevarer, du er vant til at købe, sætter deres priser ud fra et lands købekraftindeks. Eftersom Danmark er et rigt land, koster en tube tandpasta langt mere i Danmark end i f.eks. Grækenland. Igennem det indre marked køber vi vores varer billigere i andre EU-lande."

Normal er en del af den succesfulde internationale Bestseller-koncern og har således styrke til at modstå evt. chikane. Kæden udnytter systematisk de kunstigt skabte prisdifferencer i EU til at sælge til "spændende priser" i Danmark.

Hvis det indre marked fungerede, ville lavere priser være det normale overalt.

Kedelige varer til spændende priser

Normal sælger helt normale varer til din husstand. Og vi sælger varerne billigt, så du bedre har råd til de sjove ting. Vi bliver tit spurgt, hvordan vi gør. Det synes vi er ret indviklet at forklare, men spænd hjemmen og prøv at følge med:

Hvordan kan det være så billigt?

De store multinationale selskaber, som producerer de mærkevarer, du er vant til at købe, sætter deres priser ud fra et lands købekraftindeks. Og eftersom Danmark er et rigt land, koster en tube tandpasta langt mere i Danmark end i f.eks. Grækenland. Igennem det indre marked køber vi vores varer billigere i andre EU-lande.

Hurra! Endelig får vi noget tilbage for vores EU-medlemskab!

Så ved du det.

Ræset mod økonomisk vækst

Det moderne velstandssamfund blev i det store hele grundlagt i 60'erne, hvor der var en enorm økonomisk vækst. Den aftog i løbet af 70'erne og lagde sig på et fast, men relativt lavt niveau i 80'erne (side 13).

Det indre marked skulle være løsningen på det problem, for der var stadig mange elementer, der var til gene for produktionen. Man ville også gerne have, at virksomhederne i EU blev bedre til at konkurrere med virksomhederne i USA og Japan (kapitel 7). I dag ved vi, at der skete det stik modsatte. Den økonomiske vækst er nu så ringe, at man dårligt kan tale om vækst, og nøgletallene bekræfter ikke overraskende, at USA under hele forløbet har haft en større vækst end EU og Danmark.

En af årsagerne er, at EU-Domstolen handicappede europæiske virksomheder ved at afskaffe frihandel og give virksomhederne i tredjelandene ret til at kontrollere priserne på deres varer i EU. Handelsrestriktionerne er værst i Danmark, hvor domstolene har anlagt den mest restriktive fortolkning i forhold til frihandel. Det er ikke underligt, at det også afspejles i de økonomiske nøgletal. Sammenhængen er kort og klart forklaret af Las Poulsen i Børsen (side 31).

Det er paradoksalt, at de politiske ledere i Danmark ikke kan få hænderne ned, blot den økonomiske vækst er positiv. Det sætter tingene lidt i perspektiv, at Kina betragter 2015 som et trist vendepunkt, fordi det kinesiske bruttonationalprodukt "blot" steg med 6,9 % i det år. Det var den ringeste vækst i Kina i 25 år!

I *Sund fornuft - og andre fortællinger* vil jeg komme ind på den økonomiske krises skjulte årsager. Her vil jeg dog at påpege, at økonomien spiller en rolle for de svageste i samfundet (side 29-30), og nævne, at der ikke er samfundsmæssige gevinster ved at uddele privilegier til nogle få, som derved gøres uhyrligt rige.

Kinas vækst var den laveste i 25 år i 2015

Det kinesiske bruttonationalprodukt voksede "blot" 6,9 procent sidste år. Det er på linje med forventningerne.

Dampen er ved at gå af den kinesiske økonomi, der sidste år voksede 6,9 procent ifølge nye tal fra Kinas statistiske kontor ifølge nyhedsbureauet AFP. I kinesisk målestok er det ikke prangende. Væksten på 6,9 procent i bruttonationalproduktet (BNP) er det laveste niveau i et kvart århundrede.

Brexit og frihandel

Hvad har det indre marked i virkeligheden givet EU's og Storbritanniens borgere? Den britiske befolkning er konkret blevet frataget muligheden for at købe Levi's jeans billigt i Tesco, for det blev forbudt af EU-Domstolen.

Læsere af denne bog ved også, at briller fra Silhouette og sko fra Sebago og Converse er blevet dyrere for de britiske forbrugere som følge af EU-Domstolens valg af regional konsumtion. På næste side er omtalt sager, hvor forbuddet mod frihandel er ført til højere priser på CD-plader og fotografiapparater. Retssagerne om frihandel er ganske vist stilnet af, men det er fordi, importørerne har rettet ind, efter at alle, der har kæmpet for frihandel, har fået én over nakken.

Også Storbritannien er en gammel handelsnation, og mange britiske vælgere går ind for frihandel, men hvem skal de stemme på for at få frihandel tilbage? Det er svært at sige præcist, hvornår frihandel blev afskaffet i EU, og lige så svært er det at finde en politiker, der vil kæmpe for at få frihandel genindført. Spørgsmålet har ikke været på den politiske dagsorden i Danmark siden 2002, og i EU har det ikke været drøftet siden den 9. juni 2000 (side 530).

Selvom vælgerne har været meget tålmodige og givetvis i årevis har håbet på, at det europæiske projekt ville blive reddet ad politisk vej, er der grænser for deres tålmodighed. Da de britiske vælgere uventet fik chancen for at stemme om Storbritanniens medlemskab af EU, var der ikke udsigt til, at frihandel med tredjelandene ville blive muligt som medlem af EU. Så hvis de ville have fri adgang til varer fra tredjelandene igen, var de nødt til at stemme "leave".

Hvordan vil det gå, hvis vi får en folkeafstemning i Danmark? Jeg er selv dybt splittet, for jeg elsker det oprindelige europæiske projekt, men jeg er lige så stor tilhænger af frihandel og kulturel frihed, og for tiden er det uforeneligt med EU. Afskaffelsen af frihandel er et stærkt kort, der er givet til modstandsbevægelsen.

Kristian Thulesen Dahl (DF)

Et af de bedste kort, EU-tilhængerne har haft for EU, forsvinder med det her. Man vedtager uden blusel at gennemføre et direktiv i dansk ret, som begrænser konkurrencen, og noget af det, der lige præcis har været svært at argumentere imod, når EU-tilhængerne er kommet med det, har været, at en af de gode ting, EU faktisk skaffede os, var bedre konkurrence til gavn for forbrugerne. Og her går man med fuldstændig åben pande ind og vedtager - med stort flertal ser det ud til, efter at man har vredet armen rundt på Socialdemokratiet - et forslag, som begrænser konkurrencen til skade for forbrugerne.

denskjultekorrupsion.dk/video35

Tredjebehandling af L 19 i Folketinget, 11. december 2002

CD settlements forces prices up

An online music seller has been forced to raise its prices after settling out of court with the music industry in a row over imported CDs.

The British Phonographic Industry (BPI) and CD-Wow! were due to have gone to court in two weeks time. CD-Wow! has been accused of violating UK copyright law by importing cheaper CDs from outside Europe to the UK. The retailer says it will now raise UK CD prices by £2 as it will have to buy more expensive CDs from Europe.

CD-Wow! currently charges £8.99 for a CD in the Top 75 albums chart, but will now have to add a £2 surcharge to any CDs delivered in the UK or Ireland from this Sunday, director Philip Robinson told BBC News Online. He said the company had decided to settle because they were "a small business" and it would be financially "imprudent" for them to try and take the case to the Court of Appeal or the European Court.

Mr. Robinson also said all of CD-Wow!'s products had been brought from record companies around the world, and did not include pirated material.

BBC News Online, 21. januar 2004

Canon angriber parallelimporten

Canon Europe går i flæsket på parallelimporten af produkter til Europa. Virksomheden har fået nedlagt fagedforbud mod både en svensk og en hollandsk forhandler.

Canon strammer kursen over for krænkelse af virksomhedens varemærker og går samtidig til angreb på parallelimporten af produkter til det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). Canon har sikret sig et fagedforbud imod den svenske internet-virksomhed Priskrig for krænkelse af selskabets varemærkerettigheder. Ifølge Canon er det bevist, at Priskrig ulovligt har importeret Canon-produkter fra USA og Asien med henblik på salg i EØS.

Fornylig lykkedes det også Canon at få den hollandske virksomhed Crown International til at stoppe salget af parallelimporterede Canon kameraprodukter til EØS - et salg som ifølge Canon krænker selskabets varemærkerettigheder og ophavsret. Udover at stoppe salget har den hollandske virksomhed af domstolen fået besked på at aflevere alle varer, de har på lager, som er i strid med disse rettigheder, og at oplyse alle relevante administrative detaljer. En granskning af disse detaljer kan betyde, at store bøder lurer i horisonten.

Retskendelserne i Holland og Sverige har givet Canon blod på tanden. Virksomheden vil nu også indlede jagten på lovovertrædelser i Spanien, Portugal, UK, Tyskland og Østrig. Grundlæggende er Canon utilfreds med, at varer bestemt til salg i USA og Asien havner i Europa. Euroen står stærkt over for mange andre valutaer, og det betyder, at det i øjeblikket er attraktivt at parallelimportere til EØS.

Computerworld.dk, 16. januar 2006

Bag om Brexit

Desværre har de politiske ledere over en bred kam valgt at tage skyklapper på og blot skruet op for en massiv - og falsk - propaganda i stedet for at forholde sig til de problemer, der fik briterne til at forlade EU.

Lotte Mejlhede fra TV2 News var på valgdagen taget til England, hvorfra hun rapporterede om afstemningens forløb. Allerede kl. 9.35 havde hun talt med den første "leave"-vælger.

- I will be voting "out" to correct a mistake I made 40 years ago.

- Why was it a mistake that you voted "in" 40 years ago?

- Well, when I voted "in" I thought it was just an economic union. And now it's transformed into a political entity that nobody seems to be able to control. The bureaucrats seem to have more control than the democratically elected members. So I think it's a flawed and dysfunctional system.

Som tilhænger af det europæiske projekt smerter det mig lige så meget, som det smerter Bertel Haarder, at det er kommet så vidt.

I modsætning til Bertel Haarder opfatter jeg den britiske vælgers kommentar som et regulært demokratisk synspunkt. Afskaffelsen af frihandel er en mærkbar ulykke, der har ramt EU's almindelige borgere, og som er påført dem af EU, uden at det har været politisk besluttet og uden en offentlig debat.

Problemet er, at politikere som Bertel Haarder og hans kolleger lukker øjnene for den vildledning, der kommer fra folk som Johan Schlüter og Peter Schønning. Hvis de tænkte sig om, kunne de måske se problemet og løse det. Det er bagvendt at give vælgerne og Nej-kampagnen skylden for afstemningsresultatet.

Vælgeren reagerede på, at EU's embedsmænd har overtaget magten, og det har de f.eks. gjort i spørgsmålet om frihandel. Bertel Haarder fremstår mest af alt som en hykler. Af alle Folketingets medlemmer burde han kende baggrunden for regional konsumtion, for han ringede til mig og sagde til mig, at han havde læst *Sandheden som våben*, da regional konsumtion blev indført første gang i 1995. Jeg skrev også til ham i 2002, da regional konsumtion blev indført én gang til, men jeg fik aldrig svar på mit spørgsmål til ham i den forbindelse (side 553).

denstkjultekorrupsion.dk/video36
Brexit-tilhænger, 23. juni 2016

denstkjultekorrupsion.dk/video37
Bertel Haarder, 18. januar 2017

Spørgsmålet var ikke stillet for at drille, men for at få ham til at forstå det vanvittige i Peter Schønnings lovforslag. Jeg håbede, han var ærlig, da han roste EU for dets åbenhed (side 537). Jeg håbede, at han var i stand til at se, at det ikke hænger sammen, når det ikke længere skal være tilladt for butikkerne i EU at importere varer fra tredjelandene.

Bertel Haarder har siden 2002 gjort nøjagtig det samme som sine 178 kolleger i Folketinget - intet! På én som mig, der lever i den virkelige verden, er det nærliggende at opfatte hans kommentarer 15 år senere som "en fuldstændig falsk kampagne".

Anledningen til interviewet i *Go' Morgen Danmark* den 18. januar 2017 var, at han 72 år gammel havde meddelt, at han ville fortsætte som landspolitiker, og Brexit var et aktuelt emne, der optog ham meget:

“Og så er der Brexit, som er en katastrofe. Det er det værste, der er sket i hele mit politiske liv. Og efter den tale, vi fik i går - skrækkelige tale - ser det virkelig alvorligt ud. Det, at hun (premierminister Theresa May) melder Storbritannien ud af det indre marked. Det indre marked, som er det mest succesrige overhovedet. Når vi ikke hører om det, er det fordi, det bare fungerer så godt og er ryggraden i vores velstand og gør, at vi på én gang kan have markedsøkonomi og kapitalisme og samtidig beskytte både miljø og dyr og arbejdskraft og naturgrundlag. Det er genialt. Det er det eneste sted på Jorden, hvor man har sådan noget, og så melder briterne sig pludselig ud på grund af en fuldstændig falsk kampagne.”

Bertel Haarders tale er “skrækkelig” set med mine øjne. Med en sådan opfattelse af Brexit synes det usandsynligt, at han og kollegerne på Christiansborg vil gøre noget for at rette op på fejltagelserne, så det bliver bedre at være borger i EU.

Fungerede det indre marked, da jeg ikke måtte arbejde sammen med Lightning og Pioneer om at markedsføre LaserDisc i Danmark ved udlejning? EU er noget særligt ved at være det eneste sted på Jorden, hvor den internationale industri har lov til at udvælge de kulturelle værker, borgerne må købe i butikkerne i deres eget land, men det er censur og absolut ikke værd at hylde.

Regional konsumtion - begrebet, der kun kendes i EU - står direkte i vejen for EU-borgernes velstand. I 2002 kostede en US\$ mere end 7,50 kr., men i 2008 var kursen faldet til under 5 kr. Varer fra USA var altså faldet i pris med en tredjedel, men kom det forbrugerne til gode? En journalist konstaterede, at danskerne intet mærkede til prisfaldet, og en forbløffet økonom i Forbrugerrådet forklarede, at det kunne tyde på, at konkurrencen på markedet ikke fungerede! Hans upræcise og valne svar viser, at han ikke var klar over, at EU har forbudt butikkerne at købe disse varer i USA, og at producenterne *derfor* kan holde priserne oppe i Danmark.

Du går glip af dollarfesten

Glem alt om prischok på amerikanske varer. Den laveste dollarkurs nogen sinde får du kun glæde af, hvis du pakker rejsetasken. Den historisk lave dollarkurs har ikke sat gang i forbrugerfesten set med danske øjne.

- Når dollaren falder, burde priserne falde, men det sker i et stort omfang ikke. Det kunne tyde på, at konkurrencen på markedet ikke fungerer optimalt. Gevinsten ender hos importøren eller butikken i Danmark - og ikke hos forbrugeren, siger Carsten Holdum, økonom i Forbrugerrådet.

- De varer, der kommer fra USA, er typisk mærkevarer. Derfor lykkes det at holde priserne høje, fordi de har et godt brand, folk vil betale for, forklarer Carsten Holdum. Så Levi's, Ray-Ban og Harley-Davidson tjener stadig kassen i Danmark, selvom deres produkter kan købes for en slik "over there".

BT.dk, 17. juli 2008

Medlemsstaterne giver deres opbakning til handels- og investeringsforhandlinger mellem EU og USA

Den afgørelse, Rådet i dag traf om forhandlingsdirektiverne ("mandatet"), giver Europa-Kommissionen grønt lys til at indlede formelle bilaterale handelsforhandlinger med USA. Medlemsstaterne, der støtter idéen om bilaterale drøftelser, fremlagde de mål, Kommissionen skal forfølge i forhandlingerne på vegne af EU.

Hvad er EU's formål med disse forhandlinger?

Formålet er at øge handelen og investeringerne mellem EU og USA ved at frigøre det uudnyttede potentiale, der ligger i et ægte transatlantisk marked. Aftalen forventes at skabe arbejdspladser og vækst ved at give bedre adgang til det amerikanske marked, opnå større lovgivningsmæssig kompatibilitet mellem EU og USA og bane vej for fastsættelsen af internationale standarder. Hvis der kan opnås enighed om denne vidtrækkende aftale, forventes det, at en europæisk gennemsnitshusstand vil blive 545 EUR rigere, og vores økonomi vil blive styrket med 0,5 % til 1 % af BNP, eller 119 mia. EUR årligt, når aftalen er fuldt ud gennemført.

På et mere konkret plan vil det være målet at fjerne told og andre restriktioner for handelen med varer. Frigørelse af kommercielle tjenesteydelser, tilvejebringelse af størst mulig beskyttelse og retssikkerhed samt lige konkurrencevilkår for europæiske investorer i USA og øget adgang til amerikanske markeder for offentlige indkøb er også blandt målene. Fjernelse af unødvendige lovgivningsmæssige begrænsninger for handelen er et vigtigt anliggende for EU; det samme gælder for opnåelse af bedre beskyttelse af europæiske geografiske betegnelser, lettelse af toldformaliteterne og adressering af konkurrencereglerne.

Memo fra Kommissionen, 14. juni 2013

EU's frihandelsaftaler

Dette til trods fortsætter den politiske propaganda. Handel er naturligvis en forudsætning for en effektiv arbejdsfordeling, men uden et åbent marked og konkurrence vil det aldrig komme forbrugerne til gode.

EU har i det forløbne årti brugt en masse kræfter på diverse "frihandelsaftaler" med USA, Canada og andre. Afskaffelse af told og restriktioner vil gøre det så meget billigere at sende varer over Atlanten, at det vil spare en typisk dansk familie for 4.000 kr. om året, stillede Nick Hækkerup i udsigt som følge af EU's aftale med USA.

Frihandel med USA til gavn for Danmark

En typisk dansk familie på to voksne og to børn står til at få 4.000 kroner ekstra i disponibel indkomst om året som følge af, at varerne bliver billigere.

Handels- og europaminister Nick Hækkerup (S), 22. oktober 2013

Sikke noget sludder. Hvorfor tror han, at industriens besparelser vil slå igennem over for forbrugerne? Det taler imod både erfaringer og økonomisk teori. Der er intet i de såkaldte "frihandelsaftaler", der giver handelen fri, dvs. tillader mig og andre butiksejere at købe varer på markederne ude i den store verden.

Trods det besnærende udtryk, "frihandelszone", i omtalen af frihandelsaftalen med Japan, er der intet i aftalen, der begrænser Canons ret til at forfølge dem, der køber Canons produkter på det åbne marked. Det havde været mere ærligt, hvis Nick Hækkerup havde forklaret, at aftalen reducerer *industriens* udgifter med et beløb, der i *størrelsesorden* svarer til 4.000 kr. om året pr. familie. Men det vil gå som med den billige dollar: Industrien vil selv score gevinsten!

Trods diverse frihandelsaftaler med alle mulige tredjelande, er der ikke røkket ved Fort Europa. Indehaverne af ophavsret eller varemærkeret kontrollerer stadig de varer, der sælges i EU, og intet forhindrer dem i at tage overpriser for de varer, de indfører til EU. Således kunne Levi's - da de solgte jeans på verdensmarkedet til 299 kr. - alligevel forlange 499 kr. i Danmark. Det kan næppe kaldes frihandel!

EU og Japan skriver under på frihandelsaftale

EU og Japan har underskrevet en omfattende frihandelsaftale, som EU-præsident Donald Tusk kalder et klart budskab mod protektionisme. Det skaber en frihandelszone, som dækker næsten en tredjedel af verdens bruttonationalprodukt. EU-Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker, siger, at aftalen er udtryk for tillid til "fri og retfærdig handel. Vi viser, at vi bliver stærkere og bedre, når vi arbejder sammen."

Trods frihandelsaftalerne kontrollerer industrien stadig priser og udvalg i EU.

EF-Domstolen truer demokrati og velfærd

Den danske debat om EF-Domstolens indflydelse på udlændingepolitikken dækker over et langt bredere fænomen. Ved at give ret til at hæve børnecheck, barselspenge og bistansthjælp på tværs af grænserne i EU underminerer Domstolen de europæiske politikeres muligheder for at føre socialpolitik. Europa over advarer en række jurister om, at Domstolen sætter demokrati og velfærd under pres.

Danske kvinder skal bare arbejde nogle uger i Sverige for efterfølgende at få ret til i et helt år at få over 25.000 kr. om måneden med hjem i barselspenge fra den svenske stat. Ungarske fædre, der tager vikararbejde i Danmark, har ret til løbende at få sendt en dansk børnecheck hjem til hver af børnene i familien i Ungarn. Græske unge, der tager til Tyskland for at søge arbejde, kan øjeblikkelig få ret til tysk kontanthjælp på linje med tyske statsborgere. Det er ikke politisk besluttet, men derimod EF-Domstolen, der med sine afgørelser har banet vej for disse og andre sociale rettigheder på tværs af grænserne i EU. Selvom det lyder generøst, underminerer Domstolen dermed i praksis den sociale sikring i de enkelte medlemslande. For når staterne ikke længere må gøre forskel på deres egne borgere og statsborgere fra andre EU-lande, er den eneste vej til at forhindre social turisme at indskrænke rettighederne for alle, også for deres egne statsborgere.

Jesper Tynell i Ræson nr. 02/09

Bureaukraterne

Har "leave"-vælgeren uret?

Jeg håbede ligesom Bertel Haarder, at Storbritannien ville blive i EU. Jo, livet som filmimportør er blevet mere besværligt, efter at Storbritannien er blevet til et tredjeland. Alligevel er jeg nødt til at give vælgeren ret.

Embedsmænd og dommere - som ingen har haft mulighed for at stemme på - har mere at skulle have sagt end de folkevalgte politikere. Der er flere eksempler på, at de direkte modarbejder de politiske løsninger og ønsker.

Jeg har gennemgået, hvordan det lykkedes for bureaukraterne at få gennemført et forbud mod at handle med bøger fra USA, hvilket både Mogens Koktvedgaard og Jakob Stegelmann fandt utænkeligt og bizart blot nogle få år tidligere (side 83 og 519), men selvom regional konsumtion har enorme negative økonomiske og kulturelle konsekvenser for EU's borgere, fylder det ingenting i debatten.

Mere debatteret er EU-Domstolens indgreb i medlemsstaternes ret til at føre socialpolitik. Selvom politikerne forsøger at sikre deres politik med utvetydige politiske tilkendegivelser, bliver de gang på gang underkendt af EU-Domstolen, som blander sig i medlemsstaternes beslutninger, når den afgør retssager, og også selv udvider de områder, hvor den har kompetence til at udtale sig.

Jeg vil ikke tøve med at kalde mit eget møde med EU-Domstolen for chokerende. Dengang mit kendskab til EU-Domstolen var baseret på domssamlingen med dens domme og retsmøderapporter, havde jeg stor respekt for den. Jeg fandt dommene velkvalificerede, velgennemtænkte og godt begrundet.

Det ændrede sig, da jeg selv stod med sagerne, og det gik op for mig, at der er meget lidt sammenhæng mellem domssamlingens referater og de problemer, jeg forsøgte at løse ved at gå til EU-Domstolen. Det var relativt klart, at de udsendte advokater fra Danmark og Kommissionen var temmelig påvirket af lobbyisterne, men problemet var et andet med EU-Domstolens dommere. De sjuskede enormt, og de evnede ikke at se deres afgørelser i et større perspektiv.

Det er især forfærdeligt, fordi der ikke er nogen løsning. Hvordan siger man til Europas mest arrogante og magtfulde mænd, at de bør være mere omhyggelige? Dommerne var sikkert gennemgående gode mennesker, men de kom aldrig til at forstå de grundlæggende problemer i de sager, jeg fulgte på nærmeste hold.

I Warner-sagen ville de ikke underkende en begrundet national udlejningsret, der skelnede mellem salg og udlejning. Det var sympatisk, men uden forbindelse til det problem, at Metronome ville have det danske udlejningsmarked for sig selv. I Laserdisken-sagen fandt dommerne det rimeligt, at ophavsmænd i forbindelse med udlejning honoreres i forhold til antallet af udlejninger. Ja, det er absolut en retfærdig løsning, men den blev aldrig gennemført, og det havde intet at gøre med det præjudicielle spørgsmål om beskyttelsen af det danske udlejningsmarked.

I Hokamp-sagen troede dommerne måske, de havde løst en gordisk knude ved at tillade pladebutikkerne at aftale sig til at udleje CD-plader? De fattede slet ikke, at problemet med udlejning af CD-plader var, at lejerne kopierede pladerne!

Dommerne ved EU-Domstolen er begavede jurister, men de har ikke ret meget kendskab til den virkelige verden, og de har ikke blik for konsekvenserne af deres afgørelser. I Silhouette-sagen så de måske udelukkende på Hartlauer som en lidt for smart virksomhed, der snyltede på Silhouettes gode navn. Det var en nem sag med varemærkedirektivets ordlyd, som så ud til at støtte Silhouettes synspunkt, og som blev bakket op af et stort flertal af de fremmødte advokater. Var de mon klar over, at de dermed afskaffede EU's frihandel med tredjelændene?

Jeg har ingen grund til at tro, at dommerne ved EU-Domstolen er kontrolleret af lobbyisterne på samme måde som embedsmændene, men så meget de sjusker, er der heller ikke grund til det. Embedsmændene har magt nok til at blokere for politikernes ønsker, og de er i givet fald smarte nok til at narre EU-Domstolen.

Tror nogen for alvor på, at bureaukraterne vil tillade, at politikerne blander sig i forbuddet mod frihandel, når det har givet monopolerne så megen magt?

Er der sket noget i EU siden ønsket om en debat den 9. juni 2000? Næh!

Er der sket noget siden forhandlingerne i Folketinget i 2002? Næh!

Løftet om, at kulturministeren og økonomi- og erhvervsministeren vil arbejde for at få forholdene ændret i EU-regi, er for længst glemt.

Er der sket noget siden 2010, da jeg overlod faklen til Folketinget? Næh!

De virkelige trusler mod Det Europæiske Fællesskab

De virkelige trusler mod Det Europæiske Fællesskab er ikke Nej-kampagner, men ignorante og passive EU-tilhængere, der har indtaget positioner, hvor de kan gøre en forskel og sikre, at Fællesskabet fungerer - men alligevel intet gør.

Bertel Haarder har indskrevet sig i min bog over EU's største trusler, fordi han sidder passivt og klynker i stedet for at rette fejlene, når EU med rette kritiseres. Hvorfor har han og Venstre intet gjort i de forløbne 19 år for at få spørgsmålet om regional konsumtion på EU's dagsorden, sådan som de lovede i 2002? Hvordan kan han som tidligere undervisningsminister billige den censur, der er påtvunget EU's borgere? Og hvordan stemmer det overens med frihandelstanken i Venstre? Som Pernille Rosenkrantz-Theil spurgte i 2002.

Venstre har aldrig svaret, men fortsætter propagandaen, som om afskaffelsen af frihandel slet ikke er sket. F.eks. sagde Lars Løkke Rasmussen i sin grundlovstale i 2017: "Danmark har vundet velstand gennem handel med andre. Vi er en af verdens førende søfartsnationer og en af de allerstærkeste stemmer for frihandel. Alene i min levetid (og så gammel er jeg altså heller ikke) er Danmarks velstand mere end fordoblet, og vores levetid steget med næsten 10 år. Det er ikke mindst sket, fordi vi i samme periode har fordoblet vores samhandel med omverdenen."

Men fordoblingen af velstand fandt sted, før frihandel med tredjelandene blev afskaffet. Der har kun været en beskedent vækst, siden frihandel blev afskaffet.

Mette Frederiksen er ikke meget bedre. I 2002 var hun særdeles skeptisk over for forbuddet mod frihandel. "Det vil få partiets særlige opmærksomhed," sagde hun under førstebehandlingen, men den opmærksomhed forsvandt som dug for solen. Socialdemokratiets kovending efterlod mig med den byrde at få spørgsmålet om regional konsumtion bragt for EU-Domstolen. Det fandt Kristian Thulesen Dahl helt urimeligt, men Poul Qvist Jørgensen havde kun hovedrysten til overs for mit forehavende. Også for ham var importforbuddet kun en flue i suppen.

Han skød problemstillingen til hjørne og tog den aldrig op igen. Heller ikke Socialdemokratiet reagerede, da Højesteret i 2010 blokerede for en undersøgelse, og jeg blev tvunget til at overlade sagen til Folketinget.

Brian Mikkelsen er naturligvis den største hykler, men indimellem er han nu ganske morsom. Hans opfattelse af fortolkningstvivl er lige til historiebojerne: "Der er ikke nogen som helst tvivl i vores fortolkning af det direktiv... Vi er bare uenige i, hvad resultatet er!"

denkskjultekorruption.dk/video38

Kulturminister Brian Mikkelsen (KF)

Det kan godt være, at det er vanskeligt for Pernille Rosenkrantz-Theil at forstå, hvorfor den danske regering, den danske stat og det danske Folketing skal være duksedreng, men det er sådan set den grundlæggende forskel på ordførers parti og resten af Folketingets partier. Vi overholder de gældende aftaler, der er indgået. Den danske regering indgik under SR-regeringen en aftale med de øvrige lande. Der er gennemført et direktiv, og det er ikke, som

hr. Kristian Thulesen Dahl taler om, et fortolkningsspørgsmål. Overhovedet ikke. Der er ikke nogen som helst tvivl i vores fortolkning af det direktiv. Der er vi klokkeklare på, hvordan vi fortolker det. Vi er bare uenige i, hvad resultatet er.

Kristian Thulesen Dahl (DF)

Og jeg vil gerne foreholde hr. Poul Qvist Jørgensen præcis samme problemstilling, som jeg foreholdt ministeren, og som jeg ikke mener, ministeren forholdt sig til: Kan hr. Poul Qvist Jørgensen forstå, at det kan være meget vanskeligt at forholde sig til, at en borger kan rejse en sag ved EF-Domstolen, få den danske stat som modstander i sådan en sag i en situation, hvor et flertal i Folketinget ytrer sin holdningsmæssige støtte til den sag, borgeren fører?

Poul Qvist Jørgensen (S)

Det kan ikke nytte noget at blive ved med at fremføre hypotetiske spørgsmål, som vi skal forholde os til klokken 12.

Kristian Thulesen Dahl (DF)

I forhold til den anden del fik jeg til gengæld overhovedet ikke noget forsøg på et svar. Jeg har heller ikke fået det fra kulturministeren, og når nu partierne er enige om at stemme for det her forslag, så beder jeg bare om... fordi det er nok ret sandsynligt, at der kommer en sag ved EF-Domstolen om den her lovgivning, når det drejer sig om det, hr. Poul Qvist Jørgensen kalder en flue i suppen.

Poul Qvist Jørgensen (S)

Jeg synes stadigvæk, hr. Thulesen Dahl stiller hypotetiske spørgsmål: Hvordan vil vi forholde os, hvis det kunne tænkes, at en eller anden havde lyst til at rejse en sag, og hvad vil vi banke ind af ressourcer i det? Det kan der da ikke svares på, hr. Thulesen Dahl. Vi vedtager en lovgivning, vi tiltræder og vi implementere infosoc-direktivet, og kommer der noget dårligt ud af det, jamen, så må vi jo se at få det løst, sådan som det danske Folketing gang på gang i andre sager har løst noget, hvis der skulle vise sig et problem.

Kommissionen

Fællesskabets største problem er utvivlsomt, at det er lykkedes for lobbyisterne at få adgang helt ind i Fællesskabets maskinrum, Kommissionen. Jeg tænker ikke på Margrethe Vestager og hendes kolleger. Tværtimod har jeg skrevet denne bog til Margrethe Vestager, fordi jeg anser hende for at være Fællesskabets største håb. Nej, jeg tænker på de embedsmænd, der står med de daglige opgaver og dermed har den reelle magt til at bestemme, hvordan de konkrete - ofte afgørende - sager håndteres, og som forhindrer, at uønskede emner behandles.

Det er hverken Margrethe Vestager eller hendes forgænger, Mario Monti, der har ønsket at forbyde frihandel med USA og de øvrige tredjelande. Intet tyder på, at de to er klar over, at det er sket. Det er derimod Kommissionens embedsmænd, der er arkitekterne bag regional konsumtion, som de fik listet igennem uden en offentlig debat, og trods politisk ønske fra flere sider har de også formået at undgå, at emnet er kommet på den politiske dagsorden.

Det officielle synspunkt er, at regional konsumtion blev indført i 1988 med varemærkedirektivet via formuleringen af artikel 7 (side 458). Der var ganske vist ingen, der var klar over det på tidspunktet. Det var først i 1998, at EU-Domstolen med dom afgjorde, at det havde man altså gjort! Danmark gennemførte direktivet uden at vide det mindste om, at det afskaffede frihandel, og ingen af de 11 andre medlemsstater var spor kloge.

Det efterlader 16 nuværende medlemmer, som aldrig har haft chancen for at deltage i en politisk drøftelse herom. Sverige blev først medlem i 1995, og det var bestemt ikke Sveriges holdning, at landet havde sagt nej til resten af verden, da det blev medlem. Det samme ved vi om Østrig, der også blev medlem i 1995, for det var netop Østrigs princip om international konsumtion, der blev angrebet af Silhouette. Vi har lært, at Danmark og Polen også er modstander af regional konsumtion, men hvilke stater går egentlig ind for regional konsumtion?

Hvornår mener embedsmændene i Kommissionen, at Østrig, Finland, Sverige, Estland, Letland, Litauen, Cypern, Malta, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn, Polen, Bulgarien, Rumænien og Kroatien skal høres herom? Aldrig, formentlig! I hvert fald har embedsmændene i over 21 år formået at undgå, at den debat, der blev efterlyst den 9. juni 2000 (side 530), er kommet på dagsordenen.

Tilsvarende er det usynlige embedsmænd, der har ladet mine klager over FDV og opdelingen af udlejningsmarkedet i EU forsvinde ud i ingenting, og som i den efterfølgende retssag, Laserdisken-sagen, endda aktivt støttede Warners løgne og vildledninger, så markedsopdelingen kunne fortsætte uhindret.

Hvordan skal en rimeligt oplyst EU-borger reagere på dette? Jeg mener, han med god grund kan sige: "Det var ikke det, jeg ønskede, da jeg stemte mit land ind i EU. Det virker ikke. Det er skadeligt for mig og mit land, og politikerne vender bare det blinde øje til. Det er vist bedst at forlade dette foretagende igen."

Politikernes passivitet er utvivlsomt en del af baggrunden for Brexit.

49. Konklusioner: Lobbyisterne

Det er ikke kun interessant at afdække, hvordan svindlerne vildleder, og hvad følgerne er, men også hvordan de får embedsmændene med til det og slipper godt fra det. Det er et kontroversielt emne, men det kan godt forklares. Det handler om netværk, ensidig påvirkning og en grundlæggende menneskelig modvilje mod at indrømme fejl.

Lobbyisterne

Gad vide, om Bertel Haarder havde været lige så skuffet som mig, hvis han havde hørt Vilstrup, Rasmussen og Knudsen, de tre EU-institutioners advokater, i deres passionerede forsvar for frihandelsforbuddet. Er han enig i, at parallelimport fører til højere priser og derfor bør være forbudt, og at ytringsfriheden ikke forringes af, at det forbydes EU-borgerne at købe værker fra tredjelandene i EU's butikker?

Man kan også undre sig over, at Polen var den eneste medlemsstat, der havde en holdning til frihandel. Var de øvrige 24 medlemsstater ligeglade? Eller var der tale om et veludført stykke lobbyarbejde? Hvordan arbejder lobbyisterne, og hvad er deres egentlige agenda?

Lobbyister kan godt være nyttige. De kan påpege sammenhænge, politikerne måske ikke selv er opmærksomme på, f.eks. sammenhængen mellem elafgiftens størrelse og balancen mellem forbruget af el og olie. Det går først hen og bliver et problem, når de er uærlige og skjuler deres virkelige motiver.

En del af problemet er en voksende mangel på moral - illustreret af Panamapapirene og det moderne begreb "alternative truth". Det undrer mig ofte, at selv respekterede advokater siger så meget sludder, der intet har med virkeligheden at gøre. Det er næsten som om, de arbejder ud fra en forestilling om, at det ikke er rigtigt usandt, hvis de kan få en dommer eller en politiker til at tro på det. Hvis det lyder overbevisende, er det lige meget, om det har hold i virkeligheden.

Lobbyisten prøver at gøre sit job så godt som muligt, dvs. at skaffe resultater til sin klient. Han bruger megen tid på at overveje, hvordan han kan forbedre sin klients indtjeningsmuligheder, og han drømmer om at få den helt rigtige idé, og den må gerne profilere ham selv. Her er en genial idé: "Tænk, hvis jeg kunne få udlejning af konkurrenternes videofilm forbudt, så min klient kunne sætte prisen på sine egne videofilm uden at tage hensyn til konkurrencen?"

Det er et glimrende forslag, der vil øge markedsværdien af klientens selskab, men hvis Warner Brothers og Sandrew Metronome ærligt sendte en delegation til Kulturudvalget for at luften denne drøm, ville chancen for at få forslaget realiseret være minimal. Der er større chance for succes, hvis man kan få sin lobbyist så tæt på beslutningstagerne, at han ubemærket kan få fremsat et lovforslag og endda få politikerne til at tro, at hans udlejningsmonopol ikke handler om udlejning.

Eller en endnu vildere drøm: Tænk, hvis jeg kunne isolere hele EU-markedet, så de internationale selskaber kunne tage overpriser her?

En lobbyists funktion

Professionelle fodboldspillere og skuespillere har tilknyttet en agent, hvis opgave det er at forhandle på deres vegne. Man kan sådan set sige, at agentens produkt er den pågældende fodboldspiller eller skuespiller, og opgaven er at sælge produktet til så høj en pris som mulig. Der er flere fordele ved at have en agent.

De fleste fodboldspillere elsker at spille fodbold, og for de fleste skuespillere er det en drøm at få en rolle som *Erin Brockovich* (2000). Det er ikke altid penge, der er vigtigst. Disse mennesker drømmer om store fodboldkampe og gode roller. En god agent hjælper dem til at komme på det rigtige hold og til at få den rigtige rolle, og han vil tillige forhandle en god løn til dem.

Beskedenhed er en dyd for mange mennesker, og det kan være meget svært at føre sig frem, når man forhandler på egne vegne: "Jeg er Julia Roberts. \$20 mio. er billigt for min arbejdskraft i tre måneder. Jeg er kendt og elsket i hele verden, så hvis jeg får rollen, vil filmen helt sikkert sælge millioner af billetter."

Det er lettere for en tredjemand at lovprise sin klient og på den måde presse prisen op. Agenten motiveres af at få en vis procentdel af indtægterne, og han kan koncentrere sig om at følge markedet, finde den rigtige klub til fodboldspilleren og lande de bedste filmroller til skuespilleren. Med en sådan arbejdsfordeling kan fodboldspilleren fokusere på at spille fodbold, og skuespilleren kan fokusere på at spille skuespil.

Det er ikke meget anderledes at være milliardær. Man kan ikke blive milliardær af at arbejde, men man kan blive milliardær, hvis man kan få eneret til et produkt, der er stor efterspørgsel på. Og det er ophavsret og varemærkeret til for.

Indehavere af et varemærke kan blive så rige, at det næsten ikke er til at fatte. De seks eksempler på disse to sider er fra Forbes' liste den 12. april 2018. De er måske ikke alle dygtige forretningsfolk, men de knytter dygtige forretningsfolk til sig, typisk en direktør og et antal juridiske og økonomiske rådgivere.

Françoise Bettencourt Meyers arvede 1/3 af L'Oréal efter sin bedstemor, og det er nok den letteste vej til at blive milliardær, men det kan også være, at man er dygtig til at designe en bestemt brugsgenstand, som alle har brug for.

Frankrig

Françoise Bettencourt Meyers

Varemærket L'Oréal

Hendes formue: 256 mia. kr.

Italien

Leonardo Del Vecchio

Varemærket Ray-Ban

Hans formue: 128 mia. kr.

Spanien

Amancio Ortega

Varemærket Zara

Hans formue: 424 mia. kr.

Kæmpeformuer er skabt af folk, som ikke nødvendigvis er interesseret i at blive så rige som muligt. Mange har fået en god idé, som de brænder for, men de kan ikke udvikle idéen uden kapital. De sælger derfor dele af deres idé til aktionærer, der lægger de nødvendige penge til udvikling af idéen, og som til gengæld får en andel af det selskab, som ejer idéen eller varemærket.

Det er en del af det kapitalistiske system at beskytte aktionærerne. Det vil sige, at manden med idéen ikke bare kan sige “adiós” og rejse til Hawaii med penge og efterlade et tomt selskab. Han har pligt til at tage vare på aktionærernes penge på en ansvarlig måde. Fra samfundets side ser man gerne, at folk investerer, så der kan udvikles nye idéer. Incitamentet er en forrentning af den indskudte kapital, og derfor er det ledelsens pligt at tilstræbe, at selskabet giver overskud.

Virksomheder med succesfulde varemærker eller ophavsrettigheder kan blive ufatteligt store, og jo større de er, jo mere relevant er det for ledelsen at arbejde for at sikre, at varemærket eller ophavsretten får den størst mulige værdi. Og her kommer lobbyisten ind i billedet.

Lobbyisten er en del af det team, der skal optimere selskabets overskud eller værdi. Beskyttelse af varemærker og ophavsrettigheder er jo ikke naturgivet. Det er politisk bestemt, og det kan anskues fra flere vinkler. Intellektuel ejendomsret, selve tanken om, at man kan eje en idé, som derefter er forbudt for andre at bruge, er kapitalistisk, men fra politisk side søger man at balancere de hensyn, der tages, så borgernes rettigheder ikke trædes helt under fode. Og der er stadig mange, der mener, at konkurrence er sundt, og konkurrence står i sagens natur i modsætning til monopolernes privilegier.

Lobbyistens opgave er at påvirke politikerne til at gennemføre en lovgivning, der er fordelagtig for hans klient. Hvis klienten er en vindmøllevirksomhed, er det f.eks. en god idé at påvirke politikerne til at sætte elafgiften ned, for så bliver det mere attraktivt for forbrugerne at opvarme deres huse med strøm fra vindmøller end at fyre med oliefyr eller kul - og så vil klienten sælge flere vindmøller.

Hr. og fru Jensen har sjældent råd til at hyre lobbyister til at varetage deres interesser, men for indehavere af varemærker er det en god investering at hyre en håndfuld lobbyister, som kan påvirke beslutningstagerne.

USA

Michael Dell

Varemærket Dell

Hans formue: 137 mia. kr.

USA

Phil Knight

Varemærket Nike

Hans formue: 179 mia. kr.

USA

Larry Ellison

Varemærket Oracle

Hans formue: 354 mia. kr.

Korruption eller...?

I DR's reportageserie *Den rigeste procent* (2015) satte værten Marie Høst sig for at undersøge, hvordan den rigeste procent af danskerne lever, og hvor meget magt de har. Selvom de kun udgør 1 % af befolkningen, ejer de 32 % af danskernes formue. De tjener i gennemsnit 2.300.000 kr. om året.

I seriens afsnit 3 spørger hun Hans Thor Andersen, forskningschef for Statens Byggeforskningsinstitut, hvorfor de rige klumper sig sammen i rigmandsghettoer nord for København. Han svarer:

- Det vil jo være forkert at tale om korruption i Danmark, fordi det her er jo et demokratisk og veludviklet land, men man kender hinanden og ved, hvad man står for og kan lissom tage hensyn til hinanden, når man er tæt på og omgås i det daglige. Så har man sådan nogle synspunkter, nogle værdier, man deler.

Korruption kan det selvfølgelig ikke kaldes, da det foregår i Danmark, men det er dog godt for netværket, at man omgås til dagligt. Står man uden for et sådant netværk, er det håbløst at kæmpe mod dem inden for netværket, f.eks. illustreret i tv-serien om Oxford-detektiven Inspector Morse i det første afsnit af sæson 4, *The Infernal Serpent* (1990). Gartnerens lille datter bliver seksuelt misbrugt af et universitets magtfulde leder, og det udvikler sig til en større tragedie med pigens far i centrum. Sidst i filmen står Morse og Lewis og betragter ødelæggelserne.

Lewis: - Why couldn't he have come to us about his kid?

Morse: - They owned him. He had no power. He didn't belong to the club. Not a soul would've believed him.

Lewis: - A serpent? Is that it? Did a bit of curling round here, an' all!

Morse: - "The infernal serpent. He it was, whose guile stirred up with envy and revenge, deceived the mother of mankind." Milton, Lewis, *Paradise Lost*.

"It's the intellectual muggers you've got to watch for around here," blev det sagt til Morse. I Danmark vendes det blinde øje til de slanger, der evner at sno sig ind i magtens centrum, hvor de vender op og ned på Folketingets politiske mål. Deres forbrydelser fører ofte tragedier med sig - f.eks. Erik Viuff Christiansens nedtur og selvmord - og mange af de unødvendige trængsler, der er gennemgået i kapitel 2.

denskjultekorruption.dk/video39

Den rigeste procent, 7. september 2015

denskjultekorruption.dk/video40

Inspector Morse, sæson 4, afsnit 1

Netværk - på godt og ondt

Netværket er lobbyistens vigtigste redskab. Et netværk er to eller flere mennesker, som skylder hinanden tjenester. Det er ikke mystisk. Netværksrelationer mellem mennesker er aldeles grundlæggende i ethvert samfund og i enhver organisation - og gode netværk er afgørende for lobbyisternes resultater.

Klaus Kjølbers undervisningsbog *Netværk på godt og ondt* (2004) - med undertitlen *Magtmisbrug for begyndere* - var en decideret øjenåbner for mig. Pludselig gav årtiers absurde adfærd hos politikere, presse, domstole osv. mening. Det blev klart, hvilke mekanismer der var på spil. I artiklen *Netværk og narreværk* (2006), der findes på Klaus Kjølbers egen hjemmeside, definerer han et netværk således:

“Et netværk bygger på hemmelige tjenester. Det letteste for netværket er, at man helt undgår offentlighed. Men når det ikke er muligt - og det er det ofte ikke i demokratiet - så skal netværket også kunne levere en holdbar officiel argumentation.”

Tjenester definerer han bl.a. i overensstemmelse med funktionen ovenfor: “At sørge for at en beslutning gavner en bestemt person i netværket og samtidig begrunde den overbevisende over for tredjeperson ud fra de officielle regler.”

Klaus Kjølber var fra 1978 til 2015 lektor i moderne dansk sprog og sprogbrug på Københavns Universitet. Han specialiserede sig i politisk kommunikation, og han skrev snesevis af undervisningsbøger.

Skolen underviser i regler. Men det er de formelle regler. I skolen lærer vi, at hvis man lever op til de formelle regler, så får man også sin retfærdige belønning.

Denne lære er forkert. Desværre.

Det forkerte består i, at skolen ikke lærer os, at ethvert regelsystem skal fortolkes af nogle administratorer, inden reglerne omsættes til konkrete beslutninger. Når du skal have eller ikke have din belønning, så er det ikke reglerne, der belønner dig. Det er de administratorer, der fortolker reglerne, som belønner dig, eller som ikke belønner dig.

Hvis du konkurrerer med hr. Rival, som har et stærkt netværk ind i de administratorer, som fortolker reglerne, så vil Rivals netværk arbejde på at dreje systemets fortolkningsmuligheder i retning af Rivals fordel. Det er én af netværkets selvbevaringsregler, at enhver i netværket benytter enhver mulighed for at yde tjenester over for andre i netværket. Selv om du konkret har ydet mere end denne person, vil du derfor kæmpe mod vejrmøller, hvis du ikke har et netværk ind blandt de administratorer, som skal beslutte. Du kan være fagligt klart bedst til et job. Alligevel kan en anden få det, fordi han har et godt netværk ind i organisationen.

Den virkelige verden

Mange mennesker har selv oplevet netværkets betydning, da de søgte arbejde, og det opfattes som naturligt. I afsnit 13 i tv-serien *Matador* søger Elisabeth Friis at få arbejde som organist, og derfor vil hun flytte til København. I Korsbæk spiller lærer Andersen jo, for han kender frk. Mikkelsen, som kender provstinden, og da Mads Skjern er formand for menighedsrådet, betyder det ikke noget, at Elisabeth Friis spiller meget bedre, hvilket Hans Christian Varnæs forsøger at forklare den undrende Maude. I afsnit 20 tilbyder Mads Skjern en lejlighed til Ulla Jacobsen i et attraktivt socialt boligbyggeri. Trods en lang venteliste kan det lade sig gøre, fordi han kender borgmesteren, som er formand for boligforeningen.

Sådanne vennetjenester udføres i det skjulte. I et demokrati dur det ikke, hvis der efterlades skriftlig dokumentation, og man skal også have en plausibel (bort) forklaring klar, hvis en journalist får fært af, at der er ugler i mosen.

Klaus Kjöllers bog skabte et vist røre, og han måtte forsvare sig på tv, selvom han allerede i bogens indledning forsøgte at foregribe kritikken med disse ord:

“Det netværksarbejde, som denne bog vil gøre dig bedre til, går ofte på tværs af de officielle demokratiske spilleregler, som gælder for alle borgere. Det er der mange gode grunde til at beklage. Men det ændrer ikke ved realiteterne. De, der forstår at opbygge og udnytte netværk, har langt bedre chancer end andre for at overleve i de officielle systemer. Netværk eksisterer, og de vil fortsat eksistere, uanset hvad du gør.

Din frygt, netværkets styrke

Netværks styrke bygger på din frygt for at udfordre dem. Mod er nødvendigt, men langt fra tilstrækkeligt, når et netværk skal bekæmpes. Kun hvis du selv er med i et netværk, der kan matche det netværk, du udfordrer, har du i realiteten en chance for at undgå et heroisk nederlag.

Når netværk føler sig truet, så bruger de alle midler for at tryne dem, der udfordrer dem. Enhver, der stikker næsen frem, risikerer at udfordre et mægtigt netværk. Den eneste sikre måde hvormed du kan undgå at vække netværks vrede, er ved at leve stille og roligt og aldrig provokere nogen ved at føre dig frem.

Klaus Kjøller: Netværk på godt og ondt - Magtmisbrug for begyndere, 2004

Det skyldes nogle mekanismer, som findes overalt, hvor der er mennesker. De findes i ethvert politisk system, i enhver organisation, i ethvert nok så idyllisk bysamfund ude på landet, i ethvert politisk parti, i enhver familie. Det er ikke noget, jeg har fundet på. Det er kendsgerninger. Du kan stikke hovedet i busken og lade som om, det ikke findes. Det betyder bare, at netværkene går uden om dig, og at det også ofte går ud over dig. Det er op til dig, hvordan du vil forholde dig til dem, men lad være med at hade mig, fordi jeg skriver denne bog om netværksarbejde.”

§ 1. Den ene tjeneste er den anden værd.

§ 2. Hver gang, der udveksles tjenester, styrkes netværket.

§ 3. Enhver i netværket har pligt til uopfordret at udføre tjenester, som gavner en anden i netværket. Enhver i netværket har ret til at få hurtig og effektiv hjælp, når han eller hun beder om det.

§ 4. Gå kun ind i netværk, hvor du vil yde 100 %. Udfør kun tjenester, hvor du kan yde mere, end modtageren forventer.

§ 5. Netværkets forretninger rager ikke udenforstående.

Klaus Kjølbers lov for netværk

Omkring ethvert formelt regelsæt findes et formelt klagesystem, der indgår som et forsvar for, at det formelle system er retfærdigt - men også et klagesystem er et formelt regelværk, der af administratorer skal fortolkes og anvendes på konkrete klagesager, forklarer Klaus Kjølber og fortsætter:

“Hvis du ikke har noget netværk ind blandt disse klageadministratorer, vil du ikke have marginalerne med dig i en klagesag. Du risikerer at komme ind i en ond cirkel, hvor du bliver stadig mere frustreret, hvis du klager. Hvis din klage afvises på en måde, du synes er uretfærdig, vil du igen skulle klage over dette. Sådan kan det fortsætte op i systemets hierarki. Du bliver et offer for din tro på det officielle system. Du bliver kværlant.”

Enkelte reagerer efter opskriften: “Det kan ikke passe. Her er noget helt galt. Jeg kræver retfærdighed!” For netværk af sorte tjenester er den slags personer et problem. De er aldrig med i et sådant netværk. Det udelukkes af deres holdning. Men de er stadig en trussel mod netværket. Klaus Kjølber har givet dem et navn: *Retfærdighedskæmpere*. Han har også beskrevet mekanismerne bag løgnene, der vokser sig større og større, indtil hele organisationen er nødt til at stå sammen:

1. Enhver organisation vil holde sammen, når den angribes for mindre fejl og forsømmelser. Det er en direkte følge af den grundantagelse, som findes i enhver organisation (ufejlbarlighedsdogmet): “Vi er de eneste, der i realiteten har forstand på det, vi har med at gøre.”
2. Dette sammenhold bevirker, at man også står sammen om de større fejl og forsømmelser, som dækmanøvrerne over den første lille fejl medfører.
3. Fejlene bliver efterhånden så omfattende og belastende for organisationen, at selv ansatte, som ikke har været direkte involveret i den oprindelige uformelle beslutning, tvinges til at deltage i dækmanøvrerne.

Triumviratets netværk

Der er ikke noget forkert ved at have et stærkt netværk. Er man en aktiv person, og engagerer man sig i lokalsamfundet, opstår nyttige netværk automatisk, og de kan bruges til meget andet end at fremme karrieren. De kan også bruges til at gøre verden bedre. Det er helt op til personen selv.

Men hvis man er professionel lobbyist, er det afgørende at have gode netværk, og triumviratets netværk lå på allerøverste hylde. De var alle noget ved musikken. Ved læsning af deres meritter i Kraks Blå Bog får man et indtryk af deres netværk. Hvem omgås de, og hvem lytter til dem?

Indtil jeg lærte om netværk og læste Krak, kunne jeg kun regne triumviratets indflydelse ud via reaktionerne hos alle dem, som i et fungerende demokrati ville have været på min side: EU's tre institutioner, Konkurrencestyrelsen, domstolene, Folketingets ombudsmand osv., men som alligevel hjalp Johan Schlüter.

Selv den absurde adfærd fra EU-institutionernes talsmænd ved EU-Domstolen giver mening set i det lys. De var jurister uden særligt kendskab til spredningsret. De arbejdede for en institution, som følte sig angrebet: "En videoforhandler har angrebet et direktiv, vi har vedtaget. Klarer du det?" Direktivet skulle forsvares, og det var naturligt for juristerne at søge informationer om problemstillingen hos de officielle danske eksperter på området, og det førte tilbage til Peter Schønning, der også var leveringsdygtig i en "holdbar officiel argumentation".

Jeg synes ganske vist, deres argumentation var uhyre ringe, men de skulle kun overbevise EU-Domstolens dommere, som jeg også havde angrebet, og som også var motiveret til at afvise mig - for ellers havde de jo også begået en fejl!

SCHLÛTER Johan advokat; f. 18/6 1944 i Kbh; søn af landsretssagfører Arne Schlüter (død 1981) og translator Ebba S. f. Lassen (død 1998); gift 6/10 1973 m. Elsebeth S., f. 3/5 1947 i Kbh, datter af politiassistent Carl Ejbye Andersen (død 1971) og Mia f. Koppel Christiansen (død 1995).

Student (Østre Borgerdydskole) 1962; jura-studier ved univ. i Aix-en-Provence 1965-66; cand. jur. 1970; manuduktør ved Kbhs Univ. i Indledning til formueretten 1970-72 og lektor i obligationsret 1972-75; advokat 1973; medindeh. af Johan Schlüter advokatfirma. Censor ved Kbhs Univ. Formand for bestyrelsen for Basepoint Media A/S, Nest A/S, MicroZymes Global ApS, Daloon A/S, Tutein & Koch A/S, Mito A/S, SCA Hygienic Products A/S, Promoter Invest A/S, Copydan Verdens TV og fællesforeningen Copydan; medl. af bestyrelsen for Selvstændighedsfonden; medl. af og formand for Advokatrådets Specialudvalg vedr. konkurrence- og immaterialret 1986-95; generalsekretær for Foreningen af Danske Videogramdistributører; administrator af Filmret, CAP, Filmkopi og Kopifon; formand for Forsknings- og Innovationsstyrelsens IPR-udvalg (Johan Schlüter udv.); tidl. formand for International Bar Associations Copyright udvalg; formand for bestyrelsen for Krebs' Skole 1979-95; medl. af bestyrelsen for BØRNEfonden 1984-2000.

Særligt om Mogens Koktvedgaard

Mogens Koktvedgaard havde allerede en karriere, da ekspansionen i beskyttelsen af de intellektuelle rettigheder tog fart i 80'erne. Det er min fornemmelse, at hans støtte til rettighedshaverne er udtryk for hans politiske overbevisning, omend den også kunne være påvirket af det erhvervsliv, han færdedes iblandt.

Hans indflydelse under udlejningssagen var tydelig. Selvom han ikke formelt havde noget at skulle have sagt, var det ham, der svarede retspræsident Arildsen, og erhvervsminister Mimi Jakobsen fandt det ligefrem naturligt, at han blandede sig, fordi sagen vedrørte ophavsret (side 334).

Det faktum, at han var formand for Monopolrådet, da det tillod FDV at tvinge Erik Viuff Christiansen til at købe FDV's udgivelser, hvis Erik ville udleje film, gjorde det umuligt for ham at hjælpe mig, for det indebar, at han havde taget fejl. Hans netværk inkluderede både Kommissionen og Hans Gammeltoft-Hansen, der var Folketingets ombudsmand, så det var næppe særligt svært for ham at sørge for, at mine klager ikke blev behandlet.

Selvom hans vision på ekspertmødet i Kulturudvalget stred mod alt, hvad EU oprindeligt stod for, havde han medlemmernes blinde tillid. Ingen gennemskuede ham. Jeg kæmpede i den grad mod vejr møller i det officielle system.

SCHÖNNING Peter Andersen advokat; f. 1/1 1964 i Rønede; søn af kvægekseportør Holger Schønning Andersen og biblioteksassistent Astrid Margrethe A. f. Pedersen; gift 14/8 2009 m. HR-konsulent Annegrethe Zichy f. 8/1 1968 i Greve Landsby, datter af fuldmægtig Knud Gedsø Nielsen og overassistent Bente Merete Zichy.

Student (Fredericia Gymn.) 1982; cand. jur. (Aarhus Univ.) 1989; fuldmægtig i Kulturministeriet 1989-1992; juridisk konsulent og senere underdirektør i KODA 1992-1999; ekstern lektor (Kbh.s. Univ.) 1993-2001; advokatfuldmægtig og senere advokat hos Nyborg & Rørdam 1999-2002; møderet for landsret 2001; kontorchef i Kulturministeriet 2002-2008; advokat og partner hos Johan Schlüter advokatfirma 2008-2010; selvst. advokat i kontorfællesskab med Nyborg & Rørdam fra 2010.

Medl. af best. for Dansk Selskab for Ophavsret fra 1993; observatør i Kulturministeriets udvalg om revision af ophavsretslovens kapitel 3, 2003-2006; fmd. for Dansk Amerikansk Fodbold Forbunds Appeludvalg fra 2008; fmd. for Medical and Anti-Doping Committee i International Federation of American Football fra 2008; medl. af Kulturministeriets udvalg om ophavsrettigheder på internettet 2010-2011; medl. af CIIR's (Center for informations- og innovationsret, Juridisk Fakultet, Kbh.s. Univ.) Advisory Board fra 2010; medl. af best. for tidsskriftet NIR fra 2010.

Har skrevet: Tv-programmedarbejders ophavsrettigheder (1989); Ophavsretten mellem kulturpolitik og handelspolitik (1994); bidrager til Karnovs Lovsamling 1992-2002; Ophavsretsloven med kommentarer (1995, 4. udgave 2008); Komponistrettighederne 1926-2001 (2001); medforf. til Grundlæggende immaterialret (red. af 2. udg.) (2004, 2. udg. 2009); medred. af Personlighedsret (2007); div. artikler om især ophavsretlige emner i danske og udenl. tidsskrifter m.v.

KOKTVEDGAARD Mogens professor, dr. jur. Student (Sorø) 1952; cand. jur. 1957; Kbhs Univ.s Guldsmid. 1959; studieophold ved univ. i England 1960 (Cambridge), Frankrig 1961 (Montpellier) og USA 1962 (Harvard); dr. jur. 1965; sekretær i Justitsmin. 1959-66; lektor ved Kbhs Univ. 1961, professor i retsvidenskab smst. fra 1966, dekan for Det Samfundsvidensk. Hovedområde 1971, prorektor 1972-81.

Æresdoktor ved Stockholms Univ. 1994. Formand for Dansk Selskab for Ophavsret og Dansk Forening for Konkurrenceret; medl. af Association Littéraire et Artistique Internationale's Comité Exécutif og Internationale Gesellschaft für Urheberrecht's Conseil d'Administration, af Academia Europaea, Akademiet for de Tekniske Videnskaber og Det Finske og Norske Videnskabsakademi; rådsvalgt medlem. af Akademiet for de Skønne Kunster; formand for bestyrelsen for Den Hirschsprungske Samling; næstformand for Det Danske Kunstimuseum's hovedbestyrelse og forretningsudvalg; redaktør for Ugeskrift for Retsvæsen's litterære afd; formand for Nyt Juridisk Forlag, Nævnet for Medicinsk Informationsmateriale, Radio- og TV-Nævnet, for Teleklagenævnet, Service 900-Nævnet, Rigshospitalets Kromosomforskningsfond, Allerfonden, Greve Adam Moltkes Familiefond, Justitsmin.s Retsinformationsråd og Industrimin.s Rådg. Udvalg for Industriel Ejendomsret; næstformand for Garantifonden for Indskydere og Investorer; medl. af styrelsen for Nordiskt Immaterielt Rättsskydd, udvalget til Beskyttelse af Vidensk. Arbejde, Klagenævnet for Domænenavne og bestyrelsen for investeringsforeningerne i Danske Invest; næstformand for bestyrelsen for Dansk Kapitalanlæg A/S. Formand for Statens Samfundsvidensk. Forskningsråd og medl. af Planlægningsrådet for Forskningen 1973-77; medl. af Jurist- og Økonomforbundets hovedbestyrelse 1974-87 (næstformand 1980, formand 1982) og af Undervisningsmin.s faglige landsudvalg for de samfundsvidensk. uddannelser 1978-89 (formand 1987-89); formand for Monopolrådet 1980-89; sagkyndig rådgiver for EF-Kommissionen vedr. europæiske konkurrenceret 1976-79 og vedr. europæisk ophavsret m.v. 1984-1986 og 1991-93; formand for Dansk Reklame Nævn 1971-75, Statsmin.s udvalg vedr. bevarelse af Radio- og TV-udsendelser 1972-77, Handelsmin.s Lukkelovskommission 1970-75, Kulturmin.s udvalg vedr. revision af ophavsretslovgivningen 1976-90, Industrimin.s udvalg vedr. kommanditselskaber, andelsselskaber m.v. 1978-86, Satellit- og Kabelnævnet 1993-2000, Erhvervsmin.s ekspertpanel til undersøgelse af Finanstilsynet 1995, Finansrådets Kollegiale Udvalg 1995-2000 og Kulturmin.s Udvalg om Bibliotekernes rolle i Informationssamfundet (UBIS) 1995-97; næstformand for Justitsmin. Registerråd 1978-98; medl. af den nordiske ekspertkomite vedr. revision af ophavsretslovgivningen 1970-74, Justitsmin.s EDB-Registerudvalg 1970-76, Industrimin.s udvalg vedr. investeringsforeninger 1979-81, Skattemin.s udvalg vedr. kunstneres skatte- og afgiftsmæssige stilling 1983-90 (formand fra 1989), Den Særlige Klageret 1986-96 og Industrimin.s udvalg vedr. Markedsføringsloven 1992.

Har bl.a. skrevet: Kontraheringspligt (1960); Immaterialretspositioner; Bidrag til læren om de lovbestemte enerettigheder og deres forhold til den almene konkurrenceret (disp., 1965, genoptrykt 1990); Patentloven (1971, 2. udg. 1979); Lærebog i Strafferetspleje (s.m. H Gammeltoft-Hansen, 1978); Lærebog i Immaterialret (1988, 5. udg 1999, svensk udg. 1992, 1993, 1995 1997 og 2000). Bioteknologi og Patentret (s.m. Mads Bryde Andersen, 1990); Lærebog i Konkurrenceret (1991, 4. udg. 2000); Varemærkeloven (s.m. Knud Wallberg, 1994, 2. udg. 1998). Dansk Erhvervslivs Pris 2002.

De naive politikere

Politikernes blåøjethed er et kæmpe problem. Brian Mikkelsen var en loyal marionet i årene som minister. Økonomi- og erhvervsministeren og kulturministeren og stillede i 2002 i udsigt, at de begge ville arbejde på at afskaffe importforbuddet igen. Brian Mikkelsen gjorde intet i den retning. Uden at kny satte han derimod alle regeringens ressourcer ind på at forhindre, at Kulturministeriets meget restriktive fortolkning af regional konsumtion blev undersøgt.

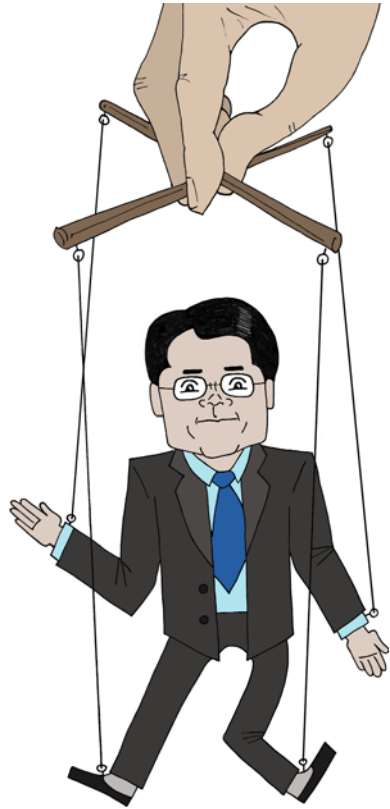
Det triste er, at jeg ikke tror, han havde den ringeste anelse om, hvad han gjorde. Han så ikke selv hykleriet - og Peter Schønning kunne le hele vejen til banken. Han skabte sig en stor erhvervskarriere som monopolernes mand.

Den 12. januar 2018 var Brian Mikkelsen erhvervsminister og blev interviewet til DK4 om frihandel. Det bliver svært at finde en mere glødende fortæller for frihandel, men det var nu alligevel ham, der var politisk ansvarlig for at afskaffe frihandel i 2002. Nu var han politisk ansvarlig for, at der absolut intet blev gjort for at få frihandel tilbage igen. Er han en hykler, eller regerer embedsmændene?

Hans partifælle Lars Barfoed gjorde alt for at forsvare dogmet om korrupsion, da Lotte Folke Kaarsholm under folkemødet på Bornholm i 2017 spurgte ind til de folkelige protester imod, at der er en elite, som bliver enige om tingene.

Han svarede: "Jeg tror ikke på, at det kan lykkes nogen elite at manipulere sig til en magt, fordi vi er alt for diversificeret et samfund, og vi har alt for kloge politikere til, at de bare lader nogle få bestemme."

Ok, men kan han så afsløre, hvilke politikere der støtter frihandelsforbuddet?

danskjultekorrupsion.dk/video41
Brian Mikkelsen, 12. januar 2018

danskjultekorrupsion.dk/video42
Lars Barfoed, 17. juni 2017

Lobbyisternes magt

De færreste betvivler, at penge giver magt og indflydelse - og at korrupsion nemt følger med. Det sker nærmest naturligt, og det kan kun undgås, hvis man er meget opmærksom på det. Og det er man ikke i Danmark.

“Der er ikke korrupsion i Danmark”-dogmet fastholdes stædigt, selvom Johan Schlüter i Warner-sagen, i Laserdisken-sagen og med indførelsen af ophavsretslovens § 23, stk. 3, viste, hvordan han kunne sno både domstole og politikere om sin lillefinger. Uden ét eneste folketingsmedlems viden om det fik han tildelt FDV et ubrydeligt monopol på udlejning af videofilm i Danmark.

For filminteresserede danskere var det tragisk, for konsekvenserne for dem var ringere kvalitet, et ringere udvalg og højere priser, og selvom udlejning af film i praksis er ophørt i dag, eksisterer FDV's monopol principielt endnu.

En voksende del af verdens velstand fordeles på færre og færre. Blot et år efter nyheden om de 62 rigmænd (side 12) blev rekorden slået eftertrykkeligt. Det var nok at samle de otte rigeste for at kontrollere en formue, der svarede til den, der var ejet af den fattigste halvdel af verdens befolkning. Hvorfor går det den vej?

Fordi monopolerne har fået større og større magt. Nej, det er et forkert ordvalg. Fordi monopolerne har *taget* en større og større magt. Politikerne lukker øjnene. De foregiver, at ophavsret har noget at gøre med at beskytte fattige digtere i små, mørke loftsrum, men det handler mere om at sætte sunde mekanismer ud af kraft. Trods diverse frihandelsaftaler er der mindre frihandel (og mindre konkurrence) end tidligere takket være lobbyisternes brug af det magiske ord “ophavsret”, som igennem de sidste 30-40 år især har været brugt til at kontrollere markederne.

Det har hverken gavnet kunstnerne, forbrugerne eller den samlede vækst, men mere velstand er koncentreret på færre mennesker, og i stedet for at se flere varer udbudt til priser, der nærmer sig produktionspriserne - resultatet, når markedsprocesserne får lov til at virke - er betydelige overpriser blevet det normale.

Selvfølgelig har Bettencourt, Del Vecchio og Ortega mere indflydelse end dig og mig. Mange lobbyister, ganske vist med en anden stillingsbetegnelse, er ansat i deres enorme selskaber, og de har vist, at de er i stand til at opnå den ønskede retsstilling - helt konkret et frihandelsforbud - uanset hvad politikerne ønsker.

Carsten Graabæks satiriske dagbladsstribe Statsministeren